

ქეთევან ლატარია

სენაკის 80-90-იანი წლების
სისხლიანი ქმონება

ქუთაისი 2024

რედაქტორი
ლანდა მასხულია,
საქართველოს მწერალთა კავშირის წევრი,
ნიკო ნიკოლაძის პრემიის ლაურიატი

აპოლონ (ბიბა) ბარუჩავა,
ნიგნის სპონსორი, მეცენატი, ეკონომისტი

ჩვენო ძვირფასო სენაკელებო!

უკვე ოცდაათი წელია ელოდა დღის სინათლეს ეროვნულების შე-
უპოვარი ბრძოლების მატთანე...

ოცდაათი წლის მანძილზე ბევრმა წყალმა ჩაიარა. ბევრი საქარ-
თველოს თავისუფლებისათვის მებრძოლი რაინდი ბრძოლის ველზე
დაეცა, ბევრი წლებმა დაამძიმა და მოგონებებს შერჩა, მაგრამ თავი-
სუფლების ლამპარი ისევ ციმციმებს.

ყველა სენაკელს მინდა იმ ბობოქარი წლების სიყვარულისთვის
მადლობა გადაუხადო, თურმე როგორ გყვარებიათ სამშობლო და
თავისუფლება, ბოდიში მინდა მოუხადო ყველას, ვინც მასალების
უქონლობის გამო ამ წიგნში ვერ მოხვდა. ეს ხომ მთელი ეპოქა იყო
1989-93 წლების სენაკის ისტორიის, დაე, ეს წიგნი იყოს ის პირველი
ნაბიჯი, რომელიც კელაპტარივით გაგვიძღვება წინ, მომავლისაკენ!

მინდა მორიდებული მადლობა გადაუხადო ყველა იმ სენაკელს,
ჩვენს თანამებრძოლებს, რომელთა სიყვარულმა კალამი ხელში ამა-
ლებინა. მადლობა მინდა გადაუხადო თავის სამშობლოზე უსაზღვროდ
შეყვარებულ ადამიანებს განათლებულ და წიგნიერ პიროვნებებს: ბა-
ტონ ზვიად გამსახურდიას და მერაბ კოსტავას, ზურაბ ჭავჭავაძეს.

ძმთვეან ლატარია

დიდება შენდა, ჩემო სენაკო!

გზა პირველი ნაბიჯით იწყება, იქნებ სუსტიც, გაუბედავიც, თუნ-
დაც ბოლომდე გაუთვითცნობიერებულიც იყოს იგი, მაგრამ პირველი
მაინც პირველია, მივა კი საერთოდ დიდ გზაზე ეს პირველი ნაბიჯი?

ამჯერად, აუცილებლად მივა. მით უმეტეს ეს სულ სხვა პირველი
ნაბიჯია, ათასგზის მოზომილი და გათვლილი. უკვე მრავალ განსაც-
დელს გამოტარებული.

ნათელია, რომ ის ისტორიული კანონი ზომიერების ძალით, ადრე
თუ გვიან ჩვენც უნდა გვერგოს. თავისუფლება!

ამიტომ დიდად მნიშვნელოვანი ხდება ის ამბავი თუ როგორ გვე-
სახება ქართველებს ჩვენი ქვეყნის თავისუფალი ცხოვრება, როგო-
რი იქნება დამოუკიდებელი საქართველო, რა როლს ითამაშებს იგი
მსოფლიოში, ვინ გვინდა ვიყოთ, რისთვის გვინდა თავისუფლება.
იმისთვის რომ მომავალში ამ ტერიტორიაზე ცხოვრობდნენ მაძლარი
და კმაყოფილნი, უჯიშო სუბიექტები.

რისთვის ენამა მერაბ კოსტავა, ზვიად გამსახურდია რისთვის და-
იღვარა ქართველების სისხლი 9 აპრილს?

მეოცე საუკუნის, მე-2 მეოთხედში პოლიტიკურ ასპარეზზე გა-
მოსულმა ეროვნულ-განმანათავისუფლებელმა მოძრაობამ, რომლებ-
საც ხელმძღვა-ნელობდნენ ცნობილი დისიდენტები, ბატონები მერაბ
კოსტავა და ზვიად გამსახურდია, ერთ მუშტად შეიკრა საქართვე-
ლოში ქართველი ხალხი საბჭოთა კომუნისტური იმპერიის 70 წლიანი
რეჟიმის დასამხობად და მის წინააღმდეგ.

1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმის შედეგებზე დაყრდნობით 9
აპრილს აღდგა (1921 წლის თებერვალში) დაკარგული თავისუფლება.

საქართველოს ტერიტორიაზე დისლოცირებულ წითელ არმიის ნა-
წილებს მიენიჭა საოკუპაციო ჯარის სტატუსი, მიიღეს კანონი პრესი-
სა და მასობრივი ინფორმაციების საშუალებების შესახებ.

კანონი პრივატიზაციის შესახებ,

კრემლის მიერ ინსპირირებულ კონფლიქტებს იგერიებდნენ აფხა-
ზეთში, აღდგა ისტორიული სამართლიანობა, სამაჩაბლოში.

მიიღეს კანონი ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში, პრიმატის კონსტიტუციაზე მნიშვნელოვნად შენეღდა საქართველოში დემოგრაფიული ესპანსია.

იმპერიის ჩრდილში მყოფმა საქართველომ, შუალამის გრიგალივით შეარყია საბჭოთა იმპერია, თუმცა მცირე ხნით, მაგრამ მაინც მოიპოვა თავისუფლება ხელმეორედ.

ბედის დაცინვაა... აბა სხვა რა უნდა ეწოდოს იმას, რომ მე-20 საუკუნეში ქართველ ერს 2-ჯერ მოუწია რუსეთის ორთავიანი არწივის კლანჭებიდან და საბჭოთა კავშირის ხუთქიმიანი ვარსკვლავების კომუნისტური „სამოთხისაგან“ თავის დაღწევა.

ქართველმა ერმა 1921 წლის შემდეგ მეორედ დაკარგა თავისუფლება.

1991 წლის დეკემბრისა და 1992 წლის იანვრის ჩაშხედრო გადატრიალების შედეგად საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობა და პრეზიდენტი იძულებული გახდა მთელი თავისი შემადგენლობით ემიგრაციით წასულიყო გროზნოში. საქართველოს დამოუკიდებლობა კვლავ ქართველის ხელით იქნა განადგურებული, ოთხჯერ მოეწყო ჯვაროსნული ლაშქრობა მოლაღატეთა მიერ სამეგრელოში. გამეფდა საშინელი რეპრესიები, ქაოსი, ანარქია, „მხედროვნება“ და გვარდია მისხლით ჩაახშო თავისუფლებისათვის მებრძოლი ამაყი სული.

დიდება შენდა ჩემო ქალაქო, მწარე მოგონებები რომ გახვევია გარს, მოგონებები და ისევ მოგონებები, მოდით მკითხველო და ცოტა ხნით გავყვეთ მოგონებებს ქალაქისა, რათა თვალნათელი გახდეს წარსული, დღევანდელი საზარელი აწმყო და გაურკვეველი მომავალი.

რამოდენიმე ათეული წლით თუ დავიხვეთ უკან ჩვენს მეხსიერებაში ამოტივტივდება ქ. სენაკის წარსული სახე, ჯერ ის პატარა დაბა, სადაც კუსტარულ მენარმეობას ეწოდნენ კერძო მესაკუთრეები, გამოცოცხლება მაშინ დაეტყო ქალაქს როდესაც აქ გაყვანილი იქნა თბილისის – ფოთის რკინიგზის ხაზი, სენაკის რკინიგზის სადგურის უფროსად რამოდენიმე წლის განმავლობაში მუშაობდა ცნობილი ქართველი დრამატურგი აქვსენტი ცაგარელი.

მე-19 საუკუნის მიწურულსა და მე-20 საუკუნის დასაწყისში ახალ სენაკის მაზრაში მოღვაწეობდნენ პროგრესიულად მოაზროვნე ადამიანები, ისინი სასარგებლო საქმიანობით ზურგს უმაგრებდნენ მონინავე ქართველ ინტელიგენციას და აქტიურ მონაწილეობას იღებდნენ ეროვნულ გამანთავისუფლებელ მოძრაობაში.

1881 წლის 8 თებერვალს სენაკის თეატრში იხსნება პირველი წარმოდგენა, სენაკმა მისცა ქართულ თეატრის სცენას ისეთი კორიფეები, როგორებიც იყვნენ ვალერიან გუნია, შალვა დადიანი, აკაკი ხორავა, არეთა ლოლუა. აქვე აღიზარდნენ გამოჩენილი ქართული ხალხური სიმღერის უზადო ლოტბარები ნიკო ხურცია, რემა შელეგია, ბიქტორ აბშილავა და სხვები.

1885 წელს, წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების ინიციატივით დაბა ძველ სენაკში აკურთხეს ახალი სკოლა, რომელიც ეროვნული კულტურის ცენტრს წარმოადგენდა, რომელშიც დიდი წვლილი მიუძღვის ი. ჭავჭავაძეს, ა. წერეთელს დ. ყიფიანს, ი. გოგებაშვილს.

ამ სკოლაში აღიზარდნენ კ. გამსახურდია, ს. ჯანაშია, ა. ჩიქობავა, პ. ქავთარაძე და სხვები. სკოლაში სხვადასხვა დროს ასწავლიდნენ ისეთი გამოჩენილი პედაგოგები: ს. ყიფიანი, ი. გოგოლაშვილი, ვ. გაგუა, კირილე ჯავახია, რომელიც ლექსებს წერდა „წუთისოფელის“ ფსევდონიმით.

1891 წელს სენაკში იხსნება წიგნების სავაჭრო და სამკითხველო, ამავე წელს სენაკში იხსნება ძმები თავართქილაძეების ინიციატივით საქართველოში სათვალავით მეხუთე ქართული სტამბა, სადაც ბეჭდავდნენ 1895-96 წლებში „ვეფხის ტყაოსანს“, ს. გუგუნავას „თამარიანს“ ი. გოგებაშვილის „ასპინძის ომს“ და სხვას.

მუზებთან ჭიდილში ათევდნენ ღამეს თვალსაჩინო ქართველი მწერლები და პოეტები, გიორგი ჭალადიდელი, შალვა დადიანი, ალექო შენგელია, მოსე გვასალია, ვლადიმერ თორდუა, ნოდარ ჯალალონია და სხვები.

სენაკში აღიზარდა პირველი მფრინავი ქალი ნინო ხუბულავა, საბჭოთა კავშირის გმირი ალექსანდრე წურწუშია, რომლის გმირობა-

ზე ლეგენდებს ყვებოდნენ გერმანელები, სპორტის დიდი ფალავანი ნესტორ ესებუა, რომელმაც დაამარცხა უძლეველი მოჭიდავე კულა გლდანელი, საჭადრაკო კომპოზიტორი გია ნადარეიშვილი და სხვები.

როდესაც საქართველოს რევოლუციის ქარიშხალმა გატაურა, ეს ქარიშხალი სენაკსაც შეეხო. სენაკში იყვნენ ის ეროვნული ძალები, რომლებიც საქართველოს თავისუფლებისათვის იბრძოდნენ და წინააღმდეგობას უწევდნენ ბოლშევიკებს, სენაკში 1923 წლის 3 ივნისს ტარდება მენშევიკების სალიკვიდაციო კომფერენცია, რომელიც გახსნა პარტიის სამაზრო კომიტეტის მდივანმა ვანო ჩაკვეტაძემ, სადაც მხილებული იქნა საქართველოსთვის თავდადებულ მამულიშვილთა „ბნელი ძრახვები“, 1924 წელს ეროვნულმა ძალებმა მოაწყვეს აჯანყება, რომელიც მარცხით დამთავრდა და სენაკის საუკეთესო მამულიშვილები დახვრეტილიქნა სენაკის მთაზე კირის კარიერთან.

ამით ბოლშევიკებმა მთელი სამოცდაათი წლით ჩაახშეს ეროვნული სული სენაკელებში, კომუნისტები მთელი სამოცდაათი წლის განმავლობაში ბოროტებით ირთობდნენ თავს და მათი განკითხვის დღე როდესაც დადგა, მთელი სისასტიკით წინ აღუდგა ერს, ერი შეიძლება მოატყუო დროებით, ხოლო მისი გაბრიყვება მთლიანად შეუძლებელია, სენაკში ეროვნული სული მოთუხთუხე ვულკანს გავდა, რომელიც ნებისმიერ დროს შეიძლებოდა ამოფრქვეულიყო, დიახ არავის არ უნდა დაავინყდეს საქართველოს არც ერთ კუთხის შვილებს, რომ სამეგრელო არის ფარნავაზ-ქუჯის, დავით აღმაშენებლის, ცოტნე დადიანისა, თევდორე მღვდლისა, ილია მართალისა და კოლხური კოშკის მსოფლმხედველობრივ ზნეობრივ საფუძველზე, რომლის მთავარი მიზანია ერთიანი ძლიერი სამართებლივი საქართველოს მშენებლობა და მისი დაცვა.

სენაკის წარსულის ასე ძუნნად გახსენება იმიტომ დამჭირდა მკითხველო, რომ იცოდნენ ზოგიერთმა ვაი ქართველებმა სენაკელები პაპუასების ტომების შთამომავლები არ ყოფილან და არც ისე ცუდი ისტორია ქონიათ, რომ მტრისა და მოყვრის გარჩევა ვერ შეძლონ, მავანს და მავანს რომ გონია პარლამენტის საკრებულოდან.

იქნებ გვიწუნებენ უსამართლობის წინააღმდეგ ხმის ამოღებას, მიუხედავად მათი ოთხჯერ გამოლაშქრებისა სამეგრელოში დღესაც უსამართლობის წინააღმდეგ იმაღლებენ ხმას, იქნებ იმიტომ, რომ შავი თეთრად ვერ მოგვაჩვენეს, ან იმიტომ რომ ტაშის დამკვრელებად ვერ დავყვებოდით სენაკში და სამეგრელოში დაატრიალეს ვაი, ცოდვილო სულო ჩემო როგორ გათელეს ქუჯის, ცოტნე დადიანისა და ჭყონდიდელის სამშობლო. როგორ გავეშებული შემოესივნენ სამეგრელოს მავანისა და მავანის შეიარაღებული ლაშქარი. თუ კაცი ხარ გეშინოდეს სიცრუეთა სამხილითაო უთქვამს ძველებს, დიახ, დღესაც გრძელდება ეს ბარბაროსობა. სათქმელი უნდა ითქვას მთელი იმ საშინელებებით რაც დატრიალდა სენაკში ერთი წლის განმავლობაში, ძარცვა-გლეჯის, მოსახლეობის აწიოკების ნგრევის, მკვლელობების მეტი არაფერი გაკეთებულა, ბევრი შემოსევები ახსოვს სამეგრელოს გარეშე მტერთაგან, ბევრი მეგრელი გაყიდულა სტამბულის ბაზარზე მაგრამ ის, რომ საკუთარ ხალხს ძარცვავდეს საკუთარი ჯარი „მხედრონი“ და ნაირნაირი შეიარაღებული ფორმირებები „თეთრი არწივის, „ავაზის, ვინ იცის“ კიდევ რამდენი ჯურის შეიარაღებული ბანდა სამეგრელოში ისტორიას არ ახსოვს.

ეს გაუგონარი ზღაპარია, ბოროტება იმარჯვებს სიკეთეზე, მკვლელები ზეიმობენ აღზევებას, სადაც ახალ წელს გილოცავენ სისხლით, ცრემლით, ტყვიით. ამაზე საზარელი რა უნდა მოხდეს ამ ცოდვილ დედამიწაზე, და ეს ხალხი გარეშე მოსული მტერი კი არა ქართველებია, რომელთა წინაშე იარაღის აღმართვისას ხელი რომ აგიკანკალდება კაცს, რადგან იცი შენს წინ მდგომი შენი ძმაა, შენი მეგობარია, და ეს ორმაგი ტრაგედიაა. სულის მორალური დაცემაა უზნეობაა, ნუთუ საქართველოვ, იყავი ღირსი ასეთი დაცემისა; ვეკითხებით ერთმანეთს სენაკელები, ჩვენ ფიზიკურად გვანადგურებენ ჩვენი შვილები დღეს, ასეთ სიცოცხლეს სიკვდილი გიჯობს ხანდისხან კაცს, ზნეობრივად დაცემა დიდი დამარცხებაა ქართველი ერისა, ერს გადაშენება არ უწერიაო თუ, თავად არ მოიკლავს თავს უთქვია ბრძენ ხალხს.

ვინ ვართ ჩვენ, სენაკელები, მავანთათვის პარლამენტის მაღალი ტრიბუნიდან ტვინგადაბრუნებული ხალხი? რომლებსაც დუდაევის სურათი უჭირავთ და ვერ გაურჩევიათ ვინ უნდათ დუდაევი თუ გამსახურდია? დუდაევი ყველა ქრისტიანულ ზნეობაზე უფრო მაღლა მდგომი პიროვნება აღმოჩნდა, რომელმაც ალუდა ქეთელაურივით კარს მომდგარ სტუმარს, თავის სამშობლოზე უზადოდ შეყვარებულ ქრისტიანს, მასპინძლობა რაინდულად გაუწია. ყველაზე რთული პროფესია თურმე კაცობა ყოფილა, რომელიც არცერთ პროფესიონალ მკვლელს არ აღმოაჩნდა, რომელმაც პრეზიდენტი თავის ქვეყანაზე ყველაზე დიდი სიყვარულისათვის სამშობლოდან გააძევა. ეს მკვლელები, როდესაც ხელისუფლებაში იარაღით მოვიდნენ თავიანთი „საგმირო საქმიანობა“ საერთო სახალხო აჯანყებად მონათლეს. ნარკოტიკული ნივთიერებისგან გონება დაბინდული „მხედრიონისა“ და „გვარდიის“ ჯარისკაცები მათი „სასახელო“ ჯაბა იოსელიანისა და ყარყარაშვილის მეთაურობით სვავებივით შეესივნენ სამეგრელოს.

სენაკის ოპოზიცია მათ შემოსვლას სიხარულით შეხვდა, რათა თანამდებობები დაენაწილებიათ და კომპარტია ისევ აღდგენილიყო შეტაკების დროს დაიჭრა სამი სენაკელი გულუა პაატა, სართანია ხვიჩა და სახოკია როლანდი. ამ სამი ახალგაზრდით დაიწყო სენაკისა და სამეგრელოს ტრაგედია. 21 იანვარი სენაკელებისათვის ჯაბა ხანისა და გია ხანის შემოსევადაა მიჩნეული, მათმა ლაშქარმა ჩამოსვლისთანავე სავადმყოფოებს მიაშურეს ნარკოტიკული ნივთიერების ხელში ჩასაგდებად. წინააღმდეგობის განევისას გაგუდეს რკინიგზის საავადმყოფოს ყარაული ბადრი ქვარიანი, იმავე საღამოს დანით კლავენ ნოსირელ ბუთხუზი შამათავას, რომლის უკანასკნელი სიტყვები იყო „გაუმარჯოს კანონიერ პრეზიდენტს ზვიად გამსახურდიას“. მეორე დღეს, ნარკოტიკული ნივთიერებისაგან გაჟღენთილები, ცდილობენ სწრაფად მომავალი მანქანით გაარღვიონ ოცი ათას კაციანი მანიფესტაცია, მაგრამ გაბრაზებულმა ხალხმა აიტაცა გაქანებული მანქანა და დაუმტკიცა მათ, რომ საკუთარი ღირსება გააჩნიათ. „მხედრიონისა და გვარდიის შეკამათების დროს დაირბა მენჯში თოლორდავების ორი და ოთხოზორიას ერთი ოჯახი. სროლების დროს სკოლიდან მო-

მავალი ბავშვები მთელი საათის განმავლობაში თხრილში იწვნენ, რათა ტყვიებისაგან თავი დაეცვათ. მთვრალმა გვარდიელებმა ავტომატის ჯერი დაუშინეს ქალაქის მეზუთესაშუალო სკოლას შეძახილებით „ბანტიანებო გამოდით გარეთ“, სადაც მოსწავლე და მასწავლებელი ერთმანეთს აწყდებოდა თავშესაფარის ძებნაში.

„მხედრიონისა და გვარდიის შეტაკების დროს ტანკმა გაიტანა საკუთარ მანქანაში მჯდომი შინ მიმავალი მომღერალი ა. ჩაკაბერია, ცხენისწყლის მისადგომებთან ოთხმა ტანკმა გადაუარა საკუთარ მანქანაში მჯდომ სენაკელ კუსო ოდიშარიას. სენაკელები მთელი შვიდი თვის განმავლობაში სანადირო თოფებით იცავდნენ თავიანთ ქუჩებს მოლაშქრეების გაქურდვისაგან (ტილევიზიით გადაცემული ცრუ ინფორმაციით სენაკში გარდაიცვალა ხუთი ადამიანი. პოლიტიკურად დევნილებია IV საშუალო სკოლის ისტორიის მასწავლებელი რაჯი ფორხუა, კავშირგაბმულობის მოლარე-ექსპედიტორი ყოფილი მოშიმშილე ზაირა ადამია პრეზიდენტთან კავშირისათვის, დარბეულია მენჯის სანატორიუმის რეასართულიანი შენობა, სადაც ლაშქარი ნაქურდალ საქონელს მეოთხე სართულზე აყრილი პარკეტის ცეცხლის ალზე მწვადებს წვავდნენ, მიწასთან გაასწორეს სენაკის სახალხო დრამატული თეატრის შენობა, რითაც მთელი სენაკელები ამწყობდა. ამ ისტორიულ შენობაში ჩატარდა „საოცრად დემოკრატიული“ არჩევნები, რომელიშიც სენაკელთა ხუთმა პროცენტმა მიიღო მონაწილეობა ე. ი. სენაკის მაფიამ, სასტუმრო „ეგრისის შენობაში“ ქალაქის სკოლა ინტერნეტში ხდებოდა მთელი შვიდი თვის განმავლობაში ხდებოდა „მაფიის“ შემოქმედება. ამ ხნის განმავლობაში არცერთ ინტელიგენციის წარმომადგენელს სიტყვა არ დასცდენია სამეგრელოს დასაცავად, ხალხი თავად იცავდა თავს. ბატონო, ჯანსუღ თქვენ დაგავიწყდათ რომ პოეტები რჩეული ხალხია, რადგან ის ადამიანთა სულის მესაიდუმლეა, თქვენ ღმერთის რჩეულობა კი არა, კაენობა იკისრეთ ქართველი ერის წინაშე, აკი ამიტომაც გადაგახიეს თქვენი წიგნების თავზე, როგორი პიროვნებაც ბრძანდებოდით ისეთივე იყო თქვენი წიგნების უდიდესი ტრაგედია. გიფიქრიათ ამაზე? როდესაც შევარდნაძე ჩამოვიდა სამეგრელოში კიდევ ერთი თვალმახარა

ახალგაზრდა კაცის სიცოცხლე შეენირა ამას. ალიკო ჭანტურია. მისი ცხედარი ორი საათი დააპატიმრეს სავადმყოფოში რათა თბილისელი სტუმრებისთვის ხელი არ შეეშალათ, სამეგრელოს კაენების წინაშე არასოდეს ქედი არ მოუხრია. თქვენი ქართველობის დასამტკიცებლად მარტო წაღენჯიხა იერიში კმარა.

დიდება შენდა ჩემო ქალაქო „ტყვიით დაცხრილულ“ სისხლით შეღებილო, დანგრეულ და შებილწულ საკუთარი შვილებისაგან, მაინც რომ ამაყად დგეხარ, როგორც უტყვი მონზე მავანთა და მავანთა მიერ ჩადენილი ბოროტებისა. რამდენი სისხლიანი წელიწადი მიითვალა ისტორიამ, სადღაც მწარედ აკვნესდა სულის შემძვრელი მეგრული სიმღერა.

ვაი, შური საყვარელი,
რინა მუში მამარდარე.
რინაშ ნება ქორდასინი,
ქიანა მუში მაფართარე.

/ვაი, სულო საყვარელო,
სიკვდილი სანატრელია,
ცხოვრების ნება რომ იყოს
ქვეყანა უდიდესია.../

ულალატოა სენაკი, საქართველოსთვის, ულალატოა თავისი ეროვნული სულით, შეგნებით, თავისი ისტორიით, რაინდული ყოფით, ეთნიკური სინწინდით. ასეთი იქნება მუდამ ჭეშმარიტ ქართველთათვის, ჭყონდიდელის სამშობლოვ ჩემო საქართველოვ მორჩილება არ გემართებს, არც სასულიეროთა, არც საერო ხელისუფალთა. თუ ისინი ცოდვის მორევში დგანან და უსამართლობას ამკვიდრებენ.

დღიურები

ქარიშხლის წინ!..

(ანუ რა ხდებოდა სენაკში 1989-1993 წლებში)

სენაკის ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ადგილობრივი ფილიალების კონფერენცია 1990 წლის 21 მაისს

21 მაისს სენაკის სახალხო თეატრის შენობაში ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ადგილობრივი ფილიალების მიერ მოწვეულ იქნა კონფერენცია, რომელსაც ესწრებოდნენ პოლიტიკურ პარტიათა, ორგანიზაციათა, წარმოება-დანესებულებათა წარმომადგენლები.

კონფერენციის გახსნის წინ სენაკის მთავარანგელოზის ეკლესიის მოძღვარმა მამა მელქისედექმა აღავლინა ლოცვა. კონფერენცია გახსნა საქართველოს ეროვნულ დამოუკიდებლობის პარტიის სენაკის კომიტეტის თავჯდომარემ სოსო გეგელიამ.

კონფერენციის თავჯდომარედ არჩეული იქნა ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის სენაკის კომიტეტის წევრი – ზაზა მატახერია.

საქართველოს ეროვნული ყრილობისათვის მზადების საკითხზე მოხსენებით გამოვიდა სოსო გეგელია.

მოხსენების გამო კამათში გამოვიდნენ დ. ალანია, დ. თოლორაია, თ. ბოჯგუა, კ. ხვითარია, ბ.მალანია, რ. გუნია, ზ. მატახერია. ა. ბესელია და სხვები. კონფერენციამ მიიღო რეზოლუცია, კონფერენციაზე იელოველთა მონმეების შესახებ გაკეთდა განცხადება.

შემდეგ ჩატარდა საქართველოს ეროვნული ყრილობის დელეგატთა არჩევნები, დელეგატებად არჩეულ იქნენ თ. ადამია, გ. ბაბილუა ა. ბესელია, ი. ბოჯგუა, ს. გეგელია, გ. გვასალია, ა. გვასალია, რ. გვილავა დ. თოლორაია, ზ. გატახერია, გ. რობაქიძე, რ. რუსია, ნ. ფაჩულია, მ. ღვინჯილია, ე. ცომია, თ. ძაგანია, მ. წურნუშიამ წინააშვილი, ნ. ჭიჭალუა, ბ. ხურცილავა.

ამით კონფერენციამ მუშაობა დაამთავრა.

სენაკის ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ადგილობრივი ფილიალების კონფერენციის რეზოლუცია.

საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის სენაკის ფილიალების მიერ მოწვეული კონფერენცია ირჩევს რა, ოცდელეგატს, საქართველოს საყოველთაო ეროვნულ ყრილობაზე წარსაგზავნად სენაკის საზოგადოებას.

უცხადებს, რომ საღად მოაზროვნე ყველა პოლიტიკური ადგილობრივი ძალა, კოლექტივები და წარმოება დანესებულებები, ყველა სენაკელი პატრიოტი მოქალაქე მხარს უჭერს საქართველოს საყოველთაო ეროვნული ყრილობის ჩატარების იდეას, ეროვნული ფორუმის საქმიანობას და უსურვებს ყრილობას წარმატებას, ხოლო ეროვნულ ფორუმს ერთიანობას, რათა ჩატარებულ იქნას უახლოეს ვადაში ეროვნული კონგრესის არჩევნები.

ჩვენთან არს ღმერთი.

1990 წლის 28 აგვისტო

მარიამობის დღესასწაულზე სენაკში ჩატარდა მიტინგი, სადაც გამოვრდნენ ბატონი ზვიად გამსახურდია და „მრგვალი მაგიდის“ წევრები. მიტინგი მიეძღვნა წმინდა მარიამობის დღესასწაულს და 1924 წლის 28 აგვისტოს, აჯანყებულების დამარცხების ხსოვნას. მიტინგზე გამომსვლელებმა ისაუბრეს დღევანდელი საქართველოს პოლიტიკურ ვითარებაზე, ხელმძღვანელების პოლიტიკურ შეცდომებზე. მიტინგი გვიან საღამოს დამთავრდა.

1990 წლის 13 სექტემბერი

13 სექტემბერს სენაკში მიტინგი ჩაატარა ნოდარ ნათაძემ, სახალხო ფრონტის თავჯდომარემ, მიტინგზე ბატონი ნოდარი შეეხო საქართველოში შექმნილ რთულ პოლიტიკურ ვითარებას სიტყვის დამთავრების შემდეგ იყო შეკითხვები კითხვა-პირველი – „როგორ დამოკიდებულებაში ბრძანდებით ბატონ ზვიად გამსახურდიასთან?

პასუხი – ჩვენ კარგი ურთიერთობა გვაქვს და გვექნება.

კითხვა – რომელ პარტიას ანიჭებთ უპირატესობას?

პასუხი – სახალხო ფონტს, რადგან მისი თავჯდომარე ვარ. აქ მოიყვანა არისტოტელეს სიტყვები „სამხრეთელები ჭკვიანები არიან. ე. ი. ეგვიპტელები, ჩრდილოელები – გერმანელები. მამაცები, ბერძნები კი ჭკვიანებიცა და მამაცებიც“ – ეს შეიძლება ითქვას სახალხო ფრონტზე.

კითხვა – რა აზრის ხართ ბორის ელცინზე, ის ხომ კომუნისტი იყო?

პასუხი – ბორის ელცინი არის თეთრი ძროხა, რომელიც ახლახან შელებეს შავად, ანდა პირიქით, ჩვენ არ გვჭირდება ელცინისთანა პიროვნებები.

ერთ-ერთმა მსმენელმა, ჯონი ძველაიამ მიკროფონი ჩაიგდო ხელში და ხალხს მიმართა – რას გეპირდება ეს ხალხი ამდენი ლაპარაკით. აზროვნების უნარი წაგვერთვაო. მიტინგი დამთავრდა. ნოდარ ნათაძემ სენაკელებს მოუწოდა ხმა მიეცათ სახალხო ფრონტისათვის.

1990 წლის 15 სექტემბერი

1990 წლის 15 სექტემბერს, სენაკის ეროვნულ დამოუკიდებელი პარტიის ლიდერმა სოსო გეგელიამ და ზაზა მატახერიმ ქალაქის ცენტრში დადგეს 9 აპრილს დაღუპულთა ხსოვნისადგი მიძღვნილი მემორიალი, თვითნასწავლი მოქანდაკის ნოსირელის შესრულებული. მემორიალის გახსნას დაესწრო სენაკის ახალგაზრდობა, რაიონის ხელმძღვანელობას საერთოდ მონაწილეობა არ მიუღია ამ ღონისძიებაში, საღამოს ხუთ საათზე მიტინგი უნდა ჩატარებინა ბატონ ირაკლი წერეთელს, მაგრამ გარკვეული მიზეზის გამო ვერ ჩამოვიდა, მიტინგი გახსნა ეროვნულ დემოკრატიული პარტიის წევრმა ელისო ცომაიამ. მან მომიტინგეებს გააცნო ირაკლი წერეთელის ჩამოუსვლელობის მიზეზი, ამ დროს ელისო ცომაიაზე შეურაცხმყოფელი სიტყვებით გაინია ერთ-ერთი სენაკელი და მოსთხოვა მას მიტინგის დაშლა, წინააღმდეგ შემთხვევაში იმუქრებოდა ცეცხლის გახსნით, რამაც გამოიწვია

პოლიციელთა აღშფოთება. ყოველივე ეს გამიზნული იყო მიტინგის ჩაშლისაკენ, ხალხი დაიშალა, ხალხს დაშლისაკენ მოუწოდა „მრგვალი მაგიდის“ წევრმა ვაჟა ჯინორიამ, ეს იყო ეროვნულ დემოკრატიული პარტიის ბოლო მიტინგი, მათ შემდგომში მიტინგი არ ჩატარებიათ.

15 სექტემბერს ნოსირში აკადემიკოს პეტრე ქავთარაძის სახელობის კულტურის სახლ-ბიბლიოთეკაში ჩატარდა სესია. რომელიც მიეძღვნა აკადემიკოს პეტრე ქავთარაძის დაბადების ასი წლისთავს.

სესია ჩაატარა სენაკის სახალხო დეპუტატთა რაიონულმა საბჭომ საქ. სსრ. მეცნიერებათა აკადემიამ. აკადემიკოს პ. ქავთარაძის სახელობის ნევროპათოლოგთა რესპუბლიკურმა საზოგადოებამ, თბილისის ს. ყიფშიძის სახელობის ნევროპათოლოგთა საზოგადოებამ თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტმა და სენაკის რაიონის ექიმთა საზოგადოებამ.

სესია შესავალი სიტყვით გახსნა საქართველოს სსრ. ჯანმრთელობის მინისტრმა ირაკლი მენაღარიშვილმა.

მოხსენებით – პეტრე ქავთარაძის ცხოვრება და მოღვაწეობა – გამოვიდა მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე ავთანდილ ლაჭყევიანი.

შემდეგ მოგონებებით გამოვიდნენ ექიმები. ექიმთა დახელოვნების თბილისის სახელმწიფო ინსტიტუტის რექტორი პროფესორი ზაალ კახიანი. საქართველოს აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი ანდრია აფაქიძე.

მედიცინის მეცნიერებათა დოქორი ფსიქიატრი შოთა გამყრელიძე. მანვე დამსწრეთ გააცნო ავლიპ ზურაბაშვილის წერილი. „საბჭოთა მედიცინის“ რედაქტორი – რ. ჯანგირაშვილი. პროფესორები: ვლადიმერ გაბაშვილი, რეზო სიგუა, სენაკის რაიონის მთავარი ექიმის მოადგილე ნოდარ იოსელიანი. მეორე ნოსირის საშუალო სკოლის დირექტორი მზია დანელია და სხვები.

დასასრულს ამ ღონისძიების მოწყობისათვის სამადლობელი სიტყვა წარმოთქვა აკადემიკოს პ. ქავთარაძის ვაჟიშვილმა სამედიცინო ინსტიტუტის ნევროლოგთა კათედრის პროფესორმა ნოდარ ქავთარაძემ.

1990 წლის 19 სექტემბერი

მიმდინარე წლის 19 სექტემბერს სენაკს ეწვია ეროვნული მოძრაობის ერთ-ერთი აღიარებული ლიდერი, რესპუბლიკურ-ფედერალური პარტიის თავჯდომარე სენაკის მკვიდრი ბატონი ირაკლი შენგელაია, რომელმაც შეხვედრა ჩაატარა 14 საათზე სოფელ ლეძაძამეში. 18 საათზე კი მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლში. განხილული იქნა შემდეგი საკითხები.

რესპუბლიკაში შემქნილი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ვითარება, მრავალპარტიული არჩევნების შესახებ.

საქართველოს სახალხო ფრონტის სენაკის რეგიონალური ორგანიზაცია და რესპუბლიკურ-ფედერალური პარტიის სამხარეო გაერთიანება.

მსმენელების მიერ დასმული იქნა შემდეგი შეკითხვები.

1. კითხვა – რა მოელის საქართველოს ეკონომიკური ბლოკადის პირობებში?

პასუხი – საქართველოს ეკონომიკურ ბლოკადას მოყვება, მარგანეცის ბლოკადა, ბაქოს ნავთობის ბლოკადა და ირანის ბლოკადა, რომლის ერთადერთი გზა საქართველოში გადის, სომხეთის ბლოკადა, ირანის ბლოკადა, რადგან რუსები ირანს ფოთის ნავსადგურით ამარაგებენ ხორციტ.

2. კითხვა – როგორი აზრის ხართ რუსეთ-საქართველოს ხელშეკრულებაზე?

პასუხი – ეს შეხედულება კარგად გამოხატა გაზეთმა „საქართველომ“ როდესაც თავდაყირა დახატა გუმბარიძე და ელცინი. საქართველოში ეროვნული მოძრაობის გაერთიანების შემდეგ ის ხელშეკრულება გაუქმდება, როგორც რუსები ლაპარაკობენ ეს იყო გუმბარიძის წინასაარჩევნო ფარსი.

პრესაში გამოქვეყნებული განცხადება სათაურით „გინვევთ შეხვედრაზე“

მიმდინარე წლის 19 სექტემბერს სენაკს ეწვევა ეროვნული მოძრაობის ერთ-ერთი აღიარებული ლიდერი რესპუბლიკურ ფედერალური პარტიის თავჯდომარე სენაკის მკვიდრი ბატონი ირაკლი შენგელაია.

შეხვედრები ჩატარდება 14 საათზე სოფელ ლეძაძამეში, 18 საათზე კი მოენწყობა შეხვედრა მოსწავლე ახალგაზრდობის სახლში.

დღის წესრიგი:

1. რესპუბლიკაში შექმნილი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ვითარება.

2. მრავალპარტიული არჩევნების შესახებ.

3. საქართველოს სახალხო ფრონტის სენაკის რეგიონალური ორგანიზაცია.

რესპუბლიკურ-ფედერალური პარტიის სამხარეო გაერთიანება.

სენაკში მოქმედი პარტიები 1990 წელს

კომუნისტური პარტია,

საქ. ეროვნული ფრონტი-რადიკალური კავშირი,

ლიბერალურ-დემოკრატიული ეროვნული პარტია,

გაერთიანებული დამოუკიდებელი პროფკავშირები,

ილია ჭავჭავაძის საზოგადოება,

მინათმოქმედთა კავშირი,

მწვანეთა პარტია,

წმინდა ილია მართალის საზოგადოება,

ჰელსინკის კავშირი.

საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების № 89 საარჩევნო ოლქის საოლქო საარჩევნო კომისიის შემადგენლობის შესახებ 1990 წლის 18 სექტემბერი.

მილორავა იური ბენედიქტეს ძე – სენაკის სახალხო დეპუტატთა რაიონული საბჭოსაგან, კომისიის თავჯდომარე.

გაბედავა ომარი დავითის ძე – სახაგრომრეწვის სენაკის № 2 სამშენებლო ტრესტის შრომითი კოლექტივისაგან კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე.

რობაქიძე გრიალა გალაქტიონის ასული – ორგანიზაციისაგან „დემოკრატიული არჩევნებისათვის საქართველოში“ კომისიის მდივანი.

წევრები:

ბალათურია აქსენტი იულონის ძე - საქართველოს ეროვნული ფრონტი რადიკალური კავშირისაგან.

ბოხუა გელა გიგლას ძე - ლიბერალურ დემოკრატიული ეროვნული პარტიისაგან.

განგია აკაკი ვარლამის ძე - საქაგრომშენის სენაკის № 5 ტრესტის გაერთიანებული პროფკავშირებისაგან.

გარუჩავა ცისანა იულონის ასული - ილია ჭავჭავაძის საზოგადოებისაგან.

ნაროუშვილი ვალერი ვახტანგის ძე - მწვანეთა პარტიისაგან.

სართანია ვახტანგი გრამიტონის ძე - სამართალდამცავი ორგანოებისაგან.

ფოჩხუა თემური გიორგის ძე - საქართველოს სახალხო ფრონტი-საგან.

შარტავა ანზორი თამაზის ძე - წმინდა ილია მართლის საზოგადოებისაგან.

ნოწონავა იზარდი ნიკოლოზის ძე - რაიონის კომუნისტური პარტიული ორგანიზაციისაგან.

ხოჭოლავა მალხაზი გრიგოლის ძე - ჰელსინკის კავშირისაგან.

დამტკიცებულია საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1990 წლის 17 სექტემბრის № 2799 ბრძანებულებით.

ეროვნული კონგრესი

30 სექტემბერს ჩვენს რესპუბლიკაში გაიმართა ეროვნული კონგრესის არჩევნები, ჩვენი მკითხველები კარგად არიან ინფორმირებული ამ უთუოდ მნიშვნელოვანი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ორგანოს პრინციპებსა და დანიშნულებაზე.

რესპუბლიკის მოსახლეობა „აქტიურად“ გამოეხმაურა არჩევნების ჩატარების იდეას. -თუმცა - როგორც თვით არჩევნების საარჩევნო წევრებმაც აღნიშნეს - თვით არჩევნების ჩატარების ორგანიზაცია დაზღვეული არ იყო ზოგიერთ ხარვეზებისაგან. ამიტომაც გადანყდა,

რომ რესპუბლიკის ზოგიერთ რეგიონში ეროვნული კონგრესის არჩევნები ოქტომბერშიც გაგრძელებულიყო, რათა მოსახლეობას მისცემოდა თავისი ნებასურვილის გამოხატვის საშუალება.

ამდენად, არჩევნების საბოლოო შედეგები დაჯამდება.

ასეთი ცნობა იყო გამოქვეყნებულ გაზეთში.

საქართველოს ეროვნული კონგრესის

საარჩევნო ბიულეტენი

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიისა და დემოკრატიული პარტიის
ბლოკი.

საარჩევნო ბლოკი „დემოკრატიული საქართველო“,

საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტია, ეროვნული
კავშირი.

საქართველოს სახალხო პარტია,

კომუნისტური პარტიის დემოკრატიული ფრაქცია,

საქართველოს მოქალაქეთა ლიგა.

30 სექტემბერი 1990 წელი

30 სექტემბერს, სენაკში მიუხედავად დიდი წინააღმდეგობისა, მაინც ჩატარდა ეროვნული კონგრესის არჩევნები. არჩევნები გაგრძელდა პირველ ოქტომბერსაც.

1990 წლის 3 ოქტომბერი

3 ოქტომბერს ცენტრალური ბიბლიოთეკის სამკითხველო დარბაზში ჩატარდა უმაღლესი საბჭოს არჩევნებთან დაკავშირებით სენაკის რაიონში შექმნილი პარტიების ლიდერებთან შეხვედრა და მათი საარჩევნო პროგრამის გაცნობა. წამოყენებული კანდიდატების გაცნობა, რაიონში უმაღლესი საბჭოს კანდიდატებად წამოყენებული იყო ექვსი ადამიანი.

ბებია დათო,
 გუნია რაგინა,
 ჯავახია ბეჟანი – „მრგვალი მაგიდა“ – ზვიადის ხელმოწერით,
 კოლვა თამაზი – კომუნისტური პარტია,
 შურღაია ანზორი,
 ჭაბუა ამირეჯიბი.

1990 წლის 17 ოქტომბერი

17 ოქტომბერს დღის 4 საათზე ზვიად გამსახურდია გავლით ჩამოვიდა სენაკში არჩევნებთან დაკავშირებით, მათ განაცხადეს რომ იყვნენ სვანეთში და წალენჯიხაში. აფხაზებმა კი ბოიკოტი გამოუცხადეს არჩევნებს.

ზვიად გამსახურდიამ თავის გამოსვლაში ილაპარაკა საქართველოში არჩევნების მიმდინარეობაზე და წარმოადგინა ჯავახია ბეჟანი, ვინც კენჭს იყრიდა „მრგვალი მაგიდის“ სახელით – სენაკში. ჯავახიამ ილაპარაკა მთელ რიგ პრობლემებზე და ბოლოს ასეთი სიტყვებით დაასრულა თავისი გამოსვლა „გულები განვიწმინდოთ არჩევნების წინ“.

სიტყვაში გამოვიდა ბატონი ზვიადის თანხმლები – ახალგაზრდა ქალბატონი (სამწუხაროდ ვინაობა ჩემთვის უცნობია) რომელმაც ნაიკითხა წერილი მის მიერ მიწერილი ვალერიან ადვაძეზე, რომელიც პრესაში არ გამოუქვეყნებიათ. წერილში ნათქვამი იყო როგორ ჩამოიყვანა ე. შევარდნაძემ თავისი მარჯვენა ხელი ვლადიმერ ალფენიძე, როდესაც ამ უკანასკნელმა იტალიის ქვეშემდომობა ითხოვა. ჩამოიყვანა საქართველოში და მოათავსა საგიჟეთში. როგორც მისი ერთ-ერთი ყველა ცოდვებისა და საიდუმლოებების მცოდნე.

შემდეგ წერილში შეეხო ნანი ბაიდაურის ამბავს, რომლის თაობაზე ერთ ხევსურ ახალგაზრდას თბილისში მიტინგზე უთქვამს, „ნანი ბაიდაურს, სადაც ამოხადეს (საგიჟეთში) სული იქ უნდა დავსვა შევარდნაძე და ჩემი ვალი მოხდელი მექნება საქართველოს წინაშე“.

წერილში შეეხო ნოდარ დუმბაძეს, რომელმაც სიკვდილის წინ განაცხადა „რახან მე შევარდნაძესთანაა ვაცი ვინამე ცხოვრებაში, არა ვარ ღირსი მთანმინდაზე დამასაფლავოთ სადმე განმარტოვებულ ადგილზე, მზიურში დამასაფლავეთო“. ამ სიტყვების წარმოთქმა გამოუწვევია იმას რომ, როდესაც ნოდარ დუმბაძე, სათხოვნელად შესულა თვითმფრინავების გამტაცებელი ახალგაზრდების შეწყალების თაობაზე შევარდნაძეს „გაეთრიე გარეთო“ უთქვამს. ბოლოს გამოვიდა სენაკის სახალხო ფრონტის თავჯდომარე იგორ ბოჯგუა, რომელმაც ილაპარაკა თანამედროვე არჩევნების უზუსტობაზე, ყურადღება გაამახვილა იმაზე, რომ სადაც მოდიან დეპუტატები თავიანთ ამომრჩევლებთან, კომუნისტური პარტიის წარმომადგენლები მათ შუქს უქრობთ და არ აძლევენ საშუალებას ხალხთან საუბრისა, ეს ფაქტი მხილებული იქნა.

ბოლოს იყო შეკითხვები – რომელიც გაუგზავნეს ზვიადის „მე დღეს ფულიანი ქურდი ვარ, მაგრამ კაცი ს სახელი არა მაქვს, მე მინდა ფულიც მქონდეს და კაცური კაცის სახელი, თქვენ, ბატონო ზვიად, რას მპირდებით? ზვიადიმ უპასუხა – ფულსაც და კაცური კაცის სახელის შენარჩუნებასაც, რადგან ქურდობა არსებულმა სახელმწიფოებრივმა წყობამ წარმოშვა.

26 ოქტომბერი 1990 წელი

26 ოქტომბერს, სენაკს ეწვია ირაკლი შენგელაია და შეხვედრა გამართა სენაკელებთან სადაც ისაუბრა საქართველოში მიმდინარე საარჩევნო პროცესებზე. საუბარი შეეხო ეროვნულ კონგრესს. საქართველოს საგარეო ურთიერთობას და არჩევნების შემდგომ პერიოდს საქართველოში. მან განაცხადა როდესაც აირჩევა 250 დეპუტატი, ის დეპუტატები აირჩევენ ყველა პარტიისათვის მისაღებ პიროვნებას და ამას დაამტკიცებენ თავიანთი მანდატებით. მერე აირჩევენ ქალაქის თავებს და ა. შ.

იმავე დღეს შედგა დეპუტატებთან შეხვედრა.

28 ოქტომბერი 1990 წელი

1990 წლის 28 ოქტომბრის საყოველთაო არჩევნებში გაიმარჯვა „მრგვალმა მაგიდამ“.

1990 წლის 2 დეკემბერი

ორ დეკემბერს სენაკს ეწვია უზენაესი საბჭოს დეპუტატი ავთანდილ რცხილაძე. შეხვედრა შედგა მოსწავლე-ახალგაზრდობის რაიონულ სახლში.

საუბარი შეეხო ჯაბა იოსელიანის შიმშილობის აქციას. დაგმობილი იქნა ეს აქცია. საუბარი შეეხო ვაჭრობის სისტემას. მათ ილაპარაკა რომ გააუქმებენ კოპერატივებს, რომლებიც პროდუქციას არ ქმნის და კომერციულ მაღაზიებს. ილაპარაკეს იმაზე რომ არაფორმირებული შეიარაღება სენაკში არ არის.

1991 წლის 12 იანვარი

1991 წლის 12 იანვარს, დღის 14 საათზე, სენაკში გაიმართა ხალხმრავალი მიტინგი, მიტინგი გახსნა იგორ ბოჯგუამ და იგორ ნარმანიამ მრგვალი მაგიდისა და სახალხო ფრონტის წარმომადგენელმა, მიტინგი ეხებოდა გორბაჩოვის 1991 წლის 7 იანვრის ბრძანებულების გაუქმებას. მიტინგზე საპროტესტო სიტყვებით გამოვიდნენ ი. ბოჯგუა, ი. ნარმანია, სულიკო ღვინჯილია, ქეთევან ლატარია და სხვები.

1991 წლის 2 იანვარს ჩატარდა საქართველოს ეროვნული ფრონტი რადიკალური კავშირის სენაკის კომიტეტის საინიციატივო ჯგუფის სხდომა, რომლის შემადგენლობაში შედიან: ნინო ხარბედია – ინჟინერ-პედაგოგი, გელა ბოხუა – ინჟინერ – ტექნოლოგი, თენგიზ ფირცხელავა – ექიმი – მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი. იური მილორავა – ეკონომისტი, დამირ ზარანდია – ექიმი.

სენაკის „მრგვალი მაგიდის“ სპიკერად არჩეულია საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატი, სენაკის პელსინკის კავშირის თავჯდომარე, იგორ ნარმანია, წევრებად არჩეულები არიან 1. იგორ ნარმანია, 2. გია სოსელია, 3. თემურ ხახუბია, 4. კობა ბოჯგუა, 5. ბესიკ ნარმანია, 6. თენგიზ დემურია, 7. დავით ფირცხელავა, 8. ომარ კიკაბიძე.

9. თემურ ღვინჯილია, 10. ბადრი ბაკურაძე, 11. რეზო ნუცუბიძე, 12. გელა ბოხუა, 13. ვახტანგ გოგინავა. 14. თამაზ ფირცხელავა. 15. ნინო ხარბედია, 16. დამირ ზარანდია, 17. კახა ბოჯგუა, 18. როინ თოდუა, 19. ჰაიკო გახარია, 20. ანრი გახარია, 21. ვახტანგ ნარმანია.

შეიქმნა სადეპუტატო კომისიები

კანონიერებისა და მართლწესრიგის დაცვის კომისიის თავჯდომარედ არჩეული იქნა მაია რობაქიძე, საფინანსო საბიუჯეტო კომისიის თავჯდომარედ იური მილორავა.

სოფლის მეურნეობის, მინათმონწყობისა და ეკოლოგიის თავჯდომარედ მურად თოდუა, მრეწველობის კომისიის თავჯდომარედ – ანზორ შურღაია.

ტრანსპორტისა და მშენებლობის კომისიის ქვეკომისიების თავჯდომარედ არჩეული იქნენ ვანცენტი ბალათურია (ტრანსპორტი) და რობერტ ბახტაძე (მშენებლობის) ვაჭრობისა. საყოფაცხოვრებო კომისიების ქვეკომისიების თავჯდომარედ არჩეული იქნენ ბადრი ხურცილავა (ვაჭრობა), რაული გუგუნავა (საყოფაცხოვრებო) კავშირგაბმულობის ენერგეტიკისა და საბინაო – კომუნალური კომისიის თავჯდომარედ მალხაზ ხოჭოლავა, კულტურის, განათლებისა და სპორტის კომისიის თავჯდომარედ იგორ ბოჯგუა, მედიცინისა და სოციალური უზრუნველყოფის კომისიის თავჯდომარედ – დიმიტრი სინჯარაძე.

1991 წლის 28 მარტი

1991 წლის 28 მარტს, დღის 16 საათზე სენაკში გაიმართა ხალხმრავალი მიტინგი, რომელიც მიეძღვნა 31 მარტის სარეფენდუმო და საკრებულოების არჩევნებს. მიტინგი გახსნა უზენაესი საბჭოს დეპუტატმა იგორ ნარმანიამ.

მიტინგზე სიტყვა ითხოვა კომპარტიის წარმომადგენელმა გია ოჩიგავამ, რომელმაც გააკეთა განცხადება, რომ საქართველოში პირველად სენაკის რაიონის დამოუკიდებელი კომპარტია აცხადებს თვით

ლიკვიდაციას. ამ განცხადებამ დიდი ოვაციები გამოიწვია მსმენელებში.

სენაკის ტერიტორიული საარჩევნო კომისიის მიერ საკრებულოთა არჩევნებში მონაწილეობისათვის რეგისტრირებული პარტიების სიები. ბლოკი მრგვალი მაგიდა – თავისუფალი საქართველო საქართველოს ჰელსინკის კავშირის სენაკის ორგანიზაცია სრულიად საქართველოს წმინდა მართალის საზოგადოების სენაკის ფილიალი.

სრულიად საქართველოს მერაბ კოსტავას სენაკის რეგიონალური ორგანიზაცია,

ქართველ ტრადიციონალისტთა კავშირის სენაკის რეგიონალური ორგანიზაცია,

საქართველოს ეროვნული ფრონტი – რადიკალური კავშირის სენაკის რეგიონალური ორგანიზაცია საქართველოს ეროვნულ-ქრისტიანული პარტიის სენაკის რეგიონალური ორგანიზაცია,

საქართველოს დამოუკიდებელი კომპარტიის სენაკის რაიონული ორგანიზაცია,

საქართველოს სახალხო ფრონტის – რეგიონალური ორგანიზაცია, საქართველოს დემოგრაფიული საზოგადოების ეროვნული პარტიის რაიონული ორგანიზაცია.

1991 წლის 4 აპრილი

1991 წლის 4 აპრილს, სენაკის მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლის წინ ჩატარდა მიტინგი, პროტესტის ნიშნად სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოსა და რუსეთის რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა მე-3 საგანგებო ყრილობის გადაწყვეტილებას სამაჩაბლოში, საგანგებო მდგომარეობის შემოღების შესახებ.

1991 წლის 9 აპრილი

1991 წლის 9 აპრილს მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლის წინ ჩატარდა საზეიმო მიტინგი, რომელიც მიეძღვნა საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის გამოცხადებას.

1991 წლის 11 აპრილი

11 აპრილს 17 საათზე მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლის წინ ჩატარდა საზეიმო მიტინგი მიძღვნილი საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენისადმი, მიძღვნილი 1918 წლის 26 მაისის აქტის საფუძველზე

1991 წლის 29 აპრილი

29 აპრილს 13 საათსა და 13 წუთზე, სენაკში ექვს ბალიანი მინისძერა იყო, მინისძერას მნიშვნელოვანი ზარალი არ მოყოლია. მსხვერპლი არ ყოფილა.

1991 წლის 20 მაისი

20 მაისს მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლის წინ ჩატარდა საპრეზიდენტო წინა საარჩევნო მიტინგი, აქ შეიკრიბენ სენაკელები, აგრეთვე მეზობელი რაიონებიდან ჩამოსული სტუმრები, რომლებიც გულმზურვალედ მიესალმნენ მიტინგზე ჩამოსულ საპატიო სტუმრებს. ბატონ ტარიელ გელანტიას რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დეპუტატს საფინანსო-საბიუჯეტო კომისიის თავჯდომარეს. ბატონ კოტე ფირცხელავას – რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დეპუტატს, ქვეკომისიის თავჯდომარეს. ბატონ ბორის კალანდიას საგარეო საქმეთა მინისტრის პირველ მოადგილეს, ბატონ ბეჟან ჯავახიას – რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დეპუტატს, ბატონ გიული ცანავას – აბაშის პრეფექტს, ბატონ ნოდარ ჯალალონიას პოეტს – ეროვნული მოძრაობის აქტიურ მონაწილეს.

დამამახსოვრდა ბატონი გიული ცანავას ერთი ფრაზა „ზვიად გამსახურდია პოლიტიკური ფიშერი, რომელიც 24-ვე სვლას ითვლის“.

1991 წლის 8 ივნისი

8 ივნისს, სენაკის რკინიგზის სადგურში მოხდა მატარებლის ავარი, რელსებიდან გადავარდა ოთხი ვაგონი. დაზიანდა რკინიგზის ხაზი, რომელიც იმავე დღეს აღადგინეს.

1991 წლის 3 ოქტომბერი

1991 წლის 3 ოქტომბერს მოსწავლე-ახალგაზრდობის წინ ჩატარდა ზვიად გამსახურდიასა და ეროვნული პარლამენტის მხარდამჭერი მიტინგი, რომელიც ეხებოდა საქართველოში შექმნილ მძიმე პოლიტიკურ ვითარებას. მიტინგზე სიტყვებით გამოვიდნენ რაიონის პრეფექტი ბათუ კანკავა, გია სოსელია, იგორ ბოჯგუა, თეატრის დირექტორი ვახტანგ სალაყაია, რაიონის მთავარი ექიმი გოგი ჭუბაბრია, სულიკო ღვინჯილია მიტინგი გვიან დამთავრდა.

1991 წლის 17 ოქტომბერი

1991 წლის 17 ოქტომბერს დაახლოებით 8 საათსა და 45 წუთზე, სენაკის ქალაქის საკრებულოს შენობასთან თევზჭერის სარაიონთაშორისო ინსპექციის სამუშაო ოთახში ურთიერთშელაპარაკების საფუძველზე ემზარ ალექსანდრეს ძე კემულარიამ განზრახ ცეცხლსასროლი იარაღით სიცოცხლისათვის სახიფათო დაზიანება მიაყენა სენაკელ დათო ხოთოს-ძე შამათავას ის ძლიერი სისხლისდენით ადგილზე გარდაიცვალა. მომხდარი შემთხვევით, ისარგებლეს რა მილიციაზე ოპოზიციურად განწყობილმა პირებმა, მოაწყვეს მასობრივი არეულობა, რასაც მოყვა მძიმე შედეგი. კერძოდ, დაარბიეს და ცეცხლი წაუფიქრეს, დაწვეს შინაგან საქმეთა და სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტის რაიონული განყოფილების შენობა, მათ მიერვე გატაცებული იქნა 30-მდე ცეცხლსასროლი იარაღი და ვაზნები.

მოკლული დაასაფლავეს 26 ოქტომბერს.

ამ ფაქტთან დაკავშირებით აღსანიშნავია ის, რომ უმრავლესობა მკვლელს ამართლებდნენ.

1991 წლის 20 ოქტომბერი

20 ოქტომბრიდან დაიწყო სენაკიდან – თბილისში წასვლა წარმოება-დანესებულების მოსამსახურეების კანონიერი პრეზიდენტისა და ეროვნული მთავრობის დასაცავად. ასე გრძელდებოდა სამხედრო გადატრიალების დაწყებამდე. 22 დეკემბრამდე.

შიმშილობა გამოაცხადეს მრავალშვილიანმა დედამ დოდო ამირანის ასულმა ბულიავამ და ზაირა ალექსანდრეს ასულმა ადამიამ.

1992 წლის 6 იანვარი ორშაბათი

6 იანვარს პუჩისტების მიერ განდევნილი იქნა კანონიერი პრეზიდენტი და მთავრობა საქართველოდან. სენაკში გარკვეული ძალები ელოდნენ ამ დღეს და მათ იწყეს თადარიგის დაჭერა.

1992 წლის 7 იანვარი – სამშაბათი

მოხდა სამხედრო გადატრიალება, რომლებმაც მოძმეთა სისხლის ფასად მოიპოვა ძალაუფლება. პრეზიდენტმა და ეროვნულმა მთავრობამ დატოვა საქართველოს ტერიტორია.

სენაკში გავარდა ხმა რომ ჯაბა იოსელიანი თავის „მხედრიონით“ ქალაქში შემოდისო პრეფექტურის ასაღებად. ქალაქში დიდი და პატარა აღელვებულა.

შობაა დღეს, წვიმიანი ამინდია, ხალხს სიხარულის ნატამალიც არ ეტყობა. სისხლიანი შობაა, ლუკმა გეჩხირება კაცს კისერში, მივდივართ პრეფექტურაში იქ სრული ქაოსია. ბიჭები ერთმანეთს მისჩერებიან იარაღის მოლოდინში, მაგრამ იარაღი ჯერაც არ ჩანს. საღამოსათვის წინო ხარბედიამ და სხვა პრეფექტურის თანამშრომლებმა მიგაფონებით დაიარეს ქალაქის ქუჩები და ნახევარ საათში უამრავმა ხალხმა მოიყარა თავი. ჩატარდა საპროტესტო მშვიდობიანი მანიფესტაცია. ამ ძალადობის წინააღმდეგ მანიფესტანტები გვიან ღამეს დამალნენ.

8 იანვარი – ოთხშაბათი

ჩატარდა მშვიდობიანი მანიფესტაცია და საპროტესტო მიტინგი.

9 იანვარი – ხუთშაბათი

ჩატარდა მშვიდობიანი მანიფესტაცია და საპროტესტო მიტინგი.

10 იანვარი – პარასკევი

დღეს მზიანი დღეა, დღეს მშვიდობიანი მანიფესტაცია არ შემდგარა, რადგან ზუდგიდში ტარდებოდა გრანდიოზული მიტინგი, სადაც ჩამოსულები იყვნენ უცხოელი კორესპონდენტები.

სენაკში მიტინგი 12 საათზე ჩატარდა. მიტინგზე აღნიშნეს რომ მალე გამოგვივლიდნენ ფოთელი, ზუგდიდელი, ხობელი სტუმრები და ერთად გასწევდნენ აბაშაში, სადაც უნდა ჩატარებულიყო დიდი მიტინგი. იქიდან მობრუნებულებს ისევ სენაკში უნდა გაეგრძელებიათ მიტინგი, მიტინგზე სიტყვით გამოვიდა ქუთაისის უზენაესი საბჭოს დეპუტატი ფირუზა დეკანოიძე, რომელმაც აღნიშნა რომ „ქუთაისი გაყიდა ქუთაისის პრეფექტმა ვინმე კოსტავამ, რომელიც თენგიზ სიგუას დის ქმარია. ამჟამად, იქ ზის ოცი შეიარაღებული პიროვნება, რომელებიც არ სტოვებენ შენობას. ისინი ალყაში არიან მოქცეულები.

11 იანვარი – შაბათი

წვიმიანი ამინდის მიუხედავად მშვიდობიანი მანიფესტაცია შედგა, ძირს ხუნტა, ძირს სიგუა, იოსელიანი, კიტოვანი, გაუმარჯოს კანონიერ პრეზიდენტს ზვიად გამსახურდიას, შეძახილებით, მანიფესტაცია პრეფექტურის წინ შედგა, სადაც ინტერვიუ ჩამოართვეს სოფელ მენჯის საკრებულოს დეპუტატს და აფთიაქის გამგეს, რომელმაც ილაპარაკა ზვიად გამსახურდიაზე და იმ პერიოდზე, როდესაც 1976 წელს, მან დაიცვა სისხლით დაწერილი „აი ია“, სადაც შევარდნაძემ ქართული ენის შესახებ სამჯერ შეიცვალა აზრი, სახელმწიფო ენად რუსული უნდა ყოფილიყო თუ ქართული, ამის შესახებ გამოვიდა მენჯის საკრებულოს მეორე დეპუტატი. შემდეგ მომიტინგეებმა ხელი მოაწერეს პეტეციას და წავიდნენ ხობში. იმ დღეს ასაფლავებდნენ ხობში რაიონის პრეფექტს. მის დასაფლავებაზე ჩამოსულიყო მთელი დასავლეთ საქართველო და გაიმართა მრავალათასიანი მიტინგი.

მიტინგზე სიტყვით გამოვიდა ქუთაისის უზენაესი საბჭოს დეპუტატი ფირუზა დეკანოიძე, რომელმაც აღნიშნა რომ 13 იანვარს ქუთაისის პრეფექტურას აიღებდნენ და ზუგდიდის შტაბს იქ გადაიტანდნენ, დეკანოიძეს სენაკელებმა აღუთქვეს დახმარება, მაგრამ მან უარი განაცხადა იმ მოტივით, რომ მერე მეგრელებმა აიღეს ქუთაისიო არ სთქვანო, ამიტომ ქუთაისი ისევ ქუთაისელებმა უნდა აიღოსო – მერე, გამოვიდა სოხუმელი სტუმარი, რომელმაც აღნიშნა, რომ მთელი აფხაზეთი პრეზიდენტის მხარესაა, შეკირთხვას თუ რა მდგომარეო-

ბა, გუდაუთაში, მან განაცხადა „სრული სიმშვიდეა“, ნაკითხული იქნა წარმოება-დანესებულებებისა და ქუჩების თანადგომის განცხადებები, სადაც გამოთქვამდნენ პრეზიდენტის მხარდაჭერას.

ვნახოთ, რა იქნება ხვალ.

12 იანვარი – კვირა

ზამთრის უღიმღამო მზიანი დღეა, გასვენებაში ვიყავი ზუგდიდში, გასვენებიდან მობრუნებული გზად – ზუგდიდი დარჩელის ახალ გაყვანილ გზაზე ვნახეთ ზუგდიდელი ოპოზიციონერების მიერ აფეთქებული მანქანა „კამაზი“ – რომლითაც ტყვია-წამალი მიქონდათ ზუგდიდის პრეფექტურის ასაფეთქებლად, მანქანაში მჯდომი ოთხი მამაკაციდან უპოვიათ მხოლოდ ნეკი თითის ნაგლეჯი. დანარჩენი კი ფერფლად ქცეულა. გზაზე გავიარეთ ერთ-ერთი დალუპულის ოჯახი, სადაც ოჯახის მამას განუცხადებია „მე არ მყოლია შვილი და არ მომისამძიმროთ“, იქიდან მობრუნებულები ისევ წავედით მიტინგზე, სადაც გავიგეთ რომ, მეორე დღეს პირველი საათზე მივდიოდით მშვიდობიანი დემონსტრაციით ქუთაისში. იმ დღეს გამოვიდა ზვიად გამსახურდიას მდივანი და სთქვა რომ საქართველოს პრეზიდენტი ძალიან ცუდ პირობებშია, სომხეთში მიიღეს გადანყვეტილება წარედგინათ მოთხოვნა პრეზიდენტის საქართველოში დაბრუნების შესახებ. ხალხი აღელდა, ცუდად იმოქმედა მოტანილმა ამბავმა, ხვალინდელი დღის იმედით ვტოვებთ მიტინგს ვნახოთ რა იქნება ხვალ.

13 იანვარი – ორშაბათი

ისევ – ისეთი ამინდია, მიტინგი ჩვეულებრივ თორმეტ საათზე დაიწყო, მომიტინგეები ელოდნენ სტუმრებს ფოთიდან, ხობიდან, მარტვილიდან, ზუგდიდიდან, რათა ერთად წავსულიყავით ქუთაისში. ორის ნახევრისთვის შემოგვიერთდა ფოთისა და ხობის კოლონები, ფოთელებმა წარმოსთქვევეს სიტყვა, სადაც გამოივდა ახალგაზრდა ფოთელი 21 წლის ყმანვილი, რომელმაც განაცხადა ზვიად გამსახურდია გროზნოშია დუდავეთანო. და თავისი გამოსვლა დაამთავრა ლადო ასათიანის ლექსით.

ცხრა ლახვარი რომ დამარტყან ცხრაჯერ გულში
მტრის ჯინაზე – ერთხელაც არ დავიკენესებ,
დავინვები საქართველოს სიყვარულში
სასთუმალზე ერთხელაც არ დავისვენებ!..

სიტყვით გამოვიდა ფოთის პურკომბინატის დირექტორი მარლენ ტაბალუა, რომელმაც განაცხადა რომ დასავლეთ საქართველოში ორი თვის პურის მარაგია და პურს არ აძლევენ ლანჩხუთისა და ოზურგეთის რწმუნებულებს. გავემგზავრეთ ქუთაისისაკენ მშვიდობიანი დემონსტრაციით კოლონას გზა გადაგვიღობეს ქუთაისის შესასვლელში კოპიტნარის მიდამოებში კიტოვანის შეიარაღებულმა ნაწილებმა. მათ გვაიძულეს იარაღის საშუალებით დავბრუნებულისყავით უკან. მოლაპარაკება რომელიც გაიმართა ჩვენს წარმომადგენლებს და მათ შორის უშედეგოდ დამთავრდა. მათ დელეგაციას ხელმძღვანელობდა მანანა ახვლედიანი.

საოცრად ნაწყენი დაბრუნდა ჩვენი კოლონები უკან, სალამოს 8 საათზე, უკვე სენაკში ვიყავით. ქუთაისი მათ ხელშია...
ვნახოთ რა იქნება ხვალ.

14 იანვარი – სამშაბათი

ძველით ახალი წელია – ღრუბლიანი ამინდია, ახალი წლის მიუხედავად სენაკელთა სახეებზე ღიმილი გამქრალა – ახალი წელი არავის ახსოვს, სენაკელები მღელვარებას მოუცავენ და მიუხედავად უამინდობისა ხალხი მაინც მიეშურება მიტინგზე, პრეფექტურის შენობაში მცირე ინფორმაცია გააკეთეს ზვიად გამსახურდიაზე, რომ ის ისევ სომხეთშია“. სალამოს ხუთი საათისთვის გადაიდო მიტინგი ინფორმაციის უქონლობის გამო.

ხუთ საათზე მიტინგზე გამოაცხადეს, რომ თექვსმეტ იანვარს მშვიდობიანი მანიფესტაცია ტარდებოდა თბილისში მთელ დასავლეთ საქართველოსთან ერთად. ოღონდ ავადმყოფებს თავი უნდა შეეკავებინათ ასეთი მანიფესტაციებისაგან, რადგან გზაში ისინი მოკლებული იქნებოდნენ სამედიცინო დახმარებას. იყო მოწოდებითი გამოსვლები. მიტინგი დაიშალა... ვნახოთ რა იქნება ხვალ.

15 იანვარი – ოთხშაბათი

მზიანი დღეა, მიტინგზე 8 ათასი კაცი მოვიდა, მიტინგი გვიან დაიწყო, სადაც ხალხის მოთხოვნით მოვიდა ადგილობრივი სამართალდამცავი ორგანოების სამი წარმომადგენელი, რაიონის პროკურორი ზ. ჯორჯიკია, მილიციის უფროსი ა. ბესელია და რეგიონალური თავდაცვის უფროსი ემილ თოდუა, რომლებმაც რაიონის პრეფექტს ბათუ კანკავას თავიანთი თავი წარუდგინეს დროებითი მთავრობის წარმომადგენლებად და მოითხოვეს პრეფექტის გადადგომა.

მოულოდნელმა ამბავმა სენაკელებზე ძლიერ იმოქმედა და ალექსეებულმა ხალხმა ჩამოანგრია რკინის ალყაფის კარები და მოითხოვეს სამეულის გადაცემა ხალხისთვის – რაიონის პრეფექტი იძულებული გახდა დაეტოვებინა ეს სამეული და ხალხი დაეწყნარებია. პრეფექტის გამოჩენისთანავე ხალხი შეძახილებით მიეგება პრეფექტს ზვიადი – ბათუ.

პრეფექტმა ხალხს მიაწოდა ინფორმაცია ამ სამეულზე და განაცხადა რომ ისინი მისულები იყვნენ ახალი მთავრობის დავალებით – რის საფუძველზე არ სცნობენ ადგილობრივ ხელისუფლებას. და არიან ახალი ხელისუფლების დამცველები – ამან ისევ ააღელვა ხალხი – ისევ მოთხოვეს ამ მოლაღატე სამეულის გადაცემა ხალხისათვის.

ბათუმ ალუთქვა მომიტინგეებს რომ ისინი ბატონ რაზმაძესთან ერთად გასამართლდებიან და დასძინა რომ ეს სამეული უნდა გადადგეს. სიტყვით გამოვიდა ქუთაისის უზენაესი საბჭოს დეპუტატი ბატონი ფირუზა დეკანოიძე, რომელმაც ხალხს მოუწონა ასეთი შემართება, მან განაცხადა რომ მიდიან ზუგდიდში შტაბის შეკრებაზე და იქიდან მობრუნებულები მოგვანვდიან ინფორმაციას. მას დაუსვეს შეკითხვა თუ სად იმყოფება იგორ ნარმანია – არის თუ არა უსაფრთხო პრეზიდენტის სიცოცხლე, მიტინგი გადაიდო შვიდი საათისთვის.

ექვსი საათისთვის შუქი ჩაგვიქრეს ქალაქში, ამიტომ მიტინგი ჩაიშალა. ქალაქში ისმოდა სროლის ხმები, რომან რუსიას ვაჟმა როზმან რუსიამ, ავტომატის ტყვიების ჯერით დაცხრილა პლაკატი – თეატრის შენობის წინ გაკრული, რომელზეც ეწერა „მე ჩემი ხალხისათვის

არასოდეს მიღალატია“ – ზვიად გამსახურდია. მომიტინგეებმა სცემეს როზმან რუსია ასეთი საქციელისთვის და სასტიკად ნაცემი მოათავსეს საავადმყოფოში.

იმავე საღამოს პრეფექტურის ეზოდან ხელყუმბარებითა და ავტომატის ჯერით. მხედრიონის ნევრმა გაიტაცა პროკურორ ზ. ჯორჯიკიას ავტომანქანა გაზ. 24.

ვნახოთ რა იქნება ხვალ.

16 იანვარი – ხუთშაბათი

დილის 11 საათზე წავედით ზუგდიდის გრანდიოზულ მიტინგზე, რომელსაც ესწრებოდა 100 ათასზე მეტი კაცი, აქ თავი მოეყარა მთლიანად დასავლეთ საქართველოს. ეს იყო უდიდესი ზეიმი ზვიად გამსახურდიას საქართველოში ჩამოსვლასთან დაკავშირებით – საოცრად თბილი და მზიანი დღე იყო. სენაკელები ორი ბეტყერით შევიდნენ ზუგდიდში, ამ მიტინგზე გამოვიდა ზუგდიდელი ნუგზარ შანავას დედა. ნუგზარი პრეზიდენტის დაცვის დროს დაიღუპა. მთავრობის სახლთან, მერე გამოვიდა უზენაესი საბჭოს დეპუტატი ნუგზარ მოლოდინაშვილი, მარნეულის რაიონის პრეფექტმა გააცნო ხალხს რომ მარნეულის რაიონის მოსახლეობას უდიდესი ნაწილი პრეზიდენტის მხარესაა სხვათა შორის პირველმა მარნეულის რაიონის ახალმა ხელმძღვანელობამ სცნო პირველად დროებითი მთავრობა და თანადგომა გამოუცხადა მათ.

მიტინგზე გამოვიდნენ სამაჩაბლოს წარმომადგენლები, რომლებმაც განაცხადა სამაჩაბლოს ქართველობა არავითარ მშვიდობიან მოლაპარაკებაზე არ წავლენ ოსებთან, ეს სირცხვილიც იქნება იმ ცოცხლად დამწვარი ვაჟკაცების წინაშე.

მთელმა ზემო სვანეთის მოსახლეობამ ერთგულება გამოუცხადა ბატონ ზვიად გამსახურდიას – „არ გადამხმარ სვანური ძირმაგარი მუხები საქართველოში“. იყვნენ ქუთაისისა და აფხაზეთის წარმომადგენლებიც. მიტინგზე გადაწყდა რომ ხვალ თერთმეტი საათზე წა-

ვიდოდნენ სამტრედიაში და იქიდან კი ქუთაისში. ამ მიტინგზე გამოვიდა აბაშის პრეფექტი გიული ცანავა.

სალამოს ფრიად კმაყოფილები „გაუმარჯოს დუდაევისა და ზვიად გამსახურდიას მეგობრობას“ შეძახილებით დავბრუნდით სენაკის მიტინგზე. მიტინგზე განაცხადეს ზუგდიდელებმა „სიგუამ შემოგვითვალა – ისე უნდა მოვთხარო ზუგდიდი ყვავილების დასადები მინა რომ არ დარჩესო“ – ვნახოთ როგორ შეასრულებს თავის სიტყვას სიგუაო.

სალამოს ტელევიზიამ გადმოსცა ცრუ ინფორმაცია იმის თაობაზე, რომ თითქოს ზვიად გამსახურდია ზუგდიდის მიტინგზე გამოვიდა სიტყვით და ხალხს მოუწოდა სამოქალაქო ომისაკენ. რაც სრული სიცრუე იყო. აქვე შეიძლება მოვიტანოთ ზვიადის სიტყვები „ღმერთმა იმ სიმართლით ატარონ – რა სიმართლესაც ესენი ამბობენო“.

ვნახოთ რა იქნება ხვალ.

17 იანვარი – პარასკევი

მზიანი დღეა, ხალხმრავლობაა. მიტინგზე დილის 11 საათისთვის წავედით სამტრედიაში – ჩვენ შემოგვიერთდა ჩხოროწყუს, ხობის, ფოთის, მარტვილის წალენჯიხის, ზუგდიდის – აბაშის დელეგაციები – იმ დღისთვის სპეციალურად დააყენეს მატარებელი – ლესელიძიდან სამტრედიაში აფხაზეთის დელეგაციებისთვის მომიტინგეთა კოლონა, რომელშიც მთლიანად დასავლეთ საქართველო ლეზულობდა მონაწილეობას, დაიძრა სამტრედიისაკენ, სადაც გაიმართა გრანდიოზული მიტინგი, მიტინგზე სიტყვით გამოვიდა ყველა კუთხის წარმომადგენლები სამაჩაბლოდან, ქუთაისიდან, თბილისიდანაც იყვნენ წარმომადგენლები. იმერ-ამიერ შეიკრიბა. მიტინგზე ერთხმად დამეს დღევანდელი უკანონო მთავრობა, მომიტინგეებს ეჭირათ შევარდნაძის ჯვარდასმული სურათები.

სამაჩაბლოს წარმომადგენლებმა განაცხადეს, რომ არავითარი შერიგება ოსებთან, მათთან უნდა ვანარმოოთ დაუნდობელი ბრძოლა. მომიტინგეებმა გეზი ქუთაისისკენ აიღეს. აქ სამტრედიელმა სოხუმელ სტუმრებს დაახვედრეს ავტობუსები.

მომიტინგეთა კოლონა დაიძრა ქუთაისისაკენ, კოპიტნარის მისადგომებთან სალიას საგუშაგოსთან გადაგვიკეტეს გზა ავტომატიანებმა. კოლონა ერთ კილომეტრზე იყო განლაგებული. დაიწყო მოლაპარაკება – მოლაპარაკების დროს სულ დაბლა გადაგვიფრინეს თვითმფრინავებმა. ხალხი იძულებული შეიქმნა დაჩოქილიყო, როგორც შემდეგ გავიგეთ ეს ჩვენს შესაშინებლად იყო გაკეთებული (ფსიქოლოგიური დამუშავება) ყურებიდან სისხლის გამოსვლის ერთადერთი „უებრო“ საშუალება. მიუხედავად ამისა არავის შეშინებია. ყურები თავსაფრებმა დაგვიცვა, მაგრამ მოლაპარაკების მსვლელობის დროს თავს მაინც დაგვტრიალებდა ორი ვერტმფრენი და გვასურათებდნენ. ამ დროს მოულოდნელად გაისმა სროლის ხმა და მშვიდობიანი მანიფესტაცია დაცხრილეს, დაჭრეს ოთხი ბიჭი და ერთი ქალი. ხალხი აღელდა, შიშველი ხელებით იერიშზე დაიწყეს გადასვლა ახალგაზრდებმა, მათ ბრძანეს თუ არ დავბრუნდებოდით სუყველას დაგვცხრილავდნენ მიუხედავად ასეთი მუქარისა ხალხი მაინც ერთი საათი იდგა. ტყვიების წვიმაში. თანდათან ბნელდებოდა. ბიჭებმა იქვე დაგდებულ საბურავებს მოუკიდეს ცეცხლი – ტელევიზია იმავე საღამოს აცხადებდა რომ ხდებოდა შეიარაღებული თავდასხმები და ისინი იძულებული იყვნენ დაეკავებიათ შეიარაღებული მანიფესტანტები ქუთაისის შესასვლელთან. მერე როგორც გავიგეთ ქუთაისელთა დემონსტრატები მეორე მხარეს იქნა შეჩერებული, რათა არ მისცემოდათ მანიფესტანტებს შეხვედრის საშუალება. ქუთაისიდან მობრუნებულებმა მიტინგი სენაკში ჩავატარეთ. დაჭრილები საავადმყოფოში მოათავსეს. ამ დაჭრილებიდან ერთი გარდაიცვალა ჩხორონყუელი. მიტინგზე გამოცხადდა რომ 17 იანვრიდან ქალაქში იქნებოდა საგანგებო მდგომარეობა, რომლის კომენდატად დასახელებული იქნა ალექო მურღულია. ვნახოთ რა იქნება ხვალ?

ჩვენი ერთგული გმირები

დათო ვადაშარია

დაიბადა 1968 წლის 30 მაისს, სენაკში. დაოჯახებულია, იყო ქვეშარიტი მამულიშვილი და ქრისტიანი, საშუალო განათლებით. მუშაობდა საქართველოს თავდაცვის სამინისტროში. 1996 წლიდან 2007 წლამდე. სამხედრო სამსახური გაიარა ავღანეთში. 1987 წელს დაჯილდოვებულია წითელი ორდენით.

იყო ზვიად გამსახურდიას იდეების გამტარებელი და მისი მხარდამჭერი სიცოცხლის ბოლომდე. გარდაიცვალა და შეენირა ამ იდეებით სამშობლოს. 1 წლის მონობის შემდეგ საქართველომ თავისუფლება მოიპოვა, ბევრმა წყალმა ჩაიარა, 2 წლის 9 თვისა და 9 დღის შემდეგ, თებერვალმა, როგორც პოეტები იტყოდა დაგვიზამთრა, მაგრამ საბედნიეროდ არა სამუდამოდ, ხანგრძლივი მონობის შემდეგ საქართველო მაინც აღსდგა.

ტერიტორიებდაკარგული, მაგრამ მაინც გაუტეხელი, საქართველო თავისას მიაღწევს.

ვინც შენატრის იმის სიკვდილს, უმალ მასვე დაამინებს...

ამ რწმენით გვეზიდა მოს ყოველთვის ჩვენი თავისუფლების დღეები.

ბჟალავა მერაბი ვლადიმერის ძე

მერაბ ვლადიმერის ძე ბჟალავა, დაიბადა სენაკის რაიონის სოფელ ზემო სორტაში 1957 წლის 10 იანვარს, ის შეიყვანეს ძველი სენაკის საშუალო სკოლაში, რომლის სრული კურსი დაამთავრა 1977 წელს, სკოლის დამთავრების ორი წლის შემდეგ, 1976 წელს გაიწვიეს სამხედრო სავალდებულო სამსახურში, რომელსაც ამთავრებს 1978

წელს. იმავე წელს შედის თბილისის მილიციის ორწლიან სკოლაში. ოჯახური პირობების გამო ამ სკოლას ვერ ამთავრებს და 1979 წელს ბრუნდება სენაკში, სადაც მუშაობას იწყებს სენაკის სოფ-ტექნიკაში, მუშაობდა ემტეესში და სხვადასხვა ობიექტებზე, კარგი მუშაობისათვის რამოდენიმეჯერ იყო ტელევიზიით გამოცხადებული. 1980 წელს შექმნა ოჯახი. შეეძინა ქალ-ვაჟი. საცხოვრებლად გადავიდა სოფელ თეკლათში, სადაც ცხოვრობდა სიკვდილის ბოლო წუთამდე.

ეროვნულ მოძრაობაში ჩაება 1901 წლის დეკემბრის თვიდან.

1992 წლის 19 თებერვალს, ის დავალებით მიდიოდა სოსო გეგელიასთან და ზაალ ჩიქოვასთან ერთად, სამხედრო ქალაქში, დათქმულ ადგილზე. მოულოდნელად გამოჩნდა სამხედრო დანიშნულების სატვირთო მანქანა – შემდეგ მას უკან მოყვა „ვილისი“, რამოდენიმე წუთის შემდეგ, მოპირდაპირე მანქანიდან გახსნეს ცეცხლი, ადგილზე იქნა მოკლული სოსო გეგელია და თვითონ მერაბ ბჟალავა, შემდეგ მოკლეს ჩიქოვაც. ძიებამ უშედეგოდ ჩაიარა.

ეს დღე სენაკელებისათვის იყო გლოვის დღე.

სოსო ჟორას ძე გეგელია

სოსო ჟორას ძე გეგელია დაიბადა 1963 წლის 20 აგვისტოს ქ. სენაკში. დაამთავრა სენაკის 11-ე საშუალო სკოლა, სკოლის დამთავრების შემდეგ ემზადებოდა უმაღლეს სასწავლებელში შესასვლელად.

1988 წლიდან ჩაება ეროვნულ-განმანთავისუფლებელ მოძრაობაში, სენაკში მან დაარსა „ილია მართალის“ საზოგადოება, 1989 წლიდან

იყო ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის თავმჯდომარე სენაკში.

სოსო გეგელია იყო ის პიროვნება, ვინც პირველმა აღმართა ეროვნული დროშა სენაკში, მის მიერ ჩატარებული მიტინგები გამოირჩეოდა ორგანიზებულობითა და ხალხმრავლობით, რომელიც გაუღენთილი იყო ეროვნული პათოსით, მის მიერ იქნა აღებული სენაკში მრავალტონიანი ლენინის ძეგლი. სენაკელ ხალხს სჯეროდა მისი.

1992 წლის 24 იანვარს, როდესაც სენაკში მხედრიონისა და გვარდიის საბრძოლო ფორმირებები შემოვიდნენ, 1992 წლის 1 თებერვალს სოსო გეგელია ორ თანამებრძოლთან ზაალ ჩიქობავა და მერაბ ბჟალავასთან ერთად დავალების შესასრულებლად, წავიდა სამხედრო ქალაქში დათქმულ ადგილზე. მოულოდნელად გამოჩნდა სამხედრო დანიშნულების სატვირთო მანქანა, შემდეგ მას მოჰყვა „ვილისი“. რამდენიმე წუთში მოპირდაპირე მანქანიდან გახსნეს ცეცხლი. ადგილზე მოკლული იქნა სოსო გეგელია და მერაბ ბჟალავა, მერე მოკლეს ჩიქობავა ზაალიც.

ელიავა ავთანდილი შალვას ძე

ელიავა ავთანდილი დაიბადა 1948 წლის 25 ოქტომბერს, სოფელ კოტიანეთში, მრავალშვილიან, გლეხის ოჯახში. 1965 წელს დაამთავრა კოტიანეთის საშუალო სკოლა, ხოლო 1973 წელს, ხონის მექანიზაციური ტექნიკუმი. მან მუშაობა დაიწყო სენაკის სპორტმშენში, სადაც მუშაობდა სიცოცხლის ბოლო წუთამდე.

1992 წლის დეკემბერ-იანვარში საქართველოში მომხდარი უბედურებით ფრთა შესხმული მხედრიონისა და გვარდიის შენაერთები, უმოწყალოდ არბევდნენ სენაკში მშვიდობიან საპროტესტო მიტინგებს. ავთანდილ ელიავა თავისი ხალხის გვერდით იდგა. 1992 წლის 13 მარტს „მხედრიონის“ მიერ სენაკში კინოსახლის წინ გამართულ მშვიდობიან მიტინგის დარბევის დროს განიგმირა „მხედრიონელის“ ტყვიით. დარჩა მეუღლე და ორი ქალიშვილი, და ერთი შვილიშვილი.

კოტე /კონსტანტინე/ კურდღელია

კოტე კურდღელია, დაიბადა 1948 წლის 1 აგვისტოს ქ. ცხაკაიაში. 1956 წელს სასწავლებლად შეყავთ ცხაკაიას მესამე საშუალო სკოლაში, რომელსაც ამთავრებს 1967 წელს. სკოლაში ის გამოირჩეოდა პედაგოგებისა და მეგობრების დიდი სიყვარულით. სკოლის დამთავრების შემდეგ მუშაობას იწყებს საქმთავარენერგოში ელექტრომონტიორად.

1968 წელს განვეული იქნა საბჭოთა იმპერიის საყოველთაო სავალდებულო ჯარში. მსახურობდა ქ. ფეოდოსიაში სანაპირო დაცვაში, საიდანაც ჩამოდის ზემდეგის წოდებით.

1970 წელს ქმნის ოჯახს და სამუშაოდ გადადის თბილისში. მუშაობას იწყებს შინაგან საქმეთა სამმართველოში რიგით მილიციონერად, ცოტა ხნის შემდეგ სამუშაოდ გადადის თბილისის მილიციის სკოლაში და სწავლობს ამ სკოლაში. სამსახურისაგან მოუწყვეტლად, იგი იყო კეთილსინდისიერი მუშაკი, იგი თავისი უანგარო და უმნიცელო შრომით დანინაურებულ იქნა თბილისისი ერთ-ერთი უბნის რწმუნებულად, გამომძიებლად, მიენიჭა კაპიტნის წოდებაც, ამასობაში მოვიდა 1989 წლის 9 აპრილიც, იმ ტრაგიკულ საღამოს კოტე კურდღელია იდგა მთავრობის სახლთან. ისიც ისე იყო განიარაღებული, როგორც სხვა მილიციონერები, იმ საღამოს მოხდა საშინელი დარბევა მშვიდობიანი მომიტინგეების რუსის ჯარის მიერ, საშინელი ცემა-ტყეპა ხალ-

ხისა, ბარებით ჩეხვა, გაზებით მონამვლა. ქართულ მილიციას მოხვდა მოძალადეებისაგან და კოტემაც ინვინა ბევრი კეტი, იცავდა რა მომიტინგეებს, რომლებსაც საკუთარი ტანით გადაეფარებოდა, თავად იღებდა რომელიმე ასულისაკენ მოქნეულ კეტსა თუ ბარბაროსისაგან მოქნეულ წიხლს, მიტინგის დარბევიდან ორი კვირის გასვლის შემდეგ, კოტემ თავის სამუშაო კაბინეტში გონება დაკარგა. როცა გონზე მოვიდა, ის უკვე შ/ს სავადმყოფოში ინვა მონამლული, სადაც ორი თვის განმავლობაში მკურნალობდა, ფეხზე წამოდგომა შეძლო, თუმცა საჭირო იყო მეორე კურსის გაგრძელება მკურნალობა. შექმნილი ვითარების გამო დაიწყო არეულობა ცხინვალის მხარეში. იძულებული გახდა სამუშაოდ იქ გადასულიყო და მკურნალობა გვერდზე გადაედო, როდესაც საყოველთაო სახალხო არჩევნებში გაიმარჯვა ეროვნულმა ძალებმა და მოვიდა ახალი ეროვნული მთავრობა, რომელმაც გამოაცხადა საქართველოს დამოუკიდებლობა, მაშინ სამშობლოს სჭირდებოდა საკუთარი ჯარი, რომელიც დაკომპლექტდებოდა მცოდნე და ერთგული კადრებისაგან, ასეთი ერთი კადრი იყო კოტე კურდღელი. იგი 1991 წლის გაზაფხულზე ჩამოდის სენაკში და აყალიბებს ეროვნული გვარდიის სენაკის ბატალიონს, რომელსაც თავად უდგება სათავეში, იმავდროულად ემსახურებოდა საქართველოს ეროვნულ ინტერესებს ცხინვალის მხარეში და ხშირად იმყოფებოდა იქ. ეს ჯამრთელობა შერყეული კაცი დღენიადაგ სამშობლოზე ფიქრობდა. მან თავისი 15 წლის ვაჟიშვილს ფორმა ჩააცვა და ცხინვალში წაიყვანა, ასწავლა ავტომატიკისა და სხვა იარაღის ხმარების წესი და ჩაუნერგა სამშობლოსათვის თავდადების წმინდათაწმინდა მოვალეობა. ის მამის მიერ ჩამოყალიბებული სენაკის ბატალიონის მებრძოლია, რომელსაც აკაკი ელიავა ხელმძღვანელობდა.

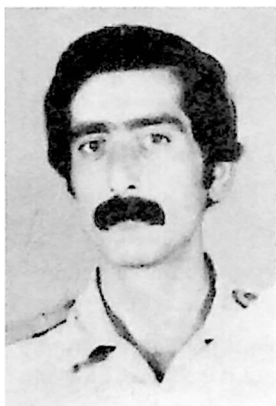
პირმშვენიერ კოტეს წლებმა ვერაფერი დააკლო. საოცარ სიყვარულსა და სითბოს ამჟღავნებდა, ხშირად უთქვიათ მებრძოლებს რა მკაცრი შესახედაობა აქვს და გული რა კეთილი... როდესაც მისი დაღუპვის ამბავი შეუტყვიათ. მთელი მისი ბატალიონის ჯარისკაცები ტიროდნენ, ისე განუცდიათ მეთაურის სიკვდილი. ასეთი კარგი კაცის დაღუპვა ცოდვააო უთქვამთ.

ბოლო პერიოდში კოტე კურდღელია მარნეულში იქნა გადაყვანილი თავისი ბატალიონით და იქ მოუსწრო თბილისის პუჩმა. კოტე კანონიერი პრეზიდენტის მხარეზე იბრძოდა, როდესაც საქართველოს კანონიერი მთავრობა გააქციეს საქართველოდან, კოტე კურდღელიამ საზღვრის ბოლომდე გააცილა პრეზიდენტი თავისი ხალხით, თავად კი ვერ მიატოვა მისთვის საფიცარი სამშობლო, რადგან ეგონა აქ უფრო საჭირო იყო და სწორედ მაშინ გაიმეტეს საქართველოს მტრებმა სასიკვდილოდ. როგორც ცნობილი გახდა სოფელ ალაიანთან მოჰკლეს იგი, ახალი ხელისუფლების მომხრე შეიარაღებულმა პირებმა.

მას დარჩა მეუღლე და ქალ-ვაჟი - აგული და თამრიკო.

მოკლეს კოტე, მაგრამ მის სულს ვერ შეეხენ, ნეტარ გზას გაუყენეს პატრიოტი, საქართველოზე გულწრფელად შეყვარებული კაცი.

კვიკვინია ზურაბი ანატოლის ძე

ზურაბ ანატოლის ძე კვიკვინია, დაიბადა 1957 წელს ხობის რაიონის სოფელ პირველ მაისში, 1992 წელს დაამთავრა თბილისის „ელიავას“ სახელობის რკინიგზის ტექნიკუმი. მუშაობდა სამტრედიის სალიანდაგო დისტანციაში, რკინიგზის ოსტატად სადგურ სენაკში.

1992 წლის 30 სექტემბერს დილის რვის ნახევარზე მოკლული იქნა სენაკში დაბანაკებული ხუნტის ჯარისკაცის „კაი ქართველის“ მიერ. დარჩა მეუღლე და ორი მცირეწლოვანი ვაჟი.

ნათელი მის სულსა და ხსოვნას.

ილია /იაშა/ კაკულია

დადიოდა ჩვენს ქალაქში კეთილი კაცი, რომელიც პატიოსნად ემისახურებოდა მინდობილ საქმეს და ალაღად იმსახურებდა იმ კოლექტივის პატივისცემას და სიყვარულს სადაც სამ ათეულ წელზე მეტი იმსახურა. ილია კაკულია დაიბადა სენაკში 1928 წელს, აქვე ამთავრებს სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმის. ბოლო სამი ათეული წელი რკინიგზის საკვანძო სავადმყოფოს სამეურნეო დარგში იმუშავა. კარგი მეოჯახე კაცი იყო, ღირსეული მეუღლე, მამა და ბაბუა. იგი უშურველად ახმარდა მთელ თავის ენერგიას ტრადიციულ სამკურნალო დაწესებულებას.

28 ოქტომბერს პურის რიგში მდგარი, ჩამოსული მილიციონერების ჩხუბისას, რომლებიც პურ-კომბინატს იცავდნენ, მათ შორის ატეხილი სროლის შედეგად ტყვიამ იმსხვერპლა ილია კაკულია და ადგილზე გარდაიცვალა.

კოლია (ბოჩია) ილარიონის ძე კუპრაშვილი

ბოჩია კუპრაშვილი დაიბადა 1925 წელს. 1943 წელს დაამთავრა ნოსირის საშუალო სკოლა და სწავლა გააგრძელა თბილისის აგროსაამმენებლო ტექნიკუმში. ხოლო 1944 წელს განვეული იქნა სამხედრო სავალდებულო სამსახურში, არის სამამულო ომის მონაწილე, სადაც დაკარგა ორივე ფეხი, არის შრომის პირველი ჯგუფის ინვალიდი. 1953 წლიდან. 1984 წლამდე მუშაობდა სენაკის რ/კოოპერატივის სისტემაში. 1993 წლის ოქტომბერში სამეგრელოში საომარი მოქმედების დროს შიშისაგან გარდაიცვალა გულის ინფაქტით.

კოკაია როზა პასილის ასული

როზა კოკაია დაიბადა 1953 წელს. 1977 წელს დაამთავრა ნოსირის საშ. სკოლა სკოლის დამთავრების შემდეგ სწავლას აგრძელებს ფოთის აგრო-საბუღალტრო ტექნიკუმში. ჰყავს მეუღლე და ორი ვაჟიშვილი.

1993 წლის ოქტომბერში სამეგრელოში მიმდინარე მოვლენების დროს 29 ოქტომბერს საომარი მოქმედებისას გარდაიცვალა ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ჭრილობებისგან.

კანკია ნოდარი

ნოდარ კანკია, დაიბადა 1951 წლის პირველ ივნისს ქ. სენაკში. დაამთავრა სენაკის IV-ე საშუალო სკოლა 1972 წელს და იმავე წელს ჩაირიცხა თბილისის ტოპოგრაფიულ ტექნიკუმში, რომლის დამთავრების შემდეგ სწავლა გააგრძელა დაუსწრებლად ტამბოვის პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში საინჟინრო ფაკულტეტზე.

1984 წელს შექმნა ოჯახი. მუშაობდა V საამშენებლო ტრესტში მშენებელ მწარმოებლად.

1992 წლიდან იბრძოდა ოჩამჩირეში, იყო უფროსი ლეიტენანტი, დაიღუპა ტამიშთან წარმოებული ბრძოლების დროს /აიფეთქა საკუთარი თავი და მომხდურთა თორმეტი მებრძოლი/

ჰყავს მეუღლე და ქალიშვილი.

სიხინო კოდეს ასული ლათათია

დაიღუპა დაბომბვის დროს სენაკში ჭურვის ნამსხვრევებით

დრო ყველაფრის მკურნალიაო უთქვამს ძველხალხს, მაგრამ ძნელია მიეჩვიო იმ დანაკარგს, იმ ტკივილს, რომელიც დაგვიტოვა მტრად ქცეული ძმათა ვანდალურმა და აღვირახსნილმა ლაშქრობამ. მხედრიონელების თარეშმა.

ცეცხლში იწვოდა სოფელი თეკლათი, ტანკების გრადის ტიპის დანადგარების ქვემეხების, სამხედრო ვექტორებისა და მიგ-25 ტიპის თვითმფრინავების მიერ ქალაქისკენ გასროლილი ბომბებისა და ჭურვების გამაყრუებელ კაკაფონიაში საზარელი პეიზაჟი იშლებოდა თვალწინ, მავთულდაგლეჯილი ელექტრობოძები, ფესვებათხრილი ხეები, დანგრეული და დამწვარი სახლები, გადათხრილი გზები, ტყვიით გახვრეტილი რკინის ლოპეები, მიცვალებულთა გვამები, დაცარიელებული კარმიდამოები, მოხეტიალე მარადიორი მხედრიონელები, ნადავლით დატვირთული ტანკები, იკარუსის მარკის ავტობუსები, სატვირთო მანქანები, გატაცებული მსუბუქი ავტომობილები, აფეთქებული საავტომობილო ხიდები, ადგილობრივ მცხოვრებთა ნალვლიანი თვალეები. დადგება დრო და ყველაფერი აღსდგება. „რაც მტრობას დაუნგრევია სიყვარულს უშენებიაო“. უთქვამს ძველებს.

მხოლოდ ვერ დაბრუნდებიან ის უდანაშაულო ადამიანები, ვინც ამ ძმათამკვლელ ომს შეენირნენ. ძნელია ანუგეშო ქალბატონი სულიკო ლათათია, რომელმაც ამ ომში სიცოცხლით სავსე ქალიშვილი დაჰკარგა. რა უნდა უთხრა პატარა ლევანს დედა რომ მოუკლეს, მან ხომ თავისი თვალთ ნახა ჭურვის ნამსხვრევით დაჭრილი საყვარელი დედა, შეელას რომ სთხოვდა თავის პატარა ვაჟაც. რას იფიქრებდა ქალბატონი ციციწო რომ ქართველი ქართველს მოკლავდა. ქართველი ქართულ ქალაქს დაბომბავდა.

მას ხომ თავის სამშობლო ყველაზე მეტად უყვარდა. ვინც იცნობდა ციციწო კოტეს ასულ ლათათიას, მის მეხსიერებაში შემორჩა უზადო, კეთილი, თავის სამშობლოზე შეყვარებული, რომელიც ზვარაკად შეენინა თავის ქვეყნის თავისუფლებას.

დედის სიკვდილის გამო პატარა ლევანს მხედველობა დაუქვეითდა. ციკინო ლათათია ყველა სენაკელთა და თეკლათელთა მუდმივ ტკივილად დარჩება მუდამ.

კაჭკორია კახაბერი თიბეს ძე

კახაბერ პაჭკორია, დაიბადა ქ. სენაკში 1973 წლის პირველ თებერვალს, 1970 წელს შეყავთ სენაკის მეორე საშუალო სკოლაში, 1988 წელს არასრული საშუალო განათლების მიღების შემდეგ სწავლას აგრძელებს. 66-ე პროფსასწავლებელში, რომელსაც ამთავრებს 1990 წელს, ხოლო 1990 წლიდან მსახურობდა ეროვნულ გვარდიაში სენაკის № 2-ე ბატალიონში სიცოცხლის ბოლო წუთამდე, როდესაც

ოთხჯერ დაილაშქრა სამეგრელო, სამშობლოზე უსაზღვროდ შეყვარებულ ჭაბუკს, ორი წლის განმავლობაში ყოველგვარ პირობებს მოკლებულს უხდებოდა ტყეში ცხოვრება, სადაც მისი ბატალიონის წევრები იყო დაბანაკებული, იმ საბედისწერო საღამოს 14 აპრილს საბრძოლო დავალების შესრულების დროს, თავის ორ თანამებრძოლთან ლესიჭინელ ხვიჩა კაჭარავასა და ზანელ სოსო შურღაიასთან ერთად, სენაკის რაიონის სოფელ ბეთლემთან სამივე ვერაგულად იქნა საეჭვო ვითარებაში მოკლული, კახაბერი პირველი იყო ვინც მანქანიდან გადმოვიდა და პირველი ტყვიაც მას მოხვდა. ჯერ სცემეს, შემდეგ კი დაცხრილეს ავტომატური იარაღით. მისი გასვენების დღეს, 1993 წლის 27 აპრილს, სენაკელი კახაბერ პაჭკორიას ცხედარი მხედრული დიდებით მიაბარეს სენაკის მიწას. მისმა ბატალიონის წევრებმა ფიცი დადეს რომ იბრძოლებდნენ მათ მიერ დაწყებული საქმის ბოლომდე მისაყვანად, მთელი სენაკის მოსახლეობა უკანასკნელად გამოეთხოვა სახელოვან ვაჟკაცს - კახაბერ პაჭკორიას.

ოდუშარია კუსო ანზორის ძე

კუსო ანზორის ძე ოდიშარია, დაიბადა 1965 წელს 27 მარტს, დაამთავრა სენაკის მესამე საშუალო სკოლა 1982 წელს, ხოლო 1983 წელს შექმნა ოჯახი. ოჯახის შექმნის შემდეგ გაიწვიეს ჯარში, ჯარიდან ჩამოსვლის შემდეგ იწყებს მუშაობას.

1992 წლის მარტის ბოლოს, მთელი დასავლეთ საქართველოს მშვიდობიანი მოსახლეობა, ფეხით გაუყვა გზას თბილისისაკენ, რათა 9 აპრილს დაღუპულთა ხსოვნისათვის პატივი მიეგოთ. ისინი შეჩერებული იქნენ ცხენისწყლის მისადგომებთან შეიარაღებული ხუნტის ჯარისკაცების მიერ, რომლებმაც რამდენიმე დღე შეაჩერეს მანიფესტანტები. 1992 წლის 3 აპრილს დილის 7 საათზე გაუფრთხილებლად შემოიჭრნენ ხუნტის შეიარაღებული ძალები მძიმე ტექნიკით, გზის განაპირას იდგა კუსო ოდიშარიას მსუბუქი ავტომანქანა, რომელშიც იჯდა კუსო /პაატა/ ოდიშარია. მას გადაუარა სამმა ტანკმა და იქ ჩასრისა 24 წლის ვაჟი კუსო ოდიშარია, რომელსაც დარჩა მეუღლე და ერთი ქალიშვილი სოფიკო.

ქვარიანი ბადრი ლავრენტიძის ძე

ბადრი ლავრენტიძის ძე ქვარიანი, დაიბადა 1933 წლის 27 აპრილს, მენჯში რკინიგზის მუშის ოჯახში. დედა სონია კუჭუს ასული ხორავა და მამა ლავრენტი კიმოთეს ძე ქვარიანი ფიზიკური შრომით ირჩენდნენ თავს.

მათი ერთადერთი ვაჟი შვილი ბადრი ბავშვობიდანვე იზრდებოდა ეროვნული სულისკვეთებით. განთქმული ისტორიკოსი და საზოგადო მოღვაწე სიმონ ქვარიანი მათი ოჯახის ახლო ნათესავი იყო და მისი იდეები გავლენას ახდენდა ბადრის აღზრდაზე მამის მეშვეობით.

რუსეთ-გერმანიის ომის წლებში დაამთავრა ბადრიმ საშუალო სკოლა, მაგრამ მაშინდელი ცუდი ეკონომიკური პირობების გამო ვერ შესძლო სწავლის გაგრძელება და ოჯახს უვლიდა, სხვადასხვა დროს იგი მუშაობდა კურორტ მენჯში რკინიგზაზე, ფოთის საზღვაო ნავსადგურში ტანკერის ეკიპაჟში მემანქანის თანაშემწედ, 1955 წელს შექმნა ოჯახი, შეეძინა ორი ვაჟიშვილი, რომლებიც თავდადებით იბრძვიან დამოუკიდებელი საქართველოს მტრების წინააღმდეგ

და ისინი თამამად დგანან ეროვნული მოძრაობის ავანგარდში.

ბადრი ქვარიანი თავიდანვე აქტიურად ჩადგა ეროვნული მოძრაობის მხარდამჭერთა რიგებში, იგი თავისი შეგნებული მოქმედებით თანაუგრძნობდა საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლ პატრიოტებს, ეწეოდა ზეპირ პროპაგანდას და მოუწოდებდა ახალგაზრდობას ჩამდგარიყვნენ ეროვნული მოძრაობის რიგებში.

1992 წლის დეკემბერ-იანვარში საქართველოში მომხდარი უბედურებით ფრთა შესხმული ბანდიტები, სენაკში რომ შემოვიდნენ რამოდენიმე ბანდიტი „მხედრიონთა“ ბანაკიდან თავს დაესხა იმ ობიექტს, რომელსაც ბადრი ქვარიანი იცავდა, ნარკოტიკულ ნივთიერების გასატაცებლად შემოვიდნენ საავადმყოფოში. ბადრი გაუძალიანდა მოძალადეებს და მათმა ნასროლმა ტყვიამ იმსხვერპლა კიდეც, ასე ვერაგულად მოუსწრაფეს სიცოცხლე სამუშაო დავალების შესრულებისას სამშობლოზე უსაზღვროდ შეყვარებულ ვაჟიკაცს.

შურღაია სოსო თუმუხ ძე

სოსო შურღაია დაიბადა 1972 წლის 12 აგვისტოს სენაკის რაიონის სოფელ ზანაში. საშუარღაიოს დაწყებითი სკოლის დამთავრების შემდეგ სწავლა გააგრძელა ზანის საშუალო სკოლაში, რომლის სრული კურსი დაამთავრა 1984 წელს.

სკოლის დამთავრების შემდეგ მუშაობდა ზანის კოლმეურნეობაში ფიზიკურად.

როდესაც სამეგრელოში მიმდინარეობდა მხედრიონისა და გვარდიის თავანყვეტილი სამოქალაქო ომი ზანელი ჭაბუკი სამშობლოზე ფიქრმა შეიპყრო, ის ჯერ ეხმარებოდა ტყეში გახიზნულ კანონიერ მთავრობის მხარდამჭერ ეროვნულ გვარდიას; როდესაც სენაკში ლოთი ქობალიამ მოუწოდა სენაკლებს სამშობლოს დამიცველთა რიგებში ჩამდგარიყვნენ, ზანელი ჭაბუკი პირველი იყო ვინც ამ მოწოდებას გამოეხმაურა და ჩაენერა სენაკის № 2-ე ბატალიონში, რომელსაც აკაკი ელიავა ხელმძღვანელობდა. 14 აპრილს საბრძოლო დავალების შესრულების დროს ორ თანამებრძოლთან, ლესიჭინელ ხვიჩა კაჭარავასთან და სენაკელ კახა პაჭკორიასთან ერთად ვერაგულად დაცხრილეს სენაკის რაიონის სოფელ ბეთლემთან, სოსომ რამოდენიმე დღე იცოცხლა მიუხედავად ექიმების თავდადებული მცდელობისა, იგი 24 აპრილს გარდაიცვალა.

4 მაისს ზანის მიწამ მიიბარა სამშობლოზე უსაზღვროდ შეყვარებული, ზანელი ჭაბუკი სოსო შურღაია. ბატალიონის ბიჭებმა მხედრული დიდებით დაასაფლავეს თანამებრძოლი და ფიცი დადეს დაწყებულ საქმეს ბოლომდე მიიყვანდნენ.

ზაალი ვახტანგის ძე ჩიქობავა

ზალო ვახტანგის ძე ჩიქობავა დაიბადა 1965 წლის 17 ოქტომბერს. დაამთავრა სენაკის მეშვიდე საშუალო სკოლა და სწავლა გააგრძელა მარტვილის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმში 1990 წელს მუშაობას იწყებს სენაკის მეშვიდე სკოლაში სამნეო ნაწილის გამგედ, 1989 წლიდან ჩაება ეროვნულ მოძრაობაში და კეთილსინდისიერად ასრულებდა მასზე დაკისრებულ მოვალეობას.

1992 წლის 19 თებერვალს ერთ-ერთი დავალების შესასრულებლად სამხედრო ქალაქში დათქმულ ადგილზე მოულოდნელად გამოჩნდა სამხედრო დანიშნულების სატვირთო მანქანა. მას მოჰყვა „ვილისი“, რამოდენიმე წუთში მოპირდაპირე მანქანიდან გახსნეს ცეცხლი. ადგილზე იქნა მოკლული სოსო გეგელია და ბუღავა, ზაალი მანქანიდან გადმოვიდა და გაქცევით უშველა თავს, მაგრამ სამხედრო პირისგან მოისმა ძახილი „გაიქცა და ესროლეთ“. ესროლეს, დაჭრილი ჩავარდა თბრილში

და იქიდან ყვიროდა: რატომ მკლავთ, რა დავაშავე“. მაშინ კვლავ გაუხსნეს ცეცხლი და სანამ სული არ ამოხადეს არ მოეშვნენ.

ზაალი ჩიქობავა იყო დედისერთა, მას ჰყავს მეუღლე და ორი ქალიშვილი.

ექსპერტის ცნობით მასზე მიყენებულია ტყვიით 24 ჭრილობა. მათი მკვლელობა ბურუსითაა მოცულია დღესაც.

ჯაიანი ზაზა (ნუკრი) შორას ძე

ზაზა ჯაიანი, დაიბადა 1969 წლის 3 ოქტომბერს ქ. სენაკში. მისი ბავშვობა ქალაქის № 4-ე ბაღის კედლებში დაიწყო. 1975 წელს შეიყვანეს სენაკის მეორე საშუალო სკოლაში.

1984 წელს სწავლას აგრძელებს სენაკის 66-ე პროფესიულ ლტექნიკურ – ტექნიკუმიში, ხოლო 1987 წლის 24 ნოემბერს გაიწვიეს სამხედრო სავალდებულო სამსახურში, სადაც მსახურობდა ირკუცკსა და ხაბაროვსკში, საიდანაც არა ერთი მადლობა მიუღიათ უფროსებისგან ოჯახსა და სკოლის აღმზრდელებს.

1989 წელს, სამხედრო სავალდებულო სამსახურის მოხდისთანავე ჩაება საქართველოში მომდინარე ეროვნულ მოძრაობაში. 1991 წლის 15 ივლისს დაინიშნა სენაკის პრეფექტურის სამხედრო სექტორის გამგის მოადგილედ ბათუ კანკავას მიერ (პრეფექტი), მაგრამ დიდხანს არ უმუშავნია. როდესაც გადდევნილი იქნა ეროვნული მთავრობა და თვით პრეზიდენტი, ახალ მთავრობასთან არ ისურვა მუშაობა და თავისი ნებით განთავისუფლდა თანამდებობიდან 1992 წლის 24 მარტს.

1993 წლის 28 აგვისტოს მარიამობისას თანამოძმის ტყვიით იქნა მოკლული სენაკში, იმ ძნელბედობის ჟამს.

ზვარაპად შენობილი სიხოცხლი

საოცრად აფორიაქებული იყავი იმ საღამოს ზაზა, მარიამ ღვთისმშობლის ნილხვედრ ქვეყანაში, მარიამობის დღესასწაულს უნდა გათენებულყო, შენ კი სრული საბრძოლო აღჭურვილობით იდექი თანამებრძოლებს შორის და „დაუპატიჟებელი სტუმრების“ გასაცილებლად ემზადებოდი.

ბავშური მიამიტური ლიმილით ამხნევებდი ყველას და ეუბნებოდი თუ, კი რაიმე გაუგებრობა მოხდა, შენ წასულიყავი იმათ სანაცვლოდ, რა საოცრად წინასწარმეტყველური აღმოსჩნდა ეს სიკვდილის წინა სიტყვები ზაზა.

არცერთი ქართველის სისხლი არ უნდა დაღვრილიყო იმ დღეს. ასეთი იყო ბრძანება მარიამობის დღესასწაულზე ყველა „წესრიგის დამცველი“ ქართველი ჩამობრძანებული სენაკში თავიანთ ოჯახებში უნდა გაეცილებინათ ყოველგვარი მსხვერპლისა და ინციდენტის გარეშე, თითქმის ასეც მოხდა, მაგრამ მოხდა გაუგებრობაც, როდესაც ჩამოსული სტუმრები გააცილეთ და თავი სამშვიდობოს გეგონა ტანკს მოკარი თვალი „ჩემებიაო“ – სახე გაგიბრწყინდა სიხარულით და წინ წაინიე, „დაწექი ზაზა“ – მოგაძახა მეგობარმა, მაგრამ არ დაუჯერე და უფრო წაინიე წინ, დაუპატიჟებელმა სტუმარმა არ დაახანა და ტანკიდან გესროლა.

მოცელილი ბალახით ჩაიკეცე ამოლტილი ჭაბუკი და პირველად შენი სისხლით შეილება სენაკური მინა, რომლის თავისუფლებისათვის ასე იბრძოდი და ასე გიხაროდა გამარჯვება, ალბათ ასე ნდომებია ღმერთს, ყველაზე ალალმართალი ჭაბუკის სიცოცხლე მიელო მსხვერპლად. შენ ხომ მარიამ ღვთისმშობლის ქვეყანაში ცხოვრობდი და გეამყებოდა ქართველი რომ იყავი, აკი ამიტომაც დააბიჯებდი კოლხურ მინაზე ამაყად, რისთვისაც იბრძოდი იმ საქმის გნამდა, რადგან ის საქმე საქართველოს დამოუკიდებლობასა და სამართლიანობას ეხებოდა, არ გინდოდა სხვისი მონა ყოფილიყავი, სიკვდილი ამჯობინე მონობაში სიცოცხლეს, ვინც შენ გიცნობდა, მისთვის ზაზა ჯაიანი იყო სიკეთესთან, მამულის უსაზღვრო სიყვარულთან და სიმართლესთან წილნაყარი ჭაბუკი, შემართული და უშიშარი, ყოველგვარი უსამართლობის წინააღმდეგ დაუდგარი მებრძოლი.

ძნელია ოცდაოთხი წლის ასაკში სიკვდილი, ძალზე ძნელია. ამაზე ამბობენ: ღმერთებს ვინც უყვართ, ის ადრე კვდებაო. გამორჩეული იყავი ყველასაგან და გამორჩეულ დღეს შეუერთდა შენი სული ზეცის სასუფეველს.

ზაზა შენ ბერმუხად უნდა მდგარიყავი თავისუფალ საქართველოში, მაგრამ თავისუფალი საქართველოსთვის ბრძოლას მარად ჭაბუკად შემორჩი და ყველაზე ძვირფასი, სიცოცხლე, გაიღე მსხვერპლად.

ქაიხოსრო ლატარია

საქველმოქმედო საზოგადოება „ხსოვნის“ თავმჯდომარე

ზაზა ჯაიანს!

მარიამობის შფოთიანი ღამე,
შენი სისხლი დანთხეული ზაზა,
მარიამობის გარიჟრაჟზე ბიჭო...
ასე უცებ გაფრენილო სადღაც.
ნადით ძმებო! იზეიმეთ სახლში,
ჩემი კუთხის მე ვიქნები მცველი,
ამ სიტყვებით აცილებდი ყველას,
ვინც გვეყენა ჯალათი და მკვლელი.

საბოლოოდ მობრუნებულს უცებ,
 ტანკისაკენ გააპარე მზერა,
 ჩემებია!.. სიხარულით შეხვდი
 ჩემებია!.. გამარჯვების მჯერა.
 მაგრამ მტერმა აღარ დაახანა,
 და ტანკიდან ტყვია დაგახალა,
 სიხარული ასე ძლიერ დიდი
 უდიდესი გლოვით დაამთავრა.
 და საყვარელ ქუჩის ბოლოს უცებ,
 სისხლის გუბე წამს დაუდგა გვერდით
 ჩაიკეცე აშოლტილი ბიჭი...
 ტყვიისაგან ჩანგრეული მკერდით.
 და ზვარაკად შეენირე მსხვერპლად,
 წმინდანით დანთხეული სისხლით,
 დრო გადის და არ ვიცი ზაზა,
 ვინ გაყვება თქვენს სისხლიან ბილიკს.
 და საყვარელ ქუჩის ბოლოს ისევ,
 შენი სული კვლავ ბოხოქრობს თითქოს,
 არ შემინდე, არ შემინდე ზაზა,
 კელაპტრებად დანთებულო ბიჭო!
 და გესროლეს როგორც დამნაშავეს,
 მოლაღატეს და ხიზანთა ხიზანს,
 ამ მკვლელებმა
 მიაღწიეს მიზანს?
 მე გეკითხები ვინლა არიან,
 რა ჯიშისანი თვითონ.
 ხალხო! შეჩერდით
 თქვენი ცრემლები
 ზაზასთვის არის შეება
 ამ მთა ველების კვლავ საალერსოდ,
 იას სახით აქ ამოვა...
 მას აქ წაართვეს ახალგაზრდობა,
 და ეს სიკვდილიც მისი ხვედრია.

ქეთევან ლატარია
 1993 წლის 31 აგვისტო.

ხუხია მერაბი კარლოს ძე

მერაბ კარლოს ძე ხუხია, დაიბადა 1961 წლის 20 აგვისტოს ქ. ფოთში. 1962 წლიდან მისი მშობლები საცხოვრებლად გადმოდის ქ. ცხაკაიაში. 1978 წელს, მერაბმა დაამთავრა სენაკის II-ე საშუალო სკოლა, 1979 წელს გაიწვიეს სამხედრო სავალდებულო სამსახურში, რომელიც დაამთავრა 1981 წელს. 1982 წელს სწავლა გააგრძელა ქ. ასტრახანში თევზის მრეწველობის ინსტიტუტში ინჟინერ-ტექნოლოგიის ფაკულტეტზე. 1987 წლიდან ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ,

იგი შრომით საქმიანობას ეწეოდა სხვადასხვა უბანში, ხოლო 1989 წლიდან იყო კოოპერატივ „ნუგბარის“ თავჯდომარე.

1993 წლის 8 ივლისს მისი სახლის წინ, რომელიც მდებარეობს ქალაქის ცენტრალურ ადგილზე „მხედრიონის“ ნეკრების ამორალურმა საქციელმა კოლხურ ადათ-წესებზე აღზრდილი ვაჟკაცი გარეთ გამოიყვანა და სთხოვა მათ, რომ ქალბატონები განერიდებინათ ხალხისაგან. პასუხად კი ავტომატის ჯერი მიიღო და თავის სახლის წინ დაასრულა მისი ლამაზი სიცოცხლე, იყო უცოლშვილო. მზეჭაბუკი, საქართველოზე უზომოდ შეყვარებული. პირველი პრეზიდენტის იდეების გამზიარებელი და მისი თაყვანისმცემელი. მგზნებარე პატრიოტი და ჭეშმარიტი კოლხი მამულიშვილი.

დაცემა და აღზევება

საოცარი დრო დაუდგა საქართველოს. ჭეშმარიტი ქართველობა ცალ მუხლზე დაჩოქილი აგრძელებს უთანასწორო ბრძოლას სამშობლოს თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის. სამწუხაროდ, საუკეთესო პატრიოტს თან სდევდა გულანთებულება. ყველა ქარ-

თველს როდი სურს თავისუფლება. იუდასავით შეუძლია გაყიდოს უცოდველი ადამიანი რაც სულიერ დაცემას ნიშნავს ზოგადად აკი კიდევაც ვეცემით. აილო იარალი ხელში, რათა დაჩაგროს და გავ-სწორდეს ზნეკეთილთა სიმრაველს.

აფხაზეთის ომს გამოქცეული აცუნდრუკებული ვაიმეომრები, იმ საღამოს როგორც წესია, კარგად შეზარხოშდნენ და ამჩატებულ სენაკელ „ლამაზმანებთან“ ერთად საზოგადოდ მოისურვეს მღვრიე ვნებების დაცხრომა, ქართველი ქალის სინმინდე გადაარჩენსო საქართველოს. უთქვამს ჩვენს ხალხს, ვაგლახ, აღარც ესეა ჩვენი საქმე, ეტყობა ზნეობის ნორმებმაც დაცემა იწყეს, ამ ბოლო დროს ჩვენს ისედაც ამღვრეულ, პატარა ქალაქში ეს საკითხი, ვფიქრობთ ცალკე გადაუდებელი მსჯელობის საგნად უნდა იქცეს. უწმინდურებიც ბევრი გაგვჩენია და მათმა საქციელმა გარეთ გამოიყვანა ზნეკეთილი, თავის სამშობლოზე შეყვარებული – მერაბ ხუხია.

კოლხურ ადათ-წესებზე აღზრდილმა ვაჟკაცმა ვერ აიტანა ზნეობრივად გადაჯიშებულთა დაცემა და შეეხმიანა უსირცხვილო თანამემამულეებს. „ქართველებო, ნუ დავეცემით ასე, პატივი ეცით თქვენს ქართველობას“.

მიბჯენილი ავტომატიდან ესროლა სენაკელ ვაჟკაცს. საოცრების მონამენი შეიქმნენ სენაკელები იხილეს სულის დაცემა და ამაღლება. გამწარებული სენაკელები ვერას გააწყობდნენ ავტომატიანებთან. პროტესტის ნიშნად გზები გადაკეტეს მკვლელის გადაცემის მოთხოვნით. ამგვარად, გამოხატეს განრისხებულმა მოქალაქეებმა თანადგომა მერაბის სულისადმი, სენაკი ზანზარებდა, მამა ამოდ უხმობდა შვილს, გარეთ ხალხი ბობოქრობდა, ხალხს შურისძიება სურდა. ისევ შვილმკვდარმა მამამ ხალხის დაშლა ითხოვა, ხიფათს გააცილა ისევ სენაკელები, შვილის მკვლელებს, „შეუნდო არაკაცობა“. დაფაცურდნენ თბილისელი ხელისუფალნი. ე. წ. „დიდი დემოკრატიული“ ხელისუფლების მაღალი ჩინოსანი, იკადრეს სენაკში სასწრაფოდ ჩამოფრენა და გამწარებულ ხალხთან შეხვედრა. ცხოვრების გამოსწორება აღუთქვეს საქციელწამხდრებმა სამართალმოკლებულ ადამიანებს. მკვლელი დაატუსაღეს და დროებით სიტუაციის განმუხეტისათვის

ქუთაისის ციხეში გადაგზავნეს. დიდხანს ჩაჩრულად ივაჭრეს გამგებლობის შენობაში შუალამემდე ჩაკეტილებმა.

პატიება ყველაზე ძნელი საქმე ყოფილა, მითუმეტეს უსამართლო ქვეყანაში, უხეში ძალა აღმართს ხნავს, სიკვდილით სასჯელის მიზღვა, იქნებ იოლიც იყოს ზნეცემულთათვის. ვინძლო უგუნურებმა ბოლომდე არც უწყიან თუ რა ჩაიდინეს, დარჩება სინდისთან მშვიდად ის? ცოდვილის აჩრდილი, უგუნურმა მისგანვე წაბილწული ცხოვრების გზაზე უნდა გადაიყვანოს წმინდანები.

ხუნწარია გოჩა თენგიზის ძე

გოჩა თენგიზის ძე ხუნწარია, დაიბადა 1979 წლის 28 თებერვალს მოსამსახურის ოჯახში.

დედა – ლეილა გიორგის ასული ადამია, სამუსიკო სკოლის პედაგოგი, მამა – თენგიზი გურიელის ძე ხუნწარია ავტოსანარმოო გაერთიანების მძღოლი, და – თამარიკო ხუნწარია სწავლობდა თბილისში მუსიკალურ ათწლედში.

1980-85 წლებში გოჩა იზრდებოდა V საბავშვო ბაღში 1985 წელს შევიდა ქალაქის სკოლა-ინტერნეტში.

1992 წლის 6 ივლისს დღისით, დედა-შვილი მიდიოდნენ სენაკში; ქალაქში ატეხილი სროლის შედეგად მოხვედრილმა ტყვიამ იმსხვერპლა უდანაშაულო 14 წლის გოჩა ხუნწარიას სიცოცხლე.

დედის სიტყვები: შენი სიკვდილი უკანასკნელი მსხვერპლი ყოფილიყოს ჩვენი სამშობლოსათვის შვილო. მშვიდობით ჩემო შვილო, მსუბუქი ყოფილიყოს შენთვის საქართველოს მიწა, რომელზეც მყარად იდექი და რომლის კეთილდღეობასაც ესწრაფოდი, შენ ხომ ამიერიდან ზეციური საქართველოს განუყოფელი ნაწილი ხარ. იძინე მშვიდი ძილით!

ხვიჩა სააშა

ხვიჩა ცაავა, დაიბადა 1962 წლის 24 ივნისს, დედის ავადმყოფობის გამო ზრდიდა ბებია.

1978 წელს დაამთავრა სენაკის მეშვიდე საშუალო სკოლა, დედის ავადმყოფობის გამო ველარ გააგრძელა სწავლა უმაღლეს სასწავლებელში და მუშაობა დაიწყო ავტო-საწარმოო კოლონაში მძღოლად. მოკლე ხნის განმავლობაში მოიპოვა უდიდესი სიყვარული და პატივისცემა სამსახურში.

1980 წელს გაიწვიეს სამხედრო სავალდებულო სამსახურში მისი უფროსებისაგან ოჯახში მოდიოდა მადლობის წერილები, როგორც კარგი მებრძოლისა და კარგი სპორსმენისა.

1982 წელს ბრუნდება სამხედრო სამსახურიდან. უბრუნდება თავის სამუშაოს, სამუშაოსთან ერთად იგი სწავლობდა ავტოტექნიკურ ლიტერატურას, გატაცებული იყო გამოგონებით. ბავშვობიდანვე დაჯილდოვებული იყო რაციონალიზატორული ნიჭით. ჩაფიქრებული ქონდა თავისი ნახაზების მიხედვით აენყო მსუბუქი და სატვირთო ავტომანქანები.

1987 წელს ავტოკატასტროფაში მოუკცდა ავადმყოფი დედა, დარჩა მამა და მცირეწლოვანი და ძმები.

1988 წელს შექმნა ოჯახი და შეეძინა ვაჟიშვილი გიორგი, 1988 წელს მუშაობა დაიწყო აგრო საამშენებლო ფირმაში ავტო-ელექტრო ტექნიკოსად, მალე მოიპოვა თანამშრომელთა სიყვარული.

ის ძლიერ განიცდიდა 9 აპრილის ტრაგედიას. 1992 წლის 10 თებერვალს, ხვიჩას „მხედრიონის“ ექვს კაციანმა ჯგუფმა ყოველგვარი გაფრთხილების გარეშე, ესროლა და მანქანაც დაუცხრილა.

ხვიჩა ცაავა ძალიან ახალგაზრდა გარდაიცვალა.

ჩაკაბერია კოძე აკაკის ძე

კოძე აკაკის ძე ჩაკაბერია, დაიბადა 1959 წლის 12 დეკემბერს ქ. სენაკში.

1977 წელს დაამთავრა სენაკის V-ე საშუალო სკოლა. 1978 წლიდან მუშაობდა გეგეჭკორის კულტურის სახლში მუსიკოსად. 1979 წლიდან კი სენაკის საქალაქო კულტურის სახლის სამხატვრო ხელმძღვანელია.

კოძე ჩაკაბერია 1992 წლის 2 მარტს, მოხვდა საგზაო ავტოკატას-როფაში, მის მანქანას დაეჯახა ტრანსპორტი (ბეტეერი) რომელსაც მართავდა მთვრალი „მხედრიონის“ ერთ-ერთი წევრი. კოძე ადგილზე გარდაიცვალა 32 წლის ასაკში, ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი, ქალ-ვაჟი ვოვა და თინათინი.

ჭანტურია რუსუდანი გიორგის ასული

რუსუდანი გიორგის ასული ჭანტურია, დაიბადა 1952 წლის 18 ოქტომბერს, 1959 წელს შეიყვანეს სენაკის მესამე საშუალო სკოლაში, რომელიც დაამთავრა 1969 წელს. 1970 წელს, სწავლა გააგრძელა თბილისის საბიბლიოთეკო სასწავლებელში.

1975 წლის 23 სექტემბრიდან სიცოცხლის ბოლო წუთამდე მუშაობდა სენაკის პირველ საშუალო სკოლაში ბიბლიოთეკარად.

1992 წლის 24 იანვარს, როდესაც სენაკში შემოვიდნენ „მხედრიონისა“ და გვარდიის შეიარაღებული ნაწილები, ის მონაწილეობას ღებულობდა მათ საწინააღმდეგო საპროტესტო მიტინგებზე. 1992 წლის 20 თებერვალს მიტინგზე სიტყვით გამოსვლის შემდეგ სახლში მისულს თავს დაესხა შეიარაღებული ბანდიტები გაძარცვის მიზნით. მამის თვალწინ, დედით ობოლ ქალიშვილს ტყვია ესროლეს, დაჭრილი საავადმყოფოში მიყვანამდე გზაში გარდაიცვალა. ის დანიშნული იყო. ქორწილი ვერ შედგა.

ჟანდურია ალექსანდრე ბორისის ძე

ალექსანდრე ჟანდურია, დაიბადა 1952 წლის პირველ აგვისტოს ქ. ცხაკაიაში, დაამთავრა ცხაკაიას მე-2 საშუალო სკოლა, სკოლის დამთავრების შემდეგ სწავლა გააგრძელა თბილისის ზაქარიაძის კულტურულ საგანმანათლებლო სასწავლებელში სარეჟისორო ფაკულტეტზე, რომლის დამთავრების შემდეგ იწვევენ სამხედრო სავალდებულო სამსახურში;

1974 წლის 30 იანვარს მუშაობას იწყებს სარაიონო კულტურის სახლში გიტარისტად; 1990 წლიდან მუშაობდა ცენტრალურ ბიბლიოთეკაში სიცოცხლის დასასრულამდე. იყო უცოლშვილო.

1992 წლის 24 იანვარს, როდესაც სენაკში შემოიჭრნენ „მხედრიონის“ ბანდები ალექსანდრე მათ წინააღმდეგ გამართულ საპროტესტო მიტინგებში ლეზულობდა აქტიურ მონაწილეობას. ეს არ გამორჩენიათ ადგილობრივ მაფიის წარმომადგენლებს და მას სახლში მიუგზავნეს მხედრიონის შვიდკაციანი ჯგუფი გაძარცვის მიზნით.

ეს ბანდა დღისით, მზისით, ორი მანქანით 1992 წლის 18 ივლისს მიაღწა ალექსანდრეს სახლს და მთლიანად გაძარცვა. მეზობლების გამოსარჩლებაზე ტყვია დაუშინეს ალექსანდრეს დედას და ნადავლით დატვირთულები მიიმალნენ. როდესაც ალექსანდრემ მიაკითხა სასამართლოს განუცხადეს, „ზვიადი მოგიძებნის გროზნოდან“.

1992 წლის 23 ივლისს ედუარდ შევარდნაძე ეწვია სენაკს, რომელიც სენაკის მოსახლეობამ ძალზე აგრესიულად მიიღო. მიუხედავად ექიმების გაფრთხილებისა ალექსანდრე ქალაქში გამოვიდა და ჟურნალისტს მისცა ინტერვიუ და იქვე დალია სული...

ჭუბაბრია ლევანი ბორისის ძე

ლევან ბორისის ძე ჭუბაბრია, დაიბადა 1974 წელს ცხაკაიაში, დაამთავრა სენაკის III-ე საშუალო სკოლა, სკოლის დამთავრების შემდეგ სწავლა გააგრძელა სენაკის № 139-ე ლიცეუმში, მშობლების ალერსმოკლებული ბიჭი ნათესავებსა და მეზობლებს შორის იზრდებოდა, რომელიც მხოლოდ სამოსახლო მიწის ამარად იყო დარჩენილი.

მხოლოდ სიყვარულს იმსახურებდა ირგვლივ; როდესაც აფხაზეთში ომი დაიწყო მოხალისედ წავიდა სამშობლოს დასაცავად და ბატალიონ „ავაზას“ წევრი გახდა, მაგრამ ლევანი 4 მაისს ტამიშთან წარმოებული ბრძოლების დროს გმირულად დაიღუპა. იმ დღეს სენაკის რაიონი ორ ვაჟკაცს ეთხოვებოდა. ეს იყო ზანელი სოსო შურღაია და სენაკელი ლევან ჭუბაბრია.

სენაკის ეროვნულმა ძალებმა ღირსეული პატივი მიაგეს სენაკელ ალაღმართალ ჭაბუკს, რომელიც სამშობლოს ერთიანობისათვის ბრძოლას შეენირა.

ყურუა ჯემალი როდიონის ძე

ჯემალ როდიონის ძე ყურუა, დაიბადა ცხაკაიას რაიონის სოფელ ზემო ქალადიდში 1940 წლის 3 მარტს.

ის მუშაობდა სენაკის ელექტრომშენში მძღოლად, იყო საშუალო განათლების, მაგრამ ძალზე ნაკითხი, როდესაც აზვირთდა ეროვნული მოძრაობა სენაკში, ის ამ მოძრაობის აქტიური წევრი გახდა. 1992 წლის 24 იანვარს შემოიჭრნენ „მხედრონისა“ და გვარდიის შეიარაღებული ფორმირებები. ჯემალი მათ წინააღმდეგ მიმართულ საპროტესტო მიტინგებში ღებულობდა მონაწილეობას.

სრულიად ჯანმრთელმა, როდესაც მთელი დასავლეთ საქართველო ფეხით გაუყვა გზას მშვიდობიანი მანიფესტაციით 1992 წლის 31 მარტს, რათა თბილისში 9 აპრილს ჩასულიყვნენ და პატივი მიეგოთ 9 აპრილს დაღუპულთა ხსოვნისათვის. სასტიკად იქნა დარბეული, იქიდან მობრუნებული ორივე ცოლ-ქმარი ძალზე ნერვიულობდა. 1992 წლის 12 აპრილს ტელევიზიამ გადმოსცა ცნობა თითქოს 300 კაციანი ხალხის დარბევაზე. ჯგუფი იდგა ცხენისწყალთან. შეჩერდა და შეჩერდა მისი სიცოცხლეც... გული გაუჩერდა.

ასე შეინირა სრულიად ჯანმრთელი ადამიანის სიცოცხლე ტელევიზიით გადაცემულმა ცრუ ინფორმაციამ.

სამშობლოს შეწირული შვილები

„გაყვაცის საფლავი წმინდა სალოცავია მამულისათვის“...

ეზოპე

ბჟალავა მერაბი ვლადიმერის ძე – დაბადებული 1957 წლის 10 იანვარს, 1992 წლის 19 თებერვალს ის დავალებით მიდიოდა სოსო გეგელიასთან და ზაალ ჩიქობავასთან ერთად სამხედრო ქალაქში, დათქმულ ადგილზე. მათ მოულოდნელი ცეცხლი გაუხსნეს და მოკლეს.

გეგელია სოსო ჟორას ძე – დაბადებული 1963 წლის 20 აგვისტოს ქ. სენაკში. 1992 წლის 19 თებერვალს დავალებით მიდიოდა მერაბ ბჟალავასთან და ზაალ ჩიქობავასთან ერთად სამხედრო ქალაქში. დათქმულ ადგილზე მოულოდნელად დაცხრილეს. (მან პირველმა აღმართა ეროვნული დროშა სენაკში, მის მიერ იყო აღებული მრავალტონიანი ლენინის ძეგლი სენაკში).

ელიავა ავთანდილი შალვას ძე – დაბადებული 1948 წლის 25 ოქტომბერს, სენაკის რაიონის სოფელ კოტიანეთში.

1992 წლის 13 მარტს „მხედრიონის“ მიერ სენაკში კინოსახლის წინ მიტინგის დარბევის დროს დახვრიტეს.

კვიკვინია ზურაბი ანატოლის ძე – დაიბადა 1957 წელს ხობის რაიონის სოფელ პირველ მაისში, მუშაობდა რკინიგზის ოსტატად სადგურ სენაკში – 1992 წლის 30 სექტემბერს დილის რვის ნახევარზე მოკლული იქნა „მხედრიონის“ მიერ.

კურდღელია კოტე – დაბადებული 1948 წლის პირველ აგვისტოს ქ. ცხაკაიაში. 1991 წლის გაზაფხულზე. კოტემ ჩამოაყალიბა სენაკში ეროვნული გვარდიის სენაკის ბატალიონი, რომელსაც თავად ჩაუდგა სათავეში. თბილისური პუჩის დროს კოტე კანონიერი პრეზიდენტის მხარეზე იბრძოდა, ის სოფელ ალაიანთან მოკლეს.

პაჭკორია კახაბერი ტიტეს ძე – დაიბადა 1973 წლის პირველ თებერვალს სენაკში, 1990 წლიდან მსახურობდა ეროვნული გვარდიის სენაკის № 2-ე ბატალიონში. 1993 წლის 14 აპრილს საბრძოლო დავალების შესრულების დროს თავის ორ თანამებრძოლთან ერთად მხედრიონელების მიერ სენაკის რაიონის სოფელ ბეთლემთან ვერაგულად იქნა მოკლული.

ოდიშარია კუსო ანზორის ძე – დაბადებული 1965 წლის 27 მარტს, 1992 წლის მარტის ბოლოს მთელი დასავლეთ საქართველოს მოსახლეობა ფეხით გაუყვა გზას თბილისისაკენ, რათა 9 აპრილს დაღუპულთა ხსოვნისათვის პატივი მიეგიათ. 1992 წლის 3 აპრილს, დილის 7 საათზე, გაუფრთხილებლად შემოჭრილმა ხუნტის შეიარაღებულმა ძალებმა, ტანკით გადაუარეს კუსო ოდიშარიას მსუბუქ ავტომანქანას და გაიტანეს.

ქვარიანი ბადრი ლავრენტის ძე – დაიბადა 1933 წლის 27 აპრილს ახალსენაკის რაიონის სოფელ მენჯში, – მუშაობდა საავადმყოფოში. 1992 წლის 26 იანვარს ღამე, ნარკოტიკული ნივთიერების გასატაცებლად შემოვიდნენ მხედრიონელები საავადმყოფოში, ბადრი გაუძალიანდა მოძალადეებს და მოკლეს.

შურღაია სოსო ტუტუს ძე – დაბადებული 1972 წლის 12 აგვისტოს, სენაკის რაიონის სოფელ ზანაში. ირიცხებოდა სენაკის № 2-ე ბატალიონში, 1993 წლის 14 აპრილს ორ თანამებრძოლთან ერთად მხედრიონელების მიერ სენაკის რაიონის სოფელ ბეთლემთან ვერაგულად იქნა მოკლული.

ჭანტურია რუსუდანი გიორგის ასული – დაბადებული 1952 წლის 18 ოქტომბერს, მუშაობდა I საშუალო სკოლაში ბიბლიოთეკარად. 1992 წლის 24 იანვარს, როდესაც სენაკში შემოვიდნენ მხედრიონელები მასთან სახლში შევევარდნენ გაძარცვის მიზნით, როდესაც წიგნების მეტი არაფელი დახვდათ მამის თვალწინ დაჭრეს, ის საავადმყოფოში მიყვანისთანავე გარდაიცვალა.

ჭანტურია ალექსანდრე (ალიკა) ბორისის ძე – დაბადებული 1952 წლის პირველ აგვისტოს ქ. ცხაკაიაში, დაამთავრა სარეჟისორო ფაკულტეტი. მუშაობდა სარაიონო კულტურის სახლში 1992 წლის 28 ივლისს მხედრიონელების გაძარცვისა და ცემის შედეგად გარდაიცვალა გულის შეტევით.

ჭუბაბრია ლევანი ბორისის ძე – დაბადებული 1974 წელს ქ. ცხაკაიაში.

ცაავა ხვიჩა – დაბადებული 1962 წლის 24 ივნისს ქ. ცხაკაიაში, მუშაობდა ავტო-საწარმოო კოლონაში მძღოლად. 1992 წლის 10 თებერვალს ავტომანქანით მიმავალ ხვიჩას გადასასვლელი ხიდიდან ესროლეს მხედრიონელებმა და მოკლეს.

ჩაკაბერია კოტე აკაკის ძე – დაბადებული 1959 წლის 12 დეკემბერს ქ. ცხაკაიაში, მუშაობდა სენაკის საქალაქო კულტურის სახლის სამხატვრო ხელმძღვანელად. 1992 წლის 2 მარტს, მოხვდა საგზაო ავტოკატასროფაში, მას მანქანა დაეჯახა გვარდიის ტრანსპორტი (ბეტეერი) მთვრალი მხედრიონის ერთ-ერთი წევრი და კოტე ადგილზე გარდაიცვალა.

ჩიქობავა ზაალი ვახტანგის ძე – დაბადებული 1965 წლის 17 თებერვალს. ქ. ცხაკაიაში. მუშაობდა მე-7 საშუალო სკოლაში სამნეო ნანილის გამგედ – 1992 წლის 19 თებერვალს დავალების შესასრულებლად ორ თანამებრძოლთან ერთად სამხედრო ქალაქში დათქმულ ადგილას მოულოდნელად იქნა დაცხრილული.

ჯაიანი ზაზა – დაბადებული 1969 წლის 3 ოქტომბერს. სენაკში ჰელსიკინის კავშირის წევრი, სენაკის № 2-ე ბატალიონის მებრძოლი. დაცხრილეს მხედრიონელებმა, როგორც ეროვნული მოღვაწე, 1993 წლის 28 აგვისტოს მარიაშობას. მის ცხედარს მთელი უზენაესი საბჭოს წევრები და 2000 კაცი მიუყვებოდა.

ბალოშვილი ალიკა – დაბადებული 1972 წლის 10 იანვარს სენაკ-ში მხედრიონელებმა დაცხრილეს 1993 წლის 28 აგვისტოს. როდესაც სენაკის ეროვნული გვარდიის № 2 ბატალიონი შემოვიდა სენაკში ბალოშვილი მამის გვერდით ძმათა გასროლილი ტყვიის მსხვერპლი გახდა.

ხუნწარია გოჩა თენგიზის ძე – დაბადებული 1979 წლის 28 თებერვალს – 1992 წლის 6 ივლისს დღისით დედასთან ერთად მიმავალი „მხედრიონელების“ ერთ-ერთ სროლის შედეგად მოხვედრილმა ტყვიამ იმსხვერპლა.

ხუხია მერაბი კარლოს ძე – დაბადებული 1961 წლის 20 აგვისტოს – ინჟინერ-ტექნოლოგი – 1993 წლის 8 ივლისს მისი სახლის წინ, რომელიც მდებარეობდა სენაკის ცენტრალურ ადგილზე მხედრიონმა დაცხრილა თავისი ვაჟკაცური საქციელისათვის.

კაკულია ილია (იაშა) – დაბადებული 1928 წელს, მუშაობდა რკინიგზის საკვანძო სავადმყოფოს სამეურნეო დარგში, 1992 წლის 28 ოქტომბერს, პურის რიგში მდგომი მილიციონერების ჩხუბის დროს, რომლებიც იცავდნენ პურკომბინატს. მათ მიერ ატეხილი სროლის შედეგად მოხვედრილმა ტყვიამ იმსხვერპლა.

კაჭარავა ხვიჩა – სენაკის № 2-ე საგანგებო ბატალიონის გვარდიის უფროსი ლეიტენანტი, დაიღუპა 1993 წელს.

კუპრავა ბოჩია – დაბადებული 1925 წელს, სამამულო ომის მონაწილე, სადაც დაკარგა ორივე ფეხი – 1993 წლის ოქტომბერში სენაკში საომარი მოქმედების დროს შიშისგან გარდაიცვალა გულის შეტევით.

კოკაია როზა ვასილის ასული – დაბადებული 1959 წელს, ორი შვილის დედა – 1993 წლის ოქტომბერში სამეგრელოში მიმდინარე საომარი მოქმედების დროს ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ჭრილობებისაგან გარდაიცვალა.

ჯალალონია ჯუმბერი სოლომონის ძე – დაბადებული სოფელ ზანაში. იგი „ზვიადისტობის“ გულისთვის მხედრიონელებმა საკუთარი სახლის წინ წამებით დახვრიტეს და ცოცხლად დამარხეს 1993 წელს.

ჭანტურია ზაზა გიორგის ძე – ავტომატის ჯერით დაჭრეს კისრის არეში და გარდაიცვალა 1993 წელს.

სიჭინავა მარიამი გიას ასული (1993 წელს) ხუთი წლის, იგი მენჯის გზაზე გაიტანა მთვრალი მხედრიონელების მანქანამ 1993 წელს.

სიჭინავა მაგდა გაიას ასული, ექვსი წლის ასაკში მენჯის გზაზე გაიტანა მთვრალი მხედრიონელების მანქანამ 1993 წელს.

ჩხეტია მედეა – დაიღუპა ჭურვის ნამსხვრევებისაგან 1993 წლის ნოემბერში. ქალაქში ყოველი მხრიდან მიმდინარეობდა სროლები.

ვართანოვი კალე – მოკლეს მხედრიონელებმა წამებით ეკის ხიდის ქვეშ.

გამზარდია თამარი – ექიმი, გულის შეტევით შიშისგან გარდაიცვალა სენაკში მიმდინარე საომარი მოვლენების დროს, 1993 წელს ოქტომბერ-ნოემბრის თვეში.

კოდუა თენგო – ექიმი, დაიღუპა ჭურვის ნამსხვრევით სენაკში მიმდინარე საომარი მოქმედების დროს, დაიჭრა მეუღლე. მიქაძე. 1993 წლის ოქტომბერ-ნოემბრის ცნობილი მოვლენების დროს.

ლათათია ციციწო კოტეს ასული, თეკლათის მკვიდრი დაიღუპა 1993 წელს, სენაკში საომარი მოქმედების დროს ჭურვის ნამსხვრევით.

მხეიძე ლიანა – დაიღუპა დაბომბვის დროს ჭურვის ნამსხვრევით, გზაში 1993 წელს. მეუღლე დაიჭრა.

ლაშქარავა-რეკავა მზია პროკოფის ასული 1993 წელს საომარი მოქმედების დროს საკუთარ სახლში ჭურვის ნამსხვრევით დაიღუპა ფეხმძიმე შვილთან ერთად.

რეკავა-წურწუმია ინგა კარლოს ასული, 1993 წელს საომარი მოქმედების დროს საკუთარ სახლში ჭურვის ნამსხვრევით დაიღუპა დედასთან ერთად.

კინწურაშვილი ნოდარი – 1993 წელს საომარი მოქმედების დროს ჭურვის ნამსხვრევებისგან დაიღუპა – შვილი დაიჭრა.

მულაძე ვახტანგი ილიას ძე – 1993 წელს მხედრიონელების მიერ მუცლის არეში ავტომატის ჯვრით საკუთარი სახლის წინ იქნა დაცხრილული.

ჩაჩიბაია ვახტანგი შოთას ძე – მოკლეს 1993 წლის 3 ნოემბერს (ესროლეს თავის არეში).

კარტოზია რევაზი – № 2 ბატალიონის წევრი, დაიღუპა 1992 წელს სამტრედიის მისადგომებთან. თანამოძმეთა ნასროლი ტყვიით.

კანკია ნოდარი აკაკის ძე – საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისთვის წარმოებულ ბრძოლებში გამიჯნულად დაიღუპა 1993 წელს.

სასტიკად ნაცემები მხედრიონელებისაგან:

შამათავა ბუთხუზი,
ჭანტურია ნუგზარი,
აბშილავა ნოდარი,
მურღულია ალეკო,
კუპრეიშვილი მურადი,
ძმები როლანდ და რამინ ბერიძეები.

საპატიმროში დაკავებულები:

ალანია დალი, ესართია ნანი – მიაყენეს ფიზიკური და სიტყვიერი შეურაცხოფა.

დარბეულები:

ძმები რამინ და როლანდ ბერიძეების ოჯახი,
იგორ ნარმანია – უზენაესი საბჭოს დეპუტატი – არსებობს ვიდე-
ომასალა,
დავითაია თამაზის ოჯახი,
გუგუნავა რაულის – ოჯახი,
გრიგოლია გიგლა.

რეპრესირებულები:

ფოჩხუა რაჯი – პედაგოგი – კეკელიას სახლის დაწვის მოტივით
ადამია ზაირა – კავშირგაბმულობის მოლარე ექსპედიტორი, ყო-
ფილი მოშიმშილე ჯერ თბილისში, შემდეგ მოსკოვში 1992 წელს, პრე-
ზიდენტთან გროზნოში სატელეფონო კავშირისათვის.
ბოჯგუა იგორი.

დაკითხვაზე აყვანილები:

უვანია ნათელა – „ჭყონდიდელის“ საზოგადოების გამგეობის წევ-
რი,
ხარბედია ნინო – ჰელსინკის წევრი,
ფოჩხუა რაჯი – წმინდა ილია მართლის საზ. გამგეობის წევრი,
ბულიავა დოდო – მოშიმშილე – ჯერ თბილისში შემდეგ მისკოვში
7 შვილის დედა.
ბჟალავა მზისადარი – დოცენტი – „ჭყონდიდელის“ საზ. გამგეო-
ბის წევრი.

აბშილავა ნოდარი – წმ. ილია მართლის საზოგადოების წევრი.

ლატარია ქეთევანი – საზოგადოება „ხსოვნის“ თავჯდომარე.

ბოჯგუა იგორი – VII-ე საშუალო სკოლის დირექტორი – „ჭყონდი-
დელის“ საზოგადოების თავჯდომარე.

გრიგოლია გიგლა – წმ. ილია მართლის საზოგადოების თავჯდომარე.

ლომია ფრიდონი – პედაგოგი – ჭყონდიდელის საზოგადოების წევრი.

პაპასკირი ნინო – ჭყონდიდელის საზოგადოების წევრი,
ალანია დალი – წმინდა ილია მართლის წევრი,
მხეიძე ნათელა – ჭყონდიდელის წევრი.

შინაპატიმრობაში აყვანილები:

თულაძე ინგა – ფარმაცევტი.

ბულიავა დოდო – ბუღალტერი.

ფოჩხუა რაჯი – ისტორიკოსი.

ხარბედია ნინო.

ქეთევან ლატარია – საზოგადოება

„ხსოვნის“ თავჯდომარე – 1991-93 წწ.

დაჭრილები: 18 იანვარი 1991 წ.

სართანია ხვიჩა – დაიჭრა ცხენისწყალთან შეტაკების დროს

გულუა პაატა 27 წლის – დაიჭრა ცხენისწყალთან შეტაკების დროს.

სახოკია როლანდი – დაიჭრა ქ. სენაკში

დიაგნოზი – ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ჭრილობა.

13 მარტი – 1991 წ. მიტინგის დარბევის დღე

ტყეუბრაძე ჟენკა – ჟენკა – დიაგნოზი ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ჭრილობა ღვიძლის არეში.

ხარებავა რომანი – დიაგნოზი – ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ჭრილობა გულმკერდის არეში.

ლადალაძე ბორისი – დიაგნოზი ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ჭრილობა ხელ-ფეხის არეში.

ხოჭოლავა ლალი-დიაგნოზი ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ქრილობა დამსხვრეული მოტეხილობა წვივის არეში.

ჯიშკარიანი ნუგზარი – დიაგნოზი – ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ქრილობა.

სხვადასხვა დროს დაჭრილები:

გრიგოლია გელა 25 წლის – ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ქრილობა დუნდულის არეში.

ჯანჯღავა ბადრი 26 წლის – ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ქრილობა ბარძაყის არეში.

ლაშქარავა თეა 15 წლის – ქრილობა ბარძაყის არეში.

კორცხალია ანზორი 35 წლის – დიაგნოზი ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ქრილობა საფეთქლის არეში.

ნოდია ჯანიკო 35 წლის – დიაგნოზი ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ქრილობა ზედა ყბის მოტეხილობა.

სამინავა ჯონსონი – დიაგნოზი ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ქრილობა მუცლის არეში.

ისევ დარბეულები:

1992 წლის 8 აპრილს დაარბიეს გია ჭანტურიას ოჯახი და შემდეგ კედელზე დაკიდებული პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას სურათი შეაჭამეს – გემრიელი იყო? კითხეს გიას მხედრიონელებმა – ძალიან გემრიელი იყო გიას პასუხი.

ლუბა და აკაკი მასხულიას ოჯახი. სამჯერ გაიქურდა აკაკი მასხულიას ოჯახი.

ნაცემები:

შამათავა მერაბი,

ჭანტურია ნუგზარი,

აბშილავა ნოდარი,

კუპრეიშვილი მურადი,

ბერიძე როლანდი – ძმები მილიციის თანამშრომლები

ბერიძე რამინი.

შინაპატიმრობაში აყვანილები
 თულაძე ინგა – ფარმაცევტი,
 ბულიავა დოდო – სამჯერ – ყოფილი მოშიმშილე,
 ლატარია ქეთევანი – ორჯერ სარაიონო საბავშვო ბიბლიოთეკარი,
 ფოხუა რაჯი – პედაგოგი,
 ხარბედია ნინო –
 ჟვანია ნათელა –
 ბუალავა მზისადარი – ეკონომიკის მეცნიერებათა კანდიდატი, დო-
 ცენტი.

დაკითხვაზე აყვანილები:

ჟვანია ნათელა,
 ესართია ნანი,
 პაპასკირი ნინო,
 ფოჩხუა რაჯი,
 ბულიავა დოდო,
 ბუალავა მზისადარი,
 ლატარია ქეთევანი,
 ალანია დალი.

დაკავებულები

ალანია დალი,
 ესართია ნანი – მიაყენეს სიტყვიერი და ფიზიკური შეურაცყოფა
 აბშილავა ნოდარი – წმ. ილია მართლის საზოგადოების წევრი
 პაპასკირი ნინო – გაზეთ „სენაკის თვალთახედვის“ კორესპოდენ-
 ტი
 ბულიავა დოდო – ყოფილი მოშიმშილე ჯერ თბილისში, შემდეგ
 მოსკოვში.

ესე ვიბრძოდით – გადასვულები

პროკლამაციები, მომართვები, ბრძანებები, განცხადებები, საპროტესტო რეზოლუციები, ახსნა-განმარტებები.

ჯაბა იოსელიანს – ვეკითხებოდით უსამართლობის შესახებ. ის დუმდა...

სენაკის რაიონის გამგეობის თავჯდომარის ბადონ შალვა კეკელიას

1992 წლის 24 მარტის მიტინგზე მიღებული საპროტესტო რეზოლუცია

მიმდინარე წლის 13 მარტს, სენაკის რაიონის დროებითმა ხელმძღვანელობამ სასტიკად დაარბია მშვიდობიანი მომიტინგეები, სადაც დაჭრეს სამი და მოკლეს ერთი ადამიანი, როდესაც მიმდინარეობდა საკორდინაციო საბჭოს სხდომა, სადაც პირველ საკითხად იხილებოდა ქალაქში სტაბილიზაციის დამყარება და მომიტინგეთა დაშლა. წამოყენებული იქნა ასეთი წინადადება, მომიტინგეთა დაუმლელობის შემთხვევაში მიემართათ სისხლიანი აქციისათვის, სადაც დაჭრიდნენ და მოკლავდნენ მომიტინგეებს, რათა დაშინებულ ხალხს მიტინგი მერე არ გაემართათ და ამ საშუალებით ქალაქში სტაბილიზაციისათვის მიეღწიათ, ასეც მოხდა, თქვენ 13 მარტს დილიდანვე აფრთხილებდით მოსახლეობას არ წასულიყვნენ მიტინგზე თორემ დაარბევდნენ, მიტინგი მაინც შედგა. მაშინ მათ მიმართეს დაგეგმილი აქციის განხორციელებას, მომიტინგეებს შემოუსიეს შეიარაღებული ბანდა, სადაც ერია ორი ნილბიანი ავტომატიანი, რომ რომელიც გამწარებული მოსდევდა მიტინგის აქტიურ მონაწილეებს, ამ ნილბიანებში მიმტინგეებმა შეიცნეს თავიანთი თანაქალაქელები.

სახეზეა გამგეობის მიერ ჩადენილი სისხლიანი დანაშაული, რომლის მონაწილე შალვა კეკელია გახლდათ დროა, გაერკვიონ იმ ლალატის სიმძიმეში, რომელიც ჩაიდინეს თანაქალაქელების მიმართ, მიუხედავად ასეთი ლალატისა, სალამოსვე ბატონი ავთო ბესელია თბილისში გადასცემს ცრუ ინფორმაციას, თითქოს მომიტინგეები გადასულან შეტევაზე და მათ თავი დაუცვიათ, რაც რბილად რომ ვსთქვათ თქვენის მხრიდან აბუჩად აგდებაა მთელი სენაკის მომიტინგეებისა, იმ მომიტინგეებისა, რომლებსაც ყოველგვარი გაფრთხილების გარეშე ზურგიდან პირდაპირ ესროლეს. ამ საკითხთან დაკავშირებით 23 მარტის მიტინგზე მიღებული იქნა საპროტესტო რეზოლუცია მოთხოვნით:

1. დაუყონებლივ მხილებული და გამოძიებული იქნას 13 მარტის სისხლიანი აქციის მონაწილენი

2. ბატონმა ბესელიამ განუმარტოს ხალხს 13 მარტს გადაცემული ცრუ ინფორმაციის მიზეზი.

3. შეწყდეს ცრუ ინფორმაციის გადაცემა სენაკელების შესახებ ტელევიზიაში.

წინააღმდეგ შემთხვევაში სენაკელები სენაკელები მიმართავდნენ პროტესტის უკიდურეს ზომებს, რასაც ხელს ვანერო მშვიდობიანი მომიტინგეები.

სენაკის რაიონის გამგეობის თავჯდომარეს, ბატონ შალვა კიკელიას.

სენაკის რაიონის მომიტინგეთა ახსნა-განმარტება

საქართველოში შემქნილი რთული პოლიტიკური ვითარების გამო, რომელიც გამოიხატა საქართველოში სამხედრო გადატრიალებითა და სამხედრო დიქტატურით, რასაც მოყვა საქართველოში, შეიარაღებული აჯანყებით კანონიერი პრეზიდენტისა და ეროვნული პარლამენტის გადაყენება.

ამ არნახულმა ძალადობის ფაქტმა აღაშფოთა მთლიანად საქართველოს მოსახლეობა, ამის საპირისპიროდ, სამხედრო დიქტატურამ მთლიანად მოიცვა მთელი საქართველო, განსაკუთრებით სამეგრელო და აფხაზეთი. თითქოსდა სტაბილიზაციის მიზნით, მიმდინარე წლის 21 იანვრიდან სენაკში ჩამოყვანილი იქნა და არის „მხედრიონის“ და ეროვნული გვარდიის შეიარაღებული შენაერთები ჯაბა იოსელიანის მეთაურობით, რომლებიც იქ ბატონობენ.

სენაკში მათი ყოფნის პერიოდში მიწასთან გასწორდა და განადგურდა მთლიანად რაიონი, გაქურდული იქნა წარმოება-დანესებულეები, დაარბიეს და მიწასთან გაასწორეს სასტუმრო „ეგრისის“ შენობა და მენჯის სანატორიუმის რვა სართულიანი შენობა, რომლის აღდგენას ალბათ წლები დასჭირდება, მთავრობის სათავეში შეიარაღებული

ძალებით მოსულმა ჯალათებმა სიგუამ, იოსელიანმა და კიტოვანმა, რომელმაც მრავალი ქართველის სიცოცხლე შეიწირა, კიდეც ერთი შემადრწუნებელი ფაქტი დაატრიალეს სენაკში. მათმა პირსისხლიანმა მხედრონის მეთაურმა ყარყარაშვილმა 1992 წლის 15 თებერვალს აფხაზეთის მდინარე ფსოუში ქართველი ძმების სისხლისაგან დასვრილი ხელები განიბანა, უწმინდური მღვდლისაგან ნაბოძები ჯვარი გადაიკიდა და ასე განაცხადა „აფხაზეთში მოვედი წესრიგის დასამყარებლად, მოსვლა არავისთვის მიკითხია და არც გასვლას ვკითხავ არავისო“ ამის შემდეგ სამი საათიც არ იქნებოდა გასული, სენაკში საშინელი გრგვინვა, მტკრევა და სროლა ატყდა, თბილისიდან, როგორც ყოველთვის გადმოსცეს ცრუ ინფორმაცია.

საქართველოს რესპუბლიკაში კონსტიტუტციური ხელისუფლების აღდგენისათვის შექმნილი გაერთიანებული შეიარაღებული ძალების დასავლეთის პარტიზანული შენაერთის შტაბის

მომართვა

სამეგრელოს მოსახლეობას!

ძმებო და დებო, კოლხთა შთამომავალნო!

გააღვიძეთ ცოტნესა და ჭყონდიდელის სული!

გაჩოქებენ – ნუ დაუჩოქებთ!

გამცირებენ – ნუ დამცირდებით!

გყიდულობენ – ნუ გაიყიდებით!

გძარცვავენ, გაპატიმრებენ – ნუ მოისმენთ!

მეგრელობას დასცინიან – ხმა ამოიღეთ!

აბუჩად გიგდებენ, სულში გაფურთხებენ – იგივეთი ნუ უპასუხებთ, გსპობენ, გენოციდს გიწყობენ – უპასუხეთ საყოველთაო მობილიზაციით, უხმეთ შვილებს, ვისაც გული ერჩის და იარაღის ხელში ალება შეუძლია, ომი გამოუცხადეთ მტერს. საქართველოს დამშლელ-დამაჰტეველ ე. წ. სახელმწიფო საბჭოს: შევარდნაძეს, იოსელიანს, სიგუას, კიტოვანს.

ყველა ვინც სამეგრელოსათვის ამ უბედურების ჟამს გაეყიდება და თავს დაუხრის მტერს, არ დაეხმარება და ხელს არ შეუწყობს პარტიზანულ ომს, მოიკვეთოს! და გამოცხადდეს სამეგრელოს და ერთიანი საქართველოს მტრად.

ლმერთი იყოს ჩვენი შემწე ამ სამართლიან ბრძოლაში.

დასავლეთის პარტიზანული შენაერთის შტაბი და სამოხილიზაციო კომიტეტი.

ბათუ კანკაპა (პრეფექტი ე. სენაკში)

დაიბადა 1940 წლის 28 მაისის სენაკის რაიონის სოფელ ხორშში. 1954 წელს ჭიდაობა დაიწყო კარლო ჯოჯუას ხელმძღვანელობით. საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში სწავლისას ლეონიდ ძეკონსკი ავარჯიშებდა. მისი ხელმძღვანელობით გახდა „კლასიკურ“ ჭიდაობაში სპორტის ოსტატობის კანდიდატი. „შრომითი რეზერვების“ საქართველოს პირველობებში 1962-1965 წლებში მეორე ადგილები დაიკავა, 1966 წელს კი მესამე იყო.

უმალლესი სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ სხვადასხვა დროს მუშაობდა მთავართბილმშენის მე-2 სამშენებლო სამმართველოში, საქმთავარენერგოში უფროს ინჟინრად, მაღალი ძაბვის ქვესადგურებისა და ელექტროგადამცემი ხაზების განყოფილების უფროსად, მთავარ ენერგეტიკოსად. 1991-1992 წლებში იყო სენაკის რაიონის პრეფექტი. მისი პრეფექტად მუშაობისას, სხვა დარგებთან ერთად, განსაკუთრებული ყურადღება სპორტს ეთმობოდა. ხორშის ეთერზეთების მეურნეობა - ქარხნის დირექტორად მუშაობდა. 1996-2006 წლებში იყო სოფელ ხორშის თემის გამგებელი. იყო „მრგვალი მაგიდის“ წევრი. ეროვნული მოძრაობის ერთ-ერთი აქტიური წევრი. ზვიად გამსახურდიას თანამოაზრე და თანამებრძოლი.

თამარ ლატარია

როდესაც სენაკში ერთად შემოვიდა, „მხედრიონი“ და გვარდია, თოვდა. დიდი და პატარა პრეფექტურის დასაცავად გარბოდა, 84 წლის თამარიც მათ გაყვა. მას თავისი პრეზიდენტი უსაზღვროდ უყვარდა, ადგილზე მისელებს გია ყარყარაშვილი და ჯაბა იოსელიანი დახვდა, თამარმა იცნო ყარყარაშვილი და უთხრა: შენ, გია არ ბრძანდები, შვილო?

ჩვენო მოღალატე სარდალო“, მოუახლოვდა მას და საყულო მოქაჩა. „აქ, სამეგრელოში როგორ იკადრე იარაღით შემოსვლა“, დაიხიეთ უკან, კოლხებს უკან დახვევა არ ჩვევიათ, პირველი სისხლი ჩემი უნდა დაიღვაროს, ვაი, შენს ბებიას ასეთი შვილიშვილის გაზრდისათვის“ და საკუთარი ლექსით დაიწყო მოთქმა-ტირილი.

ზვიადის

შენს სიყვარულში დავბერდი,
მიიწურა ჩემი დღენია...
გულიდან ვერ ამოგიღე,
ვერ შევიცვალე ფერია...

სადა ხარ შვილოო... ზვიადი?
ნეტავ შემახო ხელია...
ვინც შენ წინ გადაგელობა,
ის საქართველოს მტერია!

შენი სიცოცხლის დარაჯად,
ზე ლმერთი გიდგას ფარადა,
სენაკელი ვარ თამარი,
ლატარია ვარ გვარადა.

ცხოვარია ბორისი ირაკლის ძე

ბორის ცხოვარია, დაიბადა 1950 წელს ქ. სენაკში, ქართველი ინტელიგენციის ოჯახში.

1964 წელს რვა კლასის დამთავრების შემდეგ სწავლას აგრძელებს რკინიგზის სკოლა-ინტერნატიში. სწავლის დამთავრების შემდეგ სწავლას აგრძელებს სოხუმის ინდუსტრიულურ ტექნიკუმში. სამხედრო სავალდებულო სამსახურის მოხდის შემდეგ 1968 წელს მუშაობას იწყებს ცხაკაიას სარემონტო კანტორაში, სადაც 1969 წლის აგვისტოდან, 1972 წლის მაისამდე მუშაობდა.

1972 წლიდან დაწინაურებული იქნა უფროს ინჟინერ-ტექნოლოგად 1978 წლიდან სწავლას აგრძელებს სანკტ პეტერბურგის პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში „მანქანათმშენებლობისა და „ტექნოლოგიის“ ფაკულტეტზე, რომელიც დაამთავრა 1982 წელს. ის პირველი ჩადგა ეროვნული მოძრაობის რიგებში. იბრძოდა სამართლიანობისა და კანონიერების აღდგენისათვის. გარდაიცვალა 1993 წელს, გულის შეტევით სენაკის დაბომბვის დროს.

ბუთხუზ ცხოვარია

ყველაფერი მოულოდნელად მოხდა, შენი ავადმყოფობა მონმენდილ ცაზე მეხის გავარდნას ჰგავდა ან ვის მოუვიდოდა აზრად რომ ჯანმრთელ სხეულში მძიმე სენი ჩაიბუდებდა.

ჩვენო ბუთხუზ, ძალიან გვიჭირს უშენოდ, გვაკლია შენი შემართება, სიტბო, სიყვარული. ობლობაში გაზრდილს გეცოდებოდა ყველა ობოლი, უღმობელმა სიკვდილმა შენი სამი შვილი დატოვა უმამოდ.

შენ 22 წელიწადი უანგაროდ ემსახურებოდი სენაკის რაიკოოპერატივის და ეროვნულ მოძრაობას. იყავი უშიშარი მებრძოლი.

მშვიდობით, ჩვენო ძვირფასო ბუთხუზ! მსუბუქი იყოს შენთვის სენაკის მინა.

დიმიტრი (ბაბუ) ქობალავა

დაიბადა ქ. სენაკში 1949 წლის 22 აპრილს. დაამთავრა სენაკის I საშუალო სკოლა, სკოლის შემდეგ დაამთავრა ქ. ქუთაისის საზეინკლო ტექნიკუმი და 30 წელი ქ. სენაკის ხალიჩების კომბინატში ზეინკლად – მუშაობდა 1971 წელს დაოჯახდა დარეჯან შენგელიაზე, სადაც გაუჩნდა ორი შვილი, ქალ-ვაჟი. ვაჟი – როსტომ ქობალავა და სოფიო ქობალავა.

როსტომმა შეირთო ცოლი და ჰყავდა შვილი – ანდრო ქობალავა. სამწუხაროა რომ ერთადერთმა ვაჟიშვილმა ტრაგიკულად და-

ამთავრა ცხოვრება. სოფია გათხოვდა და შეეძინა ორი ქალიშვილი, ირინე და მარიამი. საბედისწეროდ სულ ახალგაზრდა მარიამი ოპერაციის დროს გარდაიცვალა. ხოლო მეორე შვილიშვილი ანდრო ტრაგიკულად გარდაიცვალა. დიმიტრის ჰყავდა უპატიოსნესი დედ-მამა. ანდრო და ნინა ქობალავები, დები: დოდო და ირინე ქობალავები.

იგი მუდმივად ჩართული იყო ეროვნულ მოძრაობაში. ის აღმერთებდა ზვიად გამსახურდიას, მერაბ კოსტავას და სულ მუდამ მათ გვერდით იდგა. ეს ნაწამები კაცი გულმოკლული წავიდა ამ ქვეყნიდან. უყვარდა სამშობლო და სიმართლე.

დიმიტრი ქობალავა იბრძოდა აფხაზეთის, სამაჩაბლოს ომში. მან ცხენისწყალთან სამოქალაქო ომის დროს სიკვდილს გადაარჩინა მერაბ სალაყაია, ჯემალ გახოკიძე, თემურ შანშიაშვილი.

ნათელი დაადგეს მის ხსოვნას!

დიმა სინჯარაძე

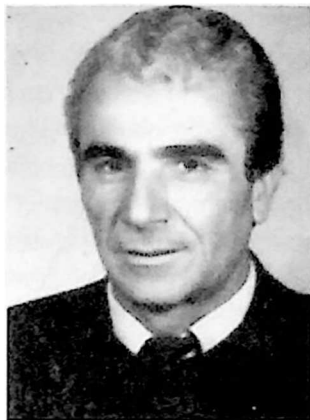
დაიბადა 1942 წლის 17 დეკემბერს, დუშეთის რაიონი სოფელ ანანურში, პედაგოგის ოჯახში. ირაკლი დავითის ძე სინჯარაძის ოჯახში. დიდ სამამულო ომში დაღუპვის შემდეგ (1944 წ.) საცხოვრებლად გადმოვიდნენ სენაკის რაიონი სოფელ ნოსირში – დედისეულ ოჯახში.

1961 წელს დაამთავრა იმდროინდელი ცხაკაიას მუშა-ახალგაზრდობის საშუალო სკოლა და დაუსწრებლად სწავლა გააგრძელა თბილისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის საამშენებლო ფაკულტეტზე, პარალელურად კი მუშაობდა სენაკის პირველ საშუალოსა და პირველ რეანლიან სკოლაში ხაზვისა და შრომითი სწავლების მასწავლებლად.

1968 წელს მისაღები გამოცდები ჩააბარა უუგონოდის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამკურნალო ფაკულტეტზე, რომელიც წარჩინებით დაამთავრა 1974 წელს და მუშაობა დაიწყო თბილისში ა/კ რკინიგზის საავადმყოფოში, პროფესორ ნუგზარ ტატიშვილის კათედრაზე.

1977 წელს სენაკში გაიხსნა რკინიგზის საავადმყოფო, სადაც მიინიჭეს თერაპიული განყოფილების გამგედ, ხოლო 1984 წელს ადგილობრივმა მმართველობამ გადაიყვანა რაიონის მთავარი ექიმის მოადგილედ.

1988 წლიდან ეროვნულ-გამათავისუფლებელი მოძრაობის წევრია. მერაბ კოსტაეასა და ზვიად გამსახურდიას დაეალებით, სამეგრელოს რეგიონში პირველმა, ჩამოაყალიბა სრულიად საქართველოს „წმინდა ილია მართლის“ საზოგადოების სენაკის რეგიონული ორგანიზაცია. რომელმაც უდიდესი წვლილი შეიტანა 1990 წლის 28 ოქტომბრის მრავალპარტიულ, დემოკრატიულ არჩევნებში ეროვნული ძალების გამარჯვების საქმეში. ეს იყო ერთადერთი ორგანიზაცია, რომელმაც ჯერ კიდევ კომუნისტური მმართველობის პერიოდში გამოუშვა გა-

ზეთი „სამწეო“ რომელმაც ფასდაუდებელი წვლილი შეიტანა ქვეყნის დამოუკიდებლობის მოპოვებაში. რედკოლეგიამ ბატონ ზვიად გამსახურდიას მადლობა დაიმსახურა.

1990 წლის 28 ოქტომბრის არჩევნებზე იყო სენაკის მაჟორიტარი დეპუტატობის კანდიდატის, ბექან ჯავახიას ნდობით აღჭურვილი პირი, არჩევნების მეორე ტურზე კი (11 ნოემბერი) ხოების მაჟორიტარი დეპუტატობის კანდიდატის, ბატონ ტარიელ გელანტიასი.

1990 წლის 28 ოქტომბრის არჩევნებში „მრგვალი მაგიდა თავისუფალი საქართველოს“ პარტიულ სიაში იყო დეპუტატობის კანდიდატი რიგით 152-ე, ბლოკმა „მრგვალი მაგიდა – თავისუფალმა საქართველომ“ კი არჩევნებში 155 მანდატი მიიღო.

1991 წლის 30 აპრილს იმერეთისა და სამაჩაბლოს რეგიონში მინისტრის შედეგად დატრიალებული ტრაგედიის მეორე დღეს (1991 წლის 1 მაისი) სენაკში შექმნილ მაშველ რაზმს გამოეყო, როგორც ექიმი და მთელი თვენახევრის განმავლობაში საჩხერის რაიონში დანგრეული მრავალსართულიანი თუ კერძო სახლებიდან გამოყავდა გარდაცვლილები და დაშავებულები, უწევდა მათ პირველად სამედიცინო დახმარებას. ჯგუფები იცვლებოდა. საჩხერის მოსახლეობამ „ჩვენი დიმა ექიმი“ უწოდა და პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას მადლობაც დაიმსახურა.

1991 წლის ზაფხულში სენაკის №2 საგანგებო ბატალიონის მეთაურის, ბატონი კოტე კურდღელიას, თხოვნით დაინიშნა ბატალიონის მთავარ ექიმად (ბრძ. №153, 8 ივლისი, 1991 წ.), კანონიერ ხელისუფლებასა და ოპოზიციას შორის სამკვიდრო-სასიცოცხლო დაპირისპირების დღეებში – ზვიად გამსახურდიას რეკომენდაციით, საქართველოს ეროვნული გვარდიის მთავარი სამმართველოს სამედიცინო განყოფილების უფროსად და მიენიჭა ვიცე-პოლკოვნიკის წოდება, შემდგომ პოლკოვნიკის.

1991-1992 წლების მოვლენების დღეებში ომის დაწყების დღიდან (1991 წლის 22 დეკემბერი) ხელმძღვანელობდა უზენაესი საბჭოს შენობაში სახელდახელოდ შექმნილ სამედიცინო სამსახურს (ლაზარეთს), რომლის კოლექტივთან ერთად 415 დაჭრილსა და დაავადებულს აღმოუჩინა სამედიცინო დახმარება.

კანონიერი ხელისუფლების დამხობის დღიდან (1992 წლის 6 იანვარი არ შემინეყვებია პოლიტიკური ბრძოლა შევარდნაძის ხელისუფლების წინააღმდეგ: პრესაში აქვეყნებდა ათეულობით სტატიას და კარიკატურას, რომელთა მეშვეობით აკრიტიკებდა მათს არაეროვნულ, ქვეყნის დამანგრეველ პოლიტიკურსა და ეკონომიკურ კურსს. აქტიურად მონაწილეობდა ყველა აქციაში, რომლებიც მიმართული იყო ანტიეროვნული ხელისუფლების წინააღმდეგ, რის გამოც იდევნებოდა, ოჯახის წევრები კი რეპრესირებული იყვნენ:

1993 წლის 11 სექტემბრიდან 29 სექტემბრის ჩათვლით იმყოფებოდა აფხაზეთის ომში და ხელმძღვანელობდა მოხალისეებისაგან შექმნილ სამედიცინო დახმარების ჯგუფს. ოჩამჩირე, ცაგერსა და კინდლში სამედიცინო სამსახურმა ათეულობით დაჭრილს აღმოუჩინა სასწრაფო სამედიცინო დახმარება. 29 სექტემბერს, სალამოს საათებში, ჰოსპიტლის ტერიტორიაზე (ოჩამჩირის რკინიგზის საავადმყოფო) ტყვიის ნამსხვრევმა მსუბუქად დაჭრა ყელის მიდამოში. ჭრილობა გართულდა და 1996 წელს თბილისის ონკოლოგიურ ცენტრში გაუკეთდა ხორხის ნაწილობრივი რეზექცია.

აფხაზეთში დამარცხების შემდეგ სამედიცინო დახმარებას უწევდა სამეგრელოს რეგიონში მოზღვავებულ ლტოლვილებს, აგრეთვე, ცხენისწყლის მიდამოებიდან გამოყავდა დაჭრილები, რომლებსაც სასწრაფო დახმარების აღმოჩენის შემდეგ, სამეგრელოს რეგიონის რაიონული ცენტრებისა და ქალაქის საავადმყოფოებში ათავსებდა შემდგომი მკურნალობისათვის. რის გამოც ბატონი ზვიად გამსახურდიას ბრძანებით დაინიშნა საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის რწმუნებულად სამედიცინო დარგში (ბრძ. №14, 11 ოქტომბერი, 1993 წელი).

სამეგრელოს რეგიონში სამთავრობო „ჯარის“ შემოსვლის დღიდან იძებნებოდა სალიკვიდაციოდ, როგორც პრეზიდენტის პირადი ექიმი. გაქურდეს და დაარბიეს მისი და, დაარბიეს საცხოვრებელი სახლ-კარი. შიშველ-ტიტველი დატოვეს ოჯახის წევრები.

1994 წლის დასაწყისში იძულებული გახდა წასულიყო ემიგრაციაში, იმიერკარპატეთში, სადაც ძველმა მეგობრებმა გამოუყვეს თავშესაფარი, მაგრამ იქ ვერ გაჩერდა და დაბრუნდა საქართველოში.

1995 წლის აგვისტომდე უმუშევარია. 1995 წელს ჯანდაცვის რეფორმის დაწყებასთან დაკავშირებით სენაკის რაიონის მთავარი ექიმის, ბატონი გოგი ჭუბაბრიას თხოვნით მუშაობა დაიწყო მთავარი ექიმის მოადგილედ სამკურნალო დარგში.

ჰყავს მეუღლე, ლიანა მამულია – სინჯარაძე – მშენებელი ინჟინერი. ქალიშვილი, ადა სინჯარაძე-დგებუაძე – ექიმი; სიძე, სოსო დგებუაძე, მშენებელ-ინჟინერი; შვილიშვილი, ირაკლი დგებუაძე.

სულმნათი დიმიტრი სინჯარაძე ასეთი ნატანჯი მალევე გარდაიცვალა.

თინა (თინათინ) ჟვანია-გოგინავა

თინა ჟვანია-გოგინავა, დაიბადა 1933 წელს, სენაკის რაიონის სოფელ ეკში. დიდია მისი წვლილი ეროვნულ მოძრაობაში. ის იყო სამართლიანი, შეუდრეკელი, უშიშარი და პირუთვნელი ძლიერთა წინაშე, ამავე დროს თბილი და ჰუმანური, ტრადიციულად სტუმართმოყვარე, ყველა სხვა ბუნებრივი სიკეთით შემკობილ-დაჯილდოებული. მან ყველაფერი სამშობლოს, მამულის სიყვარულს მიუძღვნა.

ამიტომაც საქართველოს პირველი პრეზიდენტი, ზვიად გამსახურდია მას გმირ დედას უწოდებდა. უზომოდ იყო შეყვარებული და თინა დეიდათი მიმართავდა მას.

პრეზიდენტი გროზნოში ხშირად უყურებდა იმ ვიდეო-კადრებს, რომელშიც ქალბატონი თინა მიუძღვის წინ ზღვა ხალხს და იძახის: „ხუნტის ჯალათებო! ჯალათებო!“ შემდეგ ადიოდა ტრიბუნაზე და მგზნებარე ცეცხლიან სიტყვებს აფრქევდა. ზვიადი ყოველთვის ტირიდა ამ კადრების ხილვისას. ნოემბრის მიტინგებზე, ძლიერი წვიმები იდგა, იგონებს ქალბატონი თინა, მიუხედავად კოკისპირული წვიმებისა განუწმრევლად ვიდექი. უცნობმა ქალბატონმა სანციმარი

გადამაფარა და მითხრა, თქვენ ყველაზე გმირულად გიჭირავთ თავი და ეს საწვინარიც სპეციალურად თქვენთვის წამოვიღე სახლიდანო. გვარი რომ გაიგო, ზურაბ ჟვანიას სახლში მივყავდი ლამის გასათევად.

ქალბატონმა თინამ, შესანიშნავი ლამაზი შვილები გაუზარდა სამშობლოს, სწორედ ასეთებზეა ნათქვამი „ლამაზად შვილის გამზრდელი დედა მიცვნია ღმერთადა“ რომელი ერთი ჩამოვთვალოთ ქალბატონები: ლია, ლუარა და ბატონი რეზო, რომელიც აფხაზეთის ბრძოლებში გამოირჩეოდა. მათი სასახელო შვილიშვილები, ბატონი ალექსანდრე (ალიკა) ჩიკვაძე, რომელიც აფხაზეთის ავტ. რესპუბლიკის მთავრობის წარმომადგენლობის ხელმძღვანელი იყო სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში და ბევრ სასიკეთო საქმეს აკეთებდა.

ქალბატონ თინას ცხოვრება ია-ვარდებით არ ყოფილა მოფენილი. მისი ვაჟკაცი მერაბი, სრულიად ახალგაზრდა რუსეთში ტრაგიკულად დაიღუპა. თინა ჟვანია-გოგინავა 2007 წელს გარდაიცვალა. ნათელში იყოს ქალბატონი თინას სული, ფარავდეს ნათელი უფლისა.

რევაზ (თოფჩი) კარძოზიას ხსენება

(ანუ „არ დაიდარდო დედაო!..“)

ალბათ ამ სიტყვებით მოეფერე სიკვდილის წინ დედასა და საყვარელ მეუღლის ზმანებას, სამშობლოს თავისუფლების ჯარისკაცი, როდესაც მოძმეთაგან ნასროლი ტყვიით სამტრედიის მისადგომებთან სიკვდილს ებრძოდი, დაჭრილიც რომ არ დაგინდეს „ვაი თანამოძმეებმა“ და სასიკვდილოდ ხელმეორედ დაგცხრილეს. შენ, ჩვენო რევაზ! მეზობლების, მეგობრებისა და სამშობლოს ერთგულ ახალგაზრდას, არასოდეს გიფიქრია ოდესმე იარაღს აიღებდი ხელში და შენი თანამოძმეების ტყვიისაგან განგმირული იქნებოდი, მაგრამ როდესაც დასჭირდა სამშობლოს, რომ აღდგენილიყო კანონი და კანონიერება შენ პირველმა აიღე იარაღი ხელში მის დასაცავად.

რევამ კარტოზია სენაკელებისთვის იყო სიკეთის, მეგობრობის ყველა სენაკელის ჭირისა და ლხინის გამზიარებელი ვაჟკაცი. 30 წლის ვაჟკაცმა ოჯახის შექმნაც ვერ მოასწარი. საქართველოში ტრაგედიები დატრიალდა. გაოგ-

ნებული დადიოდი, როდესაც კანონიერი პრეზიდენტი და ეროვნული პარლამენტი განდევნეს საქართველოდან, მერე მომსწრე იყავი სამეგრელოს რეგიონში ოთხჯერ გამოლაშქრებისა, დამცირებისა, აბუჩად აგდებისა თავისი თანამემამულეებისაგან, მერე აფხაზეთში წარმოებული ბრძოლებისა. ზურგში ტყვია ნასროლი თავისი თანამებრძოლების და ბოლოს სამშობლოს დამოუკიდებლობის დაკარგვის საფრთხე. რომლის ატანა შეუძლებელი იყო და ყოველივე ამან იძულებული გაგხადა იარაღი აგესხა და მონაპოვარი დაგეცვა, მაგრამ სრულიად ახალგაზრდას შემოალამდა ამ გზაზე, ისე რომ ვერც ძე და ვერც ასული დაგრჩენია საფლავის მოსაკითხავად.

„არ დაიდარდო დედაო, რაც მე სიკვდილით განყინე, მე შენი ძუ-ძუს ნათელი საქვეყნოდ გამოვაბრწყინე“.

დიახ, ჩვენო რევამ, შენი ბატალიონის ვაჟკაცები გჯეროდეს ბოლომდე მიიყვანენ შენს მიერ დაწყებულ საქმეს. ყველა სენაკელისათვის დარჩები, მარად ჭაბუკად სამშობლოს თავისუფლების დამცველი, პატრიოტი.

ჭანტურია რუსუდანი

რუსუდან ჭანტურია 1953 წელს დაიბადა სენაკში, 1960-61 წლებში შეიყვანეს სენაკის პირველ რვანლიან სკოლაში.

1970 წელს დაამთავრა ცხაკაიას რკინიგზის სკოლა-ინტერნატი. 1980-81 წლებში დაამთავრა პოლიტექნიკური ინსტიტუტი – ინჟინერ-ქიმიკოსის სპეციალობით. მუშაობდა სენაკის მეფრინველეობის ფაბრიკაში ზოოლოგია ლაბორატორიის გამგედ. არჩეული იყო ადგილობრივ მრეწველობისა და საყოფაცხოვრებო კომბინატის გაერთიანების პროფკავშირების თავჯდომარედ.

როდესაც სენაკში აზვირთდა ეროვნული მოძრაობა, ის დადგა თავისი სამშობლოსა და პრეზიდენტის გვერდით. იყო „ჭყონდიდელის“ საზოგადოების წევრი და მისი იდეების მხარდამჭერი, ეროვნული მოძრაობის აქტიური წევრი.

ამჟამად მუშაობს სენაკის სკოლამდელ გაერთიანებაში სპეციალისტად. დამთავრებული აქვს მეორადი ფაკულტეტი. არის იურისტი.

ლომია ზაირა მრიგოლის ასული

ზაირა ლომია, დაიბადა 1938 წლის მაისში. მისი მშობლები ერთი წლის შეუღლებულები იყვნენ. 1937 წელს მამამისი პოლიტიკურ საქმეზე დააპატიმრეს. ის იყო სასოფლო სამეურნეო ტექნიკუმის წარჩინებული პედაგოგი, ზაირას დედაც პედაგოგი გახლდათ, სამი თვის ფეხმძიმე ქალს მეუღლე გაუსამართლებლად დაუხვრიტეს. მარტოხელა ქალმა სასახელოდ გაზარდა ერთადერთი ქალიშვი-

ლი და არც ოჯახი მიუტოვებია. ზაირა თავის ბიძამ სოფელ კინიაში წაიყვანა და იქ დაამთავრებინა საშუალო სკოლა, სადაც თივონ მუშაობდა პედაგოგად სკოლაში. ზაირა თავისი ნიჭით გამოირჩეოდა, სკოლის დამთავრების შემდეგ მუშაობა დაიწყო სენაკის ხაოიანი ქსოვილების საქსოვ ფაბრიკაში, კარგი მუშაობისათვის მიღებული აქვს მედალი „შრომის წარჩინებული“.

როდესაც დაიწყო სენაკში ეროვნული მოძრაობა, ის პირველი ჩაერთო ამ მოძრაობაში და გახდა მისი აქტიური წევრი, იყო „საზოგადოება ჭყონდიდელის“ წევრი, უშიშარი, მამაცი.

როზა (ანბელინა) კოკაია

როზა კოკაია, დაიბადა სენაკში, ლაზარე კოკაიასა და ტატიანა გრიგოლიას ოჯახში, ლაზარე უაღრესად ეროვნული და ტრადიციული კაცი იყო. გახლდათ სამაზრო კომიტეტის თავჯდომარე. დედა – პედაგოგი. დიდხანს მუშაობდა ძნელად აღსაზრდელ ბავშვთა სახლში.

ქალბატონმა როზამ 1945 წელს დაამთავრა საშუალო სკოლა ოქროს მედალზე და უგამოცდოდ ჩაირიცხა თბილისის სამედიცინო ინსტიტუტის პირველ კურსზე, რომელიც 1951 წელს დაამთავრა ექიმ-თერაპევტის სპეციალობით. ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ გუდაუთის რაიონში იმუშავა განაწილებით და 1952 წელს დაუბრუნდა მშობლიურ რაიონს. სხვადასხვა წლებში მუშაობდა პოლიკნიკის უბნის ექიმად, სამედიცინო პუნქტის გამგედ, სოფლის ამბულატორიის გამგედ, კარდიოლოგიური განყოფილების ორდინატორად. 10 წელი რაიონის მთავარი ექიმის მამადგილე იყო სამკურნალო დარგში. პროფესიული დაოსტატების მეტად გრძელი და რთული გზა

განვლო. ახალგაზრდა ექიმი უფროსი კოლეგების გვერდით ტრიალებდა. როგორებიც იყვნენ: იპოლიტე ჩხეტია, ივლიანე ხოფერია, დავით ვახანია, ვასილ შონია, ნესტორ ბოკუჩავა და სხვები, რომელთა სახელებითაც ამჟამად სენაკის სამედიცინო საზოგადოება. ჩინებული ოჯახი შექმნა როზა კოკაიამ. მისი მეუღლე აბაშელი კაცი იყო კარლო ჭანტურია, რომელიც 1983 წელს გარდაიცვალა. ჰყავდა ორი ქალიშვილი, უფროსი რუსუდანი ინჟინერ-ქიმიკოსია, ქეთევანი – კისტომატოლოგი.

როდესაც სენაკში წინ წამოინია ეროვნულმა მოძრაობა, ქალბატონი როზა პირველი ჩადგა მათ რიგებში და ბოლომდე მისი ერთგული დარჩა. იგი არჩეული იყო „ჭყონდიდელის“ საზოგადოების საპატიო წევრად. ქალბატონი გახლდათ ზვიად გამსახურდიას ერთგული მხარდამჭერი და მისი თანამოაზრე.

გორა გვილავა

გორა გვილავა, დაიბადა 1968 წლის 14 მარტს გალის რაიონში.

1983 წელს წარჩინებით დაამთავრა გალის რაიონის, ჭუბურხინჯის საშუალო სკოლა. 1993 წელს ჩაირიცხა ქ. სოხუმის აკადემიაში ი. ვეკუას სახელობის ისნტიტუტში, რომელიც დაამთავრა 1998 წელს.

1992-1993 წლებში მონაწილეობდა აფხაზეთის ომში. გორა გვილავა – გალის პარტიზანული რაზმის უფროსი იყო, შემდეგ სენაკის № 3 ბატალიონის მეთაურის

აკაკი ელიავას მოადგილე. ჯალათებმა გვილავა იარაღის მიბჯენით გამოასალმეს წუთისოფელს, როცა ის შეეცადა აკაკი ელიავას დაცვას. ეს მოხდა ზესტაფონში.

მას წაუყენეს ბრალდება, როგორიცაა სამშობლოს მოღალატე, იარაღის უკანონო ტარება, არაკანონიერი ფორმირებების შექმნა, სამართალდამცავის მძევლად აყვანა და სხვა.

გოჩა გვილაგა იყო საქართველოს ერთადერთი კანონიერი ეროვნული ხელისუფლების უკანასკნელი მებრძოლი. ის საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას, კანონიერების აღდგენას, რაინდულად შეენირა. დარჩა მეუღლე – მაია ქარდავა, შვილები: ცოტნე და სალომე. შვილისშვილი – ელენე. ნათელი დაადგეს მის წმინდა სულს.

იგორ ნარმანია

ნარმანია იგორი შალვას ძე დაიბადა 1947 წლის 25 მარტს ქ. ოჩამჩირის სოფელ ილორში.

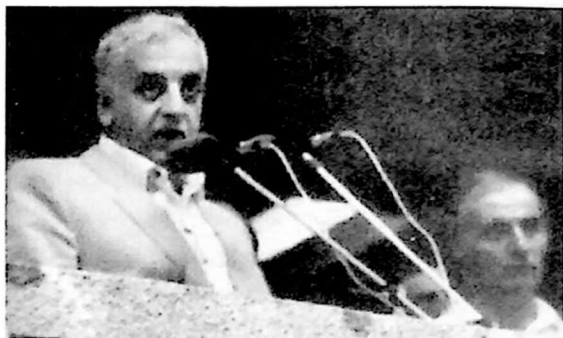
მეუღლე – ფარიზა გოგოლაძე-ნარმანია; შვილები: ეკატერინე, ბესიკი. შვილიშვილი – იგორ ნარმანია, სულმნათი კონსტანტინე ნარმანია, ადა ხარებავა. შვილთაშვილი ნიკოლოზ ლაშქარავა.

განათლება: დაამთავრა ქ. ცხაკაიას II ნოსირის საშუალო სკოლა /1963 წ./, ცხაკაიას სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმის მექანიზაციის განყოფილება /ტექნიკოს-მექანიკოსის სპეციალობა 1967 წ./, ქ. როსტოვის საბჭოთა

ვაჭრობის ტექნიკუმი /სამრეწველო საქონლის საქონელმცოდნეობის განყოფილება 1974 წ./;

ქ. ლენინგრადის ტექნოლოგიური ინსტიტუტი /კვებისა და პროდუქტების წარმოების ტექნოლოგიის ფაკულტეტი 1988 წ./, საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტი /მექანიზაციის ფაკულტეტი 1991 წ./, სამხედრო სავალდებულო წრთვნები

გაიარა თბილისის მერ-
ვე დანაყოფში 1967-69
წწ. კარიერა: თბილისის
სპორტული დაოსტატე-
ბის სკოლის მწრთენელი
/1970-80 წწ./, უკრაინის
რესპუბლიკის ქ. დნეპრო-
პეტროვსკის „ძიუ-დო“-ს
დაოსტატების სკოლის
მინვეული მწრთენელი

/1978-84 წწ/, რკინიგზის სამმართველო – მექანიკოსი /1970-74 წწ./ ქ.
ცხაკაიას ხაოიანის ფაბრიკის მეთოდისტი /1974-80 წწ./, ქ. ცხაკაიას
ქალაქ ვაჭრობის მეთოდისტი /1980-84 წწ./, საქართველოს რესპუბ-
ლიკური სპორტული დაოსტატების სკოლის სენაკის ბაზის მწრთენე-
ლი „ძიუ-დო“-ში /1967-90 წწ./, სამრეწველო და შერეული საქონლის
მაღაზიის დირექტორი /1984-89 წწ./, საქართველოს და საბჭოთა კავ-
შირის მრავალგზის ჩემპიონი „ძიუ-დო“-ში, „მრგვალი მაგიდა-თავი-
სუფალი საქართველო“-ს პარტიის სენაკის თავმჯდომარე /1989-93
წწ./, 1990 წლის 28 ოქტომბრის დემოკრატიული არჩევნებისას არ-
ჩეული იყო საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წევრად,
საარჩევნო ბლოკი – „მრგვალი მაგიდა – თავისუფალი საქართველო“
საქართველოს ჰელსინკის კავშირის შემადგენლობიდან. პარალელუ-
რად იყო საქართველოს პირველი პრეზიდენტის რწმუნებული დასავ-
ლეთ საქართველოში. ხელი აქვს მოწერილი საქართველოს დამოუკი-
დებლობის აღდგენის აქტზე /1991 წლის 9 აპრილი/. მონაწილეობდა
ოსეთისა და აფხაზეთის კონფლიქტებში. იყო საქართველოს პირვე-
ლი პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას ერთგული თანამებრძოლი და
უახლოესი მეგობარი. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღ-
ლესი საბჭოს ექსპერტ-კონსულტანტი, აფხაზეთის კონფლიქტების
დარეგულირების საკითხებში /2003 წ./.

მისი მეშვეობით, საქართველო-აფხაზეთის კონფლიქტის დროს,
ტყვეობას დააღწია თავი უამრავმა ადამიანმა. 1987 წლის 31 დეკემ-

ბრის წყალდიდობის დროს გადაარჩინა ათობით ადამიანი და პირველი შევიდა 4 მეტრზე წყლით დატბორილ სოფელ საგვიჩიოში. შემდგომში მასზე წერდნენ წიგნში „სტიქია და ადამიანები – გმირობის დღეები“.

1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმის ჩატარებაში მისი უშუალო და პირადი წვლილი ძალზედ დიდია. მოქმედებდა რა საქართველოს პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას დავალებით და საქართველოს კუთილდლეობისა და მომავლისათვის მოახერხა ზვიად გამსახურდიასა და მაშინდელი აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ხელმძღვანელის ვლადისლავ არძინბას შეხვედრა. რომლის შედეგადაც სრულიად საქართველოს ყველა კუთხემ მიიღო მონაწილეობა რეფერენდუმში. არძინბა უარზე იყო შეხვედროდა საქართველოს პრეზიდენტს, მაგრამ იგორ ნარმანიამ საკუთარი შვილის – ბესიკ ნარმანიას მძევლად დატოვების შედეგად, რათა უსაფრთხოდ ეგრძნო არძინბას თავი დაიყოლია ამ უმნიშვნელოვანეს შეხვედრაზე. სამი თვის მანძილზე მაშინდელი საბჭოთა კავშირის ლიდერი მიხეილ გორბაჩოვი არძინბას არ სცემდა ხმას, ვინაიდან მათი შემდგომი მზაკვრული გეგმების განხორციელებაში ეს არ შედიოდა.

ანტიკონსტიტუციური შეიარაღებული სახელმწიფო გადატრიალების /1991-92 წწ. დეკემბერ-იანვარი/ შემდეგ იმყოფებოდა პოლიტიკურ დევნილობაში საზღვარგარეთ /ჩეჩნეთი, უკრაინა/. იძებნებოდა უკანონო ხელისუფლების მიერ. მასზე ძეზნას რუსეთის იმდროინდელი საინფორმაციო საშუალებებითაც აცხადებდნენ. „მხედრიონელებმა“ არაერთგზის დაარბიეს და გაძარცვეს მისი საცხოვრებელი სახლი.

საქართველოში დაბრუნდა 2001 წელს. მისი თანადგომით 2003 წლის 7 იანვარს – ქრისტესშობას მამა კონსტანტინემ /კოლუაშვილი/ გადაკვეთა კონფლიქტის საზღვარი და ილორის წმინდა ტაძარში 1993 წლის შემდეგ პირველად აღავლინა ნირვა-ლოცვა ქართულ ენაზე.

დღემდე არ არის აღიარებული პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად. ბოლოს, ამდენი ტანჯვისგან მიიღო ინსულტი და გარდაიცვალა. მასზე ძალიან იმოქმედა შვილიშვილის კონსტანტინეს ტრაგიკულად გარდაცვალებამ.

სხაკაიას რაიონის რევოლუციური წარსული

ახლოვდება საყოველთაო სახალხო ზეიმის დღე 70-ე წლისთავი დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის, რომელმაც დასაბამი მისცა კაპიტალიზმის დამსხვრევისა და სოციალიზმის დამკვიდრების გზას.

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე, ცხაკაიას რაიონი, ყოფილი სენაკის მაზრა, წარმოადგენდა მეტად ღარიბულად დასახლებულ კუთხეს, მაშინ სენაკის მშრომელ მოსახლეობას ტანჯავდა გაუვალი ეკალ-ბარდები, მალარიის მთესავი ტონჭყოები, დადიანების, მხეიძეების, ქოჩაქიძეებისა და სხვა მეფის მოხელეთა ვნებააშლილი თარეში, მექრთამეობა, მოტყუება და დაცინვა. თვით ქალაქი წარმოადგენდა უწესრიგოდ მიმოხეულ ნაგებობიან დაბას, ქუჩებში მუდმივად იდგა წყლის გუბეები, რომელიც ზაფხულობითაც არ ამოშრებოდა, ხოლო სოფლები სიღარიბისა და უკულტურობის წყვდიადში იხრჩობოდა, აქა-იქ ხის ფარღალალა შენობები სევდიანად გამოიციქირებოდა, მაშინ არავინ არ იწუხებდა თავს მშრომელთა განათლებასა და ჯამრთელობაზე, ქალაქის ტრანსპორტის საშუალებებს წარმოადგენდა ურმები, ორცხენიანი „დროშკები“ და ოთხცხენიანი „დილინეები“, შებინდებიდანვე ბნელში მთვლემარე ქალაქის მყუდროებას არღვევდა მხოლოდ სამიკიტნოებიდან გამოსული არღნების ჭიჭყინი და მოქეიფეთა თავაშეშებული ღრიანცელი.

პოლიტიკურმა უუფლებობამ მათ მიმართ არაადამიანურმა ექსპლოატაციამ ცხოვრების ყოველმხრივმა უკულმართულმა პირობებმა, აიძულეს მშრომელები დარაზმულიყვნენ შემჭიდროებულ ძაღებად, საძულველი მტრის, მეფისა და მემამულეების, ბურჟუაზიისა და სხვა მჩაგვრელების წინააღმდეგ საბრძოლველად.

1900-1903 წლებში რევოლუციური მოძრაობა აზვირთდა რუსეთში, საქართველოს მუშათა კლასი, რომელიც კაპიტალიზმის განვითარების საფუძველზე წარმოიშვა, ჩაება თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ ბრძოლაში, რევოლუციურ მოძრაობაში ჩაება სენაკის მაზრის მშრომელებიც.

ჯერ კიდევ 1900-იან წლებში მაზრის მრავალი მკვიდრი მუშაობდა ამიერკავკასიის ერთ-ერთ სამრეწველო ცენტრში ბათუმში, სადაც ისინი მონაწილეობას ღებულობდნენ მუშათა რევოლუციურ მოძრაობაში, რუსეთის რევოლუციურმა მოძრაობამ აამოძრავა გლეხობა, 1902 წელს გლეხთა მოძრაობა მოედო საქართველოს მთელ რიგ სოფლებს, მათ შორის რევოლუციურმა მოძრაობამ მოიცვა სენაკის მაზრის გლეხობაც, 1905-1907 წლების რევოლუციის მატთანავე სენაკის მაზრის მშრომელები აქტიურ მონაწილეობას ღებულობდნენ თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ ბრძოლაში.

1905-1906 წლებში კაცი თუ დადგებოდა ნოქალაქევის შემადგენელ ადგილას და მშობლიურ სოფელს გადახედავდა, დაინახავდა ხან ერთ, ხან მეორე ადგილას ვეებერთელა ცეცხლის ალის ენებს, როგორ იწვოდა განწყობილი გლეხების კარ-მიდამოები, მეფის გენერალ ალიხანოვ-ავარსკის დამსჯელი რაზმები რომ შემოესეოდნენ ჩვენს მხარეს. ისინი ძარცვავდნენ, იჭერდნენ, ჰკლავდნენ ადამიანებს, ხოცავდნენ შინაურ ცხოველებს, ნაცარტუტად აქცევდნენ ყველაფერს. ნაქალაქევის მოსაზღვრედ სოფელ ძველ სენაკში, მაშინ ცხოვრობდა დეკანოზი ფარნაოზ ქავთარაძე, რომელიც მიუხედავად ოფიციალური მდგომარეობისა, თანაუგრძნობდა რევოლუციურ მოძრაობას, ის მფარველობდა და ხელს უწყობდა პროგრესიული აზრის მატარებელ ადამიანებს, ხოლო მისი ოთხივე შვილი აქტიურ მონაწილეობას ღებულობდა მაშინდელი პოლიტიკურ ცხოვრებაში, ფარნაოზ ქავთარაძის ოჯახი რასაკვირველია არ გამოპარვია ალიხანოვის დამსჯელ რაზმებს, რომლებმაც ცეცხლით გადაბუგეს ფარნაოზის სახლ-კარი, მისი ორი ვაჟი კონია და ბათუ ჯალათებმა შეიპყრეს და ქუთაისის ციხეში დაამწყვდიეს, თვით ფარნაოზმა საზღვარგარეთ გაქცევით უშველა თავს.

გლეხთა მასობრივ გამოსვლებს ჰქონდა ადგილი სოფლებში ეკში, ძველ სენაკში, შხეფში, ნოქალაქევაში, გეჯეთსა და სხვაგან, სოფელ ზანის ცენტრში, სოფლის კანცელარიასთან ძალზე დიდ ხალხს მოეყარა თავი, ეს იყო ზანელი გლეხების საპროტესტო სახალხო მიტინგი, მიმართული არსებული წყობილების წინააღმდეგ, სადაც ხალხის შუ-

აგულში სკამზე შემდგარი ორატორი ადგილობრივი პედაგოგი, ნესტორ გუჯუს ძე ჭითავა დამსწრეთ მოუწოდებდა რათა ერთსულოვნად დარაზმულიყვნენ მშრომელი ხალხის კლასობრივი მტრების, მეფისა და თავად-აზნაურების ძალაუფლების დამხობისათვის.

„ძირს მეფე ნიკოლოზ მეორე, ძირს თავად-აზნაურობა, გაუმარჯოს ერთობას, თავისუფლებას“.

ამ სიტყვების დამთავრებისთანავე მას მივარდნენ რამდენიმე ადგილობრივი შეიარაღებული აზნაური, ხელ-ფეხი შეუკრეს და დაპატიმრებული სამაზრო ცენტრში გააგზავნეს, 1905-1907 წლების რევოლუციაში სოფლად თვალსაჩინო როლს ასრულებდნენ, ქალაქებიდან სოფლად დაბრუნებული გლეხები ავრცელებდნენ მათში სოციალ-დემოკრატიულ იდეებს, რომელსაც კარგად იყვნენ გაცნობილნი. ერთ-ერთი ასეთი იყო პავლე ჯამლეთის ძე კანკავა, იგი იყო ბათუმის ქარხნის ყოფილი მუშა, ცნობილი 1902 წლის 9 მარტის მუშათა დემონსტრაციის მონაწილე, რომლებიც მთავრობის ორგანოებმა დასჯის მიზნით სხვა მრავალი პირის მსგავსად, იძულებით დააბრუნეს თავის სოფელ ხორშში. რუსეთის პირველი რევოლუციის იმ ბობოქარ დღეებში პ. კანკავა იყო ინიციატორი სოფლის კანცელარიის წინა კედელზე ნიკოლოზ მეფისურათის გამოტანისა და მისი თავდაღმა ჩამოკიდებისა, რათა დაენახა ფართო საზოგადოებას, მის გვერდით კი, აღმართული იყო დიი წითელი დროშა-სიმბოლო თავისუფლებისათვის ბრძოლისა და რევოლუციისა.

1905 წლის რევოლუციის პირველ დღეებში, სენაკის მაზრის სოფელ თეკლათში „სტრაჟნიკებმა“ ტყვიით განგმირეს გლეხთა შეიარაღებული ერთ-ერთი რაზმის წევრი, თეკლათელი გლეხი, ალექსანდრე ყვანია, ამ ვერაგულმა აქტმა მთელი სოფლის აღშფოთება გამოიწვია და მოკლული რევოლუციონერი გლეხის დასაფლავება იქცა მთავრობის სანინაალმდეგო მკაცრ საპროტესტო დემონსტრაციად, სადაც მგზნებარე სიტყვებით გამოდიოდნენ ორატორები, რომლებიც ზიზლით იხსენიებდნენ მეფის ხელისუფლების უღირს საქციელს.

რევოლუციური მოძრაობის ხელმძღვანელობისათვის სოფელ თეკლათში შეიქმნა სენაკის რევოლუციური კომიტეტი, რევოლუციური

იდების პროპაგანდამ, რომელიც დაიწყო სენაკში იანვრის პირველ რიცხვებში. მაშინვე თავი იჩინა მაზრის მთელ რიგ სოფლებში, ისინი თავს ესხმოდნენ მემამულეებს, სამღვდელოებას, ინანილებდნენ მინებს, ჯერ კიდევ 1905 წლის 11 თებერვალს, სოფელ ისულასა და ძონძირის მცხოვრებლებმა, აიძულეს აზნაური მაზრის უფროსთან წასულიყო სამი დაპატიმრებული გლეხის განთავისუფლების მოთხოვნით, გლეხთა მოძრაობა ფართოვდება, იგი სოფლიდან სოფელში გადადიოდა. გეგუთში სასოფლო საზოგადოების მცხოვრებლებმა მოაწყვეს დემონსტრაცია რევოლუციური ლოზუნგით „თავისუფლება“. ასევე გლეხთა მოძრაობამ მწვავე ხასიათი მიიღო სოფელ ეკში, ამ სოფლის ყველა მცხოვრებმა მიიღო ფიცი, თვითმპყრობელობის მემამულეების წინააღმდეგ ერთობლივი ბრძოლის შესახებ. გზებზე დაანესეს საგუშაგოები. გლეხთა მოძრაობამ ისეთი ხასიათი მიიღო რომ, სენაკის მაზრის უფროსი იძულებული გახდა სოფელ ეკში მოეხსნა პოლიციის საგუშაგო, გლეხებმა დასწვეს. ეკის, თეკლათის, უშაფათის, სასოფლო კანცელარიები.

რევოლუციურმა განწყობილებამ მოიცვა მოსწავლე ახალგაზრდობაც, მძიმე მატერიალურმა მდგომარეობამ, მშობლიური ენის დევნამ, ეროვნულმა დამცირებამ, სასწავლო გადასახადების ზრდამ, დოგმატიურმა სწავლებამ აამოძრავა მოსწავლე ახალგაზრდობის მოწინავე ინტელიგენცია თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ.

სამეგრელოს სასწავლებლებში მღელვარება თანდათანობით ძლიერდებოდა. წერდა გაზეთი „ცნობის ფურცელი“ რომ ახალ სენაკში სასწავლებელში მეცადინეობა შეწყვეტილიყო, 17 თებერვალს მოსწავლეებმა წარუდგინეს თხოვნა სკოლის ზედამხედველს, ბატონ ენუქიძეს და მეცადინეობას თავი დაანებეს, მოსწავლეები თხოულობდნენ ქართული ენის შემოღებას, ხსენებულ სასწავლებელში /გაზ. „ცნობის ფურცელი“ 1905 წლის 11 მარტი/ რევოლუციური მოძრაობის შემდგომი გაძლიერების შედეგად, მეფის მთავრობა იძულებული გახდა გამოეცხადებინა სამხედრო მდგომარეობა სენაკის მაზრაში.

1905 წლის 29 მაისს ორ ალაგს შეიკრიბნენ სოფელ ნოსირისა და წყემის მცხოვრებნი და მოითხოვეს სიტყვის, კრების, ბეჭდვის, სინ-

დისის გაფიცვისა და კავშირების თავისუფლება, ნოდებრივი და სქესობრივი უთანასწორობის გაუქმება, დამფუძნებელი კრების მონევეა საყოველთაო თანასწორი, პირდაპირი და ფარული კენჭისყრით, მინების გადაცემა გლეხებზე, სავალდებულო საყოველთაო სწავლების შემოღება, მუდმივი ჯარის გაუქმება და სახალხო მილიციის დანესება, მათ მიერ მიღებულ გადანყევტილებებში ნათქვამი იყო, გვერდში ამოუდგეთ, კავკასიელ, ჩაგრულ ამხანაგებს განურჩევლად ეროვნებისა და სარწმუნოებისა და სისხლის უკანასკნელი წვეთი შევალით მტრის განადგურებას. /ჟურნალი „მოგზაური“ 1905 წლის № 23 გვ. 361-62/.

1905 წლის აგვისტოს მაზრის მთელი რიგი სოფლების მშრომელებმა მოაწყვეს მიტინგები და დემონსტრაციები, სადაც აგიტატორები გლეხებს მოუწოდებდნენ თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ ბრძოლისაკენ. 20-30 აგვისტოს დაბა ახალსენაკში შედგა ხალხმრავალი მიტინგი, დემონსტრანტებს მიქონდათ წითელი დროშა „ძირს ხელმწიფე, გაუმარჯოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას“. ასეთი იყო მათი ლოზუნგი.

დაბა ახალ სენაკში 30 ნოემბერს, მოკლული იქნა სენაკის მაზრის სამართველოს მდივანი კორიციკი, რომელიც შიშით ზარდაცემული მიიპარებოდა ქ. ვილნოში. /საქ. სსრ. ცენტრალური ისტორიული არქივი ფ. I საქმე 208 ფ. 10-12/ იმავე დღეს მაზრის სამართველოდან პოლიციიდან გატანილი იქნა 19 საბრძოლო იარაღი და 576 ვაზნა /იქვე ფ. 21-23/.

დაუვიწყარ დღეებში, რევოლუციის სამსახურში ჩადგა რ. ს. დმპგურია-სამეგრელოს, ფოთის კომიტეტის მიერ მონყობილი არარეალური სტამბა, რომელიც ერთხანს /1906 წელს/ მოქმედებდა სენაკის მაზრის სოფელ ზემოჭალადიდის ტერიტორიაზე სტამბა კონსპირაციის მიზნით ქ. ფოთიდან გადმოიტანეს კომიტეტის წევრებმა: იპოლიტე ჭანტურიამ, ნიკო ლლონტმა, პეტრე ურუშაძემ, აპალონ ნოდიაშ და სხვა მათმა ხელშემწყობმა პირებმა. საბეჭდი მანქანის გასამართავადგილად შეარჩიეს ზემოჭალადიდის ე. წ. „ურეკის უბანი“, რომელიც მდებარეობდა ვინმე ჯეირან გვიჩიას ტყე-მამულში. სტამბას თან

გამოყოლია მათი სურსათით 12 კაცი, მათ შორის 4 სტამბის მუშაკი, ასოთამნყოფი, დანარჩენები კი გამოყენებული ყოფილა სტამბის მცველებად, რომლებიც რამოდენიმე ჯგუფად იყვნენ დაყოფილნი. ერთი მცველი იდგა რიონის ბორანთან, ქოჩაქიძეების უბანში, მეორე უფრო ქვემოთ – მეორე ბორანთან, საჯოღოს უბანში, ხოლო დანარჩენები იცადვნენ მდ. ფიჩორიდან მომავალ გზებს, მცველთა მოვალეობას შეადგენდა თვალყური ედევნებინათ სტამბის მიმართულებით მიმავალი გზებისათვის და საჭიროების შემთხვევაში მიეღოთ გაფრთხილების საჭირო ზომები, სტამბაში იბეჭდებოდა მეფის სანი-ნაალმდეგო ფურცლები, პროკლამაციები, რომელსაც მოხერხებულად ავრცელებდნენ მახლობელ სოფლებში. სოფელ ზემო ჭალადიდის ძველი თაობის ანთიმოზ გულუას, იასონ გარუჩავას, კაპიტონ ნანეიშვილის მოგონებების მიხედვით აქ, დაბეჭდილი ფურცლების ფარულად წაღება და ახლანდელი ჩხორონყუს რაიონში მისი გავრცელება დაკისრებული ქონია ერთ-ერთ მწყემს თედო ბელქანიას, რომელსაც პირუტყვის ჯოგი ყოლია ჭალადიდის ტყეში.

სოფელ ზემო ჭალადიდში სტამბის არსებობის შესახებ გაუგიათ მთავრობის ორგანოებს, ამ საქმით განსაკუთრებით დაინტერესებას იჩენდა აბაშის პრისტავი კონია ცომაია, რომელიც თავისი „სტრაჟნიკებით“ არაერთხელ წვევია სოფელს, გაუჩხრეკია და აუწიოკებია მოსახლეობა, მაგრამ სტამბისთვის ვერ მიუგნია, ბოლოს რომელიღაც ადგილობრივი აზნაურის დასმენით, საიდუმლოება გამოაშკარავებულა, მაგრამ სტამბის მცველთა სიფხიზლეს საქმე ჩავარდნამდე არ მიუყვანია, მტერი ვიდრე ხელში ჩაიგდებდა სტამბას მანამდე ყველაფერი გაუკეთებიათ, საბეჭდი მანქანის დაშლისა და ცალკე ნაწილების მდინარე ფიჩორის გაღმა გადატანისა და აქედან ბათუმში შენიღბულად წაღებისათვის. სოფლის გლეხებმა შური იძიეს მოლაღატე პიროვნების წინააღმდეგ. იგი ტყვიით მოკლა 1906 წელს, გლეხთა წითელი რაზმეულის ერთ-ერთმა ყოფილმა წევრმა ცხვიტარიამ, ხოლო კონია ცომაიამ უფრო გვიან 1917 წლის თებერთელის რევოლუციის გამარჯვებით შეშინებულმა მატარებლით მოგზაურობისას თავი მოიკლა რევოლვერით.

დეკემბრის შეიარაღებული აჯანყების, რომელიც წარმოადგენდა რევოლუციის უმაღლეს წერტილს, დამარცხების შემდეგ, იწყება რევოლუციის უკან დახევა. 1905-1907 წლების რევოლუციურ მოძრაობაში აქტიურ მონაწილეობას ღებულობდნენ სენაკელები: ვლ. ადამია, კ. ჩემია, კ. ნოდია, ე. ტყეპუჩავა, ვ. ქობალია, მ. კვირკველია, ნ. ჩაჩავა, დ. ნარსია და სხვები.

ალიხანოვ-ავარსკის დამსჯელმა რაზმმა სისხლის მორევში ჩაახშო სენაკის მაზრის რევოლუციური მოძრაობა, ყველგან აპატიმრებდნენ, ხვრეტდნენ რევოლუციონერებს. სენაკის მაზრის მრავალიმკვიდრი მ. კვირკველია, დ. ნარსია, ვ. გუნია და სხვა გადაასახლეს შორეულ ადგილებში.

პირველი მსოფლიო იმპერიალისტური ომის პერიოდში სენაკის მაზრის მრავალი მცხოვრები /ლეონტი კარტოზია, ვლ. ბალათურია, ვლ. ბერაია, გ. ნადარეიშვილი, კ. ნოდია, გრ. კიზირია და სხვები/ იმყოფებოდნენ ფრონტებზე, სადაც ისინი ემხრობოდნენ ბოლშევიკებს. სენაკის მაზრის მშრომელები თავიანთ მიტინგებზე და კრებებზე ესალმებოდნენ 1917 წლის თებერვლის რევოლუციის გამარჯვებას. ოქტომბრის რევოლუციის გამარჯვებამ აღაფრთოვანა საქართველოს მშრომელები. მაზრის მშრომელები აღტაცებით შეხვდნენ სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვებას. მენშევიკებმა, რომლებმაც ოქტომბრის რევოლუციის გამარჯვების შემდეგ ხელთ იგდეს ძალაუფლება, საქართველო მოსწყვიტეს რუსეთს და იგი გადააქციეს იმპერიალისტური სახელმწიფოს სათამაშოდ.

მენშევიკურმა მთავრობამ უკიდურეს მდგომარეობაში ჩააყენა საქართველოს და მათ შორის სამეგრელოს გლეხობაც.

დასავლეთ ამიერკავკასიის ბოლშევიკური ორგანიზაციების ქუთაისის 1918 კონფერენციამ მიიღო გადაწყვეტილება შეიარაღებული აჯანყების მომზადების შესახებ და შექმნა ამისათვის შტაბი უშიშარი რევოლუციონერის ალექსანდრე /საშა/ ალექსის ძე გეგეჭკორის ხელმძღვანელობით.

საშა გეგეჭკორი, რომელსაც 1918 წელს ბოლშევიკურმა პარტიამ მიანდო შეიარაღებული აჯანყების შტაბის ხელმძღვანელობა, ჩამო-

დის სამეგრელოში, შემოივლის თითქმის ყველა მნიშვნელოვან სოფლებს და ეწევა რევოლუციურ მუშაობას მენშევიკების წინააღმდეგ. გლეხთა აჯანყებას სამეგრელოს სხვადასხვა რაიონში ხელმძღვანელობდა ს. მახარაძე, შ. ასკურავა.

სენაკის მაზრის ბოლშევიკებმა ფართო მუშაობა გააჩაღეს პარტიზანული რაზმების შესაქმნელად. 1918 წლის მარტში სოფელ ბანძის ახლოს მარსელის მინდორზე ჩატარდა შეკრება, შეიქმნა ძლიერი რაზმი, რომელიც დაიყო ასეულებად, თითოეულ ქვეგანაყოფს გამოეყო მეთაური. შექმნილ იქნა სენაკის მაზრის რევოლუციური შტაბი, გლეხთა აჯანყებას სენაკის მაზრაში ხელმძღვანელობდა შ. ასკურავა.

1918 წლის მარტის მეორე ნახევარში იფეთქა შეიარაღებულმა აჯანყებამ სენაკის მაზრაში. გლეხთა რევოლუციური გამოსვლები დაიწყო ნაქალაქევში, ბანძასა და მარტვილში. 30 მარტს ნაქალაქევში, ბანძასა და მარტვილში გამოცხადდა საბჭოთა ხელისუფლება, ძალაუფლება ხელში ჩაიგდეს რევოლუციონერებმა.

აჯანყებულთა წინააღმდეგ დაძრული იქნა მენშევიკების დიდი სამხედრო ნაწილები, რომელთაც სათავეში ედგნენ გენერალი კონიაშვილი, ერქომაიშვილი და ჯუღელი.

4 აპრილს საღამოს კონიაშვილისა და ჯუღელის მეთაურობით მენშევიკების ჯარები ჩამოვიდნენ სადგურ აბაშაში, ხოლო ჯარების მეორე ჯგუფი ახალსენაკში. მენშევიკებმა ორი მიმართულებით დაიწყეს შეტევა აჯანყებულთა წინააღმდეგ, მიუხედავად შეიარაღებაში უპირატესობისა მენშევიკები ვერაფერს გახდნენ აჯანყებულთა წინააღმდეგ. ამიტომ მენშევიკურმა მთავრობამ აჯანყებულთა შტაბის უფროს შ. ასკურავას წინადადება მისცა, რომ იარაღი დაეყარათ, მაგრამ მათ უარყოფითი პასუხი მიიღეს.

სენაკის მაზრის გლეხთა 1918 წლის აჯანყებაში აქტიურ მონაწილეობას ღებულობდნენ: ლეონტი კარტოზია, ვლ. ბალათურია, აკ. ოჩიგავა, მ. გეგეჭკორი, ნ. მზარელუა, ა. ბუკია, კ. ნოდია, ბ. ტყებუჩავა, ფ. ცომაია, რ. გამსახურდია, დ. ჯოჯუა, ს. მალანია, ს. ჯოჯუა, დ. ხუნწარია, ლ. ლომაია, ვლ. ადამია, ი. ჩილაჩავა, ა. ბართაია, ლ. კიკალეიშვილი, ლ. ესიავა, პ. წონორია, ლ. ჯღამაია, ი. მონიავა, ე. კოკაია, გ. ნადარეიშვილი, გ. კიზირია, ი. ადამია და სხვები.

მენშევიკებმა შეძლეს გლეხთა აჯანყების ჩაქრობა, 1918 წლის ივნისში პარტიის კავკასიის სამხრეთ კომიტეტის წინადადებით ს. გეგეჭორის ხელმძღვანელობით, აჯანყებულთა ნაწილი და რაჭალეჩხუმის აჯანყებულ გლეხთა ნაწილი რაზმები, მამისონის უღელტეხილით გადავიდნენ თერგის ოლქში, ხოლო იმავე წლის ივლისში ჩავიდნენ ვლადიკავკაზში. აღნიშნულ რაზმს გაყვნენ ზუგდიდისა და სენაკის მაზრის პარტიზანელები, რომლებმაც აქტიური მონაწილეობა მიიღეს ს. გეგეჭორის რაზმის საბრძოლო ოპერაციებში.

1918 წლის გლეხთა აჯანყების დამარცხების შემდეგ რკპ /ბ/ კავკასიის სამხარეო კომიტეტის ხელმძღვანელობა, საქართველოს ბოლშევიკები დიდ მუშაობას ეწეოდნენ პარტიული ორგანიზაციების აღსადგენად, მათი მუშაობის გასაძლიერებლად, როგორც საქართველოს დანარჩენ კუთხეში, ასევე სენაკის მაზრაშიც ეწერგიული მუშაობა ტარდებოდა პარტიული ორგანიზაციების გასამტკიცებლად. ნაქალაქევის, ბანძისა და სენაკის მაზრის რიგი სხვა არალეგალურ ორგანიზაციების ხელმძღვანელობა განმტკიცებული იქნა. სენაკის მაზრაში შეიქმნა სამეული სამსონ მამულიას ხელმძღვანელობით.

მიუხედავად სასტიკი დევნისა, ბოლშევიკები ბევრ ადგილას მართავდნენ გლეხთა კრებებს, მიტინგებს, იწვევდნენ პარტიულ კონფერენციებს, 1919 წელს სენაკის მაზრაში ჩატარდა პარტიული კონფერენციები, რომლებმაც განიხილეს შეიარაღებული აჯანყებისათვის პარტიული ორგანიზაციების მზადყოფნის საკითხი.

1920 წლის ბოლოსათვის კიდევ უფრო მძიმე გახდა საქართველოს ეკონომიური მდგომარეობა, გამწვავდა მენშევიკური მთავრობის საშინაო და საგარეო მდგომარეობა. აი რას წერდა 1921 წლის 18 მარტს, გაზეთი „ერთობა“ თეკლათი /სენაკის მაზრა/ თეკლათის მცხოვრებთ სიმინდი ნოემბრის თვიდან შემოაკლდათ, მაგრამ არსებობის გაგრძელებას მაინც ახერხებდნენ მისი ბაზარზე შეძენით: დღეს კი ბაზარში სურსათი გამოიღია და თუ ხანდისხან მისხლობით გამოიტანენ ფქვილს, ფუთს 700-800 მანეთამდე აფასებენ /... ათიოდე ოჯახი შიმშილის მსხვერპლი გახდა/.

აქ მცხოვრებთა რიცხვი 800 სულს უდრის და თუ მთავრობამ მას განსაკუთრებული ყურადღება არ მიაქცია, ჩვენ მოწმენი გავხდებით შიმშილით ხალხის ამოწყვეტისა.

განვლილი წლის წყალდიდობამ დაამშია მთელი სამეგრელო, მაგრამ თეკლათი სულ გაანადგურა და ეს არცაა გასაკვირი. ვინც ამ საზოგადოებასთან გაცნობილია, მას აღმოსავლეთით უვლის მდინარე ტეხური, სამხრეთით და დასავლეთით რიონი და ყველა ესენი, როცა ადიდდებიან და ნაპირებს გადმოხეთქავენ, აბა რალა დარჩება წაუღეკავი.

გაზეთ „საქართველო“ 1921 წლის 6 თებერვლის № 28-ში წერდა „სამეგრელო ილუპება. ნახევარი მილიონი ხალხი ილუპება უღეთოდ, შიმშილისაგან და სიცხისაგან. სტიქიური მოვლენები რისხვად დაატყდა ხალხს, და უკვე თვენახევარია, რაც განუწყვეტელი კოკისპირული წვიმები ალპობს და აოხრებს სიმინდს, ჩალას და ყოველგვარ მოსავალს – საზოგადოდ წლეულს, წინააღმდეგ მოლოდინისა. სამეგრელოში შარშანდელზე ნახევარი მოსავალი არ ყოფილა. შარშანდელი საშინელებანი კი არავის დაავინყდება, შარშანდელმა შიმშილმა მიწის მუშას გააყიდვინა ძროხა და ხარი, სოფლის ქალებს გამოატანინა ბაზარში ბეჭდები, კაბები, ფარდაგები და სხვა. კაცის ქალისა და სახლის მოწყობილობანი, შარშანდელმა წელმა ბევრს შიმშილით მოუღო ბოლო და ბევრი კი იძულებული გახდა ბალახ-ბულახით ესაზრდოვებინა ცოლ-შვილი.

წლეულს რა იქნება? ჯერ იყო მთელ სამეგრელოში ხილი სრულეობით არ მოსულა, არ ყოფილა მაისში და ივნისში მოსავალი ჯეჯილის, ივნისის გვალვებმა სრულებით გაანადგურეს ლობიო.

თუ შარშან შემოდგომაზე ფუთი სიმინდი ას მანეთი ღირდა, წლეულს ათას ხუთასი მანეთი ღირს, აწი რა იქნება?

არ არის სიმინდი, არ არის ჩალა, არც მუხუდო, არც ლობიო, არც ღვინო და ხალხს შია, არ არის ჩითი და მიტკალი, ფანელი, წულა და ხალხი ტიტველია. მატყლის მონოპოლიამ ბაზრიდან განდევნა სრულებით მატყლიც და დღეს ჩოხის ქსოვაც დიდად შემცირებულია.

მშიერი და ტიტველი ხალხი ცეცხლით მაინც გაითბობდა ტანს,

მაგრამ წარმოიდგინეთ დაადვეს ტყეს, ხეებს, ქვებს და გზებს გადასახადი, ბაზარში შეშა არ იშოვება და თუ ვინმემ ჩამოიტანა თითო ურემი შეშა, ყიდის ორი ათას მანეთად, საჟენი შეშა ჯდება ოცდაათი ათასი მანეთი.

სად არის ხსნა? დღეს შემოდგომაა სამეგრელოში, ბაზარში არ არის სიმინდი, ზამთარია, არ არის მატყლი, შალების მოსაქსოვად, თოვს და არა გვაქვს შეშა! მაშ რა ექნათ, ნუთუ უნდა აიყაროს ხალხი და გადასცვივდეს მათხოვრებად, როგორც ქნეს ოსმალეთის ბერძნებმა, სომხებმა და აისორებმა?

სად არის ხსნა? ვინ არის მშველელი? პატრონი? ნ. ჟორდანიას ბიუსტების დადგმა, ევროპის სოციალისტების ქეიფი ქართველი ერის ხარჯზე. ჩვენი მინისტრების სეირნობა პარიზში და ლონდონში, ან გლეხებზე გადასახადთა გაწერა. ნუთუ გონიათ, რომ საქმეს გამოასწორებს?

როცა უკვირდები ერის ასეთ მდგომარეობას სასოწარკვეთილებამდე მიდიხარ.

ასე გამოიყურებოდა ჩვენი მხარე საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების წინა დღეებში.

მშრომელი მასების სასიცოცხლო ინტერესების გამომხატველი ბოლშევიკური პარტიის გავლენა ხალხში, სულ უფრო და უფრო, იზრდებოდა. მასები, მიყვებოდა კომუნისტურ პარტიას. ითვალისწინებდა რა ხელსაყრელ საშინაო და საგარეო პირობებს, ზემდგომმა პარტიულმა ორგანომ მიიღო გადაწყვეტილება შეიარაღებული აჯანყების შესახებ 1921 წლის 11 თებერვალს, რომელმაც მოიცვა საქართველოს მთელი რიგი რაიონები. აჯანყებულ მუშებსა და გლეხებს უთანასწორო ბრძოლა უხდებოდათ მენშევიკურ პირებთან, რომლებიც სარგებლობდნენ ინტერვენტთა დახმარებით.

საქართველოს რევკომმა დახმარებისათვის მიმართა ვ. ი. ლენინს, საბჭოთა რუსეთის მთავრობამ საქართველოს აჯანყებული მუშებისა და გლეხების დასაწყნარებლად დაუყონებლივ გამოაგზავნა წითელი არმია ს. კიროვისა და ს. ორჯონიკიძის მეთაურობით 1921 წლის 15 თებერვალს. თბილისში აფრიალდა წითელი დროშა. ს. ორჯონიკი-

ქემ ვ. ი. ლენინსა და ი. ბ. სტალინს გაუგზავნა დეპეშა: „თბილისში საბჭოთა ხელისუფლების დროშა ფრიალებს. გაუმარჯვოს საბჭოთა საქართველოს“.

აჯანყებულები და წითელი არმიის ნაწილები 1921 წლის 11 მარტს შევიდნენ ახალ სენაკში და გამოაცხადეს საბჭოთა ხელისუფლება. მაზრაში მოეწყო მშრომელთა მიტინგები, სადაც განმარტავდნენ საბჭოთა დეკრეტების ისტორიულ მნიშვნელობას. მიტინგის მონაწილენი ალტაცებით მიესალმებოდნენ საბჭოთა რუსეთისა და საბჭოთა საქართველოს მთავრობას. რუსი და სხვა მოძმე ხალხების დახმარებით, საქართველოს მშრომელებმა, შექმნეს ახალი ცხოვრება და ახლა წარმატებით შრომობენ კომუნიზმისათვის. სახე იცვალა ცხაკიას რაიონმაც. იგი საქართველოს სსრ ერთ-ერთ მონინავე რაიონს წარმოადგენს.

ქეთევან ჟორჟის ასული ლატარია

სარაიონო საბავშვო ბიბლიოთეკის გამგე

ცხაკაია 1987 წლის 20 მაისი.

ვაჟა ადამიას სტუმრობა სენაკში

1992 წლის 23 ივნისს

სენაკში ხმა გავარდა ვაჟა ადამია ჩამოდისო, სენაკელი ადამიების მოწვევით, სენაკელი ადამიები კი პირიქით, ეძებდნენ პიროვნებას, ვინ მოიწვია იგი.

ადამიებმა განაცხადეს, ჩვენ რომ თბილისში ჩავედით შერიგების თაობაზე, ახლოს არ გაგვიკარა, როდესაც ზვიადისთან შეხვედრა ვთხოვეთ. ახლა აქ მისი ჩამოსვლა რა ჭირად გვინდაო.

ზღვა ხალხი მოაწყდა მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლს. დარბაზი ხალხით აივსო, ხალხის რისხვამ უმაღლეს ზენიტს მიაღწია, მაგრამ მაინც დაიოკეს თავი – იქნებ სასიკეთოდ შემობრუნდაო.

ვაჟამ რომ გადახედა რისხვიან სახეებს, რომელიც საცაა იფეთქებდა, საუბარი დიალოგით დაიწყო, სანამ ვაჟა თავის სიტყვას იტყოდა, ვაჟა ადამიას საზოგადოებას ერთ-ერთი წევრი ხალხს წარუდგა, რომელმაც განაცხადა, რომ ძალიან გთხოვთ დაიცვათ ნესრიგი და ზნეობრივი ნორმები. არ დაიწყოთ ლანძღვა.

ვაჟა საუბარში გაურბოდა მთავარ სათქმელს და იოლად ცდილობდა ფონს გასვლას.

მაშინ ესროლეს რეპლიკა ადამიებმა – შენ სამაჩაბლოშიც გამყიდველი იყავი შევარდნაძესთან ერთად.

არ გვინდა სამაჩაბლო, პირდაპირ გადავიდეთ კითხვებზე ხმას აუნიეს ადამიებმა. ვაჟა დაეთანხმა.

ნინო ხარბედია – ბატონო ვაჟა, მიგაჩნიათ საჭიროდ პრეზიდენტის დაბრუნება საქართველოში? მან პასუხს თავი აარიდა.

კითხვა – სად ბრძანდებოდით მაშინ, როდესაც სენაკს ოთხი თვე უშენდნენ ტყვიას, რატომ სიტყვიერად მაინც არ ამოიღეთ ხმა და არ აღიარეთ უსამართლობა.

პასუხი – მე სამაჩაბლოში ვიბრძოდი, შევხვდი ვალტერ შურლაიას და სხვებს, მაგრამ ვერავითარ შედეგს ვერ მივაღწიე.

* ვერ მიაღწევდით გამყიდველები არ სჭირდება სენაკს (რეპლიკა).

კითხვა – ბატონო ვაჟა, ღირდა თუ, არა ზვიად გამსახურდიას შეცდომები ამდენ მსხვერპლად? – დიმა სინჯარაძე.

პასუხი – ერთი წვეთი ქართველის სისხლად არ ღირდა ყოველივე ეს.

რეპლიკა – მაშინ იუდავ, შენ რატომ ლეზულობდი ამ სისხლიან აქციებში მონაწილეობას? დუმილი.

ვაჟა – ჩემი მხრიდან ერთი ტყვია არ გავარდნილა.

კითხვა – დოდო ბულიავა – ბატონო ვაჟა, ჩვენ ძალიან კარგად ვიცით თავისუფლების მოედანთან, თქვენმა ნასროლმა ტყვიამ მოკლა უზენაეს – საბჭოს დეპუტატი არკადი მარკოზია.

პასუხი – ის მე არ მომიკლავს – ფერი წაუვიდა სახეზე და წყალი მოითხოვა. საუბარი გააგრძელა, იცით, რა, მისი ქალიშვილი ჩემი კარგი მეგობარია...

რეპლიკა – საყვარელია შენი და მიტომ მკვლელო, ხალხი აზვირთდა და სიკვდილს ისევ შვილმკვდარმა დედებმა გადაარჩინეს.

შენკვედრა ვაჟა ადამიანთან სენაკში

სენაკში ხმა გავარდა
ადამია მოდისო,
თურმე ადამიების
მონვევით ჩამოდისო.

და ეძებდნენ მისამართს
ვაჟა ვინ მოიწვია,
იქ, ვიყავით არა გვცნო
ახლა ვისი ჩიტია.

გავსებული დარბაზი,
როცა ნახა ვაჟკაცმა,
თავი ცოტნე ეგონა,
რისხვის ტალღას ვერ აცდა.

ხალხი რისხვას შეეპყრო
და უმზერდნენ განდაგან,
გამყიდველო ჩამოდი?
რალას ფიქრობ ამჟამად?

თავი ველარ ასნია
ხალხი ისე აზვირთდა,
სად იყავი ამდენხანს,
სენაკს ტყვია აწვიმდა?

ვაჟა – მაშინ ოსეთს ვიყავი...
 ქართულ მინას ვიცავდი,
 თქვენთვის აღარ მეცალა.
 სამაჩაბლოს ვიცავდი.

სენაკელი – იქაც ქართველს ყიდდით
 შენ და შენი ედიკა,
 მოლაღატე იყავი
 და გაგაგდეს იქიდან.

ბანკი შენ არ გაძარცვე?
 სად წაიღე ფულები,
 იარალი იყიდეთ,
 გაიხარეთ გულები?

ვაჟა – იარალი ოსებთან
 ბრძოლებში შევიძინე,
 და ხალხის ტალღიდან
 გინებებიც ისმინე...
 სენაკელი – რა ვაჟაკი შენ მყავდი
 იარალის წამრთმევი,
 შენი დედა ვატირე...
 ხელითა ხარ სათრევი.

მოიბუზა ვაჟა და
 ვაჟა – აბა ეს რა წესია?
 სენაკელი – აბა, ენა ჩაიგდე
 არ გეგონოს სესია.

ვაჟა – რა დღეში ხართ სენაკლებო!
 მათქმევინეთ პასუხი.
 სენაკელი – ესეც თქვენგან ვისწავლეთ,
 სესიებზე ნაზუთხი.

და დაუსევს შეკითხვა
როდის მოვა პატრონი,
როდის ჩამობრძანდება
ჩვენი ზვიად ბატონი.

ზვიად-ზვიად ტაშის ცემით
როს ანიეს ერის დროშა,
თქვენ პირველ მტერს ზვიადისას
ნაგივიდათ ფერი კოხტად.

სენაკელი – ღირდა ვაჟა პრეზიდენტის
შეცდომებად ეს ნაღავლი,
დაგენგრიათ საქართველო
და მოგეკლთ იქ არკადი.

ვაჟა – არა თუნდაც ერთ წვეთ სისხლად,
ქართველისას ეს არ ღირდა,
სენაკელი – მაშ სისხლიან აქციებში,
რად მირბოდი, როგორც ვირთხა.

ადამია – მე მრცხვენია შენს მაგივრად,
ადამიად თავსაც ვერ ვთვლი,
ვაჟკაცობა შენ რომ ქონდეს,
ერთ ტყვიასაც დაიხლიდი...

მერამდენედ გაგაშავეს,
სიმწრის ოფლში გაცურავეს,
ვერც თეატრში ვერ დაგასწრეს
და საოცრად გაგამასხრეს.

როცა სამშვიდობოს გახველ
თავი კაცად დაიგულვე,
„ცოტნე დადიანი“ გახდი
ისე ძლიერ დაიქუხე.

შენისთანა ფეხის ჭიას
 აღარა სცნობს დღეს სენაკი,
 შენისთანა ბევრი დადის,
 ფლიდი, შმაგი და კერაგი.

ისევ ქალებს უმადლოდე
 ცოცალი რომ გადაგვირჩი...
 იქ უამბე თბილისელებს
 პირშაობა შენი, ურჩი!

ეროვნულ გმირებს:
 აკაკი ელიაშასა და გოჩა გვილაშას
 ცხრა ივლისის ზაფხულო, ხარ მონამე ნამდვილი
 წმინდა ხატად ვინახე, სისხლიანი მუნდირი,
 შენ დატანჯე დიდო ღმერთო!
 გესმის ხალხის ძახილი!

თარგამაძის პალაჩებმა,
 ზურგში ჩაგვცხეს მახვილი,
 ვინ არ იცის სამშობლოსთვის
 რჩეულები კვდებიან...

საექიოს მიმავალნო,
 თქვენ ტანჯულო ძმანო,
 ჩვენს მერაბთან, მიდით – უთხართ
 ახლა როგორ ხარო?..

აკოცეთ და გადუვარცხნეთ,
 მისი თეთრი თმებიო...
 თუ მან გკითხოთ ასე უთხარ,
 განყდა – ქართველებიო.
 მიტროფანე თულაძე

სენაკის მომიტინგეთა პროტესტი

პირველი-სკოლა გიმნაზიის დირექტორს რაულ ქავთარაძეს.

ჩვენ სენაკის მომიტინგეები, რომლებმაც გამოვაცხადეთ სრული დაუმორჩილებლობა და თქვენ, როგორც ქართველს, უნდა აგებათ მხარი ჩვენთვის, პირიქით, ჩვენს სანინალმდეგოდ იბრძვით და თქვენი სკოლა პირველი ამუშავდა სენაკში.

მოვითხოვთ დაუყონებლივ შეწყვიტოს სკოლამ მუშაობა, წინააღმდეგ შემთხვევაში ჩვენ მივმართავთ პროტესტის უკიდურეს ზომას, რომელიც გამოიხატება

მანიფესტაციით,

თქვენს სკოლაში მოსვლით,

მოვითხოვთ, თქვენი სამსახურიდან სასწრაფოდ გადადგომას.

სენაკის მომიტინგეები

საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციური ხელისუფლების აღდგენისათვის შექმნილი გაერთიანებული შეიარაღებული ძალების დასავლეთის პარტიზანული შენაერთის შტაბის

მომართვა

სამეგრელოს მოსახლეობას!

ძმებო და დებო, კოლხთა შთამომავალნო, გააღვიძეთ ცოტნესა და ჭყონდიდელის სული.

გაჩოქებენ? – ნუ დაიჩოქებთ!

გამცირებენ? – ნუ დამცირდებით!

გყიდულობენ? – ნუ გაიყიდებით!

გძარცვავენ? – ნუ მოითმენთ!

აბუჩად გიგდებენ? სულში გაფურთხებენ? – იგივეთი ნუ უპასუხებთ. გსპობენ? გენოციდს მიწყობენ? – უპასუხეთ საყოველთაო მობილიზაციით, უხმეთ თქვენს შვილებს, ვისაც გული ერჩის და იარაღის ტარება შეუძლია, ომი გამოუცხადეთ მტერს, საქართველოს დამაქცეველ ე. წ. სახელმწიფო საბჭოს შევარდნაძის, იოსელიანის, სიგუას, კიტოვანის მეთაურობით.

ყველა ვინც, სამეგრელოსათვის ამ უბედურების ჟამს მიეყიდება და თავს დაუხრის მტერს, ღმერთი არ დაეხმარება. მთავრობა მოიკვეთოს! გამოცხადდეს მტრად.

ღმერთი იყოს ჩვენი შემწე ამ სამართლიან ბრძოლაში.

დასავლეთის პარტიზანული შენაერთის შტაბი და სამობილიზაცი კომიტეტი.

საქართველოს რესპუბლიკაში კონსტიტუციური ხელისუფლების აღდგენისათვის შექმნილი გაერთიანებული შეიარაღებული ძალების მეთაურის (ქ. თბილისი)

ბრძანება 20

1992 წლის 10 ივლისი

დასავლეთ საქართველოს, კერძოდ, სამეგრელოს, საქართველოს რესპუბლიკის არაკანონიერი სახელმწიფო საბჭოს შეიარაღებული ძალების და „მხედრონის“ ბანდიტური შენაერთებისგან დასაცავად, ადგილობრივი მოსახლეობის გენოციდის თავიდან აცილების მიზნით ვბრძანებ:

1992 წლის 10 ივლისიდან გამოცხადდეს საყოველთაო მობილიზაცია დასავლეთ საქართველოში, პარტიზანული ომის წარმოებისათვის.

მობილიზაციას ექვემდებარებიან 20 წლიდან 50 წლამდე ჯანმრთელი მამაკაცები, რომლებსაც გააჩნიათ სამხედრო სპეციალობა.

დასავლეთ საქართველოში, საყოველთაო მობილიზაციის ორგანიზაციას დაევალოს, საქართველოს ეროვნული გვარდიის მთავარ სამმართველოს უფროსს, გვარდიის პოლკოვნიკს ვ. ქობალიას

დასავლეთ საქართველოში საყოველთაო მობილიზაცია დამთავრდეს 1992 წლის 25 ივლისამდე.

გაერთიანებული შეიარაღებული ძალების სამხედრო საბჭოს სახელით პოლკოვნიკი – ვ. ჯავახიშვილი.

**საქართველოს ეროვნული ხსნის
მოძრაობა-წინააღმდეგობის ფრონტის
განცხადება**

1992 წლის აპრილში, ქ. თბილისში შეიქმნა საქართველოს ეროვნული ხსნის მოძრაობა – წინააღმდეგობის ფრონტი, რომლის მიზანია: საქართველოს რესპუბლიკის კანონიერი ხელისუფლების აღდგენა, საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის დაცვა.

ქართველი ერის გენოციდის შეწყვეტა.

დემოგრაფიული ექსპანსიის შეჩერება.

მოძრაობაში გაერთიანდა ყველა ის პოლიტიკური პარტია, საზოგადოებრივი ორგანიზაცია და პიროვნება, რომელთა მოქმედება მიმართულია, საქართველოში ძალადობით დამყარებული დიქტატორული რეჟიმის წინააღმდეგ საქართველოს რესპუბლიკის კანონიერი ხელისუფლების დასაცავად.

წინააღმდეგობის ფრონტი იბრძვის მხოლოდ მშვიდობიანი პოლიტიკური მეთოდებით. ჩამოყალიბდა მოძრაობის მთავარი კომიტეტი და საკოორდინაციო საბჭო.

მამულიშვილნო!

მოგინოდებთ შემოუერთდეთ ქართველი ერის გადარჩენის მოძრაობას.

უნდა შეიქმნას მუშა მოსამსახურეთა საზოგადოებრივი ჯგუფები, საგაფიცვო კომიტეტები, მოძრაობის გარშემო უნდა დაირაზმოს ყველა პროფესიის მშვიდობისმოყვარე პიროვნება, მთელი ქართველი ერი.

საქართველოს ყველა ქალაქსა და სოფელში უნდა შეიქმნას მოძრაობის მხარდამჭერი ჯგუფები და გაერთიანდნენ. მათ უნდა გამოაქვეყნონ მოძრაობის მხარდამჭერი განცხადებები, რაც ჩაითვლება მოძრაობაში გაერთიანების თანხმობად.

ქრისტესმიერო ძმებო და დებო, საქართველო განსაცდელშია, მხოლოდ ჭეშმარიტ მამულიშვილთ ძალუძთ სამშობლოს ხსნა!

ღმერთი იყო ჩვენი მფარველი!

თბილისი 27 აპრილი 1992

ეროვნული ხსნის მოძრაობა-წინააღმდეგობრის ფრონტის მთავარი კომიტეტი, საკოორდინაციო საბჭო.

ძვირფასო სენაკელებო!

თქვენი ბრძოლა ფასდაუდებელია. თქვენ მთელი თავგანწირვით იბრძოლეთ იმ ზნენამხდრობისა და სულიერი დაკნინების წინააღმდეგ, რაც სუფევდა სრულიად საქართველოში. შემდეგ ჩვენს რაიონში გამეფებულმა საყოველთაო ტერორმა ცოტა არ იყოს უკუგაგდოთ, ცოტაც იმედიც კი გქონდათ, რომ თუ კი არჩევნები ჩატარდებოდა და სახელმწიფოს მეთაურად შევარდნაძე მოვიდოდა.

მრავალჭირნახულ მამულს ეშველებოდა, მაგრამ ამ ე. წ. ფაქტიურმა ხელისუფლებამ რა მოგვიტანა? საყოველთაო განუკითხაობა, ომი. ქართველი ერი სულში ჩაფერთხებულია. სულმდაბალნი პატივცემულნი არიან, სულით მაღალნი პატივაცირილნი.

აუტანელ ყოფაშია ქართველი ხალხი. ერთი წლის განმავლობაში უცოდველ ადამიანთა ზღვა სისხლია დაღვრილი. მოსახლეობის პატიოსანი ნაწილი შიმშილობს. ძნელია დღესდღეობით თავი დავაღწიოთ ამ სიდუხჭირეს, ვინაიდან ის, რაც საქართველოში ხდება, გამოიწვია შევარდნაძის პოლიტიკამ.

ძვირფასო სენაკელებო!

უდიდესი განსაცდელის წინაშე ვდგავართ, ამიტომ მოგიწოდებთ! გავერთიანდეთ!

ერთ მუშტად შევიკრათ, ერთიანი ფრონტით შევეუტიოთ და გადავადოთ ამიერ და იმიერ კავკასიაში ჟანდარმად მოვლინებული, ქართველების სისხლისმსხმელი შევარდნაძე თავისი ფაქტიური მთავრობითურთ.

მოგიწოდებთ დაუმორჩილებლობისაკენ!

გფარავდეთ ღმერთი.

**საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის
უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის მიმართ
საქართველოს მთელ მოსახლეობას**

იმ დროს, როდესაც ფაქტობრივად მიღწეულია ჩვენი სამშობლოს დამოუკიდებლობა, როცა მსოფლიო წამყვანმა ქვეყნებმა ოფიციალურად აღიარეს საქართველოს სახელმწიფოებრიობა, სამშობლოს მოღალატეებმა, ისევე როგორც 1921 წლის თებერვალში, პირი შეკრეს საკუთარი ერის წინააღმდეგ.

საქართველში მომზადდა ღალატი. 1921 წლის თებერვლის რევკომის ანალოგიურად შეიქმნა დანაშაულებრივი სამხედრო საბჭო, რომელმაც მიზნად დაისახა ქართველი ერის, საქართველოს მთელი მოსახლეობის მონაპოვართა ფეხქვეშ გათელვა, ჩვენი სამშობლოს მოქცევა იმპერიულ მონობაში.

ახლა წყდება ჩვენი მრავალტანჯული სამშობლოს ყოფნა-არყოფნის საკითხი. მოგინოდებთ ყველას მტკიცედ დავდგეთ ეროვნული ინტერესების დასაცავად, ჩვენი სამშობლოს თავისუფლების, ჩვენი შვილების მომავლის სადარაჯოზე.

საქართველოს ყოველი მოქალაქე, საწარმო დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების ხელმძღვანელები ვალდებული არიან, უარი თქვან ე. წ. სამხედრო საბჭოს განკარგულებების შესრულებაზე.

კანონიერი ხელისუფლება, რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია მთლიანად აკონტროლებენ ვითარებას საქართველოში მათ ემორჩილება სახელმწიფო ხელისუფლებისა და მმართველობის ყველა ორგანო. დანაშაულებრივმა სამხედრო საბჭომ უკვე ჩაიდინა უკანონო მოქმედებათა მთელი სერიალი: „!შეაჩერა“ კონსტიტუცია, „დაითხოვა“ პარლამენტი, ვითომც მოახდინა ორგანიზაციული ცვლილებები მინისტრთა კაბინეტის შემადგენლობაში, „გამოაცხადა“ საგანგებო მდგომარეობა და სხვა. არაფერს ვამბობთ იმის შესახებ, რომ მათი მოქმედების შედეგია დანგრეული შენობები დედაქალაქის ცენტრში, ათობით დახოცილი, ასობით დაჭრილი და მრავალი ანიოკებული ოჯახი, ჩვენი სამშობლოს საერთაშორისო პრესტიჟის შელახვა.

თავისუფლებისაკენ მიმავალ გზაზე ქართველ ხალხს, მთელ საქართველოს მტრული ძალების მიერ შექმნილი მრავალი დაბრკოლება გადაულახავს. მტკიცედ გვნამს, რომ იგი ამჯერადაც ღირსეულად გამოვა შექმნილი მდგომარეობიდან.

მოგინოდებთ შექმნათ საგაფიცვო კომიტეტები. რათა საქართველოში დაიწყოს საყოველთაო ეროვნული დაუმორჩილებლობა, მოაწყოს მანიფესტაციები და მიტინგები მოლაღატეთა კრიმინალური ხუნტის მიერ ხელისუფლების უზურპაციის წინააღმდეგ პროტესტის ნიშნად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმში.

„შუროდგუმე“

სამეგრელოს ხსნის კომიტეტის „შუროდგუმეს“ მიმართვა

1998 წლის იანვრიდან საქართველოს მთავრობამ მრავალჯერ შემოუსია სამეგრელოს თავისი შეიარაღებული ყაჩაღები, რომლებმაც ააოხრეს და გადანვეს სამეგრელო და რუსის ჯარების მეშვეობით დაიპყრეს სამეგრელო. იმის გამო რომ აფხაზეთის მოსახლეობის უმრავლესობას წარმოადგენდნენ მეგრელები. საქართველოს მთავრობამ ადვილად დათმო სამეგრელოს კუთვნილი მიწა ფსოუდან ხონამდე. საქართველოს მთავრობამ, პარლამენტმა, პრესამ და ინტელიგენციამ გააჩაღა ცუდი კომპანია და ეხლაც ყველანაირი ხრიკებით ცდილობს, ისევ გააჩაღოს დაპყრობითი ომი სამეგრელოში. თუ საქართველოს მთავრობამ არ შეწყვიტა თავისი ბინძური პოლიტიკა, მეგრელი ხალხის წინააღმდეგ, შემდეგი მოვლენების განვითარება მთელი პასუხისმგებლობით დაეკისრება მას.

სხვ „შუროდგუმე“

მიმართვა სრულიად საქართველოს მოსახლეობისადმი

„ჩვენ ბრძოლით ხელახლა უნდა მოვიპოვოთ თავისუფლებაც და კეთილდღეობაც“

ზვიად გამსახურდია

თანამემამულენო! დანო და ძმანო! საქართველოში შექმნილ-
მა უსასტიკესმა პირობებმა, ფაქტობრივი ხელისუფლების მხრიდან,
ქართველი ერი მიიყვანა სრულიად გადაშენებისა და განადგურების
ზღვრამდე, რაც რუსეთის სისხლიანი იმპერიის საუკუნოვანი ოცნე-
ბის ასრულების მომასწავებელია – „უქართველო საქართველო“. მაგ-
რამ ეს არ მოხდება. ვერც პირდაღებული რუსეთი და ვერც ქართვე-
ლი ერის მოღალატეები, შევარდნაძის მეთაურობით, ვერ მოესწრები-
ან თავიანთი ოცნების განხორციელებას. პირიქით, ისინი თავიანთი
მზაკერული ჩანაფიქრის მსხვერპლნი გახდებიან, რადგან საქართვე-
ლოში არ ჩამკვდარა ქართული ეროვნული მოძრაობა, მისი ძლიერი,
დაუმორჩილებელი სული. პირიქით, ის ელავს, როგორც ორლესული
მახვილი და არნახულ სასჯელს უმზადებს საქართველოს მოღალა-
ტეებს.

მეგობრებო! საქართველოს ეროვნულ – განმანთავისუფლებელი
მოძრაობა – „თავისუფალი საქართველო“ მოგიწოდებთ, როგორც წი-
ნათ, ახლაც აღიმადლოთ ხმა, ყოველგვარი უსამართლობის წინააღ-
მდეგ, ვისგანაც არ უნდა მომდინარეობდეს იგი. განიდევენოს, მოის-
პოს, განადგურდეს სახელი მათი, რამეთუ ისინი სიმშვიდისა და თა-
ვისუფლების მტრები არიან. ნუ შეგვაშინებს მუქარა და იარაღი. არ
დაგვაჟინყდეს, რომ ჩვენ კოლხთა შთამომავალნი ვართ, რომლის ვა-
ლია სრულიად საქართველოს განთავისუფლება. ვიბრძოლოთ გმირ,
შეუპოვარ ჩეჩენ ხალხთან ერთად, რომელიც დღეს თავისუფლების
სიმბოლოს წარმოადგენს. დაინგრა და მიწასთან გასწორდა ჩეჩენ-
თის დედაქალაქი გროზნო, მაგრამ ვერ დააჩოქეს და ვერ დაამონეს
ჩეჩენი ერი. ასევე უნდა ვიბრძოლოთ ჩვენც. მხოლოდ ბრძოლით მო-
ვიპოვებთ თავისუფლებასა და დამოუკიდებლობას. იცოდეთ, თქვენ
მარტონი არა ხართ!

„მონა, რომელიც თავისუფლებისათვის არ ისწრაფვის,
იმსახურებს ორმაგ მონობას“.

ჯოჰარ დუდაევი

ღმერთი გვფარავდეს ჩვენს წმინდა ბრძოლაში!

საქართველოს ეროვნულ – განმანთავისუფლებელი მოძრაობა –
„თავისუფალი საქართველო“, 29 იანვარი, 1995 წელი.

ვეკითხებით ჯაბა იოსელიანს
(ანუ აბორგდა კენის სული)

მთელი დასავლეთ საქართველოს მოსახლეობა გაეცნო ჯაბა იოსელიანის მიმართვას თანამემამულეებისადმი, სადაც მოგვინოდებს, რომ დავყაროთ იარაღი. მიმართვის ტექსტში მითითებულია რომ „ზვიად გამსახურდიამ და მისმა მომხრეებმა უღალატეს საქართველოს, დაგვაკარგინეს აფხაზეთი. მათმა ღალატმა ჩვენი მსხვერპლი გაათქვცა.“

გამსახურდია და მისი დამქაშები ძალაუფლების, თავისი სკამების დასაბრუნებლად საკუთარ ხალხს ებრძვიან, არაფრად აგდებენ ქართველთა სიცოცხლეს, არ გვაძლევენ საშუალებას უპატრონოთ ლტოლვილებს, დაჭრილებს, დაღუპულთა ცხედრებს. და ა. შ.

ბატონო ჯაბა, როგორც ამ ტექსტიდან სჩანს, თქვენს მეხსიერებაში დავინყების მტვერი გადაგიყრია მნიშვნელოვანი მოვლენებისადმი ქართველი ერის ისტორიაში, რაც იძულებულს მხდის, შეგახსენოთ ზოგიერთი რამ და გაგარკვიოთ ვინ, ვინ არის.

ჩვენ ვიცით, რომ 1918 წლის 26 მაისს ქართველმა ერთმა რუსეთის იმპერიის ნანგრევებზე ააფრთიალა დროშა, ეროვნული დამოუკიდებლობისა დემოკრატიისა და კაცთმოყვარეობისა. 117 წლის მონობის შემდეგ, კვლავ აღორძინდა ქართული სახელმწიფოებრიობა, ჩატარდა არჩევნები, შეიქმნა პარლამენტი, მაგრამ საბოლოოდ ვერ გაიმარჯვა ეროვნულმა და ქრისტიანულმა იდეამ, ქართველობამ ვერ დააღწია თავი მარქსიზმის იდეოლოგიას ვერ უერთგულა ქრისტეს გზას, დიდი ილიას გზას, რამაც ღვთით რისხვა მოგვივლინა და 26 მაისი 25 თებერვლით შეცვალა.

კომუნისტური ტოტალიტარიზმი 70 წლის განმავლობაში ცდილობდა 26 მაისის იდეების მოსპობას და თავისუფლების სულისკვეთების ჩაკვლას, ერის მოაზროვნე ნაწილის განადგურებას, მან ქრისტეს გზის ნაცვლად მასონურ-კომუნისტური წითელი ვარსკვლავი დაუსახა იდეას, ქართველ ერს და ქრისტეს გზას, კაცთმოყვარეობის გზა შეცვალა ანტიქრისტეს – ბარაბას დაღმავალი გზით, მაგრამ მაინც ვერ ჩაკლა ეროვნული სული, ბატონო ჯაბა და როდესაც იმპერიის მწუხრი, კვლავ დადგა, ისევ აფრიალდა 26 მაისის დროშები, რომლებმაც მოგვიტანა 9 აპრილის უდანაშაულოთა დაღვრილი სისხლი იმპერიის მიერ, მიუხედავად ამისა, კვლავ აღზევდა თავისუფალი ეროვნული სული და 1990 წლის 28 ოქტომბერს, კვლავ აჟღერდა ჰანგად „დიდება“. მას მოყვა 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმში საქართველოს დამოუკიდებლობისა, რომელშიც მთელმა საქართველოს მოსახლეობამ გამოსხატა თავისი ნება. 1991 წლის 9 აპრილი საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადება და ბოლოს 1991 წლის 26 მაისს მე-20 საუკუნის საქართველოს, წილად ხვდა თავისი ისტორიის მანძილზე, პირველად თავისუფალი დემოკრატიული გზით აერჩია საქართველოს პირველი პრეზიდენტი ბატონი ზვიად გამსახურდია. ეს ისტორია და ქართველი ხალხის ნების გამოსატყულება, რომელსაც ვერსად წაუვალთ. მივყვით ისტორიას, რა ხდება შემდეგ? საქართველოში, ბატონო ჯაბა, კვლავ აბორგდა კაენის სული და საქართველოში გაერთიანდნენ მხეცური ინსტიტუტებით შეპყრობილი ბნელი ძალები, კვლავ მოუხმეთ მოსკოვში გადახვენილ რენეგატებს, საქართველოს მტრებს, რათა სისხლში მოეხრჩო ჩვენი ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ბრძოლის მონაპოვარი, მოგესპოთ ქართული სული და საქართველო კვლავ დაგემონებინათ განახლებული იმპერიისათვის (რასაც ნაწილობრივ აღწევთ კიდეც) და 26 მაისით და 6 იანვრით გახვიეთ საქართველო ძაძებში და ქართველობა გაუყენეთ გოლგოთას გზას.

მოგეხსენებთ, რომ 25 თებერვალსა და 6 იანვარს ერთი და იგივე ავტორი ჰყავს – ჯაბა! კრემლის იმპერია, წითელი ჯარი, რომელსაც ასე გულისფანცქალით მოელით დღესაც და მათი მეგზურნი, ჩვენი ერის მოღალატენი, მას შემდეგ, რაც თქვენ ჩაიგდეთ სამხედრო გადატრიალებით და საქართველოდან განდევნეთ საქართველოს

პირველი პრეზიდენტი, ეროვნული პარლამენტი, შეურაცხავით ხალხის ნება. საქართველოში სისხლის გუბები დააყენეთ, თქვენ, იარაღის ძალით ჩაატარეთ ყალბი არჩევნები „ეროვნული კონგრესისა“ არ იყოს, განცვიფრებაში – მოიყვანეთ სიყალბით განთქმული კომუნისტებიც კი. რომელსაც ბადალი არ მოეპოვება მსოფლიოში.

ოთხჯერ გამოილაშქრეთ სამეგრელოში და მოინდომეთ „ზვიადისტების“ ამოძირკვა, ამისთვის მიწასთან გაასწორეთ სენაკი, ხობი, ზუგდიდი, ჩხოროწყუ და ყველაზე დიდი გმირობა წალენჯიხაში ჩაიდინეთ. თქვენი „საგმირო“ ლაშქრობების შესახებ, ლეგენდები დადის საქართველოში და ნაძარცვით გული რომ იჯერეთ, აფხაზეთშიც მოსინჯეთ ძალა, თქვენი „ვაჟკაცები“ იძახოდნენ, „რას მიქვია სამეგრელო, აფხაზეთი ოქროს ზოდი ყოფილაო“. ასე აფასებდნენ თქვენი „მხედრიონელები“ საქართველოს დემოკრატიას. თქვენ, როდესაც გაყიდეთ სამაჩაბლო, იერიში მიიტანეთ აფხაზეთზეც და 1992 წლის 14 აგვისტოს ყოვლად გაუმართლებელი ომი წამოიწყეთ და ომი თქვენ შეგნებულად წააგეთ, რადგან აფხაზეთი ადრე ქონდათ გაყიდული, ეს ჩვენი გენოფონდის მნიშვნელოვან განადგურებად დაგიჯდათ, შემდეგ კი 250 ათი ათასი აფხაზეთის ქართველობა სვანეთის უღელტეხილით გოლგოთის გზას გაუყენეთ, მობრუნებულზე კი სისხლიანი ხელები სამეგრელოსა და ბატონ ლოთი ქობალიას შეახოცეთ. აქაოდა, ლოთი რომ მოგხმარებოდათ ომი მოგებულნი გექნებოდითო. ისტორიას არ ახსოვს „ბატონო“ ჯაბა, სახელმწიფო ომს, „ბანდიტების“ იმედზე იწყებდეს და ამთავრებდეს, ან რა იმედი უნდა ქონოდათ ისეთების „ვირთხებივით რომ გარბიან“ ომისაგან დღეს, სამეგრელოს რეგიონს 180 ათასამდე, ლტოლვილი ყავს შეფარებული თავის ჭერქვეშ თქვენი წყალობით.

ყოველივე ამის შემდეგ, თქვენ, გიკვირთ ვინ არის ის ხალხი, რომლებიც იბრძვიან დღეს? დღეს ბრძოლა სკამებისთვის არ არის, ამისთვის, თქვენ, წამოიწყეთ ბრძოლა და დღესაც იბრძვით, მისი შენარჩუნებისათვის. ჩვენი ბრძოლაა საქართველოს გადარჩენისათვის, რომ არ განმეორდეს მეორე 25 თებერვალი, საქართველომ არ დაკარგოს თავის ეროვნული დამოუკიდებლობა.

აკაკი ელიაშვილი, საქართველო მართლმადიდებელ ქართველებს!

„ჩვენ დავსჯით შევარდნაძეს“

დღევანდელი პრეზიდენტი არის არაკანონიერი ხელისუფლების წარმომადგენელი, მოსული ხელისუფლებაში სისხლით და ღალატით. პირადად არაკანონიერი პრეზიდენტი არის დედით გერმანიიდან გამოძევებული ებრაელის ნაბიჭვარი პროფესიით ძროხის ექიმი, დაამთავრა კომუნისტების პარტიული სკოლა, მლიქვნელობითა და არაკაცური მეთოდებით გახდა საქ. სსრ პირველი მდივანი. ამ ადგილზე ყოფნისას მისი პირველი ნაბიჯები დაიწყო იმით, რომ აავსო ციხეები

ვაჭრობის დარგში მომუშავე თანამშრომლებით, მათ შორის ფეხმძიმე ქალებით. მისი ბრძანებით ხოცავენ ქართველ პატრიოტებს თვითმფრინავში; ასევე მისი ბრძანებით იჭერენ ბატონ ზვიად გამსახურდიას და მერაბ კოსტავას; იდევნება მართლმადიდებელი ეკლესია.

ამ ამაგითვის კომპარტიის წინაშე ის გადაყავთ მოსკოვში. „პერესტროიკის“ დროს, როცა ინგრევა კომუნისტების იმპერია ბერლინის კედელთან ერთად, განდიდების მანიით შეპყრობილი შევარდნაძე ამ ყველაფერს მიაწერს თავის თავს. 1989 წლის 9 აპრილის უშუალო მონაწილე როდიონოვთან ერთად მის კისერზეა დაღუპულ ახალგაზრდა ქართველ პატრიოტთა სისხლი.

ბატონ ზვიად გამსახურდიას მოსვლის შემდეგ ხდება საქართველოს რესპუბლიკის დაუძინებელი მტერი. მიცი ფულითა და ბრძანებით საქართველოში გაჩაღდა სისხლისმღვრელი სამოქალაქო ომი. ბატონ ზვიად გამსახურდიას წასვლის შემდეგ ჩამოდის საქართველოში და ხდება მისი ფაქტობრივი „პრეზიდენტი“, სახელმწიფო მეთაურის სახელით ეს პიროვნება. ამ დროისთვის არის მასონთა ლოჟის გავლენიანი პირი, ასრულებს მათ ბრძანებას და შეყავს ტანკები და მძიმე ტექნიკა სამეგრელოში.

სამეგრელოს დაპყრობის, აოხრების და ოკუპაციის შემდეგ ტანკები შეყავს აფხაზეთში რკინისგზის დასაცავად. ქართველები იხოცებიან უთანასწორო ბრძოლაში აფსუებთან. კაზაკებთან და ჩრდილო კავკასიელებთან. ამ დროს მისი შვილები ნებივრობენ ევროპაში. ოჯახის წევრები კი ქართველი უპატრონო ბავშვების მოვლა-პატრონობის ნილბით, დაკავებულნი არიან მათი სხეულების ნაწილებად გაყიდვით. შევარდნაძის ბრძანებით აფხაზეთის ომის დროს განაიარაღეს ქართული ჯარი, მისი ბრძანებით კლავენ შარტავას, მიზეზი: ყიულში იცის სიმართლე ვინ გაყიდა აფხაზეთი. ასევე შევარდნაძის ბრძანებით კლავენ ბატონ გენო ადამიას, მიზეზი: გენომ იცის სად უნდა დადგეს აფხაზეთის ჩაბარების შემდეგ. ამის შემდეგ შევარდნაძე თვითონ ტოვებს აფხაზეთს თვითმფრინავით, მის თვითმფრინავს აფსუები არ ესვრიან რადგან მან კიდევ უნდა ბოროტი საქმეები.

და მან ეს გააგრძელა კერძოდ სამეგრელოში, მეგრელებს აცხადებს პროვინციულ ფაშისტებად და დედაბუდიანად არბევს მას. ამ შემოსევების ერთ-ერთი მონაწილე თევზაძემეტსახელად „ლუსტრა“ დღევანდელი თავდაცვის მინისტრი გამოირჩეოდა სისასტიკით მეგრელების მიმართ. როცა დაბომბეს ომალო მაშინ თვითდაჯერებული ყეყეჩი არწმუნებდა ქართველებს, რომ ეს არ განმეორდებოდა და მას შესწევდა ძალა ხელმეორედ არ დაეშვა საქართველოს დაბომბვა, მაგრამ როგორც ვნახეთ შატილში იგივე განმეორდა. ასეთი მინისტრები ნათლად ხატავენ შევარდნაძის ხელისუფლების სურათს.

უხსენებელი გვართა და სახელით ინათლება მისგან დევნილ მართლმადიდებლურ ეკლესიაში და ჩამოყავს რომის პაპი, იმ ეკლესიის წარმომადგენელი, რომელმაც დაარბია კონსტანტინოპოლის „წმინდა სოფიას“ ეკლესია და ანათემას გადასცა მთელი მართლმადიდებლური სამყარო. ზის ამ ნახევრად მკვდარ პაპთან და ფიქრობს კიდევ რა სიავე მოუტანოს ჩვენს ერს. გაყავს საქართველოდან მართლმადიდებელი რუსების ჯარი და შემოყავს ურწმუნო ამერიკელების ჯარი (5 ვერტმფრენი), ჯარი რომელმაც დაბომბა და დააჩოქა სერბეთი მარტო იმისათვის, რომ ისინი მართლმადიდებლები არიან. რუსეთი ჯერ, რომ საქართველოს არ დათმობს ეს. ცხადია და თუ მოხდა შეტაკება ამერიკელებსა და რუსებს შორის, მაშინ ვილუპებით ჩვენ-ქართველები, ის კი

რჩება მესამედ არაქართველების პრეზიდენტად, მაგრამ მაინც პრეზიდენტად. ეს რომ არ მოხდეს ის უნდა დაისაჯოს. მე მჯერა, რომ ჩვენ მას დავსჯით, და არამართო მას, სმკ-ს წევრებიც უნდა დაისაჯონ: ყველა ქართველს, ვინც მოკლავს და გაანადგურებს შევარდნაძეს, მის ოჯახის წევრებს, მისი კლანის წარმომადგენლებს გამოვაცხადებთ საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნულ გმირად. ჩვენთან არს ღმერთი რატომ ისჯება შევარდნაძე უმაღლესი ზომის სასჯელით.

1. საქართველოს კანონიერი ხელისუფლების დამხობისათვის.
2. საქართველოს კანონიერი პრეზიდენტის ბატონ ზვიად გამსახურდიას ფიზიკურად განადგურებისათვის.
3. საქართველოს ტერიტორიების გაყიდვა-დაქუცმაცებისათვის.
4. ქართველი ნაც-პატრიოტების სისტემატიური დევნა-შევიწროებისათვის.

აკაკი ელიაშვილი _ „ჩვენ გვინდა მშვიდობა, მაგრამ ვიძახებთ ომისთვის!“

10 აგვისტოს აკაკი ელიაშვილმა „ალიასთან“ საუბრის სურვილი გამოთქვა. როგორც თავდაპირველად დაიგეგმა, საუბრის თემა ამ რამდენიმე დღის წინ სამეგრელო-ზემოსვანეთის სამხარეო პოლიციელთა სოსო ლავგილავას და ელგუჯა მესხიას დაკავება უნდა ყოფილიყო, მაგრამ ელიაშვილი ინტერვიუში სხვა საინტერესო საკითხებსაც შეეხო.

– იმ ბიჭებსაც, რომლებიც შემორიგებულნი არიან და იმათაც, რომლებიც ტყეში არიან, მიგვაჩნია, რომ ეს არის მორიგი პროვოკაცია, რომელიც მოაწყო, თუ არ ვცდები, სამეგრელო-ზემოსვანეთის გუბერნატორმა ბონდო ჯიქიამ. ამ ორი კვირის წინ მან განაცხადა, არჩევნებამდე ამ ბიჭებს მოვეფეროთ და არჩევნების შემდეგ დავიჭიროთ. ეს ჩაიდინეს ბონდო ჯიქიამ და მისმა დამქაშებმა – პოლიციის უფროსი იქნება ეს თუ სხვა ვინმე – ძირითადად, თბილისიდან დანიშნულმა ხალხმა, რათა გაეგოთ, რა ზომებს მივმართავდით

ჩვენ. მაგრამ ჩვენ ჯერ კიდევ, 100% არა, მაგრამ მაინც გეჯერა, რომ მთავრობა, პარლამენტი, მიიღებს ზომებს, რათა ჩვენი ძმაცაც სოსო ლაგვილაშვილი და ასევე გუჯა მესხია ციხიდან გამოუშვან. ამის შემდეგ, ალბათ, ყველაფერი კარგად აეწყო და ჩვენ ამ პროვოკაციას მაინც და მაინც დიდ ყურადღებას არ მივაქცევთ, თუ იგი მეორედ და მესამედ არ გამეორდება... მაგრამ ჩვენ გვეშინია ხვალ და ზეგ ასეთივე პროვოკაციები სხვების მიმართაც არ განმეორდეს. ეს ბიჭები გამოუშვან. დროს და საათს ჩვენ არ დავასახელებთ, მაგრამ გვინდა, ეს რაც შეიძლება მოკლე ხანში მოხდეს.

– თქვენ აღნიშნეთ, რომ დაკავებულთა აყვანა ბონდო ჯიქიას ინიციატივით მოხდა. შეიძლება თუ არა ჩავთვალოთ, რომ ეს მისი მხრიდან, გარკვეულწილად, რევანში იყო, რადგან თქვენ მის მიმართ საკმაოდ კრიტიკული იყავით შემორიგების პირველივე დღიდან...

– შესაძლოა ასეც იყოს, რადგან ჯიქიამ მაშინაც დააშავა. ის ბიჭები ფაქტობრივად ხელისუფლებამ დააკავა მაგრამ ხელისუფლებაში იყვნენ ისეთებიც, რომლებმაც დიდი წვლილი შეიტანეს მათ განთავისუფლებაში. ბევრს არ დავასახელებ, მაგრამ იყვნენ პარლამენტის წევრები ზუგდიდიდან, სენაკიდან, ჩხორონყუს გამგებელი, რომლებმაც დიდი წვლილი შეიტანეს ბიჭების განთავისუფლებაში... და ყველაზე ნაკლები წვლილი ამ საქმეში შეიტანა ბონდო ჯიქიამ... ჩვენი გაბითურება ასე ადვილი არ არის, ჩვენ მეგობრები გვყავს როგორც ძალოვან სტრუქტურებში, ასევე სახელისუფლო წრეებში. ამიტომ კარგად ვიცით რა ხდებოდა. ვიცი, ჩვენი შეეშინდა თუ მთავრობის, მაგრამ მან ხელი ბოლოს მოაწერა. სამეგრელოში არიან ღირსეული ადამიანები. მართალია, ისინი არ დგანან ერთად, ზოგიერთი მმართველ პარტიაში, ზოგიერთი ოპოზიციაში, მაგრამ მათ შორის არიან ისეთები, რომლებმაც კარგი საქმე გაგვიკეთეს, ჩვენ კი კარგს კარგით ვუპასუხებთ... იარაღით ჩვენ არავის შევაშინებთ...

– მოახლოვებულ არჩევნებში თქვენს შესაძლო დემონსტრაციულ ზეგზე ბევრს საუბრობენ. როგორ უყურებთ ამ არჩევნებს?

– ამ არჩევნებში არ იქნება გამოსატყუარი ხალხის ნება. არ მჯერა, რომ უცხოეთიდან ჩამოსული დამკვირვებლები ყველა სოფელში მოხ-

ვდებიან და ნახავენ, რა ხდება იქ... ჩვენი მონაცემებით, მზადდება იმაზე ორჯერ მეტი ბიულეტენები, ვიდრე საქართველოში მოსახლეობა... და ეს იქნება მმართველი პარტიის ფიქტიური გამარჯვება. ეს პირადად ჩემი აზრია. ბევრს მიაჩნია, რომ გაიმარჯვებს. ჩვენი მონაცემებით, ბათუმს გამარჯვების მეტი შანსი აქვს, ადრე თბილისს, მაგრამ, ჩემი ფიქრით, ბათუმი მაინც წააგებს. არჩევნების შემდეგ ტოტალურად გააყალბებენ. ამიტომ ჩვენ ამ არჩევნებში მონაწილეობს არ მივიღებთ. მაგრამ, თუ ვინმე შეგვეკითხება, ვის მივცეთ ხმაო ლეიტყვით, რომ ხმა მისცენ მას, ვინც უფრო ღირსეული პიროვნებაა, პარტიული კუთვნილების მიუხედავად.

- ასეთი პასუხის მიუხედავად, თუ არსებობს საქართველოში პარტია, რომელსაც აკაკი ელიავა მისცემდა ხმას?

- ხმას მივცემდი იმ პარტიას, რომელიც იტყვის, რომ საქართველოში ქართველმა უნდა იცხოვროს. რომ საქართველოში მინა და ეკლესია ეკუთვნის ქართველს, მაგრამ ასეთ პარტიას დღეს ვერ ვხედავ. გლეხის სურვილს რომ გამოთქვამს, ისეთ პარტიას ვერ ვხედავ. შეიძლება გულში აქვთ, მაგრამ არ ამბობენ. ვერ ვხედავ ისეთ პარტიას, რომელიც იტყვის, რომ საქართველო ქართველებს ეკუთვნით. არა-ქართველებს, რომლებიც საქართველოში არიან, ვენაცვალე, მაგრამ მათ მინა საკუთრებაში კი არა, არენდით უნდა ჰქონდეთ. თუ უნდათ, ჩემი სახლიც აიღონარენდით... მაგრამ არც-ერთ ქართველს უფლება არ აქვს, მინა არაქართველს მიჰყიდოს. ეს არის ჩვენი პოზიცია.

- „აღიაში“ ბოლოს დაიბეჭდა წერილი სადაც დასმული იყო კითხვა: ააჟღერებენ თუ არა აკაკი ელიავა იარაღს? თქვენ თვითონ როგორ უპასუხებთ ამ კითხვას?

- კიდევ ერთხელ ვიტყვი, რომ ლაგვილავას და მესხიას დაკავება იყო პროვოკაცია, რომელსაც ჩვენ არ წამოვეგებით... მაგრამ, ლაგვილავას თუ მთავრობა არ მოსწონს, ეს არ ნიშნავს რომ იგი სამშობლოს მოღალატეა. თუ ვინმეს საქართველოს მოღალატეობა უნდა მივანეროთ, ეს მოღალატეები, პირველ რიგში, არიან სამეგრელოს გუბერნატორი, რომელსაც უნდა, სამეგრელოში ისევ ომი გაჩაღდეს და თვითონ ისევ გუბერნატორად დარჩეს და მეორე - თავდაცვის

მინისტრი დავით თევზაძე, რომელმაც შემოუშვა თვითმფრინავები, რომლებმაც დაბომბეს ჩვენი ქართული სოფელი ომალო. თუ დღეს იბომბება ომალო, ჩვენ არანაირი გარანტია არა გვაქვს, რომ ხვალ რა დაიბომბება უშაფათი, ეკი და ის სოფლები, სადაც ჩვენ ვართ განლაგებული. ამიტომაც, თუ ამ საპაერო სივრცეში ლგამოჩნდება თვითმფრინავი, რუსეთის იქნება ის, ჩეჩნეთის თუ საქართველოსი, ჩვენ მას ჩამოვადებთ. გვაქვს ამისთვის საჭირო „სტინგერები და სხვა იარაღი. საქართველო კოსოვო არ არის. იუგოსლავია დაბომბეს იმიტომ, რომ იქ არის მართმადიდებლური ეკლესია და ის არ შევიდა იმ კათოლიკურ ეკლესიებში, რომლებსაც რომის პაპი უდგას სათავეში. ჩვენ მართმადიდებლები ვართ და გვჯერა, რომ მართმადიდებლური ეკლესია უფრო დიდია, ვიდრე კათოლიკური. მართმადიდებლები ბაბტისტებზე და იოლოველებზე უფრო ძლიერები უნდა ვიყოთ.

– მოსალოდნელია თუ არა უახლოეს დღეებში თქვენი თანამოაზრეების შეკრება გაიმართოს, სადაც თქვენ საკუთარ პოზიციას დააფიქსირებთ? ვინ მიიღებს ამ შეკრებაში მონაწილეობას?

– ამ შემთხვევაში, კითხვაზე პირდაპირ პასუხს თავს ავარიდებ, მაგრამ გეტყვით, რომ შეკრებები დღემდეც იყო. ჩვენთან ბევრი მეომარი მოვიდა. ბევრი უკან, სახლებში გაუშვიტ, ბევრი დავტოვეთ, ისინი, ვინც მოსალოდნელი იყო, რომ დღე-დღეზე დაეჭირათ. მე შემიძლია მიემართო ყველას, ვისაც საქართველო უყვარს, ვინაიდან არ შეიძლება, მათ სამეგრელოც არ უყვარდეთ: სამეგრელო, ისევე, როგორც საქართველოს სხვა კუთხეები, ერთია. საქართველოს ყველა კუთხე დაჩაგრულია, მაგრამ ეკონომიკურად, პოლიტიკურად ყველაზე მეტად დაჩაგრულია სამეგრელო... ამიტომ, მიემართავ მათ, ვისაც გული შესტკივა, პირველ რიგში, მეგრელებს, დაწყებული გლეხით და დამთავრებული პარლამენტის წევრით – მოვიდნენ ჩვენთან, ვიფიქროთ, როგორ უშველოთ სამეგრელოს. შევქმნათ საზოგადოება რომელსაც სახელს ერთად შეურევთ, იქნება ეს „კოლხი“, „ეკრისი“ თუ „ქუჯის საზოგადოება“, რომელიც გახდება სრულიად სამეგრელოს ორგანიზაცია, რომელიც იბრუნებს იმაზე, რომ სამეგრელოს შემოსავლის ნაწილი მაინც დარჩეს სამეგრელოში და იმაზე, რომ ამ

კუთხის შვილები არ შეიზღუდონ... დღეს, ფოთი იქნება თუ სხვა ქალაქები, პასუხსაგებ თანამდებობაზე ინიშნებიან მხოლოდ ცენტრის წარდგინებით. დღეს სამეგრელოს უნდა პატრონობა და მეგრელები ერთად უნდა დავდგეთ, როგორც მეგრულად იტყვიან „მარგალეფქ ართო აკიბზგუმონჭათ“ (მეგრელები უნდა გავეერთიანდეთ) და გადავარჩინოთ ხუთჯერ დალაშქრული სამეგრელო...

ნებისმიერ პიროვნებას, ნებისმიერ ბრენესმენს, ნებისმიერი პარტიას შეუძლია ჩვენთან დადგეს, გარდა „მონკავშირისა“... სამეგრელოს უნდა ჰყავდეს თავისი წარმომადგენლობითი ორგანო. ჩვენ სეპარატისტები არ ვართ: საქართველოში ჯარი უნდა იყოს ერთიანი, მაგრამ ამავე დროს უნდა არსებობდეს სამეგრელოს გვარდია, რომელიც არ მისცემს უფლებას ვიღაც თევზაძეს, როცა მოუნდება, მაშინ შემოიჭრას და ააწიოს ეს კუთხე... მინდა, ამ საკითხში ჩვენს გვერდით იყოს ზუგდიდელი დეპუტატი, სენაკელი გლეხი თუ ჩხოროწყუელი მუშა. აბა, ასე როგორ შეიძლება, ლამისაა, ფოთში ტუალეტის დირექტორიც კი თბილისიდან დანიშნონ... ჩვენ იარაღით არავის ვაშინებთ, მაგრამ გვაქვს ძალა, რომ თუ იარაღით წამოვლენ ჩვენც იარაღით დავუპირისპირდეთ. ჩვენ გვინდა მშვიდობა, მაგრამ ვემზადებით ომისთვის. ვისაც ომი უნდა გვემოს.

– უნდა გკითხოთ იმ პირების შესახებ, რომელთაც საზოგადოება იცნობს და რომლებიც დღეს თქვენს გვერდით არ იგულისხმებიან – რევაზ ასმაფა და „კინ-კონგი“. – მათთან თუ გაქვთ კონტაქტი?

– რევაზ ასმაფა ჩვენი ძმა და მეგობარია, ისევე, როგორც სოსო ლაგვილაფა და ელგუჯა მესხია. ასევე „კინ-კონგი“, რომელსაც ჩადენილი აქვს უნებლიე შეცდომა. ჩვენ არავის მივცემთ უფლებას, რომ ისინი დაიჭირონ და საქართველოს მოღალატის იარაღი მიაკერონ. თუ თვითონ „კონგი“ გამოვა ტყიდან, მივა მთავრობასთან და ჩაბარდება, ეს უკვე მისი საქმეა...

ამ ბოლო დროს მოდაში შემოვიდა ნამდვილი პატრიოტებისათვის მოღალატის იარაღის მიკერება. კითხვაზე კითხვით გიპასუხებთ: რატომ არიან პატრიოტები ის გენერლები, რომლებმაც ომი წააგეს და მერე გახდნენ გენერალ-ლეიტენანტები და რატომაა მოღალატე ასმაფა, რომელიც იქ იბრძოდა?.. რატომაა მოღალატე ლაგვილაფა და

რატომაა პატრიოტი და ვაჟკაცი თევზაძე, რომელიც დავიჭირე და ჩემს ჩექმას წმენდდა? ვინ გასცა ბრძანება, ქართველს ესროლეთო, ასმაგამ თუ თევზაძემ?... ასეა, დღეს მოლაღატე, პატრიოტებსეძახის მოლაღატეებს...

- თქვენ მხარდამჭერები არც მას შემდეგ მოგკლებიათ, რაც ხელი-სუფლებას შეურიგდით?

- მიუხედავად იმისა, რომ პირადად თქვენ მე მონკავეშირის დე-პუტატად მომნათლეთ ერთ-ერთ სტატიაში როგორც ხედავთ, ისინი, ვინც ჩემს გვერდით იდგნენ, ისევ აქ არიან... ვინაიდან, ყველას სჯერ, რომ მე არ ვულაღატებ იმ გზას, რომელიც ავირჩიე, რომელსაც ადგანან ჩემი ცოტნე დანელია, ჩემი გოჩა გვილავა, ჩემი „ჯაბა-ჯუბა“... ყველამ იცის, რომ მე საქართველო მიყვარს.

- თქვენ ძალიან ხშირად ახსენებთ სამეგრელოს. არ გეშინიათ, რომ მასზე ზედმეტი ზრუნვა სეპარატისტობად ჩაგითვალონ?

- მე ვარ სეპარატისტი? (ხმას უწევს) მე ვარ თუ ის ლებანიძე, რომელმაც საშინელი ლექსი დაწერა? რომელმაც არ იცის, რომ არაგვის ფუძე მეგრული ენიდან მოდის, რომ მრავალი ისეთი სიტყვის ფუძე, რომელიც დღეს ქართულად წარმოითქმის, სწორედ მეგრულიდან წარმოიშვა? მოვიდეს ლებანიძე სამეგრელოში და ნებისმიერ გლეხს ესაუბროს, ის გლეხი მას ეტყვის: მე მარტივი გლეხი კი არ ვარ, ძმაო, მე ვარ მეგრელი, რომელიც საუბრობს იმ ენაზე, რომლითაც ღმერთმა ჩაიფიქრა - მე შევქმნი სამყაროსო და იმ დიდი მირდატ მეოთხის ჩამომავალი, რომელსაც რომის დაპყრობა უნდოდა... საბერძნეთი თავის დროზე სამეგრელო იყო. რომშიც მეგრელები სახლობდნენ თავდაპირველად. ტროას რომ ეძახიან, იმ ქალაქს ილიონი ერქვა და ილიონი მეგრულად მზის ჩასვლას ნიშნავს. ასე რომ, არქილევსი მეგრელებს ებრძოდა, რადგან ელენემედეას დისშვილი იყო... რომაელები რომ იძახდნენ, კაბადოკიელების ენა ვერ გავიგეთო, კაბადოკიაც სამეგრელოს ნაწილი იყო. მეგრულად კაბადოკია ნიშნავს: „დაფარე კაბა“. ეს ყველაფერი ჩვენ ვიცით, იცის ბევრმა მეცნიერმაც, მაგრამ მათ არ აძლევენ ნებას, ეს თქვან. ერთადერთი, რაც ჩვენ გვაჩერებს და ხელ-ფეხს გვიბორკავს, ეს არის ქუჯის სიტყვა ფარნავაზისადმი,

რომელსაც უთხრა – დღეიდან შენ უფროსი, მე უმცროსი ძმა ვართო. მაგრამ უფროსი ძმა რომ უფროსი ძმაა, მაგამაც ბევრი არ გააჩმახოს. არავის დაავინყდეს, რომ ძმა ძმას ეყრება ზოგჯერ და განზე გადის. შიშით ჩვევენ ვერავინ შეგვაშინებს, ხოლო ის ძმობა, რომელიც ქუჯიმ ფარნავაზს შეჰფიცა, ნამდვილ ძმობად დუნდა დარჩეს...

„ალბი“ 6 აგვისტო 1999 წელი, ლაშა ბერულავა.

კომენტარი: 10 აგვისტოს ბატონი აკაკი ელიაშვილი მიერ მიცემული ინტერვიუდან, გავიდა თითქმის ოთხი თვე. ვინც ეს სტატია წაიკითხა, ყველა დამერწმუნება იმაში, რომ რა თემასაც ბატონი აკაკი შეეხო ამ ინტერვიუში დღეს-დღეობით ყველაფერი სახეზე გვაქვს. ბრძოლა გრძელდება.

ღმერთი არს ჩვენთან!

კანონიერი ხელისუფლების აღდგენის საქორდინაციო საბჭოს განცხადება

ძმებო და დებო! ქართველებო! გილოცავთ შობა-ახალ წელს!

დადგა 2000 წელი – ჟამი განკითხვისა, ჟამი ბოროტების აღსასრულისა! დღეს საქართველოს უჭირს, როგორც არასდროს, ერისა და ქვეყნის გამყიდველმა „ხელისუფლებამ“ გაასხვისა აფხაეთი და შიდა ქართლი. ქართველ კაცს საქართველოში არ ედგომება, ეთნიკურ წმენდას, რომელიც მოგვიწყვეს აფსუებმა და ოსმა სეპარატისტებმა შევარდნაძის ხელშეწყობით, დაემატა პოლიტიკურიწმენდა-ტერორი და რეპრესიები აყვანილია სახელმწიფო პოლიტიკის რანგში. იდეენება ყველა, ვინც იბრძვის კანონიერებისა და სამართლიანობის აღდგენისათვის, იდეენება მართლმადიდებლობა. მიმდინარეობს ერის სულიერი დეგრადაცია – კორუფციის, ნარკომანიისა და პროსტიტუციის ჭაობში მიგვაქანებს ბოროტი ძალა. ე. შევარდნაძე და მისი კლანური მაფია დედაბუდიანად ყიდის საქართველოს. უკიდურეს გაჭირვებაში მყოფი ხალხი კი ამაოდ ელოდება ხელფასებსა და პენსიებს; სიცოცხლე და სიბნელე დაისადგურა ჩვენს ოჯახებში შიმშილით სიკვდილი, თვითმკვლელობა, სხეულით ვაჭრობა ჩვეულებრივ მოვლენად იქცა.

იკლო შობადობამ, გაიზარდა სიკვდილიანობა. ნუნტის ციხეებსა და კოლონიებში იტანჯებიან პოლიტპატიმრები და სამოქალაქო ომის ტყვეები. მოსახლეობა დაუცველია სოციალურადაც და ფიზიკურადაც, ფეხქვეშ ითელება ადამიანის უფლებები და თავისუფლება.

შევარდნაძე და მისი მაფია კი ყველაფერს პირდება ხალხს, მილიონი სამუშაო ადგილიდან დაწყებული, ქვეყნის აყვავებასა და აღფორძინებას.

ის გვპირდებოდა დემოკრატიულ არჩევნებსაც, რომელიც ხალხთან ანგარიშსწორებად აქციეს 31 ოქტომბერს. ნილბიანმა თუ უნილბო ყაჩაღებმა დეპუტატობის არაერთ და ორ ოპოზიციონერ კანდიდატს ცემით ამოხადეს სული, ზოგიერთები კი ციხეში ჩასვეს.

წინ საპრეზიდენტო არჩევნებია, ისევ ძალადობა, ხიშტები და ნილბიანი ყაჩაღები დახვდებიან საარჩევნო უბნებში მისულ ხალხს. არჩევნების წინ კი როგორც წესი, თქვენ მიიღებთ თითო თვის ხელფასებსა და პენსიებს, ზოგჯერ სინათლეც გექნებათ და წყალიც, მაგრამ, გვერნმუნეთ მათ ვერ მიიღებთ მომდევნო 5 წლის განმავლობაში. საპარლამენტო არჩევნებში „გამარჯვებული“ შევარდნაძე საბოლოოდ მოიხსნის ნილაბს და მთელი ფრონტით შეუტევს ეროვნულ მოძრაობას ოპოზიციურ პარტიებსა და ბლოკებს.

დადგა 2000 წელი. გვიახლოვდება 1937 წელიც. ბოროტება ძალას იკრეფს, მას სურს 21-ე საუკუნეშიც სატანის კვერთხით შეაბიჯოს. მაგრამ ერი უძლეველია. ქართველი ერის უძლეველობა მის ერთიანობაშია. ამიტომაც მოგინოდებთ:

– სრულიუნდობლობა და საყოველთაო სამოქალაქო დაუმორჩილებლობა გამოუცხადო ფაქტობრივ ხელისუფლებას.

– პროტესტის ნიშნად გამოდით ქუჩებსა და მოედნებზე შევარდნაძის გადადგომის მოთხოვნით. ის უნდა წარსდგეს ერის სამსჯავროს წინაშე და ვერ აიცდენს სასჯელის უმაღლეს ზომას.

– ნუ იმსახურებთ საქართველოს „ჯარში“, – ის მხოლოდ შევარდნაძის ინტერესებს იცავს.

– უარი თქვით ყოველგვარ სახელმწიფო სამსახურზე, – თქვენ მაინც ვერ ებულობთ ხელფასებს.

- ნუ შეიტანთ ნურცერთ ლარს „სახელმწიფო ბიუჯეტში“ - თქვენი შენატანები არ ხმარდება ხალხს.

- ნუ გადაიხდით სინათლისა და წყლის საფასურს.

- ბლოკირება გაუკეთეთ საქართველოდან ხე-ტყისა და ჯართის გატანას. ეს თქვენი სიმდიდრეა, რომელსაც მაფია ითვისებს.

გამოფხიზლდება და ერთად დგომა გადაარჩენს საქართველოს.

ჩვენ ერთად უნდა ვიბრძოლოთ იმისათვის, რომ:

- საქართველოს ჰყავდეს კანონიერად, გაყალბების გარეშე არჩეული ხელისუფლება;

- ქართულ სახელმწიფოს მართავდეს არა საექვო წარმომავლობის, არამედ სისხლით და ხორციით სუფთა ქართველი (პრეზიდენტი);

- ასდგეს ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობა და ქართველ კაცს საქართველოში ლეცხოვრებოდეს;

- გადამთლიელზე არ იყიდებოდეს ქართული მიწა-წყალი;

- ვიხსნათ ქართული კულტურა, ხელოვნება და მეცნიერება და-ლუპვისაგან;

- ბოლო მოეღოს კორუფციას, ნარკომანიასა და პროსტიტუციას;

- გადავარჩინოთ ულუკმაპურო მოსახლეობა შმიშილით სიკვდილისაგან;

- ხალხს დაუბრუნდეს ბანკების მიერ მითვისებული ფულადი შენატანები; დროულად მივიღოთ ხელფასები და პენსიები;

- შევაჩეროთ ქართველი ერის გენოციდი;

შენყდეს ადამიანის უფლებათა და თავისუფლების შელახვა;

- შეწყდეს რეპრესიები და ტერორი...

მართლმადიდებელი ქართველი ერი კურთხეულია იმისათვის, რომ ბოროტებას ებრძოლოს. წინააღმდეგ შემთხვევაში ჩვენ არ აგვცდება ღვთის რისხვა, რომელიც მეორედ მოსვლად დაგვატყდება თავს.

ჩვენ გავიმარჯვებთ, რამეთუ ჩვენთან არს ღმერთი. ამინ!

კანონიერი ხელისუფლების აღდგენის

საკოორდინაციო საბჭოს თავმჯდომარე

ბატონი აკაკი ელიავა

მიმართვა ქართულ საჯარისო ფორმირებებსა და შეიარაღებულ ძალებს

ძმებო, ქართველებო! მოგმართავთ თქვენ, ვისაც გევალებათ საკუთარი ქვეყნისა და მუნდირის, ღირსების დაცვა!

ყველას კარგად მოგეხსენებათ, თუ რა დღეშია დღეს საქართველო, როგორ დაუცველია მისი მოსახლეობა და ტერიტორიები. შევარდნაძის ანტიხალხურმა და დიქტატორულმა რეჟიმმა, ყველაფერი გააკეთა იმისათვის, რომ საქართველო დაქუცმაცებულიყო, დაცემულიყო სულიერად და ეკონომიურად. ჩატარებულმა საპარლამენტო არჩევნებმა კი, საბოლოოდ უფრო გააღრმავა და დაამტკიცა რწმენა ხელისუფლების არაკანონიერების შესახებ.

უკანონო ხელისუფლება, დიდი ხანია ქართველ ლხალხში თესავს ისეთ იდეოლოგიას, რომლის მიხედვითაც ქართველი ერი, არ არის მეომარი ერი, და მას არ შეუძლია ბრძოლით დაიბრუნოს ის ტერიტორიები, რაც რაც შევარდნაძემ ჩააბარა მუხანათობისა და ღალატით. სწორედ ასეთი იდეოლოგიის წყალობაა ის რაც დღეს ქართულ ჯარში ხდება. შეიარაღებული ძალები, რომლებიც ყველა ნორმალურ ქვეყანაში, დამოუკიდებლობისა და სუვერენიტეტის უმთავრესი გარანტია, საქართველოში პარალიზებული და დეგრადირებულია. ქართველ ჯარისკაცს არა აქვს საჭმელი, ტანსაცმელი, ოფიცრები თვეობით ვერ იღებენ კუთვნილ ხელფასს და გარბიან დეშეიარაღებული ძალებიდან. აქედან გამომდინარე, არაა გასაკვირი, რომ ქართული ჯარი ვერ ასრულებს მის უზენაეს მოვალეობას, ვერ იცავს საკუთარი ქვეყნის ტერიტორიებს და მის საზღვრებს.

შევარდნაძეს, ჯარი და ძალოვანი სტრუქტურები ჭირდება იმისათვის, რომ დყოველ არჩევნებზე უშრომლად მიითვისოს ამ სტრუქტურათა წარმომადგენლების ასეულ ათასობით ხმა. ჯარი, რომელსაც ის დღეს შიმშილით კლავს, მან რამდენჯერმე გამოიყენა საკუთარი ხალხის დასარბევად და დასახოცად. ამავე ჯარით მან სამჯერ დალაშქრა სამეგრელო.

შევარდნაძე ზრუნავს არა ქვეყნის, არამედ საკუთარი კლანის ძლიერებაზე და დკეთილდღეობაზე. საშინაო პოლიტიკასთან ერთად კრაზი განიცადა მისი რეჟიმის ეკონომიკურმა პოლიტიკამ. საქართველოში უკვე დაიწყო სოციალური აფეთქებები. მძიმე სოციალ-პოლიტიკური პირობების გამო, საპროტესტო აქციებმა, ქართველი ხალხის მხრიდან, შესაძლებელია მასობრივი ხასიათი მიიღოს, აქედან გამომდინარე არაა გამორიცხული ხელისუფლებამ ისევ ძალადობას მიმართოს.

მოგინოდებთ, არსებული რეჟიმის დაქვემდებარებაში მყოფ, ყველა შეიარაღებული ძალები. წარმომადგენლებს, დაწყებული მაღალი ჩინის ოფიცრიდან, დამთავრებული რიგითი ჯარისკაცით, მათ ვისაც ქართველობა და ქრისტიანობა – სალანძღვავ სიტყვებად არ მიაჩნია, ნუ წახვალთ საკუთარი ხალხის წინააღმდეგ! თქვენ უნდა გააკეთოთ სწორი არჩევანი კანონიერებასა და უკანონობას შორის, სამართლიანობასა და უსამართლობას შორის, საქართველოს პატრიოტებსა და საქართველოს მტრებს შორის! გავერთიანდეთ ყველანი კანონიერებისა და სამართლიანობის აღსადგენად! შევარდნაძის რეჟიმი, რომელიც თავისი არსით და შემადგენლობით, ანტიქრისტიანული და ანტიქართულია, ვაიძულოთ გადადგეს!

საქართველო მართლმადიდებელ ქართველებს!

ჩვენთან არს ღმერთი!

კანონიერი ხელისუფლების აღდგენის საკოორდინაციო
საბჭოს თავმჯდომარე
ბატონი აკაკი ელიავა

დადგა ჟამი განკითხვის

ქართველი ერის დაბეჩავება დამონებისათვის

ქართველებო! ძმებო და დებო! დადგა ჟამი განკითხვისა. 2000 წელი საქართველოში შემოდის ანტიქრისტეს, ქართველი ერისა და სამშობლოს სისხლის მწოველის, ედუარდ „გიორგად“ წოდებული შევარდნაძის, გადაშენება გადაგვარებით. არაკაცმა, რომელმაც ქარ-

თველი ერი და საქართველო შესწირა თავის გაპირველკაცობას. ამ არაკაცს სამშობლო არა აქვს. მისთვის არსებობს მხოლოდ სახელმწიფო და მონები. ქოთანს ყურს იმხმარეს მიაბამს საიდანაც მოესურვება. მისთვის მზე, ხან აღმოსავლეთიდან ამოდის, ხან დასავლეთიდან. 75 წლის გახდა და დღემდე ვერ გაუგია მზე აქართველოსთვის საიდან ამოდის. მან სამაგიეროდ დიდებულად იცის, როგორ ჩააბაროს რუსეთს სამაჩაბლო და აფხაზეთი, როგორ ააწიოკოს სამეგრელო როგორ გაუსწორდეს კანონიერ ხელისუფლებას, მეგობარი ბალტინის დახმარებით 200,000000 რუსულ მანეთად და როგორ გახდეს ფაქტობრივი ხელისუფლების მეთაური, შემდგომ მისი არაკანონიერი პრეზიდენტი.

ქართველებო! სანამდის შევარდნაძე იქნება საქართველოს არაკანონიერი პრეზიდენტი სანამდის საქართველოში იბოგინებს მოქ. კავშირი და კორუმპირებული მთავრობა არ გვექნება სინათლე, პენსიები და ხელფასები, ვერ დავიბრუნებთ სამაჩაბლოს და აფხაზეთს.

აფხაზეთის ეგრეთწოდებული ლეგიტიმური მთავრობა, რომელიც გვერდში უდგას არაკანონიერ ხელისუფლებას, თავისი გამოსვლებით, პრესით და ტელევიზიით, ცდილობენ მოატყუონ დევნილი მოსახლეობა, ვითომ აფხაზეთის დაბრუნება, შეიძლება მხოლოდ ბრძოლით. სინამდვილეში კი საქართველოში კანონიერების აღდგენით, აფხაზეთსა და სამაჩაბლოს დავიბრუნებთ უბრძოლველად. რამეთუ, ჩიბიროვი, არძიმა, შევარდნაძე ერთი ხის ნაყოფი არიან.

მოუწოდებ აფხაზეთიდან დევნილ მოსახლეობას, გამოვიდნენ საპროტესტო აქციებით, არაკანონიერი ხელისუფლების წინააღმდეგ. აფხაზეთში მებრძოლ 23-მე და 24-ე ბრიგადის მეომრებს მოვიდნენ ჩვენთან და დადგნენ ჩვენს გვერდით, ვისაც ერისა და სამშობლოს სიყვარულისათვის უძგერს გული.

მოუწოდებ მთლიანად საქართველოსა და ქართველ ერს, რომ ჩვენ მებრძოლი პარტიზანები ბატონი აკაკი ელიავას ხელმძღვანელობით დავდგებით ავანგარდში ამ სამართლიან ბრძოლაში.

ჩვენ გავიმარჯვებთ, რამეთუ ჩვენთან არს ღმერთი. ამინ!

აფხაზეთიდან დევნილი ერთ-ერთი პარტიზანული ჯგუფის
მეთაური პოლკოვნიკი რეზო ასმაჯა

კანონიერი ხელისუფლების აღდგენის საკოორდინაციო- ნაციო საბჭოს პრესცენდრის მხირე განმარტება

კანონიერი ხელისუფლების აღდგენის საკოორდინაციო საბჭო (შემდგომში: საკოორდინაციო საბჭო) არის დამოუკიდებელი, ღია პოლიტიკური – სამხედრო ორგანიზაცია. ის შეიქმნა ნებაყოფლობით საფუძველზე 1998 წ. ოქტომბერში ფაქტობრივი ხელისუფლების მიერ გალის ცნობილი ავანტიურის (1998 წ. მაისი) პროვოცირების შემდეგ, რომელსაც მორიგი სისხლისღვრა და თავის კერას მობრუნებული მოსახლეობის ხელახალი გამოძევება მოჰყვა.

1991-1992 წ. სამხედრო – კრიმინალური გადატრიალების პირმშო სამხედრო საბჭომ, რომელმაც ყოველგვარი უფლებამოსილების გარეშე გააუქმა საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუცია, უხეში ძალა დაუპირისპირა ეროვნულ მოძრაობას, გააჩაღა სამოქალაქო ომი, რითაც ნიადაგი შეამზადა ქვეყნის ტერიტორიული დაქუცმაცებისათვის.

სამხედრო საბჭოს მემკვიდრე სახელმწიფო საბჭომ ე. შევარდნაძის მეთაურობით ახალი მიმართულება მისცა მოსახლეობის დარბევებს, ტერორსა და რეპრესიებს, პარალელურად იწყებს აფხაზეთის ომს, რომელსაც ამთავრებს სოხუმის დაცემით. ომმა, რომელმაც შეიწირა 50ათასზე მეტი, ეკონომიკურად უმწეო მდგომარეობაში ჩააგდო საქართველოს მთელი მოსახლეობა.

ამ უბინძურესი ღალატისა და დანაშაულის ფონზე ე. შევარდნაძის ძირითად მიზანს წარმოადგენდა ე. წ. ხელისუფლების ლეგიტიმაცია, მისთვის კანონიერი ხელისუფლების სტატუსის მინიჭება, ეს სისხლიანი ხელისუფლებაა, როგორიც იყო გადატრიალების პირველ დღეებში და არავითარი საერთო არ გააჩნია მმართველობის დემოკრატიულ საწყისებთანაც კი.

ძალაუფლების ხელში ჩაგდებასთან ერთად ე. შევარდნაძემ და მისმა მაფიოზურმა კლანებმა, ხელში ჩაიგდეს ქვეყნის სიმდიდრე, მისი საწარმოო რესურსები და პოტენციალი.

დღეს, ეროვნულ სიმდიდრეს ერთმანეთს ეცილებიან ერთი მხრივ, ე. შევარდნაძე და მისი კლანი, მეორე მხრივ, ე. წ. პრეზიდენტის კან-

ცელარიისა და პარლამენტის მაღალჩინოსანი მოხელეები, რომელთა მხრიდან ლობირების გარეშე მომავალი არ უნერია არცერთ ბიზნესს საქართველოში. სწორედ ამ მაფიოზურ – კლანურ დაჯგუფებათა ინტერესებს ხმარდება ის ინვენსტიციები, რომლებიც საზღვარგარეთიდან მოედინება, მაგრამ კორუფციონერთა ჯიბეებში ილექება.

ისმება კითხვა, რა მოგვცა ე. შვეარდნაძის პოლიციურ – დიქტატორულმა რეჟიმმა? ზოგადი შეფასებით, მან მოგვცა ეკონომიკის სრული სტაგნაცია, ეროვნული ცნობიერების რღვევა, მძაფრი საზოგადოებრივი დაპირისპირება.

გაცილებით მძიმე მდგომარეობა იკვეთება საგარეო ურთიერთობათა სფეროში. აშკარად, დაადგა მეზობელ ქვეყნებთან კონფრონტაციის ხარჯზე დასავლეთთან დაახლოების, ანუ პროდასავლურ ორიენტაციას.

სწორედ ამ მომენტებით იყო ნაკარნახევი საკოორდინაციო საბჭოს შექმნა, რომლის ძირითადი მიზანია კანონიერი, ლეგიტიმური ხელისუფლების აღდგენა. კანონიერი ხელისუფლება, ამ შემთხვევაში ვინაა კუთხით არ განიხილება. მას ენიჭება მსოფლიო, ზოგად საკაცობრიო მნიშვნელობა იმ აზრით, რომ კანონიერი ხელისუფლების დამხობა უმძიმესი დანაშაულია და მისი პრეცედენტი აღკვეთას ექვემდებარება.

საკოორდინაციო საბჭოს შექმნა ნაკარნახევი იყო ეროვნული ძალების ფიზიკური დაცვის აუცილებლობითაც. საჭიროა ალიკვეთოს ტერორი და რეპრესიები, რაც ე. შვეარდნაძის რეჟიმის მიერ სახელმწიფო პოლიტიკის რანგშია აყვანილი.

კანონიერი ხელისუფლების აღდგენას ალტერნატივა არ გააჩნია. ის უნდა აღდგეს, შეიქმნას დროებითი კოალიციური მთავრობა, უმოკლეს ვადაში დაინიშნოს საპარლამენტო და საპრეზიდენტო არჩევნები. მხოლოდ ამ გზით მოსული ხელისუფლება მოიაზრება კანონიერ და ლეგიტიმურ ხელისუფლებად.

საკოორდინაციო საბჭო აერთიანებს პოლიტოლოგებს, კანონიერი ხელისუფლების თვალსაჩინო წარმომადგენლებს, მეცნიერებისა და შემოქმედებითი ინტელიგენციის ფართო ფენას, ეროვნული გვარდიის

მებრძოლებს და მზად არის ითანამშრომლოს ყველა იმ პარტიასა და მოძრაობასთან, რომელთა მიზანს ქვეყნის გადარჩენა წარმოადგენს.

როგორც დამოუკიდებელი ორგანიზაცია, საკოორდინაციო საბჭო ანგარიშვალდებულია მის სტრუქტურებში შემავალი ძალების, ორგანიზაციებისა და მოძრაობათა წინაშე. ის ხელმძღვანელობს ეროვნული იდეოლოგიიდან გამომდინარე პრინციპებით და პასუხს აგებს ერისა და ქვეყნის წინაშე.

საკოორდინაციო საბჭო შექმნა დღიდან გვარდიის გენერალ-ლეიტენანტმა ბატონმა აკაკი ელიავამ, რომელმაც პრაქტიკულად დაამიტკიცა დასახული მიზნებისადმი ერთგულება.

საკოორდინაციო საბჭოს სისტემაში ფუნქციონირებდა პოლიტიკური საბჭო-სათათბირო, რომელიც განიხილავს და ოპერატიულად წყვეტს მიმდინარე მომენტის, ასევე სტრატეგიული მნიშვნელობის სამხედრო, პოლიტიკურ საკითხებს.

კანონიერი ხელისუფლების აღდგენის საკოორდინაციო საბჭოს პრესცენტრი.

აკაკი ელიავა

დღევანდელი ხელისუფლება იქით უნდა უხდიდეს ელიავას

ბოდიშს უნდა უხდიდეს და ფეხქვეშ ეგებოდეს

„ელიავა ტაშს უკრავს, ხუნტა კი ცეკვავს“

19 ოქტომბერი ალბათ საქართველოს ისტორიაში შევა, როგორც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი თარიღი. თუმცა ჯერჯერობით გაურკვეველია, ეს დღე მშვიდობის თუ არეულობის სანინდარი შეიძლება გახდარიყო, ისედაც არეულ ქვეყანაში, დასასრული ისეთი რომ ჰქონოდა, როგორიც ჩაფიქრებული ჰქონდა მის ორგანიზატორს ბატონ აკაკი ელიავას.

– ბატონო ლოთი, აკაკი ელიავა სენაკის ბატალიონის მეთაური იყო, ამდენად, კარგად იცნობდით. რამდენად მოსალოდნელია თქვენთვის ელიავას „რევოლუციური“ გამოსვლა?

– ელიავა კანონიერი ხელისუფლების ეროვნული გვარდიის სენაკის ბატალიონის მეთაურია. მისი ვალი კონსტიტუციის, ხელისუფლე-

ბის, ხალხის, პრეზიდენტის და ტერიტორიული მთლიანობის დაცვაა. ელიავას მეომრის ფიცი არ გაუტეხავს, იგი მონაწილეობას იღებდა აფხაზეთის ომშიც და დამხობილი ეროვნული ხელისუფლების აღდგენაშიც.

- და ამას ყველაფერს რა კაშირი აქვს „ჩვენი დროის გმირთან“?

- აი, ამ რეპრესიების და შურისძიების ერთერთი მსხვერპლია აკაკი ელიავა, რომელიც იდეენება და ფაქტიურად ტყეში ცხოვრობს. მას არ მიუტოვებია თავისი მებრძოლეები. კაკომ ჩვენი დაღუპული მებრძოლეების უმრავლესობას საფლავიც კი გაუკეთა. იგი ყოველთვის მიდის დაღუპული მებრძოლეების საფლავთან. და შესანდობარს ამბობს. ყველა ჩვენთაგანის ნაცვლად, ვინც კი ციხეში ვართ გამოძინედულები... ისიც ვიცო, მის შვილებს ბევრჯერ მშვიდობას დაუძინებიათ, მაგრამ კაკო ყველა მეომრის ოჯახს მოხმარებია. აბა სხვას ვის ახსოვს ის გმირები, ვინც საქართველოს თავისუფლებას შესწირა თავი? სწორედ კაკო უვლის ძმათა საფლავებს.

- და მაინც, რას იტყოდით „რევოლუციურ“ გამოსვლაზე?

- რაც შეეხება „რევოლუციურ“ გამოსვლას: კაკო პოლიტიკოსი არ არის, მებრძოლი კაცია. მან კარგად იცოდა რომ, ამ ხუნტას მისი „შემორიგება“ კერძო მიზნებისათვის აწყობდა. ამიტომაც კაკო არასოდეს შერიგებია ამ ხელისუფლებას და არც შეურიგდება. ანდა, რას სჭირს კაკოს ხუნტასთან შესარიგებელი? ხუნტა იქით უნდა უხდიდეს ელიავას ბოდიშს და ფეხქვეშ ეგებოდეს, ოღონდაც მაპატიე, რაც სამეგრელოს სულში ვაფურთხეო. ხუნტის წარმომადგენლები დაცვიით კი არა, ჩოქვით უნდა ჩადიოდნენ სამეგრელოში და თითოეულ ოჯახს შეწყალებას სთხოვდნენ და არა არჩევნებისათვის ხმას. თუმცა სინდისიც კარგი საქონელიაო, ხომ გაგიგიათ გამონათქვამი? ასე რომ, ცხვარი თუ გაცხარდა - ცხარეაო.

- რამ გამოიწვია ელიავას ასეთი ნაბიჯი?

- ეს გამოიწვია იმანაც, რომ ხელისუფლებამ ვერ გამოიყენა იგი და კაკო შეავიწროვა.

- და მაინც დაიხია უკან, რა საჭირო იყო ეს ყველაფერი?

- მას არ სურდა სისხლი დაღვრილიყო, ამიტომაც დაბრუნდა უკან

და კვლავ ტყეში დაბინავდა. ამ აქციის დროს ლალატსაც ჰქონდა ადგილი. ყველაზე ძლიერი ბატალიონი კაკოს ჰყავდა და მის დასაშლელად პროვოცირება უნდა მოეწყოთ. კაკოს ამ ერთ ბატალიონსაც კი შეეძლო აფხაზეთის დაბრუნება, ხელისუფლებას კი ძლიერი ჯარი არ ანყობდა.

– მოვლენების შემდგომი განვითარებიდან გამომდინარე, ხომ არ ფიქრობთ, რომ ელიავა მართვადი იყო ხელისუფლებისაგან?

ელიავას მართვას ვერ შესძლებდნენ, რადგან იგი კანონიერი ხელისუფლების ეროვნული გვარდიის წარმომადგენელია. შეცდომისაგან დაზღვეული არავინ არის. მთავარია არ იყოს ლალატი. იქნებ ელიავამ გამოიყენა ეს ხელისუფლება? ელიავა ტაშს უკრავს, ხუნტა კი ცეკვავს, განა ეს ასე არ არის?

– მონინააღმდეგე ძალები ხელისუფლებამ ციხე კოლონიებში მოათავსა. როგორ ფიქრობთ, რატომ უჭირთ ელიავას ტყიდან გამოყვანა?

– უბრალოდ, მათ ჰგონიათ, ელიავა შემოირიგეს, ანუ მათთან გარიგება მოახდინეს, მაგრამ ელიავა ხუნტას ყოველთვის ეთამაშებოდა და დღესაც ეთამაშება. ელიავა მოუხელთებელია. იგი ყოველწუთს საომარ მზადყოფნაშია და არაფერზე უკან არ დაიხევს, თუ ხუნტამ მისი თავისუფლების აღკვეთა მოინდომა. ელიავა თავს შეაკლავს და ამით არ ჩაბარდება. ელიავამ იცის, თუ მოქალაქეთა კავშირი გაიმარჯვებს, პირველ რიგში, მას მოუწყობს პროვოცირებას და დაიჭერს.

– და ბოლოს, ხომ არ ფიქრობთ, რომ ელიავა თქვენთან შემოგზავნილი იყო?

– მეორედ არ გაბედოთ ასეთი კითხვის დასმა!

ლოთი ქობალია

შემოკლებით. ახალი თაობა 1999 წელი, 18 ოქტომბერი, № 287

ბანცხადება

1991-1992 წლების, მიჯნაზე საქართველოში დაწყებული სამოქალაქო ომი კვლავ გრძელდება, იგი დამთავრებულად ჩაითვლება მხოლოდ მაშინ, როდესაც დაპირისპირებული მხარეები, ანუ კანონიერი და ფაქტობრივი ხელისუფლება მიუსხდებიან მოლაპარაკების მაგიდას და მიაღწევენ შეთანხმებას. უკანონო რეჟიმის უკომპრომისობის გამო, ეს დღემდე ვერ მოხერხდა. ქვეყანა სამოქალაქო ომის შემდგომ ესკალაციის ზღურბლზე დგას. ბოლო დღეების ინფორმაციით, ფაქტობრივი ხელისუფლება ემზადება აკაკი ელიავას ბანაკზე იერიშის მიტანას. ამბოხებულებიც თითქოს აქტიურად ემზადებიან შესაძლო იერიშის მოსაგერიებლად.

ვიციტ, რომ საქმე გვაქვს მოძალადე რეჟიმთან, რომელსაც არ სურს ქვეყანაში მშვიდობისა და სტაბილიზაციის დამყარება, ერში თანხმობის ჩამოგდება, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, მამულიშვილურ მოვალეობად მიგვაჩნია მცირედი წვლილის შეტანაც კი სიტუაციის განმუხტვაში, შეიარაღებული დაპირისპირების, უაზრო და დამლუპველი სისხლისღვრის თავიდან აცილებაში. მივმართავ ფაქტობრივ ხელისუფლებას, შესაბამისი ძალოვანი სტრუქტურების ხელმძღვანელებს, უარი თქვან აჯანყებულთა ფიზიკური განადგურების მზაკვრულ გეგმებზე; თავი დაანებონ მათი მოტყუების, დროის გატანის ვერაგულ პოლიტიკას და დაიწყონ სერიოზული მოლაპარაკება როგორც ამბოხებულებთან, ასევე დევნილ უზენაეს საბჭოსთან.

პოლკოვნიკ აკაკი ელიავასთან და მასთან მყოფ სხვა ოფიცრებთან ჩვენი შეხვედრისას დავრწმუნდით, რომ ამბოხებულებს გულწრფელად სურთ დაუბრუნდნენ სამსახურს შეიარაღებულ ძალებში, რომ ისინი ნამდვილად წინააღმდეგი არიან სისხლისღვრისა, ამავე დროს სულაც არ გრძნობენ თავს დამნაშავეებად. აჯანყებულთა მეთაური მზად არის აწარმოოს დიალოგი არსებულ რეჟიმთან ჩვენი შუამავლობით. ფაქტობრივი ხელისუფლების თანხმობის შემთხვევაში, როგორც მე უკვე განვუცხადე ა. ელიავას, მზად ვარ დაუყონებლივ შევუდგე შუამავლის მისიის შესრულებას.

გაზეთი „ჭყონდიდელი“ (ჯემალი გამახარია)

„ახალი თაობა“ 22 ოქტომბერი 1998 წელი. (ელენე თევდორაძე)
ელიავა მიიმალა არა 20-მდე თანამზრახველით, არამედ 40-დე შე-
იარაღებული ოფიცრებით, ეს პიროვნებები დაფიქსირდნენ ჯიხასკა-
რის მოვლენების დროსაც, მაგრამ წარუმატებლობის შემდეგ გაუჩი-
ნარდნენ.

„ახალი თაობა“ 23 ოქტომბერი 1998 წელი (გურამ უსტიაშვილი)
ელიავა ის კაცია, ვინც საქართველოში ჩამოპატიჟებული თუ ჩა-
მოტყუებული ზვიად გამსახურდიამ მიიღო სენაკის აეროპორტში.

„ალია“ 26 ოქტომბერი 1998 წელი. (სარიშვილი – ჭანტურია)
„ელიავას თბილისელი კოორდინატორი, შესაძლოა კვირაიაც იყო“.

„ასავალ – დასავალი“ 19-25 ოქტომბერი 1998 წელი. (ირაკლი ბა-
თიაშვილი)
ელიავას კარგად ვიცნობ, ფრთხილი კაცია, ამიტომ დარწმუნე-
ბული ვარ, რომ მხოლოდ ორასი მშვიერი მეომრისა და დატაცებული
ტექნიკის იმედით არ დაიწყებდა ამბოხს.

„კვირის პალიტრა“ 26 ოქტომბერი 15 ნოემბერი 1998 წელი.
(თევზაძის სატელეფონო საუბარი)
– ბატონი პრეზიდენტი, 19 ოქტომბერს, მე გავეცი ბრძანება ცეცხ-
ლის გახსნის შესახებ და მზად ვარ, დავამტკიცო ჩემი სიმართლე სა-
სამართლოს წინაშე.

„ალია“ 27 – 28 ოქტომბერი 1998 წელი. (ბესარიონ გუგუშვილი)
ელიავას თბილისის ალება სხვის დაუხმარებლადაც შეეძლო.

„კვირის პალიტრა“ 1 – 5 ნოემბერი
ელიავა იმის ჩიტი არ არის, გაფრენილი, გალიას დაუბრუნდეს.

როსა ნილაბი სახეს ვერ ფარავს

ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის მონაპოვართა გაცამტვერება, ეროვნული იდეოლოგიის დევნა, საბოლოოდ მიმართულია ქართველი ერის მოსპობისაკენ, როგორც სულიერად, ისე ფიზიკურად.

„სიმაღლისა და კანონიერების მომხრეებს“ (რომლებიც უფრო მეტია, ვიდრე 87 პროცენტი) კვლავაც „შესაშური“ სიტყვებით გვამკობენ, თუმცა წელიწადზე მეტია, რაც ლანძღვა დაიწყეს და აქამდე ჩვეული ტემპით გრძელდება.

დამცირებული და შეგნებული „თავისუფლებით გზაბნეული პოლიტიზირებული ბრბო“, „დამოკიდებულ აზროვნებას გადაჩვეული მასა“, „ფსიქიკურად მოშლილი საზოგადოება“, ისევ ითხოვს კანონიერების აღდგენას, რადგანაც მხოლოდ მასში ხედავს, გზას ხსნისა და გადარჩენისას.

ვინ იფიქრებდა, თუ ხალხის რჩეულ პრეზიდენტს აიძულებდნენ დაეტოვებინა საქართველო, დაგვიბრუნებოდა „გადემოკრატიებული“, გარუსებული შევარდნაძე და რამდენიმე ათეულ ათას დოლარად, მარკად და მანეთად გაყიდდა საქართველოს.

„იმედია“ შენი „აღმაშენებელი“ რუს ოფიცრებს, ეგრეთწოდებულ თურქ მესხებს, ოსებსა და სხვა ათასი რჯულის გადამთიელთ დაასახლებს, საკუთარი მინიდან იძულებით განდევნილთა ადგილ-მამულზე. ის პოლიტიკური პარტიები, რომლებიც ბატონ ზვიად გამსახურდიას და მის ხელისუფლებას დიქტატორულად ნათლავდა და ათასგვარი პროვოკაციებით სახელს უტეხდა, მთელი მსოფლიოს თვალში, დღეს ჯიუტად სდუმან. რატომაც არა, თურმე ნუ იტყვით და ლამის ამერიკასაც გავუსწროთ დემოკრატიაში. ვაი, სირცხვილო?

ჩვენო „დემოკრატი“ ლიდერებო, საინტერესოა. რითი მოგხიბლათ ამ „ეროვნულად“ 65 წლის ასაკში დამუხტულმა ამხანაგმა ედუარდმა – ავგუსტინემ (ან. უკვე გიორგად მონათლულმა). სად გაქრა თქვენი ეროვნული სულისკვეთება და ერთიანობა, როგორც ეს 1989 წლის აპრილის დღეებში იყო? თუ პეტრიაშვილისა და მარჯანიშვილის სა-

ქართველო არ მოგწონდათ, ჯაბა იოსელიანისა და იზა ორჯონიკიძის საქართველომ რითი მოგხიბლათ? – შევარდნაძით?

მაშინ იცოდეთ, არ არსებობს „დემოკრატი“ შევარდნაძე, არსებობს გაქნილი კარიერისტი, რომელმაც ხალხის შრომისა და სისხლის ხარჯზე მოახერხა გაძრომა რუსეთსა და მსოფლიოში.

კვლავ განითვლებულა საქართველო შევარდნაძის ხელში, არა მარტო სისხლით, იდეოლოგიურად, არამედ სირცხვილისგანაც – მთელი მსოფლიო წინაშე, რადგანაც ქართველ ერს ჰყავს ისეთი ვაი ქართველები – ორჯონიკიძისა და ბერბიჭაშვილის შთამომავალნი, როგორებიც შევარდნაძე და მისი სათამაშო პაიკები არიან.

ლმერთო! გააძლებინე საქართველოს ასეთი ქართველების ხელში. ჩვენ გვნამს, რომ სიკეთე სძლევს ბოროტებას, სიმართლე გაიმარჯვებს და იპოვის გზას ტაძრისაკენ, საითკენაც მივყავდით¹. ღმნათ მერაბ კოსტავასა და ბატონ ზვიად გამსახურდიას. „ქართული ერის გზა ქრისტეს გზაა, ეკლიანი გზა ჯვარცმისა და გარდუვალი აღდგომისა“.

...დროა გამოფხიზლდეთ და გონს მოეგოთ. მოინანიოთ და განმენდილი შეხედეთ ღვთის სასამართლოს!

მ. ზანელი

აჩრდილი 37-ისა; ან გზა ხსნისა

1991 წლის დეკემბრიდან საქართველოში მიმდინარე პროცესები, აშკარად ემსგავსება 1801-1921 წლების ისტორიას. საბჭოთა იმპერიის რღვევის პროცესში „პერესტროიკის“ მესვეურებმა პრორუსულ და იმპერიულ ძალებთან ერთად, ყველაფერი გააკეთეს იმისათვის, რომ კავკასია დარჩენილიყო რუსეთის იმპერიის სასაზღვრო ზოლში. ამ უმნიშვნელოვანესი გეოპოლიტიკური რეგიონის ხალხთა ეროვნული თავისუფლებისათვის, აუცილებელი იყო ბალტიისპირეთის მსგავსად, ერთიანი კავკასიის დაპირისპირება რუსეთის იმპერიასთან. სწორედ

ამ მათთვის მომაკვდინებელი ფაქტორი, გათვალისწინებით, რუსეთის რეაქციულ-იმპერიული ძალების მიერ მოხდა ყარაბაღის ომის ინსპირირება, რამაც ლახვარი ჩასცა კავკასიის ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობას და მის ერთიანობას. რაც შეეხება საქართველოს ეროვნულ მთავრობას. მას დაუპირისპირდნენ იმპერიული, პროკომუნისტური და ფსევდოეროვნული ძალები, რომლებიც რიგში მოყვებოდნენ ეთნიკური უმცირესობის პარტოკრატიულ ხელმძღვანელთა და სეპარატისტ ელემენტთა ანტიქართულ გამობხრობებს.

რუსეთის იმპერიის მსახურებს, შევარდნაძეს და მის თანამზრახველებს დარჩათ ერთი გზა-გადადგომა ან დიქტატურა, სტალინურ სატანური 37 წლის პერიოდის აღორძინება, რათა დაიწყოს მასიური ტერორი ზვიადისტებისა ანუ ეროვნულ განმათავისუფლებელი ძალების წინააღმდეგ.

სწორედ ამ მიზანს ისახავდა განცხადება, რომელიც გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ 1993 წლის 27 თებერვალს გამოაქვეყნა ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ, რითაც მოითხოვა რესპუბლიკაში საგანგებო წესების შემოღება და მთელი ძალაუფლების გადაცემა შევარდნაძისათვის, რომელიც რა თქმა უნდა, მომავალი რეფერენდუმის ძლიერი შედეგებით დაკანონდებოდა. მათ თეორიულ მოთხოვნას მოყვა გეგმაზომიერი, პრაქტიკული ნაბიჯი შევარდნაძისა (ორჯონიკიძისა) და იგი გაემგზავრა სოხუმს, რათა ხელოვნურად შეექმნა იმიჯი ქვეყნის ბედზე მზრუნველი და მეზრძოლი ხელმძღვანელისა. ამით ისევე, როგორც უკანონო არჩევნების წინ სურდა, კიდევ ერთხელ მოეტყუებინა ხალხი, რათა (რეფერენდუმის გზით) ვითომ დემოკრატიით ატრიბუტიკა მიეღო დიქტატურული ძალაუფლება.

1. საქართველოში მოხდა სამხედრო გადატრიალება, რომლის მიზანი იყო საქართველოს დამოუკიდებლობისა და სახელმწიფოებრიობის, ამასთან ეროვნული მთავრობისა და ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის მოსპობა-განადგურება, რომლის შედეგად სახელმწიფო სათავეში კრიმინალურ ბანდებზე დაყრდნობით, მოვიდნენ პრორუსული იმპერიული მაფიოზური ძალები, რომელთაც შექმნეს მითი ქართული დამოუკიდებელი სახელმწიფოებრიობის.

2. ხუნტის უკანონო მთავრობას არ შესწევს ძალა ქვეყნის დემოკრატიული მმართველობისა, რის შედეგად საქართველოში მიმდინარეობს სრული სახელმწიფოებრივი ანარქია, რაც გამოიხატება შემდეგში.

ა) რუსეთისა და პრორუსული ძალების მიერ სპეციალურად ინსპირებული, სამაჩაბლოსა და აფხაზეთის ომით საქართველომ დაკარგა აღნიშნული ტერიტორიები, რომელსაც შეეწირა დიდძალი ქართული გენოფონდი. აფხაზეთში მიმდინარე ბრძოლები რენეგატ მთავრობას სჭირდება რუსეთთან დადებული ხელშეკრულების სისრულეში მოსაყვანად. ამას ემატება ხუნტის მცდელობა ქვეყნის შიგნით კუთხეების ერთმანეთთან დაპირისპირებისა.

ბ) ქვეყნის ეკონომიკა ხელთ იგდეს მაფიოზურმა კრიმინალ-ბანდებმა, რომლის შედეგად საქართველო და ქართველი ხალხი დადგა ეკონომიკური კატასტროფის ზღვარზე.

გ) დაუყოვნებლივ გადადგეს ხუნტის უკანონო მთავრობა, რომელსაც არ შესწევს ძალა ქვეყნის დემოკრატიული მართვისა, რომელმაც კატასტროფიული შედეგები ნგრევა, ომი, შიმშილი, გენოციდი, ეკონომიკური, პოლიტიკური და ზნეობრივი კრიზისი, ტერორი და დიქტატურა მოუტანა ქართველ ხალხს, რომელთა საფუძველზეც ცდილობს გაყიდოს საქართველოს ინტერესები და ხელი მოაწეროს რუსეთთან ხელშეკრულებას, რითაც საბოლოოდ დასამარდება საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა.

2) მოვითხოვთ დაუყოვნებლივ აღსდგეს საქართველოს კანონიერი ხელისუფლება, საქართველოს რესპუბლიკის პარლამენტის და სამშობლოში დაბრუნდეს ხალხის მიერ კანონიერად არჩეული პრეზიდენტი ბატონი ზვიად გამსახურდია

სენაკის სტუდენტური კავშირი

აფხაზეთის ომში მონაწილეთა სია სენაკიდან (სამაჩაბლო)

№ 2 საგანგებო დანიშნულების ბატალიონი

კურდღელია კონსტანტინე,

ელიავა აკაკი,

გოგია თენგიზი,

სართანია ხვიჩა,

ახალაია შალვა,

ახალაია მურმანი,

საჯაია ნუგზარი,

თულაძე მურმანი,

ქობალავა დიმიტრი,

კარტოზია რევაზი,

ხულორდავა რევაზი,

ჩალიგავა ვახტანგი,

ჩალიგავა რომანი,

შურლაია სოსო,

კაჭარავა ხვიჩა,

პაჭკორია კახა,

ბოხუა გენადი

ჯაიანი ზაზა,

ხარბეღია აკაკი,

ხუბენაია მალხაზი,

სიჭინავა რომანი,

კაჭარავა ვაჟა,

ჭითავა ჯემალი,

ჭითავა იურა,

ლომაია დავითი,

კორშია ბეჟანი,

დარსალია რევაზი,

ბეგია ამირანი,

ბეგია ბერიკო,

გვაზავა ზურიკო,

გოგინავა სოსო,

ზარქუა გია,

გაბელა დემური,
წულეისკირი კახა,
ხარბედია ზაზა,
ტყებუჩავა მერაბი,
ნორღვავა პაატა,
შურლაია კონსტანტინე,
ზარანდია ვალერი,
ჭითავა მამუკა,
ოთხოზორია თამაზი,
ნინუა გიული,
კაჭარავა ბესიკი,
მირგატია მერაბი,
ფოფხაძე ნოდარი,
ჯლამაძე მამუკა,
კიუტი ტარიელი,
ლეთორდიანი რეზო,
გოგია ზაზა,
გოგია გელა,
ტვილდიანი ბიძინა,
ბასილაია ლევანი,
სოსელია თამაზი,
ჭანტურია ზაზა,
შულაია იმედო,
ადამია მერაბი,
კაკალია ზურაბი,
კვირტია ოთარი,
ჭანტურია აბესალომი,
ბერაია იურა,
კვირკველია ჯემალი,
ესებუა გივი,
ფაჩულია მამია,
ხოფერია თენგო.

1992 წლის 8 აპრილს როგორ შეაჯამეს მია ჭანდურიას ზვინად გამსახურდიას სურათი

დღის პირველ საათზე ორი მსუბუქი ავტომანქანა მიადგა გია აბრამის ძე ჭანტურიას ოჯახს, მანქანიდან ჩამოვიდა რვა შეიარაღებული პირი, ოთხი უკანა კარს მიადგა, წინა კარები კი ავტომატის კონდახით შეამტვრიეს, ამ დროს სახლში იმყოფებოდა ოჯახის უფროსი გ. ჭანტურია შვილი დათო ჭანტურია, ლელა ჭანტურია და ფეხმძიმე რძალი ხათუნა ხარბედია.

დაუპატიუებელმა სტუმრებმა მოითხოვეს სახლის გაჩხრეკვა ყოველგვარი სანქციის გარეშე, იარაღის ამოღების მიზნით, მამა – შვილი გია და დათო ჭანტურიები იატაკზე დაანვინეს და კედლიდან ჩამოგლიჯეს პრეზიდენტის ზვინად გამსახურდიას სურათი და ავტომატის წვერით გია ჭანტურიას პირთან მიუტანეს და უბრძანეს, რომ სურათი შეეჭამა, გია ჭანტურიამ, როდესაც სურათი შეჭამა ცინიკურად შეეკითხნენ, გემრიელი იყო? გიამ უპასუხა, ძალიან გემრიელი იყო, მეორესაც შევჭამდიო.

შემდეგ ერთ-ერთი შეიარაღებული გამოვარდა გარეთ და მოგროვილ მეზობლებს დაემუქრა, თუ სახლებში არ შევიდოდნენ იარაღით დაცხრილავდნენ და გინებაც მიაყოლა „შედიო, თქვენი დედა.....“.

გამოიყვანეს მამა-შვილი წასაყვანად, ერთ-ერთმა, დათო დატოვა და გია წაიყვანეს, რადგან ორსული ქალი შეეცოდათ, შტაბში გიას მოუწყვეს დაკითხვა და ცემა, ერთი დღე-ღამის განმავლობაში ყავდათ დაკავებული. ამ ხნის განმავლობაში მრავალ დაკითხვასთან ერთად ბევრი დარტყმა მიაყენეს ავტომატის კონდახითა და ხელით.

შეიარაღებულმა „წესრიგის დამცველებმა“ გაჩხრეკვასთან ხელს გაათანეს ოჯახის ნივთები და ფული...

გია ჭანტურია ცხოვრობს სენაკში, ტაბიძის ქუჩა № 2-ში.

თყვიების წვიმაში აღმასობდნენ სენაკური მუშები...

უცნაური ფენომენია ადამიანის სული. რას არ იტევს იგი, სიხარულსა და აღმაფრენას, დარდსა და წუხილს... ხელმოცარვისას უიმედობა, იმედი იელვებს ისევ და ასეა სულ...

სულის აჯანყება-აფორიაქებას თავისი შემწე და მსასოებელი გააჩნია. ეს არის პოეზია.

პოეზია, რომელიც უხსოვარი დროიდან ჭირსა და ლხინში თან ახლდა კაცთა მოდგმას გასამხნეებლად და მოჭირნახულედ.

აჯანყებული ბერძენთა პრომეთე, თუ ჩვენი ამირანი ბაბლონის გოდოლი თუ არგონავტების ძნელი და შორეული მოგზაურობა, გზის საგალობელი ლილეო, აკვანთან თქმული იავნანური, ვინ მოსთვლის კიდევ რამდენი სახეები და ხილვები გადასულა თაობიდან თაობაზე.

ისტორიის ქარხეტილებს გადარჩენილი და მათი გადამრჩენი მართო მატთანე როდი გახლდათ, არამედ იყო პოეზიაც.

პოეზია იყო კაცთა დარდის გამქარწყლებელი, სიხარულის ამცეკვებელი, სული გაფაქიზებულ – ამაღლებული და რაოდენ სასიხარულოა, რომ სენაკს, და სენაკელებს, მუდამ გამორჩეული ადგილი ეკავა პოეზიის სიყვარულსა და მისადმი თაყვანისცემაში. ამაზე მეტყველებს გასული საუკუნის 60-70 წლებში მოწყობილი დღესასწაულები, საყოველთაოდ განთქმული სენაკური საღამოები, ასევე ადგილობრივ სცენისმოყვარეთა მიერ გამართული ალეგრა წარმოდგენები, რომლებშიც უხვად იყო ჩაქსოვილი პოეტური ქმნილებათა თვალმარგალიტები, ვალერიან გუნიას, შალვა დადიანის, აკაკი ხორავას, ალიო ადამიას, ალექო შენგელიას, ნოდარ ჯალაღონიას, ლანდა მასხულიას პოეზია. მშობლიურ კუთხეს არასოდეს მოკლებია მუზისა სტუმრობა და მათ მიერ მინიჭებული აღმაფრენა, მაგრამ 1991-92 წლებში, როდესაც ჩვენს ქვეყანას შავმა ღრუბელმა გადაუარა, სრულიად უცნობ

სენაკელებს ხმა ამოაღებინა მომხდური ბარბაროსების არა კაცობამ და აალმასდნენ სენაკური მუზები.

მიტინგზე ტყვეების წვიმაში ისმოდა მიგაფონიდან ცრემლნარევი ხმა.

ტყვიები წვიმდა...

ოო... როგორ წვიმდა,

ქართველი ქართველს კლავდა,

სიცოცხლე არად ღირდა...

და აღმასობდა მუზა...

იქნებ არ იყო გვიან,

იმას ესროდნენ ტყვიას

რასაც სამშობლო ქვია!

ეს საბავშვო ბიბლიოთეკის გამგე

ქეთევან ლატარია იყო.

ზვიადი

ვინ შესძლოსო აგონებდა

მტკვარს შეჭრილი არაგვი,

მტკვარიც ნათქვამს აყოლებდა,

არაკია, არაკი...

და წიოდა,

და ჩიოდა,

მოშაირე შარებში,

უთავოც კი

თავპირს ჰყოფდა,

დამონებულ კარებში,

ვინ რას ბჭობდა,

ვინ ვინ გამობდა,

და ბორგავდა რიონი,

სულს გვხდიდნენ და

„ძმობას გვჩრიდნენ
 მაინც საპატიონი.
 – ვითომ შესძლოს
 ცრუობით და ყმედობით
 თქვენსას მაინც არ
 იშლითო?
 აღარ გახსოვთ
 დაგიმთავრდათ
 ბასიანი,
 კრწანისი?
 განაგრძობდა
 კბილის კრაჭუნს
 პირმშო უცხო თემიდან,
 თერგიდან დის
 თქვენი თემა,
 არ გაუშვათ
 ხელიდან!
 ღია ცის ქვეშ
 ღრიანცელში,
 ღილს იკრავდა
 წყვდიადი,
 მაგრამ ამ დიდ
 განსაცდელში
 გამობრწყინდა
 ზვიადი...
 ეს მან შესძლო,
 მართლაც შესძლო,
 და რას ერჩი უგნურო,
 არც გახდება საქართველო
 უგულო და უსულო...
 ქვეყნის ხსნისთვის
 ამხედრებულს

დაიცავენ სანდონი,
 ზეციერო,
 მინიერო,
 იხსენ ზვიად ბატონი.
 1992 წლის 10 თებერვალი

ეს სულმნათი ნოსირელი მურად ოდიშარიას – (ფილოლოგის) ნაკითხული ლექსი იყო.

გულს ნუ იტეხ შვილო ჩემო,
 უნდა დავთმო მზერა
 ნამუსახდილ საქართველოს
 ვერ ვუყურებ ვერა.
 მაშ ამხედრდი გულო ცხელო,
 რალამ გაგაჩერა?
 პატივაყრილ საქართველოს
 ვერ უყურებ ვერა!
 შვილთა შენთა დასახსნელად
 სანუკვარო ფრიად,
 დამტვრეული საქართველოვ
 დაიბრუნე ზვიად.

მურადი

ანდრო კანკავა - უდიდესი ფალავანი და უდიდესი კაბრიოტი

სენაკელ ფალავანთა შორის ერთ-ერთი გამორჩეული გახლდათ ხორშელი ანდრო კანკავა. საშუალო სკოლის შემდეგ პირნათლად მოიხადა მხედრული ვალი. 1977 წელს დაამთავრა თბილისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი მებალეობა-მევენახეობის სპეციალობით.

ანდრო კანკავამ 1972 წელს თბილისში ჭიდაობა დაიწყო სპორტის დამსახურებული ოსტატის, ორგზის ოლიმპიური და ხუთგზის

მსოფლიოს ჩემპიონ ლევან თედიაშვილის ხელმძღვანელობით. სახელოვან ფალავანს ალლომ არ უღალატა – ანდრო კანკავამ გულმოდგინე მეცადინეობით, მალე ოსტატიც და საკუთარი თავიც ასახელა. მძიმე წონაში საქართველოს ჩემპიონობა მოიპოვა და სპორტის ოსტატის წოდებაც მიენიჭა. 1975 წელს სოფლის სპორტსმენთა საკავშირო ჩემპიონატში პირველი ადგილი დაიკავა და მთავარი პრიზიც დაიმსახურა. მომდევნო წელს მახაჩყალაში ტრადიციული საერთაშორისო ტურნირი გაიმართა ხუთგზის მსოფლიოს ჩემპიონის – ალი ალიევის პრიზზე. შეჯიბრებაში მასპინძლებთან ერთად პოლონეთის, ჩეხოსლოვაკიის, ბულგარეთის, უნგრეთის, რუმინეთის, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკისა და მონღოლეთის უძლიერესი ფალავნები მონაწილეობდნენ. გუნდურ ჩათვლაში გაიმარჯვა საბჭოთა კავშირის ნაკრებმა, რომლის შემადგენლობაშიც ანდრო კანკავა გამოდიოდა. მეორე ადგილზე ბულგარელები, მესამე კი ჩეხოსლოვაკიელები გავიდნენ. თავად კანკავამ ხუთი შეხვედრა მოიგო სუფთა და მძიმეწონოსანთა ფინალში მან ევროპის ჩემპიონატის ბრინჯაოს მედალოსანი რუმინელი ანაკე დაამარცხა და კვარცხლბეკის უმაღლეს საფეხურზე ავიდა. ანდრო კანკავა 1977-1984 წლებში მუშაობდა სპეციალობით მარნეულის „ალგეთის“ საბჭოთა მეურნეობაში. 1986 წლიდან ჩართული იყო ეროვნულ მოძრაობაში. ის იყო ზვიათდ გამსახურდიას დაცვის უფროსი. მისი თანამოაზრე, უერთგულესი და მისი იდეების გამტარებელი.

მერაბ შამათაშას პოეზია

თენგიზ სიგუას

ნულარ გვაშინებ სიგუავ,
ზარბაზნებთ და თოფებით,
უიარალონი გაგოჭავთ
პოლიტიკური თოკებით.

ჩვენი საბრძოლო ვაზნაა,
პოლიტიკური მეთოდი,
მინაში წასვლა მოგიწევს
მესაფლაეების მეტროთი.

გადადექ, „ჩემო“ თენგიზა,
საქმე აკეთე დიადი...
მთავრობის სახლში რა გინდა,
იქ უნდა დაჯდეს ზვიადი.

ედვარდ შევარდნაძის

მოგენატრა საქრთველო,
გამყიდველო, მოლალატევ,
საქართველო არ მიგიღებს,
თეთრო მელავ შევარდნაძევ!

საქართველოს აღარა აქვს
შენი დასამარხი მინა,
აქ არავის არ ჭირდება,
შენ სანაგვე ყუთის ვირთხავ!

გაიხსენე ცხრა აპრილი,
სხვა მრავალი სისხლის ღვრები,

საქართველო გადათელე,
ახლა გიყვარს? ახლა ტკბები?

ამბროსის ძევ იქ იყავი,
ქართველ ხალხს არ დაენახვო,
შენ რუსეთის შვილი ხარ და
იქვე უნდა დაიმარხო.

გუმბარიძევ, შენც გესმოდეს
ედვარდისა რაც უთხარი...
პირი აქეთ არ იბრუნოთ,
დაინერეთ რუსის გვარი.

ნიკოლოზ ადამია

მით მუთი ოკო თქუასი,
ნისქვილქ ოკო ქუას!
მართალიში რაგადიშენ
მითინქი ვადმედურას...

სანაკარებს მუთუნი,
ვადაშქურინუანსი,
მუჭო დიდ მორკინეს,
ნესტორ ესებუასი.

გაუმარჯოს ჩქინ კოჩანას,
ჩქინ ნდამუსი, დო ჭკუასი,
ზვიად გამსახურდიასი
საქორთუოშ ჯგირ სქუასი.
ნაკითხული მიტინგზე
1992 წლის 28 თებერვალს.

ეკონია ყოფედასი,
 ჯაბა სქანი ჯარეფიში,
 წარბ ეკორჩხილ ყაზახიში
 ტყებ გერძუ კამბეშიში.

ქოგიფუნსი ცოდა ჩქინი,
 ჯიმალეფდო დალეფიში,
 მისით ზვიად ვანანსინი,
 გახარება ვარე თოში.
 ქირი ქობლოლამუდასი
 არდა სანაკარეფიში.
 1992 წ. 10 მარტი.

თინა გოგუა

თავისუფლება, საქართველო, ერი, ზვიადი...
 სხვა საფიცარი მე არა მაქვს, არცა მექნება,
 ჩვენ ვართ ყველანი ერთი სულით გადამზულები,
 ღმერთო გვიხსენი, შეისმინე ჩვენი ვედრება.
 თავისუფლება, საქართველო, ერი, ზვიადი...
 იყო ქართველთა საოცნებო სულის სიმაგრე,
 ნუ შეშინდებით ახოვანო სენაკელებო,
 სული ვეძიოთ დაკარგული ღმერთის წინაშე.

ტანკის გრუხუნში ჩამქრალა
 დიდი ნაპერწკლის იმედი,
 მიშველეთ დედა, რას ხედავს

ვაიმე, ჩვენი შვილები...
 ნეტავ ვინ გაყო ესენი,
 ვინ მისცა ტყვიის ლილები,
 ხელში ყვავილი გაუხმათ.
 ჩვენი სანყალი ბიჭები...
 რა მწარე ასატანი ხართ,
 ესაა ჩვენი იმედი?
 აღარ ესროლოთ ერთმანეთს,
 დედებს ესროლეთ ტყვიები...

ფიქრია ნაროუშვილი

თხუალა ზვიაღს

მიტინგიშა ხალხი იშენთ გილურს,
 მითინ ვაჩენდუ ყუდესი,
 ვასაჭირუ მეთური
 თვითონ ხალხი დუდენსი...

ჩქინი ხალხი თეს რთხულენსი
 მაღას აშო მუღასი...
 გინიპტუათ საქორთუო,
 მტერის ხეშე ღურასი.
1992 წ. პირველი მარტი
 ნაკითხული მიტინგზე.

საქველმოქმედო საზოგადოება „სსოვნა“

ტყვიების წვიმაში გამობრძმედილებო, ათას ჭირვარამ გამოვლილ-
ნო, სამეგრელოს საუკეთესო შვილების დამკარგავებო, მაგრამ მაინც
ამაყნო და უდრეკნო, გულზე სევდა რომ შემოგწოლიათ დღეს, სევდა
მამულის გადარჩენისა, რომლის გადარჩენას ეწირება ჩვენი კუბოს
ამწვევი ახალგაზრდობა, ჩვენი, ოქროს ფონდი, რომელ ერსაც ახალ-
გაზრდობა არა ყავს, ის ერი ბებერიაო, უთქვამს ძველებს, ერის ის-
ტორიაში მრავლად ყოფილა ისეთი მომენტებიც როდესაც წყდებოდა
ერის ყოფნა-არყოფნის საკითხი, როდესაც დღის წესრიგში მდგარა
ქართველობის, როგორც ერის ფიზიკური განადგურება, რჯულიანთა
და ურჯულოთა მიერ. თუ დღეს ქართველი ერი არსებობს, ეს ჩვენი
სახელოვანი წინაპრების ვაჟკაცობის, უმეტესწილად სწორი პოლი-
ტიკური აზროვნების და კეთილგონიერების შედეგია, ოთხმა წელმა
განვლო მას შემდეგ, რაც 9 აპრილის ტრაგედია მოხდა, ჯერაც არ შე-
უკრავს პირი, საქართველოს მკერდს დამჩნეულ იმ იარაგს სამუდამო
ტკივილად, რომ გაინანია თითოეულმა ჩვენგანმა, იმ ტკივილმა გა-
მოგვალვიდა შეგკერა და გაგვაერთიანა, დაგვაფიქრა, გაგვაძლიერა,
თავი ამაყად აგვანევენა და მტკიცედ დაგვაყენა თავისუფლებისაკენ
მიმავალ ძნელ გზაზე.

თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისაკენ მიმავალი გზა უფრო
ბენჯიანი და ეკლიანი აღმოჩნდა, ვიდრე ის, პირველი ნაბიჯები წარ-
მატებით ფრთაშესხმული რომ გვეგონა.

მოპოვება შედარებით ადვილი აღმოჩნდა, დაცვა გაცილებით
რთული და მძიმე, რადგან ორგულ არს ბუნება ქართველთა, ამ ბუ-
ნებას, ამყამადაც არ უღალატია, ფაქტიურად დაყოფილ-დახლეჩილია
საქართველო. ეს უკვე მერამდენედ, ჩვენი ბედკრული ისტორიის მან-
ძილზე, ერს გაერთიანება გაამთელებს, დამოუკიდებლობა და თავი-
სუფლება, სანუკვარი მიზნისკენ საერთო სწრაფვა და არა ნგრევა,
ძარცვა და ქაოსი.

სულისშემძვრელ და სავალალო დროთაგან, არც სხვა ჟამს დაგ-
კვლებია შავი დღეები, მერე და მეორე დღეისთვის უფრო გაგვიმრავ-

ლდა სისხლიანი დღეები, ძაძით იმოსებიან დედები და ეს ცრემლი, დღეს, უნაპიროდ სდის ბერმუხა საქართველოს.

კაცი ყველაფერს ეგუებაო და ჩვენც ყოველ სალამოს სატელევიზიო პროგრამა „მაცნეს“ შემდეგ ეკრანზე მარადიული „ხსოვნა“ და სულსშემძვრელი ჰანგი, რომ აჟღერდება, სისხლი გეყინება ძარღვებში ადამიანს, მაგრამ სანამდე ახსოვს თავისი ისტორია ქართველ კაცს, სანამდე ახსოვს ... კოდირებულია მასში ილიას, ვაჟას, დავითის, ცოტნეს, ბერი თევდორეს, დიმიტრი მეფის და სხვათა ხსოვნა. იმ ერს გადაშენება არ უნერია. მშვენიერი მინა-წყალი გვრგებია სამკვიდროდ, მოყვარეს რომ გულს უხარებდა დ ათასი რჯულის მტაცებელს მოსვენებას უკარგავდა მუდამ, მაგრამ დღეს საქართველოს რესპუბლიკა პირისპირ დარჩა ორ ერთმანეთს დაპირისპირებულ ერთი მხრივ, ჭეშმარიტად ეროვნულ და მეორე მხრივ, ფსევდო-დემოკრატიულ კოსმოპოლიტიკური იდეის შეჯახებათა ასპარეზად ახლა, როგორც იტყვიან საქართველოს ყველა კუთხიდან უტევენ, როგორც შინაური, ისე გარეშე მტრები, თუმცა ქრთველს დალხინებული დღე არასოდეს ჰქონია, მისი ტანჯული ისტორიის მუდმივი სიმბოლო ცალ ხელში თოფი და მეორეში გუთანნი იყო, რომელიც ნათლად მეტყველებდა ცხოვრების ქართულ წესზე. ისტორიას განმეორება ყვარებია და დღეს გუთნის მაგივრად ცალ ხელში თოფი გვიჭირავს და ქართველები ერთმანეთს ვხოცავთ. არ არის ერსმანეთის დანდობა, დღეს კაენები დაეუფლნენ საქართველოს და არის უთავბოლო ხოცვა და ჟლეტა, დავკარგეთ სამაჩაბლო, აფხაზეთს, ოთხჯერ დაილაშქრა და გაიძარცვა სამეგრელო, სადაც ასეულობით უდანაშაულო ადამიანი დაიღუპა, უკანონო მთავრობამ ამ უდანაშაულო დაღუპულთა სულებს არავითარი პატივი არ მიაგო. არ, მიაგო იმიტომ რომ, ისინი კანონიერებისა და კანონიერი პრეზიდენტის მომხრენი იყვნენ, ქვეყანაში დაისადგურა რეპრესიებმა, შიშმა, დევნამ, დაპატიმრებებმა, ძარცვამ, მუქარამ, ამით უნდოდათ გაეტეხათ ჭეშმარიტების მძებნელი ხალხი, მაგრამ ამაოდ დაშვრა მტერი საზარი, ქართველობა არ დაჩოქილა უსამართლობის წინაშე. ის იბრძვის მთელი გამეტებით, რათა აღდგეს კანონიერება მთელს საქართველოში.

სამეგრელომ თავის დაღუპულ შვილებს თავად მიაგო პატივი საქველმოქმედო საზოგადოება „ხსოვნის“ ჩამოყალიბებაში, ფასდაუდებელია საზოგადოების მუშაობა, რადგან ის არის ისტორიის უტყუარი მემკვიდრე, ის მისხალ-მისხალ აგროვეებს ყოველ ცნობას დაღუპულთა, დარბეულთა, გაძარცვულთა, დევნილთა, ნაცემთა და დაპატიმრებულთა შესახებ.

სენაკის რაიონში საქველმოქმედო საზოგადოება „ხსოვნა“ ჩამოყალიბდა 1992 წლის 2 დეკემბერს, ამ საზოგადოებაში დღეისათვის გაერთიანებულია 60 წევრი, ცხრა თვის განმავლობაში საზოგადოებამ უდიდესი მუშაობა გასწია, იმისათვის რომ ღირსეული პატივი მიეგო თითოეული სენაკელისათვის, ის აქტიურ მონაწილეობას ღებულობდა სენაკის რაიონში მიმდინარე ყველა პოლიტიკურ აქციაში, თავად აწყობდა სპეციალურ მიტინგებს.

საზოგადოება „ხსოვნამ“ 1992 წელს 22 დეკემბრიდან 1993 წლის 6 იანვრამდე გამოაცხადა გლოვის დღეები. დღევანდელი მთავრობის მესვეურთ უნდოდან საზეიმოდ აღენიშნათ, როგორც ტოტალიტარიზმის დამხობის აღმნიშვნელი დღე, მაგრამ საზოგადოება „ხსოვნის“ მიერ გაზეთში გამოქვეყნებულმა სამგლოვიარო განცხადებამ, გაკრულმა პროკლამაციებმა, თავდახრილმა შავლენტაშემო-ვლებულმა ეროვნულმა დროშებმა, მდუმარე მანიფესტაციებმა და სამგლოვიარო პარაკლისებმა, სენაკის მუდმივ მოქმედ ეკლესიაში არ მისცა საშუალება, დღევანდელ მთავრობას, ამ დღეებისათვის საზეიმო ელფერი მიეცა.

შურს მხოლოდ იმით იძიებდნენ სამგლოვიარო დროშებს ხსნიდნენ, მაგრამ მეორე დილით, ჩვენი ხალხის მიერ, ის დროშები ისევ თავის ადგილზე ეკიდა. 2 თებერვალს, სენაკის ცენტრალური ქუჩები კვლავ მოიფინა სამგლოვიარო თავდახრილი ეროვნული დროშებითა და პლაკატებით, გაიკრა პროკლამაციები, მოეწყო მდუმარე მანიფესტაციები და სამგლოვიარო პარაკლისების გადახდა სენაკის მუდმივ-მოქმედ ეკლესიაში, თბილისში, 2 თებერვალს, მიტინგზე დახვრეტილ ქართველთა სულის მოსახსენებლად, შესაძლებლობის ფარგლებში დავადგინეთ მათი სახელები და გვარები.

25 თებერვლის საპროტესტო მიტინგზე საზოგადოებამ აქტიური მონაწილეობა მიიღო და მისმა წევრებმა პროტესტი გამოხატა ამ დღისადმი, რადგან ეს დღე ეროვნული ძალების დამარცხების დღედ არის მიჩნეული.

13 მარტს, სენაკი კვლავ შეიმოსა თავდახრილი ეროვნული დროშებით, საზოგადოება „ხსოვნამ“ გაზეთში გააკეთა განცხადება, 13 მარტი სენაკში გამოცხადებულიყო გლოვის დღედ და ამით პატივი მიეგოთ 1992 წლის 13 მარტს მიტინგზე დახვრეტილ ავთანდილ ელიაშასა და ყველა იმ დაღუპულ სენაკელთა ხსოვნას. ავთანდილ ელიაშას დახვრეტის ადგილზე დადგმული იქნა მარმარილოს ფილა წარწერით „13 მარტს სენაკის მიტინგზე დახვრეტილ უდანაშაულო ავთანდილ ელიაშას ხსოვნას“, ის ადგილი შემკული იქნა ყვავილებით, აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ ორი დღის შემდეგ ხუნტის მესვეურების მიერ აღებულ იქნა ეს ფილა, როგორც მამხილებელი საბუთი, მათ მიერ ჩადენილი ბარბაროსობისა. იმ დღეს, ხუნტის წევრებმა გამოიყვანეს ორი ბეტერი და ასამდე კბილებამდე შეიარაღებული შინაგანი ჯარი ადგილობრივი ხელმძღვანელობითურთ, რათა არ ჩატარებულიყო მიტინგი და ისინი გვერეკებოდნენ ეკლესიაში, მაგრამ საზოგადოების სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ სამოქალაქო პანაშვიდი სწორედ ქალაქის ცენტრში მისი დაღუპვის ადგილას გადავიხადეთ.

2 აპრილს აბაშაში დაიდგა კუსო ოდიშარიას ხსოვნისადმი აღსანიშნავი მარმარილოს ქვა, რომელიც დადგა სენაკის „მრგვალმა მაგიდამ“ იგორ ნარმანიას ხელმძღვანელობით, ამ დღეს ჩამოვიდნენ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკიდან და ახლო მდებარე რაიონებიდან სტუმრები. ისინი ვინც შეესწრო ორ აპრილს კუსო ოდიშარიას ტანკებით გატანას.

9 აპრილს სენაკის საქველმოქმედო საზოგადოება „ხსოვნამ“ ჩაატარა სამგლოვიარო მიტინგი, 26 მაისს, სენაკში ჩატარებულ მიტინგზე საზოგადოება „ხსოვნის“ თავმჯდომარემ ქეთევან ლატარიამ ყურადღება გაამახვილა სიტყვაში გამოსვლისას მერაბ კოსტავას ცხოვრების ამსახველ ეპიზოდებზე.

საზოგადოება „ხსოვნა“ ეწევა მეცნიერულ მოღვაწეობასაც ის ქმნის მთელ რიგ ისტორიულ ალბომებს, სადაც მიუყერძოებლად აშუქებს. სენაკში მიმდინარე ყველა მოვლენას. ეს ალბომები შემდეგი თანამიმდევრობითაა შედგენილი – „სენაკის სისხლიანი ქრონიკები“ აქ დღიურების სახით აღწერილია სენაკში ჩატარებული ყველა მიტინგი, „იმ ავბედით დღეებს იგონებენ სენაკელები. აქ მოთავსებული მასალები მოგვითხრობენ სენაკში გაძარცვულ, დარბეულ, ნაცემ, რეპრესირებულ ადამიანებზე, „სენაკის რაიონში გავრცელებული პროკლამაციები“ „სენაკის ფოტოდოკუმენტები გვამხელენ“ „სენაკის რაიონის ეროვნული მოძრაობა პერიოდიკის ფურცლებზე“ „როცა ქართველი, ქართველსა კლავდა“ „ტყვიების წვიმაში აღმასობდნენ სენაკური მუზები“ და ბოლოს „სიმართლის მსახურები“ ხსოვნის წევრთა ბიოგრაფიები.

სენაკის საზოგადოება „ხსოვნას“ არაღეგალურ პირობებში უხდება მუშაობა, მას არ გააჩნია სამუშაო ოთახი, საბანკო ანგარიში, მისი შემოსავალი სანევრო ანარიცხებისა. მიუხედავად ამისა, მაინც მოახერხეს მატერიალური დახმარების განევა „მხედრიონის“ მიერ უდანაშაულოდ დაჭრილ, სამი შვილის მამის ჯონსონ სამინავასთვის, საზოგადოება ყველაფერს აკეთებს სულიერი და მორალური მხარდაჭერა აღმოუჩინოს ყველა სენაკელს.

სენაკში დღეს დაძაბული ვითარებაა. ერთმანეთის პირისპირ დგას ორი შეიარაღებული ძალა ქართველებისა, რომელიც ერთი საქართველოს კანონიერი ხელისუფლებისა და კანონიერი პრეზიდენტის მომხრეა, მეორე კი ამ ძალის დამთურგნელი უკანონო ხელისუფლებისა, დღითი-დღე იზრდება დაძაბულობა და მოსთქვამს მეგრელი დედა „ვოი, ნენა, ვოი ნანა, ვოი ნანა“, ყველას გვმართებს მოძმეთა მიმართ ღირსეული პატივის მიგება, მაგრამ გლოვის წილ საქმეც უნდა გაკეთდეს. ამას ქვეყანა კი არა დალუპულთა სულები მოითხოვენ ჩვენგან. არ გაგვეცრუებიან მათი უკანასკნელი სურვილი, არ გაგვეხარებიოს მტერი, არ გაგვეცინებიოს ეშმაკი, დამდგარვიყავით იქ,

ამაყად და შეუპოვრად, სადაც სიმართლის ქარიშხალი ქრის, სადაც ჩვენი შვილებისა და ქვეყნის ბედი წყდება სურვილია ამ ეკლიან თავისუფლებისაკენ მიმავალ გზაზე გფარავდეთ ღმერთი ან და მარადის.

სენაკის საქველმოქმედო საზოგადოება „ხსოვნის“ თავჯდომარე
ქეთევან ჟორჯის ასული ლატარია
სენაკი, 1993 წლის 12 აგვისტო.

სამშობლოს სიყვარული

სამშობლოს სიყვარული სამართლიანობის გარეშე შეუძლებელია, როდესაც დადგა ქართველი ერის წინაშე თავისუფლებისა და მონად ყოფნის არჩევის უამი. საზოგადოება ორად გაიყო, ერთ მხარეს დარჩა ჭეშმარიტი სამშობლოს თავისუფლებისათვის მებრძოლი ქართველობა. მეორე მხარეს, კი კორუპირებულთა ინტელიგენცია, რომელთაც ადრე გაბატონებული (ფენა) ეჭირათ საზოგადოებაში, წინ აღუდგნენ ქართველი ერის ინტერესებს და 1991 წლის 22 დეკემბერ-იანვარში მოაწყვეს შეიარაღებული აჯანყება, რომელიც არასოდეს ამოიშლება ქართველი ერის ისტორიიდან. ამ აჯანყებით ქართველმა ერმა მიიღო ჩვენი შვილების უხმო სხეულები, დანგრეული და მიწასთან გასწორებული უნიკალური ისტორიული ძეგლები, დანგრეული სამეგრელო, აფხაზეთი, ოსეთი და მთლიანად საქართველო, გაძევებული პრეზიდენტი და ეროვნული პარლამენტი, უგულველყოფილია ქართველი ერის ნება. ეს უდიდესი ტრაგედიაა ქართველი ერისა, რომელიც დღესაც გრძელდება.

22 დეკემბერს, დაწყებული ეს შეიარაღებული აჯანყება დღევანდელი ხელისუფლებისათვის არის მიჩნეული დიქტატურისა და ტოტალიტარიზმის დამხობის დღედ.

სენაკელმა მოსახლეობამ ამ დღის აღსანიშნავად გამოაცხადა გლოვის დღეები. გამოქვეყნდა საზოგადოება „ჭყონდიდელის“ საზოგადოებისა, „ხსოვნისა და ეროვნულ დაუმორჩილებლობის კომიტე-

ტის“ ერთობლივი განცხადება 22 დეკემბრიდან 6 იანვარის ჩათვლით გამოცხადებული იყო გლოვის დღედ, იმ ქართველი ვაჟკაცების სულის უკედევსაყოფად, ვინც დაეცა ბარიკადების სხვადასხვა მხარეს. მიუხედავად მრწამსისა და შეხედულებისა.

სენაკში აღნიშნულმა ორგანიზაციებმა გააკრეს პროკლამაციები, სადაც მოუწოდებდნენ სენაკელ მოსახლეობას 22 დეკემბერსა და 6 იანვარს ეკლესიაში გადაიხდიდნენ დაღუპულთა სულის მოსახსენებელ პარაკლისებს, რომელშიც მთელმა სენაკის მოსახლეობამ მიიღო მონაწილეობა. „საზოგადოებების“ წევრებმა, ქალაქის ქუჩებში გამოფინეს (ყოფილი) თავდახრილი ეროვნული დროშები შავი ლენტეხით, ამან საგონებელში ჩააგდო თბილისიდან მოვლინებული შინაგანი ჯარისა და მილიციის თანამშრომლები. მათ გააძლიერეს თავიანთი დაცვა ცოცხალი ძალითა და ტექნიკით, სამი ტანკი და სამი ბეტეერი, მილიციის მუშაკებმა სცადეს, დღისით, ჩამოეხსნათ ეროვნული დროშები, მაგრამ მოსახლეობას აქტიური ჩარევის შედეგად, ეს ვერ გაბედეს – საღამოს კი ამნის საშუალებით ყველა დროშა სათითაოდ ჩამოხსნილიქნა. რამაც მოსახლეობის გულისწყრომა გამოიწვია. მოენყო მშვიდობიანი მანიფესტაციები, მესამე საშუალო სკოლიდან. ყვავილებით იქნა შემკული სენაკში „მხედრობისა და გვარდიის“ ჯარისკაცების ხელით დაღუპულთა საფლავები. საზოგადოება, „ხსოვნის“ – ჭყონდიდელისა და ეროვნული დაუმორჩილებლობის კომიტეტი, ერთობლივმა მოქმედებამ საშუალება არ მისცა რაიონის ადგილობრივ ხელმძღვანელობას ზემოთ აღნიშნათ ეს თარიღი. სენაკის მოსახლეობამ ამ თარიღებს გლოვით უპასუხა, რადგან ეს ის თარიღებია, საიდანაც იწყება საქართველოსა და ქართველი ერის ტრაგედია.

20 იანვარს აღნიშნული საზოგადოების წევრები 70 კაცის შემადგენლობით, ზუგდიდს ეწვია. იქ გამართულ მიტინგზე სიტყვით გამოვიდნენ, ყოფილი უზენაესი საბჭოს დეპუტატი იგორ ნარმანია, საზოგადოება „ჭყონდიდელის“ თავჯდომარე იგორ ბოჯგუა და სტუდენტთა კავშირის თავჯდომარე მეგონა ჩემია. მათ აქტიურად დაუჭირეს მხარი ზუგდიდში მოწყობილ საპროტესტო აქციებს.

მზისადარ მორჩინაშა

მზისადარ გრიშას ასული ტორჩინაშა დაბადებულია 1950 წელს სენაკის რაიონის სოფელ ფოცხოში. 1967 წელს ამთავრებს ფოცხოს საშუალო სკოლას. მიღებული აქვს საშუალო სპეციალური განათლება. ბუღალტერი. 1970 წელს ოჯახის შექმნასთან დაკავშირებით საცხოვრებლად გადმოდის სენაკში. ცოლად მიყვება ვაჟა აკაკის ძე გადელი-ას. ჰყავს ორი შვილი, ქალ-ვაჟი და ოთხი შვილიშვილი. 1990 წლიდან 1991 წლის 7 იანვრამდე მუშაობდა კოოპერატივ „ავტოში“. ხოლო ბოლო წლებში საჯარო მოხელეა აიპში. არის პენსიონერი. წლების მანძილზე ჩაბმული იყო ეროვნულ მოძრაობაში. 9 აპრილის მონაწილეა.

ნინო გაბელია

ნინო ვლადიმერის ასული გაბელია, დაიბადა 1921 წელს სენაკის რაიონის სოფელ ახალსოფელში (ძონძირი) გლეხის ოჯახში. ორი კლასი ამავე სოფელში ისწავლა, ოთხი კლასი სენაკის I საშუალო სკოლაში, შემდგომ მშობლების საცხოვრებლად კახეთში გადასვლასთან დაკავშირებით, შვიდწლიანი განათლება საგარეჯოში მიიღო, სენაკის რაიონში კვლავ დაბრუნების შემდეგ 1936-37 სასწ. წელს ირიცხება სენაკის პედაგოგიურ სასწავლებელში, რომელსაც ამთავრებს 1941 წელს. იმავე წელს მუშაობას იწყებს სენაკის რაიონის სოფელ ზანაში მასწავლებლად. ოჯახი შეუქმნია 1941 წლიდან, მისი პედაგოგიური მოღვაწეობა არ შეცვლილა მიუხედავად ძალიან მცირე ანაზღაურებისა. როგორც თვითონ აღნიშნავს უკეთესობის იმედით იყო გამსჭვალული. არის საქართველოს პირველი, ღირსეული პრეზიდენტის, ბატონ ზვიად გამსახურდიას მომხრე.

თინა მოგუა

თინა მუშნის ასული გოგუა, დაიბადა ჩხორო-წყუს რაიონში, საშუალო სკოლა დაამთავრა 1974 წელს. 1978 წელს დაამთავრა ქ. სოხუმის სამედიცინო სასწავლებელი, მუშაობდა სოხუმში რესპუბლიკურ საავადმყოფოში მედდად. 1980 წელს გათხოვებასთან დაკავშირებით მუშაობას იწყებს, კურორტ მენჯში. იყო პროფესიონალი ექთანი.

ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი, უყვარს პოეზია, ლექსების წერა და კითხვა. სასკოლო პერიოდიდან, მე-7 კლასიდან ეუფლება „ვეფხისტყაოსანს“ ზეპირად მოყოლას. არის „ჭყონდიდელის“ საზოგადოების წევრი. ზვიად გამსახურდიას მხარდამჭერი.

მადონა მოგინავა

გოგინავა მადონა ბონდოს ასული დაიბადა სოფელ უშაფათში 1955 წელს, 15 ივნისს. დამთავრებული აქვს საშუალო სკოლის სრული კურსი ქ. სენაკში, № 5 სკოლაში. აქვს საშუალო სპეციალური განათლება. დამთარვებული აქვს სენაკის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმი აგრონომიული განხრით. ამჟამად, არის მე-2 ჯგუფის ინვალიდი, არის დაავადებული ეპილეფსიით, არის ძალიან კეთილი ბუნების, სიმართლის მოყვარული პიროვნება, ამიტომაც არის კანონიერი ხელისუფლებისა და ცნობიერი პრეზიდენტის, ბატონ ზვიად გამსახურდიას მომხრე.

დინარა ჯოლოხაძე

დინარა ვლადიმერის ასული ჯოლოხაძე – დავითაია, დაიბადა 1947 წელს, წალენჯიხის რაიონი სოფელ მიქაევაში, გლეხის ოჯახში. დედის გარდაცვალების გამო 1954 წელს გადმოდის საცხოვრებლად ჩხოროწყუს რაიონის სოფელ მუხურში, დეიდას ოჯახში.

დაამთავრა მუხურის საშუალო სკოლის სრული კურსი. 1965 წელს შედის ზუგდიდის ტექნოლოგიურ ტექნიკუმში, რომლის სრული კურსიც წარჩინებით დაამთავრა 1968 წელს. 1970 წელს ქმნის ოჯახს, რის გამოც საცხოვრებლად გადმოდის სენაკში. 1979 წლიდან 1988 წლამდე მუშაობს სენაკის № 1 ჩაის ფაბრიკაში ცვლის უფროსად. 1988 წელს ჩაის ფაბრიკის მაშინდელი ხელმძღვანელობის ზემოქმედების გამო, ტოვებს აღნიშნულ სამუშაოს და აგრძელებს მუშაობას ნოსირის სავაჭრო ცენტრში წიგნების სექციის გამგე-გამყიდველად.

ეროვნული მოძრაობის მონაწილე და აქტიური გულშემატკივარია ზვიად გამსახურდიასი.

ზურაბ დავითაია

ზურაბი მევლუდის ძე დავითაია დაიბადა 1971 წლის 6 აპრილს. 1978 წელს შედის სენაკის № 1 სკოლაში, რომლის სრული კურსი დაამთავრა 1988 წელს. იყო სპორტის ოსტატობის კანდიდატი, საქართველოს ჩემპიონი, რამოდენიმეჯერ იყო მეორე და მესამე პრიზიორი. 1989 წელს გაიწვიეს ჯარში, მსახურობდა გერმანიაში. 1991 წელს იყო სენაკის რაიონის „ომონის“ წევრი. ცოლშვილიანია. ეროვნულ მოძრაობაში აქტიურ მონაწილეობას იღებდა.

ციცინო დავითაია

ციცინო დავითაია, დაიბადა 1954 წელს სენაკის რაიონის სოფელ ძველსენაკში. 1972 წელს დაამთავრა ძვ. სენაკის საშუალო სკოლა. პარალელურად სწავლობდა სენაკის მე-2 საშუალო სკოლასთან არსებულ მუსიკალურ ათნლედში, რომელიც დაამთავრა 1974 წელს.

1972 წელს მუშაობა დაიწყო ძვ. სენაკის საშუალო სკოლასთან არსებულ მუსიკალურ სტუდიაში მუსიკის მასწავლებლად. 1973 წელს ოჯახის შექმნასთან დაკავშირებით, სამუშაოდ გადმოვიდა სენაკის მე-3 საშუალო სკოლაში მუსიკალური სტუდიის მუსიკის მასწავლებლად, სადაც მუშაობდა 1978 წლამდე.

ოჯახური პირობების გამო 1978 წელს ოჯახით საცხოვრებლად გადადის თურქმენეთის რესპუბლიკის ქალაქ ჩარდყოუში. 1979 წელს მუშაობას იწყებს ჩარდყოუს № 65 ბ/ბაღში მუსიკის მასწავლებლად, პარალელურად მუშაობს კულტურის სახლში სამხატვრო ხელმძღვანელად. არის ეროვნული მოძრაობის აქტიური წევრი. ზვიად გამსახურდიას მხარდამჭერი.

ნუნუ თულაძე

ნუნუ (ინგა, მიტროფანეს ასული თულაძე, დაიბადა 1955 წელს ქ. სენაკში, დაამთავრა სენაკის მე-3 საშუალო სკოლა. არის მარტოხელა დედა, ჰყავს ვაჟიშვილი. დამთავრებული აქვს თბილისის სამედიცინო ტექნიკუმი, აგრეთვე ზუგდიდის სავაჭრო ტექნიკუმი. მონაწილეობდა ეროვნულ მოძრაობას აქციებში. იდგა სიმართლისათვის მებრძოლი ხალხის გვერდით და როგორც თვითონ ამბობს, იდგება

მანამ, სანამ ჩვენი ერი არ მიაღწევს და არ მოიპოვებს სიმართლისა და ცნობიერების აღდგენას.

მიტინგებზე მონაწილეობისათვის აყვანილია პატიმრობაში რამოდენიმეჯერ, არის მჯდომარე აქციის მონაწილე. ხალხის დახვრეტის მნახველი. როგორც თვითონ ამბობს, მასთან ერთად სიმართლისათვის მებრძოლი ხალხი, დღესაც განიცდის ამ ხელისუფლებისაგან დევნასა და შევიწროებას.

მიქაძე გულნარა

მიქაძე გულნარა ილიას ასული, დაიბადა 1952 წლის 22 დეკემბერს ქ. ცხაკაიაში, ყავს ერთი ვაჟი - ბექა დავითის ძე კუპრეიშვილი.

სკოლის სრული კურსის დამთავრებისთანავე სწავლას აგრძელებს ქ. თბილისის მ. თოიძის სახელობის სამხატვრო სასწავლებელში, რომელსაც ამთავრებს 1975 წელს. იმავე წლის სექტემბრის თვიდან მუშაობას იწყებს ცხაკაიას მე-7 საშუალო

სკოლაში, სახვითი ხელოვნების მასწავლებლად. 1978 წელს სწავლის გაგრძელების მიზნით გადადის ცხაკაიას რაიონის სოფელ გეჯეთში გამგე-მასწავლებლის თანამდებობაზე, სადაც მუშაობს 1989 წლამდე.

პარალელურად სწავლას აგრძელებს უმაღლეს სასწავლებელში, თბილისის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტის „ალმა-მატერის“ ისტორია-პოლიტოლოგია, ისტორია-ფილოლოგიის ფაკულტეტზე.

არის ახალგაზრდა შემომქმედთა ასოციაციის წევრი.

ეროვნული მოძრაობის წევრი. ზვიად გამსახურდიას იდეების გამტარებელი.

რომან მაქაცარია

რომან ამერანის ძე მაქაცარია, დაბადებულია 1950 წელის 9 აპრილს ქ. ტყვარჩელში.

1953 წელს ოჯახი საცხოვრებლად გადმოვიდა სენაკის რაიონში. 1967 წელს ამთავრებს თეკლათის საშუალო სკოლას.

1968 წელს იმყოფებოდა საბჭოთა არმიის რიგებში, რომლის დამთავრებისთანავე იწყებს მუშაობას ავტოტექნომსახურების სადგურში ხელოსნად (1972 წ.).

1991 წლიდან, როგორც თვითონ აღნიშნავს, სხვადასხვა პოლიტიკური ვითარების გამო, არ მუშაობს. არის ეროვნულ მოძრაობაში, ყავს მეუღლე და 3 შვილი.

ფიქრია ნაროუშვილი

ფიქრია ანტიფოს ასული ნაროუშვილი, დაიბადა 1966 წელს ქ. ცხაკაიაში, მუშის ოჯახში. 1972 წელს შედის ნოსირის საშუალო სკოლაში, რომელსაც ამთავრებს 1983 წელს.

იმავე წელს სწავლას აგრძელებს ქ. ცხაკაიას მუსიკალურ სტუდიაში, რომელსაც ამთავრებს 1985 წელს. იმავე წელს იწყებს მუშაობას ნოსირის დ/ს მეურნეობის № 2 საბავშვო ბაღში მუსიკის მასწავლებლად.

1986 წელს ქმნის ოჯახს.

ჰყავს 3 შვილი. ჩაბმული იყო ეროვნულ მოძრაობაში. ერთგული ზვიადისა და მერაბის იდეების.

დიანა ოჩიგავა

დიანა ოჩიგავა დაიბადა 50 წლის წინ, აბაშაში, სადაც მისი მამა, იმეზამდ მუშაობდა პროკურორად. ეს არის მეორე მსოფლიო ომის წლები, რომელმაც შეინირა მისი მშობლების სიცოცხლე.

ზრდიდა, როგორც თვითონ ამბობს, ბებია და ბაბუა, ჰყავს ორი და, ორი შვილი, შვილიშვილი და რძალი.

პროფესიით პედაგოგია. თავის აღსაზრდელებს ასწავლის სიკეთეს, ბოროტების დათრგუნვას.

როგორც თვითონ ამბობს იმ დროიდან, საიდანაც მისი პიროვნების შემეცნება იწყება, ბოროტებას ებრძოდა.

ოცნებობს საქართველოს სრულ დამოუკიდებლობაზე, ცნობიერების აღდგენაზე. სჯერა სიკეთის ბოროტებაზე გამარჯვებისა.

ამბობს, რომ იბრძოლებს, რათა ჩვენს ლუხუმს კვლავ ელიროსო „ლაშარის გორაზე დადგომა“. უყვარს ზვიად გამსახურდიას გზა და იდეები. მისი ერთგულია და მხარდამჭერი.

როზა ტყეშელაშვილი

როზა ილიას ასული ტყეშელაშვილი დაბადებულია 1943 წლის 22 ივლისს, სენაკის რაიონის სოფელ ზანაში, მოსამსახურის ოჯახში.

1950 წელს შევიდა სენაკის რკინიგზის საშუალო სკოლაში, რომლის სრული კურსი დამთავრა 1960 წელს.

სკოლის დამთავრების შემდეგ მუშაობას იწყებს რაისაავადმყოფოში სანიტრად, 1962 წელს ეწყობა სენაკის მედდათა 2 წლიან კურ-

სებზე, რომლის სრულ კურსს ამთავრებს 1964 წელს.

1963 წელს ქმნის ოჯახს. 1966 წელს იწყებს მუშაობას ბავშვთა პოლიკლინიკაში პატრონაჟის დად.

ჰყავს 2 ვაჟიშვილი – ზურაბ ზაურის ძე სურმავა და მალხაზ ზაურის ძე სურმავა, რომლებიც ამჟამად ცხოვრობენ ქ. როსტოვში და მუშაობენ იქ. არის ეროვნული მოძრაობის აქტიური წევრი.

ინგა ჭააძე

ინგა ლევანის ასული ჭააძე, დაიბადა 1970 წელს, სენაკში.

სწავლობდა მე-7 საშუალო სკოლაში.

1988 წელს ჩააბარა მისაღები გამოცდები ქ. თბილისის მსუბუქი მრეწველობის ტექნიკუმში.

ყავს დედ-მამა და ერთი და. ეროვნული მოძრაობის გამორჩეული წევრი იყო.

„თავისუფალი სენაკი“

წმ. ილია მართლის საზოგადოების სენაკის ფილიალისა და საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის სენაკის კომიტეტის არაპერიოდული გაზეთი №1

ძვირფასო მკითხველო! თქვენს ხელთაა გაზეთ „თავისუფალი სენაკის“ პირველი ნომერი, რომელსაც გამოსცემს წმ. ილია მართლის საზოგადოების სენაკის ფილიალი და საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის სენაკის კომიტეტი. მაღალი იდელების ცხოვრებაში დამკვიდრებისათვის უდავოდ დიდი იარაღია თავისუფალი პრესა და აქედან გამომდინარე, დიდი როლი ენიჭება სენაკის სინამდვილეში ჩვენი გაზეთის დაარსებასაც, რომლის სახელწოდებაც შემთხვევით არ შეგვირჩევია. იმედია, რომ ჩვენი გაზეთი შეასრულებს თავის დანიშნულებას და ხალხს მიაწვდის საჭირო ინფორმაციას საქართველოში მიმდინარე მოვლენების შესახებ. ჩვენს გაზეთთან თანამშრომლობა შეუძლია ყველა დაინტერესებულ პიროვნებას, რედაქცია შეეცდება, რომ თავის ფურცლებზე ასახოს ყველა სასარგებლო აზრი, რომელსაც მკითხველები მოგვანვდიან. იმედია, რომ ჩვენი თანამშრომლობა იქნება საქმიანი და შედეგის მომტანი. შეგახსენებთ, რომ წმ. ილია მართლის საზოგადოების სენაკის ფილიალი არსებობს 1988 წლის დეკემბრიდან, ხოლო საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის სენაკის კომიტეტი კი, 1989 წლის 18 ივნისიდან. ღმერთი იყოს ჩვენი მფარველი.

გაზეთ „თავისუფალი სენაკის“ რედაქცია

აქცია ითხოვს თანადგომას

დღეს, ერის ბედ-იღბალზე დაფიქრების ჟამი დასდგომია სრულიად საქართველოს. პატრიოტული გრძნობა ყველა ქართველ ადამიანშია, მაგრამ, საქართველოს, მომავალისათვის ქართველობის ძალიან ცოტა ნაწილი იბრძვის. არადა, დღეს ყველასათვის გასაგები უნდა იყოს, თუ რა მძიმე დღეები მოუტანა საქართველოს საბჭოთა რუსეთის მო-

დერნიზებულმა იმპერიამ. 1921 წლის 25 თებერვლიდან მოყოლებული ქართველი ერი განიცდის, პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, ეკოლოგიურ, დემოგრაფიულ გენოციდს ოკუპაციისა და ანექსიის შედეგად, თავს მოხვეული კომუნისტური რეჟიმისაგან. ამ რეჟიმმა უზარმაზარი სისხლის ფასად მეოცე საუკუნის მიწურულამდე მოაღწია. მიუხედავად იმისა, რომ კომუნისტურ პარტიას არც არასოდეს გააჩნდა და არც ახლა გააჩნია ავტორიტეტი. იმპერიის შიგნით გაშლილმა დემოკრატიულმა და ეროვნულმა მოძრაობებმა ნათლად გამოავლინეს, რომ მარქსიზმი უტოპიაა, ლენინიზმი – ავანტიურა, ხოლო სოციალიზმი, უნიჭოდ ჩამოყალიბებული სახელმწიფოს წარუმატებელი ექსპერიმენტი. როგორც ბრძანა ბატონმა მერაბ კოსტავამ: – „სსრ კავშირი დაადგა არა პროდუქციის წარმოების, არამედ სხვადასხვა ფორმით კორუფციის გზით არსებობას. სსრ კავშირში შემავალი ყველა რესპუბლიკა და ეროვნება განიცდის მძიმე ეკონომიკურ კრიზისს“.

საქართველოში ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა სულ უფრო ძლიერი ხდება, ვინაიდან სხვადასხვა ეროვნულ-პოლიტიკური ძალები, მეტ რადიკალობას იჩენენ თავიანთ მოქმედებებში. ამჟამად, მთელ საქართველოში მიმდინარეობს წვევამდელთა საპროტესტო აქცია, სადაც ქართველი ჭაბუკები უარს აცხადებენ სსრ კავშირის საოკუპაციო ჯარებში სამსახურზე. ეს არის ძალიან საჭირო სამართლიანი და რადიკალური მოთხოვნა. ჩვენთან; სენაკშიც მიმდინარეობს ანალოგიური აქცია და მასში მონაწილეობას ლეზულობს ხუთი წვევამდელი. სამწუხარო და აღმამფოთებელია ის, რომ უამრავი გასანვევიდან, მხოლოდ ხუთმა სენაკელმა ახალგაზრდამ გამოთქვა სურვილი აქციაში მონაწილეობისა. როგორ?! ნუთუ ასე ღარიბი ვართ სენაკელები პატრიოტი ახალგაზრდებით? მათი, ვინც მზად არის თავისი მოქმედებით დაიცვას ერის ღირსება, სინამდინდე და თავისუფალი საქართველოს სამფეოვანი დროშა? ნუთუ მხოლოდ ხუთი წვევამდელია სენაკის სამხედრო კომისარიატისაგან ოკუპანტთა არმიაში გასანვევი? რა ხდება, სად არიან სხვები? ნუთუ ჯერ კიდევ ვერ გარკვეულან, თუ რა საზიზღარი და დამამცირებელია საოკუპაციო ჯარში სამსახური. ნუთუ ჯერაც ვერ გარკვეულან 9 აპრილის მსხვერპლის

წინაშე ქართველთა მოვალეობაში? ნუთუ არ დაფიქრებულან საოკუპაციო ჯარებში სიცოცხლემოსწრაფული ახალგაზრდების ბედის გამო? უამრავი დგას გააზრებული ბრძოლისა სენაკელი ახალგაზრდებო და ვიდრე გვიან არ არის, დაფიქრდით, გონს მოდით, თქვენ ხომ ქართველები ხართ!..

ნაწილი ახალგაზრდებისა და მათი მშობლები თანდაყოლილი მონური კომპლექსების ან უცოდინარობის გამო არ ეთანხმებიან ჩვენს პოზიციებს, მაგრამ ერთი რამ ფაქტია, რომ სენაკელი ახალგაზრდები /მეტწილად კომკავშირლები/ არ დგანან ეროვნულ ნიადაგზე. ამისთვის 1989 წლის 30 მაისიც კმარა. სენაკში, როგორც სხვაგან, მიმდინარეობდა წვევამდელთა აქცია. სენაკელები მაშინ მეტ თანადგომას გამოხატავდნენ ახალგაზრდებისადმი და ამ დროს, სენაკის კომკავშირის რაიკომმა პიონერთა პარკში მოაწყო დისკოტეკა. ამით, კომკავშირის რაიკომს სურდა, ახალგაზრდობის ნაწილის ჩამოშორება მიტინგებისა და აქციებისაგან, რასაც ნაწილობრივ მიაღწია კიდეც. მაგრამ წმ. ილია მართლის საზოგადოების წევრებმა მოვახერხეთ დისკოტეკის ჩაშლა. მართლაც რომ არ ეცეკვებოდა მაშინ ქართველ ახალგაზრდობას. ვინაიდან საამისოდ ბევრი მიზეზი არსებობდა.

ღმერთმა ჰქნას, რომ ყოველივე ეს, წარსულს ჩაჰბარდეს და სენაკელი ახალგაზრდების უმეტესი ნაწილი, იმეღია იფიქრებს არა ცეკვა-გართობაზე, არამედ ერისა და სამშობლოს სამსახურსა და ერთგულებაზე. აქციას თანადგომა სჭირდება, საქართველოს კი ერის ინტერესების დამცველი ახალგაზრდები! ჩვენთან არს ღმერთი!

ელისო ცომაია. წმ. ილია მართლის საზოგადოების

სენაკის ფილიალის გამგეობის წევრი.

სამწუხაროდ, წვევამდელთა აქციას შემდეგში არავინ შეერთებია. სენაკში იგი დაიწყო 13 ოქტომბერს და გრძელდებოდა ერთი თვის განმავლობაში. ვინაიდან აქციას არ მოჰყვა აზვირთება და მოხდა აქციის მონაწილეთა ნაწილობრივი დაკმაყოფილება, იგი შეწყდა შემდეგი მედეგებით: – ბესიკ ტყეუჩავასა და სოსო თოლორდავას გადაუვადეს ნახევარი წლის სამხედრო სამსახური, მალხაზ პირტახიამ

ისურვა, სამხედრო სამსახურის საქართველოში მოხდა და იგი დააკმაყოფილეს, ხოლო ორმა წვევამდელმა კი აქცია მიატოვა, გაუგებარი მიზეზებისა გამო. წვევამდელთა აქციები კი, გრძელდება და იგი განვევის დამთავრებამდე არ შეწყდება.

რედაქციისაგან

„წმინდა ილია მართლის საზოგადოების“ სენაკის ფილიალი, საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის სენაკის კომიტეტი და გაზეთ „თავისუფალი სენაკის“ რედაქცია თანაგრძნობას უცხადებს მთელ ქართველ ხალხს, საქართველოში ეროვნულ-განმანათლებლურ სუფლებელი მოძრაობის ერთ-ერთი ამღორძინებლის, ლეგენდარული რაინდის მერაბ კოსტავას გარდაცვალების გამო.

კომუნისტებო! ფრთხილად! ეს ეროვნული მოძრაობაა!

შემოდის ახალი; – ჟამი თავისუფლებისა. გვაჩუქა ეპოქამ ბრძოლა, შემართება, გამარჯვების რწმენა. ახლა, უმოქმედობა დანაშაულია. დანაშაულია მომავალი საქართველოს მოქალაქეების წინაშე, დანაშაულია დიდი წინაპრების აჩრდილთან. ინგრევა ღვთისა და კაცის მანყევარი საბჭოთა იმპერია და იბადება ახალი თავისუფალი საქართველო. საზიზღარია, ჯოჯოხეთური უკუნი კომუნისტური რეჟიმისა. ორასი წელია, რაც რუსეთის იმპერიალიზმი სისხლს სწოვს ქართველობას, მაგრამ განსაკუთრებულად სატანისებურია ბოლო სამოცდაათი წელიწადი. ხალხს რწმენა შეურყიეს ღმერთისა, დააჩვიეს საზიზღარი ლუკმის მოპოვებას. დაარბიეს ღვთის სახლი; – ეკლესია-მონასტრები. უარჰყვეს ეროვნული და მიიღეს სატანის მოძღვრება. საქართველოში, ყოველი ქალაქის ცენტრში წამოჭიმეს, ჩვენი დამპყრობისა და ამომგდების – ლენინის ქანდაკება. გაგვიწყვიტეს ინტელიგენციის საუკეთესო ნაწილი. გაგვიჩანაგეს ისტორიული ძეგლები. შეგვივიწროვეს ქართული ენა. უღმერთოდ წაგვგლიჯეს სისხლით მორწყული ქართული მიწის დიდი ნაწილი. წაგვართვეს სახელმწიფოებრიობის

ყოველი დასტური. გაგვირყვნეს კულტურა და შეგვავეწროვეს საკუთარ ოჯახში...

რით შესძლეს ამდენი? როგორ მოახერხეს ესოდენი ბოროტების განხორციელება? რუსნი მარტონი არ მოქმედებდნენ, მათ საქართველოში საკმაოდ ძლიერი საყრდენი ძალა გააჩნდათ: – ქართველი კომუნისტები! მათ ეზიარნენ სატანის /ლენინის/ ხატს და მიაფურთხეს სამშობლოს, გაჰყიდეს ყველაფერი, ეროვნული დამოუკიდებლობიდან დაწყებული და დასამარხი მინით დამთავრებული. გაჰყიდეს ყოველი და შეიძინეს შეძლებულად ცხოვრების უფლება. დაეჩვივნენ ქართული სისხლის ნოვას და ანთხევენ გესლს ეროვნულ მოძრაობის მიმართ. დაჰკიდეს სისხლისფერი დროშები საქართველოს ცაზე, გულზე მიიკრეს სისხლის სიმბოლო; – კომპარტიის მანდატები და სჩადიან ეშმაკისეულ საქმეებს!..

ახლა კი, ეროვნულ მოძრაობასაც უსინჯავენ კბილს. აქაოდა, ჩვენც ქართველები ვართ, ჩვენც პატრიოტები ვართო გაიძახიან და ცდილობენ, პირნათელი იერი დაიკავონ. ერის წინაშე. თითქოს რომ პარტიაში შემთხვევით მოხვდნენ. თითქოს რომ ხალხზე ფიქრით ათენებ-ალამებენ. თითქოს რომ თავისუფალ საქართველოს აშენებენ „კონსტიტუციური და პარლამენტური გზით“. ისე გულამოსკვნით სტიროდნენ, რომ თითქოს მათი დაპატიმრებული არ ყოფილიყვეს მერაბ კოსტავა. ისე მიაცილებდნენ მის კუბოს, თითქოს მის უბედურებაში ხელი არ ერიათ...

არა! ჩვენ არ გვჭირდება ყალბი ტონი ეროვნულ მოძრაობაში. ჩვენ ვებრძვით არა მარტო, რუსულ იმპერიას, არამედ მის საყრდენ ძალასაც ტანჯულ საქართველოში. ჩვენ არ მოვუწყობთ ქართველ კომუნისტებს ბიუნბერგის პროცესებს თავისუფალ საქართველოში. „არა შეჯდა მწყერი ხესა, არა იყო გვარი მისი“... კომუნისტებო ფრთხილად! ეს ეროვნული მოძრაობაა!

სოსო გეგელია. სედა-ს სენაკის კომიტეტის თავმჯდომარე

ნმ. ილია მართლის საზოგადოების სენაკის ფილიალი და სედპ-ს სენაკის კომიტეტი გაზეთ „თავისუფალი სენაკის“ მკითხველებს შეახსენებს, რომ ამა წლის აგვისტოდან დღემდე პატიმრობაში იმყოფებიან აფხაზეთში ქართველი მოსახლეობა. სენაკიდან დაპატიმრებულნი არიან – ირაკლი ჩაჩიბაია, ნუგზარ როგავა, ხვიჩა წონონავა და სერგო საჯაია. ირაკლი ჩაჩიბაია არის ნმ. ილია მართლის საზოგადოების სენაკის ფილიალის წევრი. მათი განთავისუფლების მოთხოვნით რამოდენიმეჯერ შევხვდით მაღალი რანგის ოფიციალურ წარმომადგენლებს. იძლევიან იმედებს, მაგრამ ფაქტი სახეზეა: – იმ დროს, როდესაც აფხაზეთში მოწყობილი მკვლელობათა მონაწილეები და მათი ინსპირატორები თავისუფლებაში არიან, ქართველი პატრიოტები პატიმრობაში იმყოფებიან. ჩვენ ყველა შესაძლებელს გავაკეთებთ მათი განთავისუფლებისათვის და იმედი, რომ სენაკელები ამ კეთილ საქმეში გვერდში ამოგვიდგებიან!..

ნმ. ილია მართლის საზოგადოების სენაკის ფილიალი და საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის სენაკის კომიტეტი, მაღლობას უცხადებს ყველა სენაკელს, ვინც ფინანსურ დახმარებას უწევს ეროვნულ მოძრაობას. მოგინოდებთ, რომ შემოწირულობა გაიღოთ საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის ფონდში. ეროვნული მოძრაობა არავის დაუკარგავს თანადგომას და დახმარებას. ღმერთმა გადღეგრძელოთ ერის საკეთილდღეოდ?

ხვალინდელი დღე გათენდება!

მძიმე განსაცდელშია დედა-საქართველო. მრავალტანჯული, უსამართლოდ მსჯავრდებული, უმშვენიერესი, ბრძენი ერის დედასამშობლო – საქართველო. დღეს, მრავალთა უზნეობითა და უსამართლობით უმწვავეს ტკივილებს განიცდის. საქართველოში, თუ მის ფარგლებს გარეთ, მცხოვრებთა გარკვეული ნაწილის გენოციდი განიცადა. საქართველო სისხლისღვრისა და საერთაშორისო შუღლის ასპარეზად

აქციეს. ქვეყანა, რომელიც მუდამ დედაშვილურად გულში იკრავდა სხვადასხვა ერთა შვილებს. კერიისა და მიწის სითბოს უნაწილებდა მის ქვეყანას თავშეფარებულ მრავალ ლტოლვილსა თუ სტუმართ. საქართველში, რომლის დაგლეჯა-დანაწილებას მუდამ ცდილობდა ოსმალთ, თურჯი სპარსი თუ არაბი, მუდამ მშვიდობიანად და თავისუფლად ცხოვრობდა აქ ქრისტიანი, ასე იყო ოდითგანვე დღემდე.

საყოველთაოდ ცნობილია, ქართველთა დიდი მეფის, დავით აღმაშენებლის უზადო შემწყნარებლობა და სათნო დამოკიდებულება მის ქვეყანაში მცხოვრები ყველა სარწმუნოების მიმდევართა მიმართ. სხვა ერთა სიყვარული, პატივისცემა და გულითადობა ტრადიციულია ქართველთა მოდგმისათვის. ყოველივე ეს ბევრის გაოცებასა და ბოროტ შურს იწვევდა. ამ შურის ბოროტ თესლზე სისხლიანი ნაყოფის აღმოცანებით, საქართველოს უბოროტესი და დაუძინებელი მტერი ხარობს, დღეს. ვაი, რომ მერამდენედ ხარობს ბოროტი! მრავალი და კაენის ცოდვის მოზიარე გამხდარა. საქართველოში, მიწიერ სამოთხეს რომ აგონებს ყოველ მის მხილველს, დღეს, ბოროტებამ და გაუტანლობამ დაისადგურა. მიწიერ სამოთხეში ცხოვრების უფლება კი მხოლოდ ურთიერთმეგობრობით, ურთიერთსიყვარულითა და ჭირ-ვარამის თანაზიარობით მოიპოვება. ამგვარად, მაღალზნეობრივი საფუძველით გვიცხოვრია ქართველთა გვერდით ოცდაექვსი საუკუნის განმავლობაში ებრაელებსაც. ამ მიწის ერთგულება, მისი ყოველი მტკაველის დაცვა, ერთგულება მისი მკვიდრი დედაერისა, ჭირსა და ლხინში მუდამ ურყევი თანაზიარობა – ჩვენი ორი მოძმე ერის ფენომენალურ ურთიერთსიყვარულად და მეგობრობად ჩამოყალიბდა.

თანამედროვე ცივილიზებული სამყარო ეძებს გადარჩენის გზებს. ამ ორმა უძველესმა ერმა კი იცის, რომ ეს არის გზა ბიბლიური ზნეობის დაცვისა და ერთგულებისა; – გზა კეთილმეგობრობისა და სიყვარულისა. სამწუხაროდ, ქართველთა კეთილმასპინძლობით, მიმნდობი და გულგული დამოკიდებულებით მავანმა სარგებლის ძებნა იწყო. ბოლო არ უჩანს ქართველთა მიმართ ბოროტ ცილისწამებას, ღვარძლს, სრულიად უზნეო და უსამართლო ამბიციებს. ავინწყდებათ, რომ ეს მშვენიერი ქვეყანა მათი და მათი შვილიშვილებისათვის მის მიწაზე

ცხოვრების უფლებას, მხოლოდ მისდამი მაღალზნეობრივი დამოკიდებულებით თუ მოუპოვებს. ქართველთა კეთილმასპინძლობა სხვა პირობებში შეუძლებელია გაგრძელდეს. რადგანაც თავისუფალ საქართველოში ცხოვრების უფლება ექნებათ მხოლოდ იმ ერთა წარმომადგენლებს, რომლებიც ქართველთა სიყვარულს მათთან თანადგომით დაამტკიცებენ. განა უმჯობესი არ იქნებოდა გონიერება? ქართულ მიწაზე მიღებული უამრავი სიკეთის ხსოვნა, კეთილზნეობა ეწინააღმდეგებათ თავიანთ ქმედებაში, – დღეს რომ ასე პირგამეხებით, იარაღითაც კი /!/ ამხედრებულან ქართველთა წინააღმდეგ?! ამით ხომ არა მარტო წმინდა ადამიანურ და მოქალაქეობრივ ვალს გადაიხდიდნენ მათთვის სამშობლოდქცეულ საქართველოს მიმართ, ამასთანავე, ღირსეულ პატივისცემასაც გამოხატავდნენ იმ წინაპართა ხსოვნის მიმართ, საქართველოს მიწაზე რომ განისვენებენ!.. განა, როდესაც ეს უგვანი მრისხანება, შური და გესლი დაცხრება, მათ, საკუთარ შვილებთან დიალოგისას მეგობრობისა და კეთილმეზობლობის ადათის შებლაღვა არად მოეჩვენებათ?! რწმენა სიკეთის ძლევა-მოსილებისა, მისი მარადიულობისა, ზნეობრიობისა, კენ მობრუნებისა, ყოველიმორწმუნის უდიდესი სულიერი ძალა და მისი სულის უხილავი მშვენებაა. მინდა ჩემი სულის უფაქიზესი იმედით – კეთილგონიერებისა და ზნეობრივი გამარჯვების იმედით დავამთავრო ეს წერილი. მწამს, რომ საქართველოს მშვიდობიანი, ნეტარი, ზნეობრივად განმენდილი ხვალინდელი დღე გაუთენდება!

ლანდა მასხულია

ჩვენი გზა, საქართველოს თავისუფლებისაკენ მიდის!

სამათასწლოვანი ისტორია ამაყად გადმოგვყურებს ქართველებს! ამ ოცდაათი საუკუნის განმავლობაში პირისაგან მიწისა და ალიგავენ უდიდესი იმპერიები; – საქართველოში კი შემორჩა უამთავლის ქართვეხილს, მართალია ტერიტორიულად შეკეცილი და თავისუფლებადაკარგული, მაგრამ ამაყი და თავისუფლებისათვის მებრძოლი.

ყველა სალად მოაზროვნე ქართველისათვის ნათელია, თუ რა უბედურება მოუტანა საბჭოთა რუსეთის მიერ საქართველოს ანექსიამ, ქართველ ხალხს. საქართველომ სახელმწიფოებრიობასთან ერთად დაკარგა იმდროისათვის კუთვნილი ტერიტორიის 1/3 ნაწილი. წლიდან დღემდე სისტემატურად ნადგურდებოდა ქართველი ინტელიგენციისა და გლეხობის საუკეთესო ნაწილი. ქართული ეკლესიის პერმანენტულმა დევნამ სულიერ დეგრადაციამდე მიიყვანა ქართველი ხალხი. უმიზნო რეპრესიებმა მინას მოსწყვიტა მისი ნამდვილი ბატონ-პატრონი – მშრომელი გლეხობა და „აღქმული კომუნიზმის“ ნაცვლად ხალხმა მიიღო, რაღაც მონათმფლობელურის მსგავსი ფორმაცია, სადაც მწარმოებლურმა შრომამ ფასი დაკარგა და დღეისათვის ხალხის სოციალური პირობები უფსკრულის პირამდეა მიყვანილი. 9 აპრილის სისხლიანი აქცია გეგმაზომიერი გაგრძელება იყო სისხლიანი გენოციდისა, რომელიც 1924-37-51-56 წლებში განახორციელეს ქართველი ხალხის წინააღმდეგ. მაგრამ ქართველი ხალხი კი არ დაშინდა, არამედ გამოფხიზლდა და გააათქვცა თავისუფლებისათვის ბრძოლა. დღეს ყველა შეგნებულმა ქართველმა იცის, რომ ჩვენი ხსნა პოლიტიკურ-დამოუკიდებლობაშია, რომ პოლიტიკურის გარეშე ეკონომიკური დამოუკიდებლობა აბსურდია, მაგრამ, საქართველოში ჯერ კიდევ ძლიერად არიან კორუმპირებული ელემენტები. რომლებიც თავის თანამდებობრივ მდგომარეობას უფრო უფროთხილდებიან, ვიდრე „დიდი ოქტომბრის მონაპოვარს“ და იუდას როლს თამაშობენ, ეროვნული მოძრაობის წინააღმდეგ. ჭეშმარიტად ბედნიერია ის, ვინც მძიმე ჯვარი იტვირთა საქართველოს თავისუფლებისაკენ მიმავალ გოლგოთას ციცაბო ბილიკზე და ვაი მას, ვინც წინ აღუდგება თავის ერს ამ დიდი ბრძოლისას, რამეთუ ისტორია ყველაზე პირუთენელი მსაჯულია და იგი თავის სანაგვეში გადაჰყრის ყველა არაკაცსა და ანტიქართველს.

ჩვენ, სენაკელებმა, ჩვენი წვლილი უნდა შევიტანოთ ეროვნულ მოძრაობაში. მართალია, ყველას ილიას თავგანწირვასა და ნიჭიერებას ვერ მოვსთხოვთ, მაგრამ, შეძლების და მიხედვით, ყველამ უნდა აკეთოს ეროვნული საქმე, რამეთუ, ჩვენი ხსნა დღეს თავისუფლების

დროშის ქვეშ დარაზმვასა და ერთიანობაშია. უკვე გადადის სატანის ხვედრი მეოცე საუკუნიდან და გვიახლოვდება ქრისტესმიერი ოცდამეერთე საუკუნე, რომელსაც საქართველო თავისუფალი უნდა შევხედეს!.. ერი, რომელიც იბრძვის თავისუფლებისათვის, მოიპოვებს თავისუფლებას: ღმერთო, საქართველოს გაუმარჯოს!

მამანტი გვასალთა – სედუ.

ამა წლის 16 ნოემბერს, ქალაქ სენაკში თეატრალურ მოედანზე გამართულ მიტინგზე წმ. ილია მართლის საზოგადოების სენაკის ფილიალისა და სედუ-ს სენაკის კომიტეტის მიერ წამოყენებულ იქნა მოთხოვნა, რომ ქალაქის ხელმძღვანელობამ 10 დეკემბრისათვის ქალაქის ცენტრიდან აილოს კაცობრიობის უბოროტესი მტერი, საქართველოს დამპყრობლისა და გამანადგურებლის – ვლადიმერ ლენინის ძეგლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში წმ. ილია მართლის საზოგადოების სენაკის ფილიალისა და სედუ-ს სენაკის კომიტეტის წევრები სენაკელ მოსახლეობასთან ერთად, „დააპატიმრებს“ ლენინის ძეგლს და მის მიმდინარე ტერიტორიას გადააქცევს ღირსეულ სანაგვედ. ლენინის ქანდაკებამ სენაკში არ უნდა იხილოს ახალი 1990 წლის გათენება!

გაზეთ „თავისუფალი სენაკის“ რედაქციას

ქ. სენაკის № 66 ტექნიკური სასწავლებლის მასწავლებლის თემურ აკაკის ძე ადამიას ინფორმაცია...

დავიბადე 1958 წლის 9 ოქტომბერს, ქ. სენაკში /მაშინდელი მიხაცხაკაია/. სპეციალობით ვარ ინჟინერ-მექანიკოსი. 1985 წელს შევედი სკკპ-ს რიგებში. პარტიაში ყოფნის პერიოდში უანგაროდ ვემსახურებოდი მას. პარტიულმა „ამხანაგებმა“ ნდობაც გამომიცხადეს და იმავე წელს სენაკის ხალიჩების კომბინატის განთავისუფლებულ კომკავშირის კომიტეტის მდივნად ამირჩიეს. სულ მალე, ისე წავიდა საქმე, რომ „ვერ გაგამართლე“ „უფროსი ამხანაგების“ ნდობა. სამი თვე უმუშევრადაც ვიყავი, მაგრამ ჩემთვის „უფროს ამხანაგებს“ არ ეცა-

ლათ, რადგან სხვა, უფრო „მნიშვნელოვანი საქმეებით“ იყვნენ დაკავებული ყველა სიავესთან ერთად, კომპარტიის „ტრიუმფად“ ვთვლი 9 აპრილის ბათლომეს ღამეს და ყველაფერ ამის სათავეს ვხედავ მსოფლიოში ყველაზე უფრო მოქნილ დიქტატორს ვლადიმერ ილიას ძე ულიანოვ-ლენინს და ვადანაშაულებ მას კომპარტიისა და დამპალი აპარატის შექმნაში. ყოველივე ზემოთხსენებულის გამო უაზროდ მიმაჩნია ჩემი ყოფნა ბილნიკომუნისტური პარტიის რიგებში და ამალელებული გრძნობით ვსტოვებ მას. ყველა პატიოსან ქართველს მოეუწოდებ დატოვოს საზიზღარი კომუნისტური პარტიის რიგები.

თემურ ადამია. 29.11.89 წ.

1989 წლის 29 ოქტომბერს ეროვნული ხსნის მთავარ კომიტეტს შეუერთდნენ ეროვნული მოძრაობის რიგი წამყვანი პარტიები და საზოგადოებები. დღეისთვის, ეროვნული მოძრაობა მთავარ კომიტეტში გაერთიანებულნი არიან: – წმ. ილია მართლის საზოგადოების საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის, საქართველოს პელსინკის, საქართველოს დემოკრატიული პარტიის, ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის, საქართველოს სამართალ-რადიკალური პარტიის, თავისუფალ დემოკრატთა კავშირის, საქართველოს კონსტიტუტციურ-მონარქისტული პარტიის წარმომადგენლები.

გაზეთის რედაქტორი სოსო გეგელია.

ბატონ მერაბ კოსტავას სიტყვა, ჩანერილი მაგნიტოფონის ფირზე სპეციალურად სენაკელთათვის, რომელიც მოსმენილ იქნა სენაკელთა მიტინგზე 1989 წლის 26 მაისს...

მეგობრებო! მოგილოცავთ დიდებული დღის დადგომას, – საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეს, ამ დიდ დღესასწაულს: 26 მაისი ეს არის დღე, რომელიც დღეს მთელი საქართველოსათვის იქცა ზეიმის დღედ, საწინააღმდეგოდ 25 თებერვლისა, ქართველი ერის დაპყრობისა და დაბეჩავების დღისა. მეგობრებო: ამ ერთი თვის გან-

მავლობაში მოხდა რადიკალური ცვლილებები საქართველოს მოსახლეობის ეროვნული შეგნების თვალსაზრისით. ქართველი ერი მთლიანად გამოიცვალა, მოხდა საოცარი მეტამორფოზა. დღეს თვით ის ნიჰილისტებიც, რომელთაც თითქმის არ სწამდათ ქართველი ხალხის, ქართველი ერის მომავალი ეროვნულ ბრძოლასთან დაკავშირებით, დღეს თვით ის ხალხიც დადგნენ ეროვნული მოძრაობის დროშის ქვეშ. მეგობრებო: ეს ჩვენ დაგვიჯდა ძალიან დიდ მსხვერპლად. თითოეული ადამიანის სიცოცხლედ, თითოეული ჩვენი თანამოქმის სიცოცხლედ, ეს ჩვენ ძვირად გვიღირს, ისედაც მცირერიცხოვან ერს, მაგრამ როგორც ვხედავთ, ჩვენ განგებად მაინც არ აგვაცილა ამ მსხვერპლს, რადგან საჭირო იყო მომხდარიყო ერის სრული კონსოლიდაცია, ჩვენ, რასაკვირველია უნდა ვერიდოთ ამგვარი მსხვერპლის გაღებას, მაგრამ არავითარ შემთხვევაში ეს არ უნდა ხდებოდეს ჩვენი ბრძოლის ღირსეული გზის საფასურად. თუ ჩვენ არასოდეს არ დავკარგავთ იმ სიმაღლეს, იმ ტალღას, რა ტალღაზეც ჩვენ დღეს ვიმყოფებით, თუკი ერთოვნული მოძრაობა იქცევა შეუქცევად პროცესად და განვითარდება იმ მიმართულებით, რა მიმართულებითაც ხდებოდა ამ ერთი თვის განმავლობაში, მაშინ მეგობრებო, ჩვენ ამას გავაკეთებთ, რაც შეიძლება ნაკლები მსხვერპლის ფასად. ჩვენ წინასწარ ვერ ვიტყვით თუ რა მსხვერპლი დაგვიჯდება საქართველოს დამოუკიდებლობის მოსაპოვებლად, რისთვისაც ჩვენ ყველაფერს გავაკეთებთ და პირადად მე, ვეცდები რომ სიცოცხლე არ დაეზოგო, მაგრამ მეგობრებო, თუკი ჩვენ არ დავკარგავთ ამ ტალღას, რა ტალღაზედაც დღეს იმყოფება ქართველი ერი, ჩვენ რაც შეიძლება ნაკლები მსხვერპლით შევძლებთ ჩვენი ოცნების მიღწევას. ჩვენი ოცნების აღსრულებას; – საქართველოს სრულ დამოუკიდებლობას, საქართველოს გამოყოფას საბჭოთა კავშირის შემადგენლობიდან: ჩვენი მოთხოვნაც მეგობრებო, იქნება უპირველეს მოთხოვნად, პროგრამა მაქსიმუმის შესატყვისი, იმ მაქსიმუმის შესატყვისი, რისთვისაც თავი დასდეს იმ უწმინდესმა სულებმა, ცხრა აპრილის ტრაგედიის ჟამს. ეს მოთხოვნა გაიჟღერებს ყველა მიტინგსა და დემონსტრაციაზე, რომელიც ჩატარდება საქართველოში ამიერიდან; – ეს არის მოთხოვნა საქართველოს სრული

დამოუკიდებლობისა და საქართველოს გამოყოფა საბჭოთა კავშირის შემადგენლობიდან!..

მეგობრებო! ჩვენ, რათქმა უნდა არცერთი არ ვფიქრობთ, რომ საქართველოს დამოუკიდებლობას მოვითხოვთ აუცილებლად ზვალ ან ზეგ. ეს რთული საქმეა და ჩვენ ვიცით, რომ საქართველოს დამოუკიდებლობა და გამოყოფის მიღწევა მოხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, მხოლოდ იმ ორ შემთხვევაში, თუკი:

* რუსეთის იმპერია დაინგრევა და მას დაანგრევს რაიმე გარეშე ძალა, ან შინაგანი სტიქიური ძალა.

* რუსეთის გარდასახვის გზით, თუკი რუსეთი დაადგება ევროპულ გზას და უარს იტყვის ისევე თავის კოლონიებზე, როგორც ოდესლაც სთქვა უარი საკუთარ კოლონიებზე ინგლისმა, საფრანგეთმა, ესპანეთმა და სხვა ქვეყნებმა.

როგორც ინგლისმა თქვა უარი ინდოეთზე, მესოპოტომიაზე, ეგვიპტეზე, საფრანგეთმა ალჟირზე, ესპანეთის იმპერიამ სამხრეთ ამერიკის კოლონიებზე. ეს შესაძლებლობაც არსებობს და უნდა იცოდეს რუსეთმა და უნდა იცოდეს ნებისმიერმა იმპერიამ, რომ მას მოელის ორი რამ; – ერთი მხრივ, აუცილებელი დანგრევა, თუკი ის არ დაადგება დემოკრატიზაციის გზას, იმ გზას, რომელსაც ადგნენ ევროპის ქვეყნები, აუცილებლად მოელის დანგრევა, რამეთუ არცერთი იმპერია არ დარჩენილა ამ ქვეყნად და ყველა იმპერია, ნებისმიერი დანგრეულა და ამაზე ლაღადებს მსოფლიო ქვეყნების, მსოფლიო იმპერიების ისტორია. მაგალითად, ბიზანტიის, რომის და ასე შემდეგ და მეორე გზა, ეს გახლავთ სრული დემოკრატიზაცია და საკუთარი ნებით უარის თქმა კოლონიებზე, ეს არის ევროპის გზა. მეგობრებო! ჩვენ ვიცით რომ სანამ ამ ორიდან ერთ-ერთი არ მოხდება ჩვენი დამოუკიდებლობის სანეტარო დღეც არ დადგება. ამიტომ, ჩვენ ვიცით, რომ როდესაც მოვითხოვთ დამოუკიდებლობას, ვაყენებთ უვადო მოთხოვნას, მეტად მწვავეს და რათქმა უნდა ამისათვის ყველაფერს ვაკეთებთ ამ მოთხოვნების შესასრულებლად, მაგრამ ეს არის უვადო მოთხოვნა. ასეთივე უვადო მოთხოვნას ჩვენ ვაყენებთ კიდევ სამს:

1. საქართველოს კონსტიტუციის შექმნისა და დამტკიცების საქმე:

2. ეს არის საქართველოს სრული ეკონომიკური დამოუკიდებლობის საქმე, ეკონომიკა ძალიან რთული საქმეა და ეს საკითხიც ერთ-ორ დღეში არ გადაწყდება;

3. საქართველოს ეროვნული არმიის შექმნა, ესეც არ არის იოლი საქმე და ესეც გარკვეულ დროს მოითხოვს, რამეთუ ეროვნული არმია უკვე გახლავთ გარანტი ნებისმიერი ერის ეროვნული დამოუკიდებლობისა.

აი, ეს საკითხები საქართველოს სრული დამოუკიდებლობისა და გამოყოფის ეგიდის ქვეშ, გახლავთ უვადო მოთხოვნები, ყოველდღიური, დაჟინებითი მოთხოვნები, რომლებიც დაისმევა საქართველში ნებისმიერ მიტინგებსა და დემონსტრაციებზე, რომლებიც კი ოდესმე ჩატარდება. მაგრამ, ამავე დროს ჩვენ უნდა დავაყენოთ ვადიანი მოთხოვნები, ისეთი მოთხოვნები, რომლის შესრულება, დღესაც შეიძლება და ჩვენ, უკვე მოვითხოვთ მათ შესრულებას გარკვეულ ვადებში. შეიძლება ზუსტ ვადებს არა, მაგრამ მინიმუმზე და გარკვეულ ვადებში. პირობით ვადებს მოვითხოვთ ამ მოთხოვნების შესასრულებლად. ეს გახლავთ: – საქართველოს განთლების სამინისტროს, კულტურის სამინისტროს, ჯანმრთელობის სამინისტროს, სპორტკომიტეტების სრულ გამოყოფას. სრული ავტონომიზაცია, სრული განცალკევება მოსკოვის შესატყვისი უწყებებიდან. ეს გახლავთ ვადიანი მოთხოვნები და აგრეთვე ქართული ენის სახელმწიფო სტატუსის დამკვიდრება-განმტკიცება ცხოვრების ნებისმიერ სფეროში, ნებისმიერ დაწესებულებასა და წარმოებაში თვით მთავრობის დონეზე, მთელი საქართველოს მასშტაბით. ამისთვისაც ჩვენ მოვითხოვთ გარკვეულ ვადებს და გვესმის, რომ ამის გადაწყვეტა დღესვე შეიძლება და აქ არავითარი სიძნელე არ გადაელობება წინ ამ მოთხოვნების შესრულებას, გარდა მოსკოვის ამბიციების დათმობისა.

თუკი მოსკოვი დასთმობს ამბიციებს, ეს მოთხოვნები, დღესვე უნდა შესრულდეს და არავითარი ტექნიკური სიძნელეები აქ არ არსებობენ. კიდევ ერთი მოთხოვნა: – საქართველოს მოქალაქეობის შემოღება არაქართველთათვის /ქართველთათვის თავისთავად ცხადია/, იმ არაქართველთათვის, რომლებსაც ეცოდინებათ ქართული ენა და

რომლებიც შესძლებენ მუშაობას მხოლოდ ქართულენოვან დაწესებულებებში, რამეთუ, როგორც უკვე ვთქვით, საქართველოში დაწესებულებები და წარმოებები მხოლოდ ქართულ ენაზე უნდა აწარმოებდნენ თავიანთ საქმეებს. თუკი ეს არაქართველები გამოავლენენ ისეთ დიდ პატივისცემას, ისეთ დიდ ადამიანობას და ისეთ დიდ ობიექტურობას საქართველოს მიმართ, სადაც ისეთი ამბები ხდება, რომელსაც არცერთი სხვა ერი არ აკეთებს /აქვთ საკუთარი თეატრები, სკოლები, გამომცემლობები, აქვთ საათები გამოყოფილი ტელევიზიასა და რადიოში და ა. შ./ თუკი ისინი გამოავლენენ ისეთ გულისხმიერებასა და სიყვარულს იმ ხალხის მიმართ, რომლის მიწაზედაც ისინი ცხოვრობენ და შეისწავლიან ქართულ ენას ისე, რომ შესძლებენ მუშაობას საქართველოში, აი, აქ მათ მიენიჭებათ საქართველოს მოქალაქეობა. საქართველოს მოქალაქეობა არ უნდა იყოს ხელნაშობსაკრავი რამ, ყველა არაქართველმა ის უნდა დაიმსახუროს. ეს არ არის ისეთი რამ, რაც შეურაცყოფს მათ ეროვნულ ღირსებას. იგივეს მოთხოვდნენ მათ ინგლისში, საფრანგეთში, ესპანეთში, იტალიასა და სხვა ქვეყნებში.

აი, ის უვადო და ვადიანი მოთხოვნები, რომლებიც წამოყენებულ იქნება თბილისში 26 მაისს მიტინგსა და დემონსტრაციაზე, აი, ის მოთხოვნები, რომლებიც ნებისმიერ მიტინგსა თუ დემონსტრაციაზე გაიჟღერებს მათ შესრულებამდე და მათ განხორციელებამდე. მეგობრებო, მეტად მტკიცედ განვახორციელებთ ერთ პრინციპს: – ჩვენ ისეთივე თავგამოდებით ვიბრძოლებთ ერთი ნაწილის შესრულებისათვის, როგორც ჩვენ ვიბრძოდით, ვიბრძვით და მომავალშიც ვიბრძოლებთ მთლიანობისათვის, მთლიანი შესრულებისათვის, რაც გახლავთ საქართველოს სრული დამოუკიდებლობა, საქართველოს გამოყოფა საბჭოთა კავშირის შემადგენლობიდან. გილოცავთ 26 მაისის დიდებულ დღესასწაულს, გაუმარჯოს დამოუკიდებელ საქართველოს, კურთხეულ იყოს იგი უკუნიითი უკუნისამდე!

მერაბ კოსტავა. მაისი 1989 წ.

მერაბ კოსტავას

იყავ, – მაღალ რწმენას არიგებდი,
არ ხარ – დაგვიოხლდა სარდლობა...
ვაჰ, რომ მაპატიეს არვინ გეტყვის,
მხოლოდ შეგანევენ მადლობას...

ცოცხალს მძიმე ჯვარი გაზიდვინეთ,
მკვდარი მთანმინდამდე აგზიდეთ...
ერთი სიმშვიდე ვერ გათქმევინეთ
ისე უმადლრად გაგნირეთ!..

თავი უამრავმა აარიდა ქვებს,
სიმართლის ჩამქოლავ ტკივილებს...
ღვთისგან რომ ნათდება ერის საქმე,
შენი უკვდავების ჭირიმე!..

ცრუ მანათობელნი გიდევნია,
მზედ რომ უხდებოდი ახალ ცას...
შენი ერთგულება იმდენია,
მკვდარიც გვისაშველებ რალაცას!..

უნდა გამარჯვება დაგვიხვავდეს,
რადგან დრო არაფერს გვადროვებს...
როცა პატიებას უნდა გთხოვდეთ,
ვაჰ, რომ გეუბნებით მადლობას!..

შენი უანგარო თავდადებით
გამოწვრთნილი ხალხი ერად ღირს...
ინერტულობით არ დავვარდებით,
სულეთს ხმლით სწვევია მერაბი!..

დენტის სუნი დგას და დაფრენს ტყვია,
 მძლავრობს საქართველოს მხედრობა...
 ვაჰ, რომ მაპატიეს არ გეტყვიან,
 მხოლოდ შეგანევენ მადლობას!..
 სოსო გეგელია 30.10.89 წ.

ბანძხალებები

სენაკელ უმუშევართა საყურადღებოდ:

თუ ვერ მოეწვეთ სასურველ სამუშაოზე და ეძებთ მას, გირჩევთ ეწვიოთ კომპარტიის სენაკის რაიკომში ახლადშექმნილ „ძეგლთა დაცვის საზოგადოებას“. მათ ესაჭიროებათ მუდმივ საშტატო ერთეულად ვ. ი. ლენინისა და მიხა ცხაკაიას ძეგლთა დამსუფთავებელი და გამწმენდი ფერადი საღებავებისაგან. ვისაც მუშაობა ღამის საათებში აწყობს, შეუძლია მოეწყოს ლენინის ან ცხაკაიას ძეგლის ღამის დარაჯად. გასამრჯელოს შესახებ სენაკის რაიკომში მომელაპარაკებიან. იჩქარეთ, იქნებ ბედმა გაგიღიმოთ!..

სენაკელი კომუნისტების, კომკავშირლების, პარტიის ვეტერანებისა

და ეროვნული მოძრაობის მტრების საყურადღებოდ!

ჩვენი გაზეთი აარსებს რუბრიკას, სათაურით „ღვთისა და ერის მოღალატენი“, თუ გსურთ, რომ თქვენი სახელი და გვარი მოხვდეს ამგვარი სათაურის ქვეშ, ნუ მოგერიდებათ, აკეთეთ თქვენი ბნელი საქმეები და გქონდეთ იმედი იმისა, რომ თქვენს დაუვინყარ სახელებს, მადლიერ შთამომავლობას, შემოუნახავს ჩვენი გაზეთი, რადგანაც ჩვენი მიზანია, რომ არცერთი ანტიქართველის საქმიანობა არ დაეკარგოს ხალხის თვალთახედვას.

მიტინგი სატანის, ლენინის ძეგლთან

1989 წლის 11 დეკემბერს, სენაკელები უჩვეულო სურათის მხილველნი გახდნენ. მომიტინგეთა ალყაში მოექცა სალებავში გათხვრილი ვ. ი. ლენინის ძეგლი, რომელიც რაიონის ცენტრს „ამშვენებს“... არა, მიტინგები და საპროტესტო აქციები, სენაკში პირველი აღარ არის, მაგრამ ამ მიტინგს, მაინც შეიძლება ითქვას უჩვეულო და თავისებური, მკაცრი და სამართლიანი ხასიათი ჰქონდა. მართლაც რომ გამოჩნდა უძლეველი ძალა ღვთისა და ერისა. მიტინგის მესვეურები იყვნენ სენაკის წმ. ილია მართლის საზოგადოება და ეროვნული დამოკიდებულების პარტია.

მიტინგი გახსნა სოსო გეგელიამ, რომელმაც ყველა სენაკელი პატრიოტის სახელით მთავრობას მოუწოდა აიღონ სენაკში ანტიქრისტიანული და საქართველოს დამპყრობლის ვ. ი. ლენინის ძეგლი. ლენინის ძეგლი სენაკში და მისი მიმდებარე ტერიტორია გამოცხადდა ქალაქის ცენტრალურ სანაგვედ. ლენინის ძეგლს სენაკში უნდა მოვეყრათ ისე, როგორც მოექცნენ ორჯონიკიძისას თბილისში. ბოლოს ს. გეგელიამ ისაუბრა სამაჩაბლოში შექმნილ რთულ, ზემოდან ინსპირირებულ ვითარებაზე.

შემდეგ, სიტყვებით გამოვიდნენ მამანტი გვასალია და ელისო ცომაია. მათ ისაუბრეს იმ ჭეშმარიტ და რეალურ, თავის დროზე ტაბუდადებულ ისტორიაზე, რომელიც დაკავშირებულია ვ. ი. ლენინთან და საბჭოთა რუსეთის მიერ 1921 წლის საქართველოს ინტერვენცია, ოკუპაცია ანექსიასთან. აღინიშნა, რომ მეტად სამარცხვინო და საძრაბისა საქართველოსათვის, მთელი ქართველი ერისათვის ის, რომ წმინდა სისხლით მორწყულ მიწაზე იდგას ამ მინისა და ერის უბოროტესი მტრის, მისი საზღვრების გამჩუქებელისა და მისი დამპყრობის, ფარაონად ქცეული ლენინის ძეგლი.

ნანა ლადალაძემ ისაუბრა იმ სოციალურ პრობლემებზე, რომლებიც აწუხებენ სენაკელ მოქალაქეებს და რომელიც სულაც არ ეფიქრება და ედარდება სენაკის რაიკომის პარტიულ მუშაკებს. აგრეთვე დაგმობილ და გაკრიტიკებულ იქნა სენაკის კომკავშირი და მისი ადგილობრივი აპარატი კომუნისტური იდეების „თავგამოდებული ერ-

თგულებისათვის“. კომპარტიის ყოფილმა წევრმა, თემურ ადამიამ, სატანის ძეგლის წინ დახია და დაწვა თავისი კომპარტიის მანდატი, როგორც თვითონ განაცხადა „უნმინდურების მოწმობა“. მიტინგის ბოლოს, პროტესტის ნიშნად ზაზა სიგუამ და ბესიკ ტყეზურავამ ცეცხლს მისცეს ანტიქრისტე – ლენინის მოზრდილი სურათი. ერთი სიტყვით, ათასმა სატკივარმა მოიყარა იმ დღეს თავი, იმ სატკივარმა, რომელიც საკმაოზე მეტი ხანია აღრჩობს და აწამებს ქართველობას და რომლის თავი და თავი, რომლის ერთადერთი მიზეზი კომუნისტური პარტია და მისი დიქტატურაა... ყველაზე მეტი საშინელება კი ისაა, რომ ეს პარტია დღესაც ბოგინობს, რომ იგი ხელიდან აღარ უშვებს სისხლზე დაფუძნებულ ძალაუფლებას და ეთაყვანება კაცობრიობისა და ჰუმანურობის უბოროტესი მტრის ვ. ი. ლენინის ხატებას. არადა, მოსულა დრო და ჟამი, მათი ხატებისა და თვით მათი განკითხვისა და ჩვენი ერი განთავისუფლებისა.

ამ ხალხმრავალ მიტინგს მხოლოდ ისინი შეჰყურებდნენ შიშით, ვისაც ამ მოღალატურმა პარტიამ საამური, ყველა სიკეთით აღსავსე ცხოვრება და პრივილეგიები მოუტანა. უბოძა თანამდებობა და მატერიალური აღზევების მომტანი მოღალატური სავარძელი. ამ მიტინგს შორიდან გარს უვლიდნენ და ყოველ სიტყვას, ყოველ მოძრაობას, სჭვრეტდნენ და გულში სათითაოდ იკრებდნენ „მომართული რობოტივით“ სუკ-ის აგენტები და სხვადასხვა რანგის უპრინციპო მედროვენი, რომლებიც საღად მოაზროვნე ადამიანებს, ცდილობენ გონება შეუზღუდონ და ცდილობენ გზა გადაუღობონ აზრობრივ გამართულებას და ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა სწორ გზას ააცდინონ, მაგრამ ჩვენ ვიცით, რომ იმ ტაძრისკენ მიმავალი გზა, რომელსაც თავისუფალი საქართველო ჰქვია, არის გრძელი და დამღლევი. იგი არ არის ია-ვარდით მოფენილი და მასზე სიარულის ნიჭით, ღმერთი ყველას არ აჯილდოვებს... ღმერთია იმედი ჩვენი და დაე, ჯვარმა ვაზისამ დაგვიფაროს.

ელისო ცომაია წმ. ილია მართლის საზოგადოების

სენაკის ფილიალის გამგეობის წევრი

დამპყრობელი იმპერიის ჯალათი ჯარისკაცები აგრძელებენ ქართველ ჯარისკაცთა გენოციდს. რუსეთის სხვადასხვა ქალაქებში, გრძელდება ქართველ ჯარისკაცთა ხოცვა-ჟლეტა და წამება. ამჟერად, ჯალათების მსხვერპლი გახდა სენაკის რაიონის სოფელ ლეძაძემეს მკვიდრი ძალღონით სავსე ახალგაზრდა დათო ქაჯაია...

გასული წლის მონაცემებით იგი რესპუბლიკაში სამოცდამეათე ჯარისკაცია, რომელიც გახდა ქართველთა მიმართ მონყობილი გენოციდის მსხვერპლი. გამომდინარე აქედან, სენაკის სახალხო ფრონტი უერთდება წმ. ილია მართლის საზოგადოებისა და საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის მიერ წარმოებულ აქციას და მოუწოდებს ყველა ქართველ წევამდელს დამპყრობელთა არმიის ბოიკოტისაკენ! არცერთმა ქართველმა აღარ უნდა იმსახუროს ოკუპანტთა საბჭოთა არმიაში. წევამდელთა მშობლები უნდა მოეგონ გონს და უნდა დაიცვან თავიანთი შვილები და უნდა გადაარჩინონ ისინი დალუპვისაგან. სენაკში, როგორც ყველგან, უნდა გაუქმდეს სამხედრო კომისარიატი. აიკრძალოს საშუალო სკოლებში სამხედრო საქმის რუსული სწავლება. მშობელი, რომელიც დასთანხმდება შვილების მოტყუებით ან იძულებით სასაკლაოზე გარეკვას, ან თანამდებობის ის პირი, ვინც მოინადინებს სამხედრო ბეგარაზე უარის მთქმელთა მიმართ, სისხლის სამართლის საქმის აღძვრას, ან გაფიცულთა დაშინებას: – გამოცხადდებიან ერის მოღალატეებად! ოკუპანტებო! ხელები შორს ქართველი ახალგაზრდებისაგან! გაუმარჯოს დამოუკიდებელი საქართველოსათვის, მებრძოლი, ეროვნული არმიის შექმნისაკენ გადადგმულ ყოველ ნაბიჯს!

სენაკის სახალხო ფრონტის სახელით – იგორ ბოჯგუა.

ყველას კარგად მოეხსენება იმის შესახებ, თუ რა ტრაგიკულად დამთავრდა უამრავი ქართველი ჭაბუკის სიცოცხლე, რომლებიც სამხედრო სამსახურს გადიოდნენ რუსეთის სხვადასხვა ქალაქებ-

ში. რუსეთი რუსეთია, მაგრამ ამჯერად საქართველოში მომსახურე ქართველ ჯარისკაცთა ბედზე მოგახსენებთ. ამა წლის 16 იანვარს, შევხვდი ქართველ ჯარისკაცებს. ისინი სამნი იყვნენ. ორი მათგანი საოცრად ჰგავდა ერთმანეთს. როდესაც გამოვესაუბრე, გაირკვა, რომ ისინი იყვნენ ძმები ფრიდონ და მერაბ კორსავეები, ხოლო მესამე ჯამბულ სორდია აღმოჩნდა. ძმებს თავიანთ სამხედრო ტანისამოსზე საბჭოთა არმიის ნიშნები მოგლეჯილი ჰქონდათ, ჯამბულ სორდიას კი, უკვე მოესწრო „ძვირფასი სამოსის“ გახდა. ძმები კორსავეები მარტივლელები არიან, ხოლო ჯამბულ სორდია კი სენაკელია. ჩემს შეკითხვაზე რუსეთიდან ხომ არ მოდიხართ, მიპასუხეს რუსებისგან მოვრბივართო... შემდეგ კი უფრო დანვრილებთ მოგვითხრეს მათი გასაჭირი.

„ორი თვის წინ, ჩვენს თანასოფელელ ოთხ ბიჭთან ერთად ჯარში გაგვინვიეს, ჩვენს სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, რადგანაც სამხედრო სამსახურმა საქართველოში, კერძოდ, ბათუმში მოგვინია. ხელვაჩაურის 90-ე პოლკში მოვხვდით. სულ 300 ქართველი ვიყავით. გვიხაროდა საქართველოში დარჩენილებს ერთმანეთის გვერდით ყოფნა, მაგრამ ამ სიხარულმა დიდხანს არ გასტანა. მალე დაიწყო ჩვენი წამება, როგორც ქართველი ჯარისკაცებისა. ორი თვის მანძილზე სველ კაზარმებში გვეძინა, თუ ძილი ერქვა ამასაც. გვიან ღამით რუსი ოფიცრები გვანიოკებდნენ გინებითა და აყალ-მაყალით ახლადმოსულებს. ცხვირწინ გვიტრიალებდნენ სასანგრე ნიჩბებს ისე გაპრიალებულს, რომ შიგ სახე გარკვევით მოსჩანდა და კაცი თმას გაისწორებდა. დაჩეხვით გვემუქრებოდნენ და ჩაგვძახებდნენ: – „ჩტო ვი დუმალი გრუზინი, სპაკოინა ხატელი ჟიტ?!“ გაძლება აუტანელი ხდებოდა. ეს არ გვაკმარეს და როდესაც აზერბაიჯანში მდგომარეობა გამწვავდა, დაგვიპირეს ნახჩევანში გადასროლა. ალბათ სურდათ ქართველთა ხელებით ეკეთებინათ ბოროტება და ჩამოეგდოთ ორ ხალხს შუა ახალი ღვარძლი. ჩვენ უარი განვაცხადეთ, გასაგები მიმზეზების გამო და პროტესტის ნიშნად 300-ვე ქართველი გავიფიცეთ არაფერი გამოგვივიდა, ვინემ ყველამ ერთად გაქცევა არ გადაწყვიტეთ. მართლაც მოხერხდა გამთენიისას გაქცევა. არცერთი

ქართველი ნაწილში არ დარჩენილა. ოფიცრებს სროლა დაგვიპირეს. ერთ-ერთი ქართველი მიუბრუნდა და უთხრა; – „ერთი მოგიკლავთ, ორი, მაგრამ სხვებს რა პასუხს გასცემთ?“ რის ვაი-ვაგლახით აქამდე მოვედით. კიდევ არ გვჯერა, რომ სამშვიდობოს ვართო“...

აი, რა განაცხადეს ამ ვაჟკაცმა ახალგაზრდებმა. სხვებს კი ეურჩევდი გაეგოთ, რომ საქართველოში სამხედრო სამსახურიც რუსის ჯარში სამსახურია...

მირა წინუაშვილი – ნმ. ილია მართლის საზოგადოების წევრი.

1989 წლის 29 დეკემბერს, ქ. სენაკში თეატრალურ მოედანზე გაიმართა მიტინგი და მოსწავლე-ახალგაზრდობის მანიფესტაცია, რომელიც მიზნად ისახავდა ქ. სენაკში შემწყდარიყო მოსწავლე-ახალგაზრდობის პოლიტიზაცია და გაუქმებულიყო სასწავლებლებში პიონერული და კომკავშირული ორგანიზაციები. მიტინგის დასასრულს ლენინის ძეგლის კვარცხლბეკთან, დაინვა ყუთი წარწერით „ისტორიის სანაგვე ყუთი“, რომელშიც ახალგაზრდებმა მოისროლეს კომკავშირული მანდატები და პიონერული ყელსახვევები. მანდატების ჩაბარება გრძელდება.

ჩვენი გაზეთის პირველ ნომერში ვიუნწყებოდით აფხაზეთის ამბებთან დაკავშირებით დაპატიმრებული ოთხი სენაკელის შესახებ. გასული წლის 21 დეკემბერს დანიშნული იყო ორი მათგანის – ჩაჩიბაია ირაკლისა და საჯაია სერგოს სასამართლო პროცესი, ქალაქ ხაშურში. სენაკიდან ამ საქმესთან დაკავშირებით ხაშურს გაემგზავრნენ სოსო გეგელია, მამანტი გვასალია, ზაზა მატახერია და თემურ ადამია. ჩვენ დახმარებას გვიწევდნენ საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის ხაშურის კომიტეტის წევრები: გულო გოგოლაძე, გია ქიტიაშვილი, პეტრე ტელიაფუსი და სხვები. სენაკელი და ხაშურელი

პატრიოტები ხაშურის სასამართლოს თავმჯდომარის კაბინეტიდან, დავუკავშირდით ბატონ ზვიად გამსახურდიას, რომელმაც ხაშურის სასამართლოს მოსთხოვა პროცესის დაუყოვნებლივ ჩატარება და პატიმრების განთავისუფლება. მიუხედავად ამისა, კომპარტიის ცეკას საიდუმლო დავალებით, ხაშურის სასამართლო ორგანოები ცდილობდნენ სასამართლო პროცესის გაჭიანურებასა და გადადებას, რისთვისაც ხაშურის მილიციაში ჩამოყვანილი სენაკელი პატიმრები, კვლავ თბილისის ციხეში დააბრუნეს. მაგრამ, სამართალმა პური ჭამა. ჩვენ ვაიძულებთ სასამართლო ორგანოები, რომ მათ პროცესი პირდაპირ ციხეში ჩატარებინათ. ციხეშივე ჩატარებულ სასამართლოს ესწრებოდა სოსო გეგელია. ჩაჩიბაია და საჯაია ციხიდანვე იქნენ განთავისუფლებულნი.

ჯერ კიდევ პატიმრობაში არიან ნუგზარ როგავა და ხვიჩა წონონავა. ჩვენ ყველაფერს გავაკეთებთ მათ გასათავისუფლებლად. ღმერთი იყოს ჩვენი მფარველი!

მამანტი გვასალია – სედბ.

თანამედროვე საქართველოს ეკონომიკა და „ქურდული მოძრაობა“...

/პოლიტიკური ნარკვევი/

დღეისათვის, როდესაც საქართველოში ეროვნული თვითშეგნების ამალგების ჯერარნახული სიმაღლე იგძნობა, როდესაც ქართველი პატრიოტების მიერ კონკრეტულად დასმულ საკითხებზე საქართველოს კომუნისტური მმართველები რის ვაი-ვაგლახით ცდილობენ პასუხის გაცემას, როდესაც იგივე კომუნისტი მმართველები, უმტკიცებენ ერს, რომ მხოლოდ ისინი ცდილობენ რეალურად გადასჭრან ქართველობის წინაშე მდგარი სასიცოცხლო საკითხები, ქართველ ერს

მართებს უდიდესი ნებისყოფის გამოჩენა, რათა არცერთი ჭეშმარი-
ტი ქართველი არ შეენიროს კომუნისტთა დღევანდელ ორაზროვნე-
ბას! ქართველი კომუნისტები ახლა დაფდაფებს სცემენ ეკონომიკურ,
ეკოლოგიურ, დემოგრაფიულ, თუ სხვა ერისათვის მტკივნეულ საკი-
თხებზე და ავინყდებათ, თუ რანი არიან ჭეშმარიტად, ვის ეკუთვნიან
და რა საქმეს ემსახურებიან.

მოდით, რეალურად შევხედოთ „ქართველი კომუნისტებისაგან გა-
დასაწყვეტ“ ეკონომიურად დამოუკიდებელი საქართველოს საკითხს.
ვფიქრობ, რომ არაფერი იქნება ახალი, კიდევ ერთხელ შევახსენო
ყველას, რომ დღევანდელი საქართველო არის საბჭოთა რუსეთისა-
გან ეკონომიკურად, ეროვნულად და რაც მთავარია პოლიტიკურად
დაკაბალებული ქვეყანა. ქართველი კომუნისტებიც, რასაკვირველია,
თავისთავად და სუვერენულად არ არსებობენ. მათი პარტიის ხელ-
მძღვანელი ორგანო მოსკოვშია და მათ ბოლოსდაბოლოს დირექტივე-
ბი მოსკოვიდან მოსდით... ეკონომიკა?

რუსეთი რომ ტრადიციულად არის ბიუროკრატიული, ჩამორჩენი-
ლი და კორუფციული ქვეყანა, ეს თვით რუსებისთვისაც ოდითგანვე
შესანიშნავად ცნობილი ფაქტია. გამოწვევისი არც საბჭოთა რუსეთია
და ესეიგი არც საბჭოთა კავშირი, თავის მთლიანობაში. მექრთამეობა
და დატოვება იწყება უკანასკნელი მუშებიდან, მთავრდება მინისტრით
და საბოლოოდ კი ყოველი დაქრთამული მანეთის უმეტესი წილი „ლე-
ვი“ მოსკოვში იყრის თავს, რადგანაც საბჭოთა კავშირი ცენტრალი-
ზებული სახელმწიფოა და ყოველი ცენტრალური სამინისტროც შე-
საბამისად, მოსკოვშია მოთავსებული. ამ დაქრთამულ მანეთებს რომ
მივუმატოთ მთელი საქართველოს ეროვნული ბიუჯეტი, რომელსაც
აგრეთვე მოსკოვი განაგებს, რა ეკონომიკური სურათიც დაიხატება,
ადვილი მისახვედრია.

ახლა, „თავისუფლებისათვის მებრძოლი“ ქართველი კომუნისტები,
საქართველოში ხურავენ საკონცენტრაციო ბანაკებს, ანუ, როგორც
თვითონ უწოდებენ: – „შრომაგასწორების კოლონიებს“, საქართვე-
ლოში რომ ეს ბანაკები იხურებიან და ამით საქართველო თავისუფალ
სახელმწიფოდ არ გადაიქცევა, არაა ძნელი მისახვედრ., მაგრამ, საქ-

მე იმაშია, რომ ისედაც გამწვავებული დემოგრაფიული და ეკონომიკური საკითხები კიდევ, უფრო რთულდებიან. არაა დასაძალი, რომ საბჭოთა კავშირში ვინმემ თუ რაიმე მოიპარა, კომუნისტზე მეტს ვერავინ მოიპარავს, მაგრამ საქმე იმაშია, რომ ეს სახელმწიფო ჯერ კიდევ კომუნისტებს ეკუთვნით და მათი განმკითხველი არავინაა. მოკლედ: „აქლემის ქურდი ნემსის ქურდს იჭერს და ციხეში აგზავნის“. შ. ნიშნიანიძე.

დიახ, მსოფლიოში არსებულ ყველა სახელმწიფოს ჰყავს სისხლის სამართლის დამნაშავეები და ეს ჩვეულებრივი ამბავიცაა. საბჭოთა კავშირსაც ჰყავს სისხლის სამართლის დამნაშავეთა მთელი ელიტა, რომელსაც ასე თუ ისე ხელმძღვანელობენ ქურდები, „კანონიერი ქურდები“. ესე იგი, სანამ იარსებებს სახელმწიფო, იარსებებენ სისხლის სამართლის დამნაშავეები, ჩვენს პირობებში, ანუ, საბჭოთა კავშირის პირობებში კი იარსებებს „ქურდული მოძრაობა“, ახლა, მე კომუნისტებს არ მოვუწოდებ ხელი აიღონ თავიანთ საყვარელ გართობაზე: – ისინი ხომ ერთმანეთსაც გაორმაგებული სიხალისით აპატიმრებენ და ნემსის ქურდებს ხომ სულ ჩაყლაპავენ.

მოკლედ, ჩემმა მანყევარმა არკვია, თუ რატომ, რისთვის და ვინ დაიჭირეს კომუნისტებმა, მაგრამ, ქართველ კომუნისტებს მინდა ავუხსნა, რომ ამდენი ჭერიობითა და რაც მათვარია გაციმბირებით, თვითონაც საკმაოდ მოზრდილი ლუკმა აკლდებათ.

ორასი წელია, რაც ქართველები რუსებთან ერთად ცხოვრობენ და ისე ლამაზად შეეჩვივნენ ამ რუსულ ყოფიერებას, მექრთამეობასა და ბიუროკრატიაში, რაც მთავარია მადაში, თვით რუსებსაც კი გადააჭარბეს. იჭერენ ქურდებს, იჭერენ იმიტომ, რომ მოიპარეს... იმიტომაც, რომ ქურდები ჰქვიათ და არც არაფერი მოუპარავთ... იმიტომაც, რომ გეგმაა შესასრულებელი ჭერიობაში და იმიტომაც, რომ კომუნისტებისაგან გასაქურდად ქვეყანაში კიდევ ვილაცა იპარავს!.. იჭერენ, იჭერდნენ, იქრთამებოდნენ და არ იჭერდნენ... ახლა კი პირდაპირ აციმბირებენ! აციმბირებენ და იცით რა ხდება?!

ხდება ის, რომ ქართველი მაინც ქართველია. იგი რუსისაგან განსხვავებით, არ გეახლებათ კომბოსტოსა თუ სტაფილოს, ბრინჯისა

თუ აყროლებული თევზის შეჭამადებს, მას ურჩევნია იკვებებოდეს საცივით, კუპატებით, ხინკლებით, ხაში, ლავაში, ხაჭაპური და ა. შ. რათქმა უნდა, ციმბირის აუტანელი კლიმატიც არ იზიდავს ქართველს მაინცდამაინც, რადგანაც იგი საქართველოს მრავალფეროვან და ხალისიან ბუნებასთანაა ნაზიარევი. საქართველოში არსებული საკონცენტრაციო ბანაკები კი, იმის შესაძლებლობას მაინც იძლეოდნენ, რომ ჩვენს სანყალ პატიმრებს ქართული ჰაერი ეყლაპათ და ბანაკში შემოგზავნილი ქართული კერძებიც მიერთმიათ.

ვიცი, რასაც ამბობენ ამის გასამართლებლად ქართველი მჭერიები. ვითომდა, თუ ქართველ სისხლის სამართლის დამნაშავეს, რუსეთში შეუძლია დანაშაულის ჩადენა, ვითომ, სასჯელს რუსეთში რატომ ვერ მოიხდისო? ჯერ ერთი, ჩვენი დამნაშავეთა სამყარო რუსეთის ცენტრალურ ქალაქებს იმიტომ აწვება, რომ იქაური კანონები გაცილებით ნაკლებ სასჯელს ითვალისწინებს, იგივე დანაშაულისათვის, რაც საქართველოში, და ესეც არ იყოს, რუსი ბიუროკრატი რომ უფრო ადვილი დასაქრთამია და ქართველ ბიუროკრატზე ნაკლებსაც დაყაბულდება, რომელმა სისხლის სამართლის დამნაშავემ არ იცის ეს? გაითვალისწინეთ ისიც, რომ რუსეთში დაპატიმრებული ქართველი დამნაშავის საქართველოს ბანაკებში მოხვედრა უფრო ადვილი საქმეა, ვინემ საქართველოში დაპატიმრებისათვის საქართველოშივე სასჯელის მოხდა. საქართველოდან არა მარტო „განსაკუთრებით საშიშ დამნაშავეებს“ აციმბირებენ, არამედ, ჩვეულებრივ, ამნისტირებულ პატიმრებსაც, რომელთაც რომელიმე რეჟიმს ჩასახლებითა და მიმაგრებით უცვლიან. საქართველოში კი, ერთიმეორის მიყოლებით იხურებიან ბანაკები და ალბათ ქართველი მჭერიები ისეთ შთაბეჭდილებას შეჰქმნიან, თითქოს ისლანდიაში ვცხოვრობდეთ და ჩვენში ციხეები საერთოდ არ იყოს საჭირო...

„ქურდული მოძრაობა“ კი მაინც მოძრაობს და იპარავენ საქართველოში და იგზავნება ციმბირსა თუ რუსეთის სხვა რეგიონების საპატიმროებში, რათა „ქურდული საერთოდან“ მიიღონ ფულადი დახმარება, ქართველმა სისხლის სამართლის დამნაშავეებმა... ეს ფული კი საერთო ჯამში ხვდება რუსი ბიუროკრატების ხელში და რა გამო-

დის? საქართველოს ეროვნული ბიუჯეტი, ისედაც გაქურდული კომუნისტებისაგან და ჩატანილი მოსკოვში, მიმატებული გაქურდული ქართველი მოქალაქეები და მათი ქონებაც ჩატანილი რუსეთში, რათა ქართველმა სისხლის სამართლის დამნაშავეებმა, საცივი და ხაჭაპურის ჭამა თუ არა, საქართველომდე თავი ცოცხალი მაინც მოიტანონ, რათა ლამის ქურდები, კვლავ გააციმბირონ დღის ყაჩაღებმა /არაფერი მითქვამს ქართველი პატიმრების მიერ კატორღული შრომის ფასად შექმნილ ფასეულობებზე, რომელიც ასევე რუსულ ეკონომიკას ემატება/. შედეგი? – თანამედროვე საქართველოს ეკონომიკა...

მე ვიცნობ საკმაოდ ბევრ ნაციმბირალ სისხლის სამართლის დამნაშავეს და თუ მთლიანი არა, საერთო წარმოდგენა მაინც გამაჩნია იმ საშინელ პირობებზე, რომელშიაც მათ უხდებათ ცხოვრება. რუსის მიერ მოფიქრებული დამსჯელი სისტემა, ეს არის არა მარტო ფიზიკური და სულიერი ტანჯვით ადამიანის აღვსება, დამერწმუნეთ, ეს არის ადამიანის თანდათანობითი მოსპობის რთულად შემუშავებული სისტემა. მერედა, დემოგრაფიული საკითხები?.. დაინტერესებულა კი ვინმე საქართველოში, თუ რამდენი ქართველი პატიმარი იქნა გაციმბირებული, რა ასაკისა და რამდენი ხნით? რამდენი მოაღწევს აქედან საქართველომდე ცოცხალი, ჯანმრთელი ან ახალგაზრდა? რამდენი ნაციმბირალი ქარველია, სურვილი მაინც რომ შერჩათ ოჯახის შექმნისა და რამდენს ამისათვის არც ეკონომიკური, არც მორალური და არც ადამიანური ძალა აღარ შერჩათ? ამისთანა კითხვებით კი ქართველი კომუნისტები არ ინტერესდებიან და ამგვარი დემოგრაფიული და ეკონომიკური საკითხების გადაწყვეტა მთლიანად რუსეთისთვისაა აქვთ მინდობილი.

ბოლოსდაბოლოს, ეს ადამიანები ხომ ჩვეულებრივი სისხლის სამართლის დამნაშავეები არიან და მათი იდეაც ხომ ძალიან მარტივია: – „მოიპარე ის, რასაც არ გაძლევენ!“ და განა რას და რამდენს იპარავენ, რომ სასიკვდილოდ იმეტებენ ყინულეთში? კომუნისტები თუ ნამდვილად კომუნისტები არიან და მათი „გარდაქმნა“ მხოლოდ ეტაპია, რომლიდანაც კომუნიზმში გადავლენ, მაშინ, ქე უნდა სცემდნენ თავიანთ წინაპრებსა და წინამორბედებს პატივს და უნდა იცოდნენ,

რომ თვით ლენინი, სტალინი, ორჯონიკიძე, მახარაძე და სხვა მისთანანი ხშირ-ხშირად იყვნენ გაციმბირებულნი და კომუნისტური იდეების განსამტკიცებლად ურიგო არ იქნებოდა ამ უბადლო მჭერიათათვის, თავიანთ ზურგზე ერთხელ მაინც გადაეტანათ ის საშინელება, რასაც გაციმბირება ჰქვია. აქ კი ვურჩევდი მათ, იმის გათვალისწინებას, რომ იმპერატორ ნიკოლოზ მეორის დროინდელი გასახლებები და სტალინური „კონსლაგერები“ სულ სხვა და სხვა რამაა, და არა მგონია გაციმბირების შემდგომ ქართველ მჭერია კომუნისტებს გარდაქმნისა და კომუნიზმის მშენებლობისა კი არა. უბრალო საჩივრის წერის მადაც კი შერჩეთ!..

ესეც შენი ეკონომიკა და ესეც შენი ისლანდიური ტიპის საქართველო, სადაც ასე თუ გაგრძელდა, არცერთი ციხე არ შეგვრჩება. არადა, მართლაც რომ სჯობია გავუფრთხილდე ქართველს, თუნდაც მას სისხლის სამართლის დამნაშავე ერქვას. მივუალერსოთ მას, ვასუნთქოთ ქართული ჰაერი, ვაჭამოთ ქართული საჭმელები, შევახვედროთ თავიანთ გატანჯულ მშობლებს და გადავურჩინოთ საქართველოს ოჯახებს მამები. ბოლოსდაბოლოს, რა ვიცი, თუ ვისი ჯიშისანი არიან ეს ქართველები და მათ გენში ვისი გმირობაა კოდირებული? რა ვიცი, თუ რა შთამომავლობას მოგვცემენ ეს გაბედული სისხლის სამართლის დამნაშავეები, რომლებიც ბოლოსდაბოლოს ბედავენ იმას, რომ იპარავენ იმ სახელმწიფოში, სადაც ამისი უფლება მარტო კომუნისტებსა აქვთ. ესეც არ იყოს, ნუთუ ქართველ მჭერიებს, ის მაინც არ უშლით წერებს, რომ მათ დასაქრთამად გამზადებული ფულით რუსი ბიუროკრატები იქრთამებიან?! არ ვიცი, ღმერთმანი რომ არ ვიცი... არადა, არ შეიძლება დღეს საქართველოში სტალინური „კონსლაგერების“ დახურვა, რადგანაც ამით საქართველო სრულებითაც ვერ იქნება თავისუფალი.

სოსო გეგელია

დეკემბერი 1988 წლისა.

ბოიკოტი საბჭოთა არმიას!

ლიტერატურული გვერდები

სოსო გიგელია

სულის ასპარეზი

გულმართალი სიტყვა და რაინდული მახვილი,
მისწრაფება ქართული სანდო და მახლობელი,
როგორც, თავისუფლების დროშა აღარ დახრილი
ჩემი სულიც სიმშვიდის არის დამაგმობელი!..

რაგინდ ქარმა იქროლოს, რაგინდ დროშა მოჰფინონ,
როცა ვიცი, უფალიც ბრძოლას საქმედ მღეროდა,
თუნდ, ლხენა ან წამებით მომატარონ მსოფლიო,
ერთადერთი პატრონი ჩემი, – საქართველოა...

როს, სამყაროს მოედო სიძულვილი მეძავი,
თვითონ უწმინდესობის სახე ჰპოვებს იარას,
თუკი გამარჯვებისკენ რამე ძალა მეძახის,
ეს, ჩემია სიმღერა, ჩემი პოეზიაა...

როცა თვითდამშვიდება საჭიროა ნაკლები,
როცა ღმერთი ოცნებას ცხოვრებასთან აწყვილებს,
მეც ვიბრძვი და ბუხართან არ ვზივარ ხელდაკრეფით,
მომაქვს ჩემი სიმართლე და ჩემი სიყმანვილე...

როცა ზღვათა სიმშვიდეს ქარი იცავს ორპირი,
მიუნვდომელ ზეცაში ფრენენ ანგელოზები,
მიყვარს სიმაღლეები, მაგრამ მიწას მოვჰფინე
ლექსად გადახარშული ჩემეული ლოცვები...

როცა ყველა ჩვენგანი ბნელს სულიდან აძევებს
და ნათელთან შეხვედრას ელის წამომართული,

ფასი მაშინ ეძლევა ჩვენს ეროვნულ სიძველეს
და მაშინ გაზაფხულობს მისწრაფება ქართული...

კვდება უიმედობა ძაძივ შემობურვილი,
როცა ბრძოლით ცხოვრობ და ძალას გატანს ვერავინ,
აი, მაშინ ლამაზი არის ყველა სურვილი
და ნათელით გამთბარი ნატვრა ათასფერადი...

მიხარია, რომ მეც მაქვს ჩემი საკუთარი ხმა,
ჩემი სურვილებით ძირძველ ნატვრას ვეზიარები
საქართველო ძლიერი აზრის საბუდარია და
საქართველო ძლიერი სულის ასპარეზია...
2. 10. 88 წ.

მე მიყვარს...

მე მიყვარს სისხლი, სისხლი ქართული
ათას ვაებას გადანახული,
ათასგვარ ფოლადს დაძგერებული
და სამომავლოდ ამღერებული...

ყიჟინა მიყვარს ომში ჩართული,
თავისუფლების წვდომა ველური,
გადარჩენილი ენა ქართული
და აზრი მიყვარს მე ქართველური...

მიყვარს, როს გვერდზე სიკვდილი დგება
შეძრწუნებული და დატანჯული,
როდესაც მეფობს სიცოცხლის ბგერა
და გაზაფხულობს მინა ტანჯული...

მე მიყვარს, როცა თვით ისტორია,
დალად დაგვასვამს სამშვენ იარებს,
მე ვეტრფი გმირებს ლომთა ტორიანთ
და ერის ჩემის სიმშვენიერეს...

წარსულის მტანჯავს მსხვერპლი მრავალი,
უქარქაშო ხმლის მწველი ხურვება,
და მიხარია, რომ მომავალი...
წარსულიც ითხოვს დამსახურებას...

მე მიყვარს სიხლი, სისხლი ქართული
ათას ვაებას გადანახული,
ათასგვარ ფოლადს დაძვერებული
და სამომავლოდ ამღერებული...
2.08.88 წ.

თუმც მეხვია ბორტება ბილნი,
მგონი, მქონდა სიყვარულის ნიჭი...
დანატრული გაშმაგებით ვიბრძვი,
მაგრამ მაინც სულიერად მიჭირს...

მიჭირს, რადგან ისევ მიმსახურებს
პოეზიის ბობოქარი ქნარი,
და ნაზრევს ზენარივით კეცავს,
ოცნებებში დახატული ქალი...

დრო კი მირბის, მირბის უსასრულოდ,
ქვეყნად მხოლოდ სიკვდილია სრული,
შეიცვლება სევდა უსათუოდ,
და გაძლება სიყვარულით სული...
19.12.89 წ.

ძართველ კომუნისტებს, ახლებსაც და ძველებსაც...

მოსკოვის მონები, ხართ კომუნისტები,
დამცველი ყველაზე თახსირი სისტემის,
ვისი თანამოძმე და რის ქართველები?
ხართ თავისუფლების ბოროტი მკვლელები...

ყველა სიავკაცის თავზე მტვირთებელი,
გმირული წარსულის გადამყიდველები,
რუსული ჩექმების მონა, ლაქიები,
დიდგორ – ბასიანის მოლაღატეები...

იბრძვით საკუთარი კეთილდღეობისთვის,
სუფრა გამოანყვეთ მტერთა ღრეობისთვის,
გარყვნილ სიძაბუნის ურცხვად მკვეხარები,
ის კარიოტული სულის მკრეხელები...

.....

მოსკოვის მონები, ხართ კომუნისტები,
დამცველი ყველაზე თახსირი სისტემის,
მისი თანამოძმე და რის ქართველები?!
ხართ თავისუფლების ბოროტი მკვლელები...
29.09.88 წ.

ციხე-გოჯი

მინა ტანჯული, მონმე ჩვენი ხნიერებისა,
არ დაითმობა მისი მადლის არცერთი გოჯი...
მიდგას იმედად მომავალი ძლიერებისა,
ტეხურის პირას აღმართული ცად – ციხე-გოჯი...

აქ სძინავს წარსულს, ხალისიან მის სიძლიერეს,
რაც, საომარი უამრავი შემოჰკრეს ნება...
დიახ, მომავალს აქ ეგულვის თვისი ძირები,
ქვადაღმართულად მოსულდგმულე შემოქმედება...

თუკი ახლოს ვარ, ვუსაჩუქრებ სულით ობლობას
 აქ, ციხე-გოჯის სანახებში მიმალულ ვნებას,
 მეომრულ რწმენას, სისხლგაღების უცილობლობას
 ქვაც ვერ მოსტეხეს რჯულძალიან მურვან-ყრუებმა...

წვერი ციხისა მალლით ღრუბელს ესაუბრება,
 ელავენ ნისლში სამეუფე აბანოები...
 ო, როგორ მიყვარს ამ გვირაბით შენთან სტუმრობა,
 ტეხურო ჩემო, –შენს ტალღებთან ნაბანავები.

როდესაც დილა ხვალინდელი მერმისს კარს უღებს,
 კაცობრიობა მუხლზე დაიმტვრევს მტრობის გასაღებს,
 წარსულის მწველი ისტორია ისევ მანუხებს,
 და ციხე-გოჯი მელოდება ტრფობით აღსავსე...

დგას ციხე-გოჯი მეოცნებე, ნატვრად წასული,
 წვიმა დასტირის, მებრძოლ კედელს სეტყვა უღესავს...
 ისევ ბავშვური სიყვარულით ჩავიკრავ გულში,
 მოდის ზაფხული, ჟამი ჩვენი სიყვარულისა...

როს ძალა ერთვის ჩადენილი სიკეთით ბოროტს,
 არ მესმის, – მრავალ სისულელეს რატომ სჩადიან...
 შენ, ციხე-გოჯი, დგახარ წმინდა სიმბოლოდ,
 ეს ქვები, ბევრის ოქროდქცეულ ანწყოს სჯობია...

მიწა ტანჯული, მოწმე ჩვენი ხნიერებისა,
 არ დაითმობა მისი მადლის არცერთი გოჯი...
 მიდგას იმედად მომავალი ძლიერებისა,
 ტეხურის პირას აღმართული ცად ციხე-გოჯი...
 30.03.89 წ.

ვახტანგ ნაღარაია

მინდა რომ ვიყო თავისუფალი

მწარე ტკივილის, იმედით სავსე,
მზიანი დილის ლურჯი ცა მხურავს,
როგორ მახარებს, იმედით მავსებს,
დაუდგრომელი ჩემი ტეხურა.

დედამოკაში ორსული ქალი,
დღეს მზესთან ერთად ტალღებში ცურავს,
მინდა რომ ვიყო თავისუფალი,
კალმახიანი როგორც ტეხურა.

თითქოს ამაყობს მოხდილი ვადით,
ციხე-გოჯს ნისლი ქონგურად ხურავს,
მინდა რომ ვიყო თავისუფალი,
როგორც ამაყი ჩემი ტეხურა.

ჩემო სენაკო, სახელი შენი,
სულში საამოდ როგორი მესხურა,
მინდა ვიხილო სამშობლო ჩემი,
თავისუფალი როგორც ტეხურა.

მწარე ტკივილის იმედით სავსე,
მზიანი დილის ლურჯი ცა მხურავს,
ხვალ რომ დღე დგება იმედით მავსებს,
როგორც უდრეკი, ჩემი ტეხურა.

სიკვდილის დაგვიანების
 მიზეზი უნდა ვიცოდე,
 რადგანაც, აღფრთოვანებით
 სიყვარულს ვუხსნი სიცოცხლეს...

ხმლით აღტაცება მჭირდება
 ბრძოლაში გადანახულის,
 რადგან, სიმაღლეს ჰპირდება
 ახლო მომავალს წარსული...

რომ მიწა ქალამანია,
 ცა ქუდად დამიხურია...
 სისხლით ნაფერებ ალამთან
 სისხლის დანთხევა მწყურია...

გამიჩნდა მეფის თვისება,
 მსურს, ნიშნად კვერთხი დავხარო,
 და მტერს ყოველი ღირსება
 ჩინ-მედლებივით ავყარო...
 სოსო გეგელია. 10.10.88 წ.

გაზეთის გამოცემაში სენაკელებს გვეხმარებიან საქართველოს
 ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის პრესს-ჯგუფის წარმომად-
 გენლები.

მოგესხენებათ, რომ ამა წლის 5 იანვრიდან საქართველოს დედაქალაქ თბილისში ე. წ. „მთავრობის სასახლესთან“ გრძელდება მასობრივი შიმშილობა, საქართველოს სახელმწიფო დამოუკიდებლობის მოთხოვნით. შიმშილობენ სხვადასხვა პოლიტიკური პარტიებისა და საზოგადოებათა წარმომადგენლები. იმართება ყოველდღიური ხალხმრავალი მიტინგი, იფიცებიან საკავშირო და ადგილობრივი მნიშვნელობის ფაბრიკა-ქარხნები. აქციაში მონაწილეობის მისაღებად ქ. თბილისში ჩადიან საქართველოს სხვადასხვა ქალაქების დელეგაციები. როგორც მრავალი სხვა, ეს აქციაც დაწყებულია საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიისა და წმ. ილია მართლის საზოგადოების მიერ, რომელსაც თავიდანვე შეუერთდა საქართველოს კონსტიტუციურ-მონარქისტული პარტია, შემდგომ კი მთელი რიგი პარტიები და საზოგადოებები, რომლებიც შედიან ეროვნული ხსნის მთავარ კომიტეტში.

12-13 იანვარს, აქციას სოლიდარობა გამოუცხადა სენაკის დელეგაციამ. სიტყვებით გამოვიდნენ ს. გეგელია და მ. გვასალია. ამ უდიდესი მნიშვნელობის აქციას თან ერთვის გაფიცვები და სენაკშიც მოხდა მექანიკური ქარხნის სრული, ხოლო ხალიჩების კომბინატის ნაწილობრივი გაფიცვა. ამ საწარმოთა შრომითი კოლექტივების სახელით მ. გორბაჩოვსა და გ. გუმბარიძეს დაეგზავნათ დეპეშები, სადაც აღნიშნულია, რომ გამოცხადებულია გაფიცვა და გაფიცულები მხარს უჭერენ ეროვნული მოძრაობის მიერ წარმოებულ ამ აქციას. ღვთისა და ერის სურვილით უნდა აღსდგეს საქართველოს დამოუკიდებლობა: ღმერთი იყოს ჩვენი მფარველი! გაუმარჯოს დამოუკიდებელ საქართველოს!

დავით დოლიძე - სედა.

სენაკის თვალთახედვა.
ქართველი ყველაფერში პირველია

ქართველი ყველაფერში პირველია
გნამდეს, გჯეროდეს ივერიაჲ,
ქართველი რიგშიც ხომ პირველია,
სენსაციებში? გიყვარდეთ პირველია.
გაძვალტყავებულო საქართველოვ,
ნინათ ფესვმაგარო ივერიაჲ!
დღეს, ჩვენ რითი უნდა გაგახაროთ?
ჩვენი ყოფა დღეს ხომ გასაკვირველია.
ცხოვრება თავდაყირა დატრიალდა.
კეთილს შეენაცვლა ბოროტება,
ჩვენს თავს ცოდვის კალო დატრიალდა,
არ ვიცით დღეის შემდეგ რა მოხდება;
ჩემო თვალნათელო, ივერიაჲ,
ჩვენი ყოფა მართლაც გასაკვირველია.
დავითის ქვეყანას პატრონობს ჯალათი,
ნამებულ ქეთევანს გვაგინებებს – მავანი.
სულთანის ემირი, თუ ჯალალედინის,
გვპატრონობს ოთხეული
ძალაუფლებაზე შემოილილი.
ქართველი ყველაფერში პირველია,
ახლა ხომ დარწმუნდი ივერიაჲ,
თამარის ტახტზე დასკუპდა სატანა,
ქვეყანას მართავს ბოროტება,
სად არის ნეტავ განაჩენი?
არ ვიცით ხვალისთვის რა მოხდება,
ცოტაც და ერთიც არ დავრჩებით.
ო, ღმერთო! სადამდე დავცემულვართ,
ქვეყანა სულ ქაჯებს დარჩენიათ,
მგონი მუხლებზე დავჩოქილვარ,

წარღვნამდე ბევრი დროც აღარ დაგვრჩენია.

სად მეფე, სად სუფთა კანიბალი,
თოფმომარჯვებული უბირი ყაჩაღები.

თავს რისხვად გვატყდებიან
გუნდი ნაძირალთა,
დროა თავდაცვითი საღვთო
ომის გაჩაღების.

ქართველი ყველაფერში პირველია,
ჰოდა გადავკეთდით ნაკრძალებად.

გწამდეს, დაიჯერე ივერია
ყველას მოგვაქცევენ ყაჩაღებად.
დიახ! ჩვენ ვამაყობთ პირველობით,
ვმართავთ ექსპერიმენტს

ყველას მივენდობით,
უკან თუ დავრჩებით აღარ გვენალვლება,
ნუთუ ამ ჯოჯოხეთს
მიველტვოდით?!

ქართველი ყველაფერში პირველია,
მაგრამ სიძულვილში?
არნახული.

მოძმეთა ღალატი გასაკვირველია,
შენც ხედავ უფალო, რატომ გავნადგურდით.

ყველა ნაღდი კაცი გვეჯავრება,
უფალო, რად დაგვწყევლე უგუნურნი.
ლანძღვა?! იცოცხლეთ გვემარჯვება.

ლამის გავალმერთოთ უტვინონი,
ქართველი ყველაფერში პირველია.
ჰოდა ნეტავი რამ გაგვაოცოს.

ისე დავმდაბალდით ივერია,
ლამის სატანა გადავკცნოთ,
დიახ! – სენსაცია საოცარი,
ლამის ნაგვინყდა ყველა სალოცავი.

სატანას დავარქვით მაცხოვარი,
 უფალო, არ გაგვხადო უპოვარი...
 მოგვბანე ეს ცოდვა ღვთისმშობელო.
 შეგვინდე მონყალე გულითა,
 შეგვინდე მაცხოვრის მშობელო,
 დაცემა სხვა მეტი ნუ გინდა,
 შეჩერდით გავკივი ხმაჩახლებით,
 მაჩუმებს მუშტები ყაჩაღების.
 შეჩერდით მოვიდა დასასრული,
 მე ვყვირი სირცხვილით დადაგული.
 დიახ! ქართველი პირველია!
 ხარხარებს ეშმაკი გაშმაგებით,
 ო! სისხლში გბანენ ივერიაჲ,
 თოფმომარჯვებული არამზადები,
 უფალო, გვაჩუქე სიხარული,
 უფალო, გვაკმარე რომ გვესვრიან.
 უფალო, გვაჩუქე სიხარული,
 უფალო, მოგვმადლე,
 გვაჩუქე სახელი, მესია.
 მართლა ვთქვათ, ქართველი პირველია!
 დიახ! დღეს გაბრწყინდა ივერია!
 ცა ცისარტყელებმა გადაფეროს,
 მესია კვლავ ენვიოს საქართველოს!
 ქართველი ყველაფერში პირველია,
 ეს ნამდვილად მნამს ივერიაჲ!
 მე ვიცი, რომ მოვა კვლავ მესია!
 რა მოხდა გვხოცავენ და გვესვრიან
 ბრწყინვალე გვირგვინით
 კვლავ მოვა მესია,
 და მისი ღიდება ჩვენს ცაზე გაბრწყინდება.
 ღვთისმშობელო და მაცხოვარო,
 იმ გვირგვინს ეკლიანს,

გნამდეს მოყვება ჩვენი დიდება!
 დრო წავა ჯვარცმის და გოლგოთის,
 დადგება განკითხვის წუთები,
 ჯვარცმისთვის მაცხოვრის,
 ამ ქვეყნად ყველა დაისჯება უკლებლივ.
 ქართველი ყველაფერში პირველია,
 ო, ღმერთო! გააბრწყინე ივერია.
 ლანდა მასხულია

ლია წერილი

სენაკის რაიონის პროკურორს ბატონ ომარ კუჭავას,
 კავშირგაბმულობის რაიკვანძის უფროსს მ. აფაქიძეს.
 ადამიანთა უფლებების დაცვის კომისიის თავმჯდომარეს
 ბატონ ა. კუბეციას
 რაიონის პროფკავშირის გამგეობის თავმჯდომარეს
 ქალბატონ ლ. რატიანს.

1992 წლის ოქტომბრის თვეში, სენაკის კავშირგაბმულობის რაი-
 ონული კვანძის დირექტორმა, ზვირა ბინაძემ, საქართველოს რესპუბ-
 ლიკის პარლამენტის წევრის შ. კეკელიას მითითებით სამსახურიდან
 დაითხოვა კავშირგაბმულობის მოლარე ექსპედიტორი ზაირა ალიო-
 შას ასული ადამია, ზვიად გამსახურდიასთან სატელეფონო კავშირის
 დამყარებისათვის.

ვგმობთ, პარლამენტის წევრის უკანონო ქმედებას, პროტესტს ვუ-
 ცხადებთ მას, ადამიანის უფლებათა დარღვევისათვის და მოვითხოვთ
 დაუყოვნებლივ აღადგინოს იგი სამუშაოზე, მთლიანად განაცდენის
 აღდგენით, ვინაიდან განაცდენი მთავრობის მიზეზითაა ჩადენილი.

პარლამენტმა, თუ იგი ნამდვილი პარლამენტია, მის მიერ მიღებუ-
 ლი კანონები არ უნდა დაარღვიოს.

ს. ს. ე. კ. მ. „ჭყონდიდელისა“ და ქრისტიანულ დემოკრატიული
 პარტიის რაიონული ორგანიზაციები.

ძვირფასო მკითხველებო!

რამეთუ, თქვენ, ჩვენი სისხლი, სისხლთაგანი და ხორცი, ხორცთაგანი ხართ.

სენაკის რაიონი ისტორიულად ყოველთვის ეროვნული მოძრაობის ავანგარდში ყოფილა. გავიხსენოთ 1921-24 წლები, ჩვენი რაიონის სინამდვილე. საკირეს მთისა და თეკლათის ველის სისხლიანი ტრაგედიები.

ჩვენი რაიონი დღესაც ავანგარდშია თქვენის ძალით, მიუხედავად იმისა, რომ ეროვნული მოძრაობა „ჭყონდიდელი“ და მისი ბეჭდვითი ორგანო „სენაკის თვალთახედვა“ ჯერჯერობით იატაკქვეშეთშია. ჩვენი გაზეთის მიზანია ასახოს საქართველოს, მასთან ძირითადად სენაკის რაიონის ეროვნული მოძრაობის სინამდვილე, და სენაკში მიმდინარე პოლიტიკურ-ეკონომიკური პროცესები. გვწამს სიმართლე გაიმარჯვებს, კანონიერება აღსდგება და საქართველო გახდება თავისუფალი.

სრულიად საქართველოს ჰელსინკის კავშირი და წმინდა ილია მართლის საზოგადოება, ულოცავს სრულიად საქართველოს ეროვნულ-პოლიტიკური მოძრაობა „ჭყონდიდელის“ სენაკის რაიონულ ორგანიზაციას მისი ბეჭდვითი ორგანოს გაზეთ „სენაკის თვალთახედვის“ დაარსებას და კანონიერების აღდგენისათვის ბრძოლის გზაზე უსურვებს წარმატებებს;

სრულიად საქართველოს ჰელსინკის კავშირი,

სრულიად საქართველოს წმინდა ილია მართლის საზოგადოება.

„დემოკრატიული“ რევოლუცია თუ სამხედრო გადატრიალება

1991-1992 წლის დეკემბერ-იანვრის გადატრიალების შედეგად, ქვეყანაში სამხედრო დიქტატურა დამყარდა, სამხედრო საბჭოს სახით, რომელმაც უმძიმესი ზიანი მიაყენა ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობას, თავისუფლების საქმეს, ქვეყნის ეკონომიკას საშინაო და საგარეო პოლიტიკას, სახელმწიფოს ტერიტორიულ მთლიანობას და

მოსახლეობის ეთნოფსიქიკური მთლიანობის საკმეს. დანგრეულ იქნა რუსთაველის პროსპექტი, ოთხჯერ ჯვაროსნული ლაშქრობა მიანყვეს სამეგრელოში, რის შედეგად განადგურდა: ზუგდიდი, ნალენჯიხა, სენაკი, ჩხოროწყუ, ფოთი, აბაშა. 127 დღის მანძილზე ქვეყანაში. ეროვნული დაუმორჩილებლობის კომიტეტის მეთაურობით, ყველგან იმართებოდა საპროტესტო მიტინგები, სისხლიანი მთავრობის გადადგომის მოთხოვნით.

დარბეულ და დახვრეტილ იქნა მიტინგები: თბილისში, ზუგდიდში, ქუთაისში, ნალენჯიხაში, სენაკში, ფოთში. ხუნტამ პოლიტპატიმრებით გაავსო ციხეები. განუკითხაობამ, ქაოსმა, ტერორმა, ყაჩაღობამ მოიცვა ქვეყანა.

„დემოკრატიისათვის“ მებრძოლმა „მხედრიონმა“ და „გვარდიამ“ სისხლში ჩაახრჩო თავისუფლებისათვის მებრძოლი საქართველო, ქართული სული.

მიუხედავად უსასტიკესი ტერორისა, ხუნტამ მაინც ვერ დააჩოქა, ვერ გატეხა ქართული გენი, ქართველი ხალხი. ვერ ჩააჩუმა ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა და იძულებული შეიქმნა, სამხედრო ხელისუფლება (დიქტატურა) მოჩვენებითი სამოქალაქო მმართველობით შეეცვალა.

ორთვიანი მმართველობის შემდეგ, 1992 წლის 7 მარტს, სამხედრო გადატრიალების მამამთავრებმა (თ. სიგუა, თ. კიტოვანი და ჯ. იოსელიანი) მოსკოვიდან ჩამოიყვანეს ნეოკომუნისტური პუტჩის მთავარი ორგანიზატორი, ედუარდ შევარდნაძე. დამყარდა სამოქალაქო მმართველობა ანუ სამხედრო საბჭო შეცვალა სახელმწიფო საბჭომ, ასე იქნა სახე შეცვლილი სამხედრო დიქტატურა „ტოტალიტალური“ რეჟიმით საქართველოში.

ინყებს და პროვოკაციულად აძლიერებს საზოგადოებრივი ცხოვრების სრულ მილიტარიზაციას – ტოტალიტარიზმის უკიდურესი ფორმაა ფაშისტური რეჟიმი.

რაც შეეხება ფემოკრატიას – ხალხის ხელისუფლებას, იგი ამდროს მხოლოდ ფარატინა ქალაღბზეა დატოვებული.

სახალხო ხელისუფლება, 1990 წლის 28 ოქტომბერი.

9 აპრილის მემორიალი გაკეთდა სენაკში.

ქ. სენაკის (ყოფილი ლენინის)

ბაღში (ლენინის ძეგლის)

ადგილას – მემორიალის ავტორია

ელგუჯა კაჭარავა

ბრძოლა კაბინეტებში 1990 წლის 26 მაისი

საპროტესტო მიტინგი სენაკში, სადაც მომიტინგეები 9 აპრილთან დაკავშირებით არ გაუშვეს თბილისში და კოპიტნართან დააბრუნეს. დაბრუნებისას თავის მანქანით ტანკმა გაიტანა სენაკელი ოდიშარია.

უშიშარი ქალები

დოდო მაქაცარია-ბულიავა

დოდო ამირანის ასული მაქაცარია-ბულია-
ვა დაიბადა 1955 წელს ქ. სენაკში. 1972 წელს
დაამთავრა თეკლათის საშუალო სკოლა. მიღე-
ბული აქვს საშუალო სპეციალური განათლება
ბულალტერიის განხრით.

1976 წელს ქმნის ოჯახს ოთარ შალვას ძე
ბულიავასთან, რომელიც მუშაობს სენაკის I სამშენებლო სამმართვე-
ლოს უფროსად. ჰყავს 7 შვილი, 4 ქალიშვილი და 3 ვაჟი.

ეროვნულ მოძრაობაში ჩაბმულია 1989 წლის 9 აპრილიდან. ლეგუ-
ლობდა მონაწილეობას თბილისში მიტინგებზე, მანიფესტაციებში და
სხვა აქციებში.

არის 1991 წლის 23 აპრილს მოსკოვში, საქართველოს რესპუბლი-
კის მუდმივ წარმომადგენლობაში ჩატარებული შიმშილობის აქციის
მონაწილე. იშიმშილა 9 დღე პირამოკერილ ბიჭთან ერთად. ის არის
ზვიად გამსახურდიას აქტიური თანამებრძოლი. „პელსინგის კავში-
რის“ წევრი.

მზისადარ ბჟალავა

მზისადარ ბჟალავა დაიბადა 1947 წლის 15
აპრილს ქ. სენაკში, სოფელ ახალსოფელში. და-
წყებითი განათლება მიიღო ისულის დაწყებით
სკოლაში, 8 წლიანი განათლება ახალისოფლის
8 წლიან სკოლაში, რის შემდეგაც სწავლა გა-
აგრძელა სენაკის მე-5-ე საშუალო სკოლაში,
რომელიც დაამთავრა 1965 წელს.

დამთავრებული აქვს საქართველოს სასოფ-
ლო-სამეურნეო ინსტიტუტის ეკონომიკური

ფაკულტეტი, სოფლის მეურნეობის წარმოების ეკონომისტ-ორგანიზატორის სპეციალობით. ინსტიტუტის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ რეკომენდაცია აიღო იმავე წელს ასპირანტურაში ჩაბარებისთვის – სპეციალობაზე: სახალხო მეურნეობის ეკონომიკა, დაგეგმვა, ორგანიზაცია და მართვა. ამავე დროს დამთავრებული აქვს მოსკოვის კ. ტიმირიაზევის სახელობის აკადემიის პედაგოგიური ფაკულტეტი.

არის ეკონომიკის დოქტორი. სხვადახსვა დროს მუშაობდა ტეხუ-რის საბჭოთა მეურნეობაში ეკონომისტად, სენაკის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმში პედაგოგად, თბილისის საინჟინრო-ეკონომიკურ ინსტიტუტში და სოხუმის ცოტნე დადიანის სახელობის ჰუმანიტარულ ინსტიტუტში დოცენტად. რამდენიმე წელი იყო სენაკის ჰუმანიტარულ-ეკონომიკური ინსტიტუტის დოცენტი და კათედრის გამგე, შემდეგ ამავე ინსტიტუტის პროფესორი და ეკონომიკური ფაკულტეტის დეკანი.

აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორია, ამავე უნივერსიტეტის წარმომადგენლობითი საბჭოს წევრი, ამავე დროს მიწვეულია პედაგოგად ზუგდიდის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტის პროფესიულ განყოფილებაზე (სენაკის ბაზა) პედაგოგად.

არის 3 (სამი სახელმძღვანელოსა და რამდენიმე ათეული სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი, ფაზისის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი და ღირსების ორდენოსანი.

ეროვნულ მოძრაობაში ჩაბმულია 1989 წლის 9 აპრილის ტრაგედიის შემდეგ. ერთგული მომხრეა საქართველოს პირველი პრეზიდენტის – ზვიად გამსახურდიას იდეებისა სიცოცხლის ბოლომდე. დევნილობაში მყოფი პრეზიდენტი ორჯერ მოინახულა ქ. გროზნოში და მან იხილა პრეზიდენტი თავის ქვეყანაზე და ხალხზე უზომოდ შეყვარებული. გასული საუკუნის 90-იან წლებში არაერთი დევნა და სამსახურებრივი შევიწროება აქვს გადატანილი პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას იდეების ერთგულების გამო.

ნანი ესართია

(ანუ როგორ ჩავები პოლიტიკაში)

არც ერთი დედა არ გაჩერდებოდა სახლში. ცნობა დაკარგული მქონდა, როდესაც სენაკში „სათაყვანებელი“ გვარდიელები დავინახე, მათ ხომ საზღვრების დაცვა ქონდათ დავალებული და არა თავიანთი ქალაქების ძარცვა-განადგურება. ჩვენ ასაღები გვქონდა ლენინის ძეგლი. ისიც სენაკელებმა თვითონ ავიღეთ, სხვა ძალის ჩაურევლობით. ვიტყვი „მხედრონის“ წევრების ბარბაროსობას. ადრეც, ბევრი მესმოდა და ვიცოდი, რომ ისინი ქურდებისაგან იყო დაკომპლექტებული და მათმა სასახლო საქმიანობამ, სენაკელი ქალი, ორი შვილის დედა პოლიტიკაში გამრია და ქუჩაში გამომიყვანა. ხელმძღვანელები აცხადებენ „ქალები პოლიტიკისაგან შორს უნდა იყვნენო, მათ თავიანთი საქმე უნდა აკეთოთ“. მათ ავინწყდებოდათ, რომ ქალი მარტო დიასახლისი არ არის. ის მეუღლეა, დედაა, დაა, მამიდაა, დეიდაა, ბიძაშვილ-მამიდაშვილია.

გამოვედი ქუჩაში და დავუწყე მთავრობას ლანძღვა. არც მათ ტყვიას შეუშინებიათ და არც მათ მუქარას. დავიკავე დროშა და ჩემს ხალხს ნაუძეხი წინ, რათა პირველი ტყვია მე მომხვედროდა. ასეთ სიცოცხლეს სიკვდილი მერჩივნა. მთელმა სენაკელმა მედროშე შემარქვა; ერთ-ერთი მიტინგის დარბევის დროს ერთმა მხედრონის ავტომატმომარჯვებულმა წევრმა, ტყვია რომ ვერ მესროლა, თოვლის გუნდა დამაყარა. „ქალო უკან დაიხიე, თორემ გესვრიო. მე გზა გავაგრძელე თვალებცრემლიანმა“, რადგან მასში კიდევ იყო დარჩენილი ცოტა ადამიანური რამ. 22 იანვრიდან დღემდე იყო ვაჟა ადამიას ჩამოსვლა დაგეგმილი სენაკში, ხალხის რისხვას საზღვარი არ ქონდა, სენაკი ხვდებოდა თავის შვილს და პასუხს თხოვდა ლალატისა და არაადამიანურობისათვის, /თბილისში ჩასულმა თავი ცოტნედ წარმოიდგინა/ როცა ილუპება საქართველო, დედა ამ დროს არ შეიძლება განზე იდგეს, რამეთუ დედა არის ძლიერი დედაბოძი, რომელიც ქვეყნის ძლიერებას იცავს, გვდევნიან, მაგრამ მაინც ვიბ-

რძვით, ისე როგორც ეს ეკადრება კოლხ ამორძალებს, ვისთვისაც სამშობლო ყველაზე ძვირფასია, ვისთვისაც საქართველო ერთიანი და ძლიერია, ორჯერ დამაპატიმრეს, მაგრამ ხალხმა გამოაშვებინა ჩემი თავი. ჩვენ, არასოდეს არ შეურიგდებით უკანონობის დაკანონებას. სენაკში მედროშე ყოველთვის იქნება, როგორც დედა და მეუღლე სიმართლისა და კანონიერების გვერდით. ვეკითხები ბატონ ჯაბას, როდის დააბრუნებს ქართველ ქალებს საკუთარ კერაზე. ისინი რომ არ ჯირითობდნენ სამეგრელოში, არ ანიოკებდნენ მოსახლეობას, არ ძარცვავდეს მათ, ქალებიც დაწყნარდებიან. ქალები პოლიტიკისაგან შორს არ უნდა იყვნენ. ხომ არ აჯობებდა თქვენისთანა უზნეო ადამიანები განერიდონ პოლიტიკას, რათა ქვეწარმავლებისგან ერმა და-ისვენოს, წინააღმდეგ შემთხვევაში დამიჯერეთ, ყველა კოლხი ქალი ამორძალი გახდება.

სენაკი 1992 წლის 22 ივნისი.

ნინო ხარბელიას მისალოცი დეაქსა

**გაგზავნილი ედვარდ შევარდნაძისადმი სახელმწიფოს
მეთაურის პოსტზე 1992 წლის 11 ოქტომბერს.**

საქართველოს ტელევიზია – პროგრამა

მაცნეს – ბატონ ედვარდ შევარდნაძეს.

ერი მარადიულია, დანარჩენი ყველაფერი კი წარმავალი, რომ პიროვნებანი დროულნი და გარდამავალნი არიან, ერის არსებობის კონტექსტში. ამიტომ წარმავალნი უნდა ეწირებოდეს მარადიულობას. დღეს (ფაქტიურად) საქართველოში ჩატარდა არჩევნები, მიუხედავად იმისა, რომ ეს არჩევნები უკანონო იყო, მიუხედავად არადემოკრატიული საარჩევნო დებულებისა, მე ნამდვილად არ მოველოდი, ჩემს რაიონში, ამდენი ამომრჩეველი მოვიდოდა საარჩევნო ყუთთან, მაგრამ ფაქტი ხომ ფაქტად რჩება. ხომ გაგიგიათ შიში შეიქმს სიყვარულსო – ძალა აღმართს ხნავსო.

„ბატონო ედვარდ, მე ის სენაკელი ნინო ხარბელია ვარ, რომელიც თავგანწირვამდე ვიცავდი და დავიცავ ყოფილ ხელისუფლებას,

ზვიად გამსახურდიას, ვიდრე თქვენ, როგორც ახალი პარლამენტის თავმჯდომარე, არ მოიგებთ ომს აფხაზეთში და ოსეთში, ვიდრე არ შეაკავშირებთ ქართველებს, ვიდრე არ მოსპობთ სიძულვილის თესვას საქართველოს ტელევიზიიდან, არ მისცემთ არც ერთ ადამიანს იმის უფლებას, რომ სიკეთის სახელით ბოროტება ჩაიდინონ! არ დაუშვათ ჩემს მამულში ძმათა კვლა და ეს დანაშაული არ ეპატიოს იმათაც კი, როგორ მუნდირშიაც არ უნდა იყვნენ გამონყობილები, არ დაირღვეს საქართველოში ადამიანთა უფლებები, რადგან ადამიანი, რომელი ქვეყნიდანაც უნდა იყოს, ყველგან ერთი უფლება აქვს – საყოველთაო უფლებანი მოქალაქისა.

მე პატივს ვცემ ყოველივე იმას, რაც ერის უმრავლესობას სურს. მინდა ჩამოვაცალიბოთ ისეთი მთავრობა, რომ ხალხს მოემსახუროს და არა ისეთი ხალხი ემსახურებოდეს მთავრობას, როგორც დღეს! თუ კი ერმა უკვე მერამდენედ გამოხატა თავისი ნება საარჩევნო ყუთთან. ე. ი. ერის ნება-სურვილი უზენაესია. თუ ერი ბედნიერია, მაშინ მისი ყოველი შვილი ბედნიერი იქნება.

დააბრუნეთ კანონიერი ხელისუფლება, რომელიც თქვენ, ჯაბამ, სიგუამ და კიტოვანმა დაამხეთ! და „გაალამაზეთ“ თბილისი.

ზაირა ადამია - მოშიშხილე, ჯერ თბილისში, შემდეგ მოსკოვში

ღია წერილი სენაკის რაიონის პროკურორს ბატონ ო. კუჭავას, კავშირგაბმულობის რაიკვანძის უფროსს ბატონ ჯ. აფაქიძეს.

ადამიანის უფლებების დაცვის კომისიის თავმჯდომარეს ბატონ ა. კუბეციას

რაიონის პროუკავშირის გამგეობის თავმჯდომარეს ქალბატონ ლ. რატიანს.

1992 წლის ოქტომბრის თვეში სენაკის კავშირგაბმულობის რაიონული კვანძის დირექ-

ტორმა ხვიჩა ბინაძემ საქართველოს რესპუბლიკის პარლამენტის წევრის შ. კეკელიას დავალებით სამსახურიდან დაითხოვა კავშირგაბმულობის მოლარე ექსპედიტორი ზაირა ალიოშას ასული ადამია, ზვიად გამსახურდიასთან სატელეფონო კავშირის დამყარებისათვის ვგმობთ პარლამენტის წევრის უკანონო ქმედებას, პროტესტს ვუცხადებთ მას ადამიანის უფლებათა უხეშ დარღვევაში და სოციალურ დაუყოვნებლივ აღადგინოს იგი სამუშაოზე, დროებითი მთავრობის მიზეზითაა ჩადენილი.

პარლამენტმა, თუ იგი ნამდვილი პარლამენტია, მის მიერ მიღებული კანონები არ უნდა დაარღვიოს.

ს. ს. ე. პ. მ. ჭყონდიდელისა ქრისტიან-დემოკრატიული პარტიის რაიონული ორგანიზაციები.

კურდღელია კოტე /კოსტანტინე/

კოტე კურდღელია დაიბადა 1948 წლის 1 აგვისტოს ქ. ცხაკაიაში. 1956 წელს სასწავლებლად შეყავთ ქალაქის მესამე საშუალო სკოლაში, რომელსაც ამთავრებს 1967 წელს სკოლაში ის გამოირჩეოდა პედაგოგებისა და მეგობრების დიდი სიყვარულით, სკოლის დამთავრების შემდეგ მუშაობას იწყებს ცხაკაიას საქმთავარენერგოში ელექტრო-მონტიორად.

1968 წელს გაწვეული იქნა საბჭოთა კავშირის ჯარში.

1970 წელს ქმნის ოჯახს და გადადის სამუშაოდ თბილისში შინაგან საქმეთა სამართველოში რიგით მილიციონერად, ცოტახნის შემდეგ მუშაობას იწყებს თბილისის მილიციის სკოლაში, სამსახურისაგან მოუწყვეტლივ. იგი იყო კეთილსინდისიერი მუშაკი. დაკისრებულ დავალებებს ასრულებდა პირნათლად და ხარისხიანად. დაწინაურებული იქნა თბილისის

ერთ-ერთი უბნის რწმუნებულად. გამომძიებლად, მას მიენიჭა კაპიტანის წოდებაც. ამასობაში მოვიდა 1989 წლის 9 აპრილიც, კოტე კურდღელია იდგა მთავრობის სახლთან. იცავდა რა მომიტინგეებს, ხოლო ბევრს კი საკუთარ ტანით გადაეფარებოდა ხოლმე ზედ და თავად იღებდა რომელიმე ქალისა თუ ბავშვისაკენ მოქნიულ კეტსა თუ ბარბაროსის ნიხლს. მიტინგის დარბევიდან ორი კვირის გასვლის შემდეგ კოტემ თავის სამუშაო კაბინეტში გონი დაკარგა. როცა გონზე მოვიდა, ის უკვე შ/ს სამინისტროს საავადმყოფოში იწვა მონამღვლი, სადაც ორი თვის განმავლობაში მკურნალობდა. როცა ფეხზე წამოდგომა შეძლო 1991 წლის გაზაფხულზე ჩამოდის სენაკში, აყალიბებს ეროვნული გვარდიის სენაკის ბატალიონს, რომელსაც თავად უდგება სათავეში. იგი იმავდროულად ემსახურებოდა საქართველოს ეროვნულ ინტერესებს ცხინვალის მხარეში და ხშირად იმყოფებოდა იქ. ეს ჯამრთელობა შერყეული კაცი დღემუდამ სამშობლოზე ფიქრობდა და ზრუნავდა. საკუთარი თავისთვის და შვილებისთვისაც ვერ იცლიდა, უფრო მეტიც მან თავისი 15 წლის მქონე ვაჟიშვილს ჩააცვა გვარდიელის ფორმა, ასწავლა ავტომატისა და სხვა იარაღთა ხმარების წესი და ჩაუნერგა სამშობლოსათვის თავდადების წმინდათანმინდა მოვალეობა და სიყვარული.

„ასეთი კარგი კაცის დაღუპვა დიდი ცოდვაა“ – უთქვამთ სენაკში.

ბოლო პერიოდში კოტე კურდღელია მარნეულში იქნა გადაყვანილი თავისი ბატალიონით და იქ მოუსწრო თბილისის ომმა. კოტე კანონიერი პრეზიდენტის მხარეზე იბრძოდა, როდესაც საქართველოს კანონიერი მთავრობა გააქცევს საქართველოდან. კოტე კურდღელიამ საზღვრის ბოლომდე გააცილა პრეზიდენტი თავისი ხალხით, თავად კი ვერ მიატოვა მისთვის საფიცარი სამშობლო, რადგან ეგონა აქ უფრო საჭირო იყო და მაშინ გაიმეტეს საქართველოს მტრებმა სასიკვდილოდ. როგორც ცნობილი გახდა სოფელ ალაიანთან მოჰკლეს იგი ახალი ხელისუფლების მომხრე შეიარაღებულმა პირებმა. რამდენად უღვთო იყო მისი სიკვდილი, იმდენად ვაჟკაცურიც იყო: სამ-

შვიდობოზე გამობრუნებულს სროლის ხმა გაუგია. გამობრუნებულა და უხილავს რომ სასიკვდილოდ იმეტიბდნენ პრეზიდენტის მხარეზე მებრძოლ ახალგაზრდებს, რომლებიც აღარ აპირებდნენ ბრძოლას, ჯერ სიტყვით უცდია შეგონება მათი დახოცვის მოსურნეებისათვის, მაგრამ როდესაც ვერა გააწყო რა მათთან, მერე მასაც დაუდგია თავი ახალგაზრდებთან ერთად.

მას დარჩა მეუღლე და ქალ-ვაჟი თამრიკო და აგული.

მოკლეს კოტე, მაგრამ მის სულს ვერ შეეხენ. მისი იდეა და რწმენა, თავდადება სამშობლოსათვის ვერ ჩაკლეს.

იგორ ბოჯავა

იგორ ბოჯავა, დაიბადა 1936 წელს, 18 იანვარს, სენაკის რაიონ სოფელ ზანაში გლეხის მრავალშვილიან ოჯახში. იგორი იყო ქვეშარიტი ქართველი მამულიშვილი, უმაღლესი განათლებით, ისტორიკოსი, პატრიოტი, თავის სამშობლოზე, სამართლიანობაზე უზომოდ შეყვარებული. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი - ისტორიის ფაკულტეტი. ნამუშევარია სხვადასხვა საპასუხისმგებლო თანამდებობებზე. ბოლოს ქ. სენაკის მე-7 საჯარო სკოლაში ისტორიის პედაგოგად. და შემდეგ დირექტორად. იყო დისიდენტი და რეპრესირებული. ზვიად გამსახურდიას მხარდამჭერი და თანამებრძოლი, მისი იდეების გამზიარებელი.

ნამყოფია ოთხ ქვეყანაში საზღვარგარეთ. აქვს სამეცნიერო არაერთი ნაშრომი. არის ოთხგზის ყამირელი. ასეთი ადამიანების მხრებზე დგას საქართველოს აწმყო და მომავალი. ნათელში იყოს უდიდესი პიროვნება, თავის სამშობლოზე უზომოდ შეყვარებული.

ლანდა მასხულია

მწერლისა და ჟურნალისტის ლანდა მასხულისა შემოქმედება და წვლილი ეროვნულ მოძრაობაში

**მზია (ლანდა) აკაკის ასული
მასხულია**

დაბადების თარიღი: 3 ივნისი 1954 წ.

ფაქტობრივი მისამართი: სენაკი, მშვიდობის ქ. № 117; იურიდიული მისამართი: თბილისი, ლაილაშის ქ. №4; ტელეფონი: (+995) 593565155; პირადი ნომერი: 01006009093

ეროვნება: ქართველი; მოქალაქეობა: საქართველო; ჰყავს ერთი ვაჟი გიორგი მასხულია, განათლებით იურისტი, დიზაინერი, რომელიც არის საქართველოს ეროვნული მწერალთა კავშირის წევრი, ორი წიგნის ავტორი, ჟურნალ „ჯეიმსთარის“ მთავარი რედაქტორი, სამოდელო სააგენტოს „გოლდენ ბრენდის“, „ბოდიარდ ჯორჯიას“, „მისტერ ვალენტინ საქართველოს“, „მის და მისტერ თბილისის“, „მის და მისტერ აჭარის“ და „მის სამეგრელოს“ დამფუძნებელი და დირექტორი. დაუჯახებელია.

1971 წელს დაამთავრა სენაკის № 7 საშუალო სკოლა ოქროს მედალზე;

1980 წელს აფხაზეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტი;

1983 წელს ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჟურნალისტიკის ფაკულტეტი;

1985 წელს თბილისის იურიდიული ინსტიტუტის სამართალმცოდნეობის ფაკულტეტი.

სამუშაო გამოცდილება:

1980-1988 წწ. მუშაობდა გაზეთ „თბილისში“ კორესპონდენტად;

1988-1991 წწ. მუშაობდა გაზეთ „შანსის“ რედაქციაში კულტურის განყოფილების გამგედ;

1991-1998 წწ. მუშაობდა საქართველოს ტელევიზიის I არხზე, სახალხო მეურნეობის განყოფილებაში რედაქტორად.

1998-2005 წწ. მუშაობდა საქართველოს შსს განსაკუთრებულ საქმეთა გამომძიებლად;

2005-2008 წწ. დაარსა გაზეთები: „კერძო დეტექტივი“ და „ტორნჯი“.

1995 წლიდან არის ადამიანთა უფლებების საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრი დღემდე.

2008-2012 წწ. გაზეთ „კრიმინალური ქრონიკის“ კორესპონდენცია.

2012 წლიდან დაარსა სამხარეო სამეგრელო-ზემო სვანეთის გაზეთი „მრწამსი“, რომლის რედაქტორ-გამომცემელია დღემდე. 9 აპრილის მონაწილეა, თბილისში.

1990 წლიდან არის საქართველოს ეროვნული მწერალთა დარბაზის წევრი; ეროვნული მოძრაობის აქტიური წევრი.

1995 წლიდან არის საქართველოს ეროვნული მწერალთა კავშირის წევრი; მისი სამწერლო ფსევდონიმია მზია პირველი. აფხაზეთის ომის მონაწილეა.

1995 წლიდან არის საქართველოს ჟურნალისტთა ფედერაციის წევრი, არის ნიკო ნიკოლაძის სახელობის პრემიის ლაურიატი; ფაზისის აკადემიის აკადემიკოსი, 9 აპრილისა და აფხაზეთის ომის მონაწილე, სამოძრაო სააგენტოს „გოლდენ ბრენდის“, „ბოდიარტ ჯორჯიას“, „მისტერ ვალენტინ საქართველოს“, „მის და მისტერ თბილისის“ გენერალური დირექტორი“ ჟურნალ „ჯეიმსთარის“ სარედაქციო კოლეგიის თავმჯდომარე, არის 10 წიგნის ლექსების კრებულის ავტორი, ასევე 50 წიგნის რედაქტორი. ლანდა მასხულიას სამუშაო სტაჟი ჟურნალისტიკაში და იურისპრუდენციაში გახლავთ 48 წელი. ლანდა მასხულია 2000-2010 წწ. პარალელურად ლექციებს კითხულობდა აფხაზეთის ჰუმანიტარულ-ეკონომიკურ და სენაკის ჰუმანიტარულ ინსტიტუტებში, არის რამდენიმე მეცნიერული ნაშრომის ავტორი. დაჯილდოვებულია უამრავი სიგელებით, დიპლომებით. არის საქართველოს 2020 წლის „პერსონას“ ტიტულის მფლობელი.

აქვს საპატიო წოდება მიღებული ქ. თბილისში „საქართველოს წარმატებული ქალბატონი“. აგრეთვე საქართველოს ხელოვნების ორდენი უძღვნა კულტურის სამინისტრომ საქართველოში კულტურის საქმეში შეტანილი წვლილისათვის.

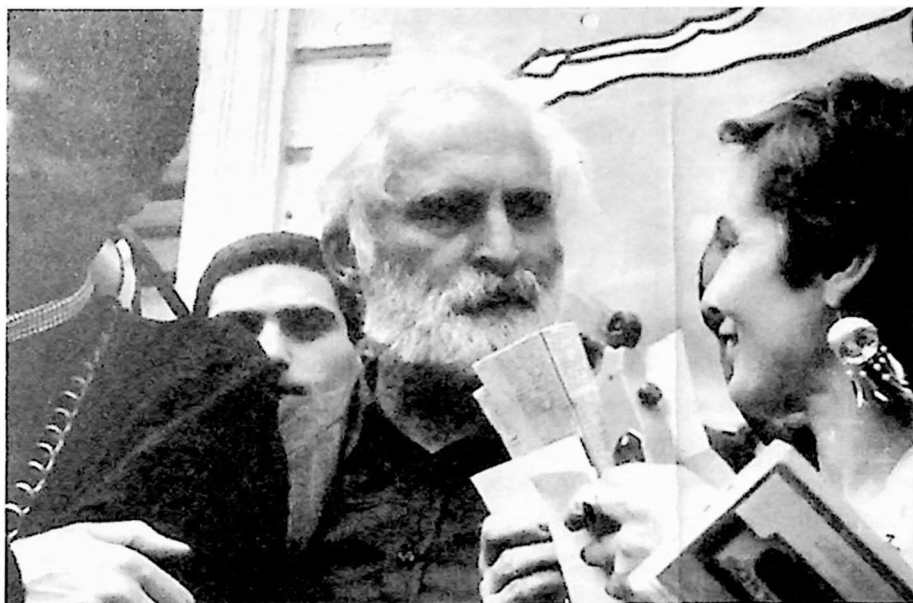
იცის – ქართული (მშობლიური), რუსული (კარგად), გერმანული (კარგად) ენები. (საშუალოდ) ინგლისური.

უნარჩევები: კომუნიკაბელური, პუნქტუალური. შრომისმოყვარე, მრავალმხრივი ნიჭით დაჯილდოვებული. ტოლერანტული. საგანგებო სიტუაციებში ორგანიზატორული უნარი.

აქვს მართვის მოწმობა: „AB“ – კატეგორიები.

არის რამდენიმე ქვეყანაში ნამყოფი საზღვარგარეთ.

ვბეჭდავთ ლანდა მასხუიას კორესპოდენციებს სხვადასხვა გაზეთში დაბეჭდილს.

9 აპილი, მეჩაბ ყოსყავა, ღანდა მასხუიას და იჩაჟი ბათიშვილი

დაბვლუკა უაზრო ომმა...

აფხაზეთის ომმა უამრავი ქართველობა შეინირა და ამის ფასად მაინც ვერ შევინარჩუნეთ იგი... სად ვეძებოთ საშველი? ლტოლვილებს ვერაფრით ვერ გავუთბეთ გული... ზოგი გამსახურდიას წყევლის, ზოგი შევარდნაძეს, უფრო მრავალი – არძინბას, ლოთი ქობალიას.

შეჭირვების ჟამს სამშობლოში დაბრუნდა ზვიად გამსახურდია. როცა ის სენაკის აეროპორტზე დაფრინდა, უამრავი ხალხი შეეგება მას. დაჩოქილი კაცები, ქალები... გამსახურდიამ ლამაზი ჟესტი გვიჩვენა, მინას ეამბორა და ხალხს კმაყოფილი მზერა გადაავლო, გაუღიმა...

„ცხრა წლის შვილიშვილი მყავს, ამ კაცს რომ დასჭირდეს მისი სიცოცხლე, ზვარაკად შევნირავ მას“ – ყურის ძირებთან მომწვდა მარჯვენა მხრიდან, შაოსანი ქალბატონის ცრემლნარევი ხმა. შევხედე მას და გამაჟრჟოლა...

„ღმერთი მოგვევლინა, ხალხნო!“.. ყვირის მარცხენა მხრიდან ახალგაზრდა თვალეზბრიალა მანდილოსანი.

„ასრულდა ჩვენი ნანატრი, ოცნება, როგორც იქნა ჩამობრძანდა“ – ამბობს მესამე.

„გვიყვარხარ, ზვიად“ – წივის მეოთხე.

გაოცებული ვუმზერ ამ სურათს და ვფიქრობ: „რითი შეიძლება ხალხის ასეთი სიყვარული დაიმსახურო? თუნდაც იმ საკმაო პროცენტის, რომელთაც გამსახურდიასი სჯერათ? მისი ჩამოსვლის პატივსაცემად ქალაქში დღე-ღამის განმავლობაში არ შემწყდარა ტყვიების კაკანი... „ჩვენს ბიჭებს ამდენი ტყვია-ნამალი აფხაზეთში, რომ ჰქონოდათ, ალბათ ომს არ წააგებდნენ“ – გამკრა ფიქრმა.

არც მეორე მხარე ცხრება, არც ბატონ ედუარდს ჰყავს ნაკლები თაყვანისმცემლები, რაც ნათლად ვიხილეთ მისი გადადგომის დღეს...

ასე აღზევდა საქართველოში ბელადომანია, არც ერთი არ იხვეს უკან. ეს კი იწვევს ძმათა შორის ქიშპს და სისხლისღვრას. რაც ესოდენ გულსატკენია.

აფხაზეთის ომს შეეწირა სენაკის ღვიძლი შვილი ყიული შარტავა. ვინ მოგვიშუშებს ამდენ იარას? როგორ დავპატარავდით, ვერ გავითავისეთ სულიერი ერთგულების სიღრმე, აგორდა ღალატის გუნდა, გაიყიდა და სამარცხვინოდ გაიყო საქართველო. რუსეთმა წაგვართვა ძირძველი ქართული მიწა – აფხაზეთი. ვინ არის მოღალატე? იბრძვის თუ არა დღეს ყოველი ქართველი საქართველოს ინტერესებისათვის, თუ მხოლოდ სავარძლებით შემოიფარგლება ზოგიერთის შურისგება? კერპად გავიხადეთ გამსახურდია, შევარდნაძე... როდესაც სალოცავი ხატი მხოლოდ სამშობლო უნდა იყოს და არა პიროვნება. კერპთაყვანისმცემლობა პირველყოფილი ადამიანის სარწმუნოებაა. ნუთუ ასე დავეცით? საით მივექანებით? ვინ გაიმარჯვებს არავინ უწყის. ორი ადამიანის ჭიდილში დაინგრა საქართველო. შიდა არეულობას ემატება რუსეთის ზეწოლა. მან ხომ საბოლოოდ დააჩოქა საქართველო. წვეთ-წვეთად გამოგვეწოვა სისხლი, წაგვართვა ჩვენი მიწა.

ხალხი წუხს... მოედინება სისხლიანი, მდულარე მდინარე... მართალია ისინი სხვადასხვა აზრისანი – არიან, მაგრამ შიმშილის პრობლემა ყველას ერთნაირად აწუხებს. მოსახლეობა ისტერიამდეა მისული, რომელიც არცერთ ფსიქლოგიურ ჩარჩოებში არ ეტევა.

სამტრედია. 8 ნოემბერი. დანგრეული სახლები... სამარისებული სიჩუმე. დილის 9 საათია. არავითარი სიცოცხლე არ ჩანს ირგვლივ. ბოლომდე ვგრძნობ ჩვენს თავზე დატეხილ უბედურებას. ასეთი ყოფა აფორიაქებს ადამიანის სულიერ სამყაროს.

კანტი-კუნტად ისმის სროლები. გზა ისევ არ არის გახსნილი სენაკისაკენ, მაგრამ მდინარე ცივთან აფეთქებული ხიდის აღსადგენად მიმავალი სარკინიგზო ბრიგადა, საგანგებო ეშელონით მიემართება ქალაქისაკენ, სამტრედიის რკინიგზის განყოფილების უფროსის მოადგილის, ალექსანდრე თოდუას ხელმძღვანელობით, მას ვთხოვე სენაკში წაყვანა.

– სენაკში ჯერ კიდევ სროლებია, ძალიან საშიშია, ასე რომ, თქვენი ამ მიმართულებით წასვლა არ მიმაჩნია მიზანშეწონილად. მითხრა მან,

– ძალიან გთხოვთ, ჟურნალისტი გახლავართ.

ცოტა ყოყმანის შემდეგ მემანქანე, ალბერტ ცომაიამ დამართო ნება ავსულიყავი ღია ელმავალზე.

- რთულია თქვენი პროფესია ბატონო ალექსანდრე? - ვეკითხები ფიქრებში წასულ რკინიგზელს.

- რა თქმა უნდა, ახლა ცივის ხიდის აღსადგენად მივდივართ.

- ტეხურას ხიდი რა მდგომარეობაშია?

- დროებით არის აღდგენილი. მისი ძირითადი გზიდი ელემენტები დაზიანებულია, სავალი ნაწილი დამწვარია, რაც საგანგებოდ უნდა გაკეთდეს.

- თქვენი ბრიგადა თითქმის ბრძოლის ველზეა, აფხაზეთში თუ ყოფილხართ ომის პერიოდში?

- ჩვენი აღდგენილია ტამიშის ხიდი. ბიჭები თავს არ ზოგავენ.

- ომის დროს კიდევ კარგად გადარჩენილა სამტრედია. რას იტყვით, გვჭირდება ძმათამკვლელი ომი?

- ეს საშინელებაა და უაზრობა. დროა გონს მოეგოს ქართველი. ორივე მხარემ დაყაროს იარაღი და შერიგდნენ. დაიღალა უდანაშაულო მოსახლეობა. ეს ნგრევა და ადამიანთა მსხვერპლი უმეცრების მოგონილია. ჩვენ, მშრომელ ხალხს მშვიდობა გვინდა.

სოფელი მარანი. ფიზიკურად ჯანმრთელ ადამიანსაც შესძრავს ამ სოფლის გადახედვა. ადამიანი ვერ გაუძლებს მსგავს სისასტიკეს. გადამწვარი ტრამალები, დანგრეული სახლები, გახიზნული სოფელი... სასოწარკვეთილი მოედინება ცხენისწყალი. სულის ძირამდე შემძრა და გამანადგურა აქაურობამ...

აბაშა - მდინარე აბაშისწყალი. რკინისგზას რუსის ჯარისკაცები აკონტროლებენ.

აბაშა გადარჩენილა. რკინიგზის სადგურის მიმდებარე ტერიტორიასთან არის ნგრევის ნიშნები, სხვა მხრივ, არაფერი უჭირს. „გადაურჩენიათ ზვიადის კუთხე“ - გამკრა ფიქრმა.

სენაკი: გადაბუგული სოფელი ნოსირი, თეკლათი, მენჯი... ტეხურის ხიდთან ჩამოვედი. დავეყვი ქალაქისაკენ გასასვლელ გზას. სული შემეგუბა. ყოველი მეხუთე სახლი დანგრეულია. აქ, გაუმართავთ ბრძოლის პოლიგონი. ათი დღის განმავლობაში არ შეწყვეტილა

ორივე მხრიდან დაბომბვა. ეკის მთებიდან ახლაც ისმის რაღაც ყრუ აფეთქებები...

მონყენილი ამინდია. დაცარიელებული ქალაქი, ზეცას ავხედე, ყველაფრის იმედი დამეკარგა... თვითმფრინავები დატრიალებენ ჩემი მშობლიური, სენაკ ქალაქის თავს. ერთ-ერთ დანგრეულ ოჯახში შევედი.

პროცესია... 27 წლის ბადრი კილასონია ჭურვს მოუკლავს... შემზარავი სურათს შევესწარი.

ბადრი გეგია – თქვენც ხედავთ სახლი რა დღეშია. სანამ დაბომბვა დაიწყებოდა ნოსირში სახლიდან ყველაფერი გაზიდეს. არ დაგვიტოვეს საბანიც კი, ბავშვი რომ დავაძინო. მერე კი დაიწყო დაბომბვები და სოფელ გეჯეთს შევაფარეთ თავი. ორივე მხრიდან ისროდნენ. სენაკმა ყველაზე უარესი დღე გადაიტანა.

სიგუების ოჯახი, მიცვალებული... ოჯახის უფროსი მოუკლავთ.

ლალი სიგუა – მამა თვალწინ მომიკლეს, 50-მდე ტყვია დაახალეს, აკვანში ჩვილი მენვინა, აკვანს ესროლეს, აი, თქვენი თვალით ნახეთ და დარწმუნდებით. ამაზე ღირს დანერა. მიკვირს, როგორ ვარ ცოცხალი. ბავშვი გადამირჩა მაგრამ... – დაბნეულად საუბრობდა და ცრემლებში იხრჩობოდა სანყალი ქალი.

– ვინ იყვნენ? რას გერჩოდნენ?

– ფორმაში გამოწყობილი ავტომატიანები. გასაძარცვად შემოვიდნენ, მამამ მანქანა არ დაანება და ადგილზე დახვრიტეს, მოკლეს სადისტურად, ნუთუ ქვეყნად სამართალი არ არსებობს... რას აკეთებს ედუარდ შევარდნაძე. ასე როგორ გასწირა სამეგრელო... ნამდვილად ვიცი, მხედრიონელები იყვნენ, ქართულად საუბრობდნენ. მგონი კახელები, ერთი თავად დაიჭრა და ქუთაისის საავადმყოფოშია.

– კახელები, ლოთი ქობალიას ბანდაშიც არიან, იქნებ ისინი იყვნენ? – ვეკითხები სასონარკვეთილს.

– მაშინ, როცა ჩვენ ეს საშინელება დაგვემართა, ლოთი ქობალია ტყეში იყო გახიზნული. სად წაიღებს სახელმწიფო მეთაური, ამდენი კაცის ცოდვას. რა კისერი აქვს ამისთანა, რომ იტევს ყოველივეს. რას აპარპაშებს ამდენს სამეგრელოში მხედრიონს. არ ეყოთ წალენ-

ჯიხისა და ჩხორონყუს აწიოკება, ძარცვა?.. ახლა სენაკს მოადგენენ, ყოველი მეორე ოჯახიდან მანქანები გაიყვანეს და უამრავი ნაძარცვი ქონებით, დიდი მანქანებით თბილისისაკენ მიემართებიან. არ არის ეს სირცხვილი? თვალწინ ნამუსს გვხვდებიან.: მამა მომიკლეს თვალწინ, მამა!..

ახლა ისევ სხვა ოჯახში შევედი, სადაც მიცვალებულები ჰყავდათ რძალ-მამამთილი. კუპრავების ოჯახია. ესენიც ომის ქარცეცხლში გატარებული ადამიანები არიან.

ისე ამაფორიაქა ნანახმა და განცდილმა, ქალების შემზარავმა კივილმა, ძლივს გამოვიტანე კუპრავების სახლიდან სული.

ვინანე, რომ ფოტოაპარატი არ მქონდა. აკვანი, რომელსაც ტყვია დაახალეს, ნამდვილად ღირდა ხალხისათვის საარაკოდ გამომეტანა, რომ საქართველოში აკვანსაც ესვრიან თურმე.

გულდათუთქული გამოვუყევი მშვიდობის ქუჩას. აღარ მინდოდა ადამიანებთან მისვლა, ისეთი სახეები ჰქონდათ. კანტი-კუნტად მიმოდიოდნენ. სიცოცხლის არავითარი ნიშან-წყალი არ ეტყობოდათ... სევდიანები, გულმოკლულები.

ქალაქის ცენტრისაკენ ავიღე გეზი.

ვისაუბრე სენაკის გამგეობის თავჯდომარის მოადგილესთან რეზო ჯანჯლავასთან.

- ქალაქში მსხვერპლი ბევრია. დანგრეულია ასობით სახლი. - მითხრა მან.

- ტელევიზიიდან კი მწირ ინფორმაციას გვანვდიან, რატომ არ აძლევთ სწორ ინფორმაციას საზოგადოებას?

- მე არ ვიცი, ვინ რას სცოდავს, მაგრამ სიმართლე ერთია. სენაკი ყველაზე მეტად დაზიანდა, მენანება ჩემი ქალაქი. მიდის აღდგენითი სამუშაოები, დღეს რკინიგზის ხაზიც აღდგება, წყალი არა აქვს ხალხს, არც პური. თითქმის პარალიზებულია ქალაქი, მაგრამ დღეს შემოვა სანავი და ყველაფერი კალაპოტში ჩადგება.

- უკვე აღარ ისვრიან?

- ხობში მიმდინარეობს ბრძოლები.

- იმედია სენაკს არ მოუბრუნდებიან.

- ვინ უწყის. სენაკი ორჯერ გადავიდა ხელიდან ხელში. საშიშროება ჯერ კიდევ არსებობს.

თვალცრემლიანმა დავითოვმა ბატონი რეზოს კაბინეტი. სენაკი ჩემი მშობლიური ქალაქია და გული მტკივა ამის გამო.

შტაბისაკენ გავემართე. ქალაქს აკონტროლებს სატრანსპორტო კრიმინალური პოლიციის ჯგუფი, პოლკოვნიკ ამირან ბაჩილავას ხელმძღვანელობით. ბატონი ამირანი შემთხვევის ადგილზე იყო გასული და სამწუხაროდ, ვერ შევხვდი.

გავესაუბრე ოცეულის უფროსს ზაზა გარსევანიშვილს და მის მოადგილეს დათო როსტომაშვილს. ორივენი თბილისელები არიან. ზაზა 30 წლისაა, ცოლშვილიანი. სიცოცხლით სავსე ვაჟკაცი. დათო კი 34 წლის, ორი შვილის მამა.

რა ხდება ქალაქში? იყო ჩემი კითხვა.

- ჩვენ ჩამოვედით გაგანია ომის ხაზზე. ახალა ხობში გადაინაცვლა ორივე მხარემ. ასე რომ, სენაკში შედარებით სიმშვიდეა.

- ახლა ხობია დასანგრევი? - ჩამეცინა მწარედ.

- ვამონებთ ქუჩებს, არის ღამის მორიგეობა დაწესებული. ღამეები არ გეძინავს. აი, სწორედ მორიგეობიდან მოვედით ახლა, მე და დათო, მშვიდობის ქუჩას ვაკონტროლებდით, ჩვენი ბიჭები ამირან ხუციშვილი, კობა ნარიმანიძე, ბადრი კაკაურიძე, გივი ჯანაშვილი ძალღონეს არ იშურებენ, რათა მოსახლეობას განუტვირთონ ამოდენა ტკივილი. ქალაქში ჯერჯერობით უნესრიგობაა. მაგრამ ნელნელა ყველაფერი კალაპოტში დგება.

- რამდენი ხანი უნდა დაჰყოთ აქ?

- სანამ წესრიგი არ დამყარდება. ჩვენ ყველაფერს გავაკეთებთ მოსახლეობის საკეთილდღეოდ.

- დათო, თქვენ რას მეტყვიან?

- მე არ მიკვირს ომი, აფხაზეთში სამი-ოთხი თვე ვიყავი. პოლიციას საერთოდ არ უფასდება შრომა, ისე, როგორც მას ეკუთვნის. ბოლო დროს, თითქოს მან დაკარგა თავისი ადრინდელი ღირსება. რაც ერთობ დასანანია. სენაკში ბევრი ოჯახია განადგურებული. არის გაქურდვის უამრავი ფაქტი. შინაგანი ჯარების შემოსვლამ ხალხს ცოტა

იმედი და შვება მისცა. ამიტომ ყოველი ოჯახი სითბოთი გვეპყრობა. მოაქვთ საჭმელი, გეთავაზობენ თბილ ლოგინს, რისთვისაც დიდი მადლობელი ვართ. ხალხის უმრავლესობას არ სწამს გამსახურდიასი, მაგრამ ტერორს განიცდიან, ახლა კი ამბობენ, სიმართლეს.

- მარადიურობა ალბათ ორივე მხრიდან მოდის, ომს მოაქვს ეს...
- ძნელი სათქმელია, დაუჭერელი ქურდი არა ქურდიაო - ნათქვამია.
- მაგრამ ხომ იყო შემთხვევები მხედრიონელთა ჯგუფიდან?
- იყო და მათ სასტიკად გაუსწორდნენ. დახვრიტეს... არიან ლოთი ქობალიას ბანდიდანაც...

დათომ ნერვიულად გადაისვა ხელი ჭალარაზე და შტაბში შებრუნდა. ალბათ რამდენი საქმე ელოდა წინ...

სულ ბოლოს კი, მშობლებისაკენ გავემართე. ორივე ცოცხალი დამხვდა. მაგრამ ვაი ასეთ სიცოცხლეს. სახლი იდგა სალ-სალამათი, მაგრამ სრულიად გაძარცვული. ვის დავაბრალო ასეთი უმსგავსობა? ადრე იყო რალაც სინდისი, რომ ჟურნალისტის ოჯახს არავინ შეხებოდა, იყო რალაც რიდი, მაგრამ ეს მხოლოდ იყო... და ალბათ არასოდეს დაბრუნდება.

ავადმყოფი დედა ლოგინში დამხვდა. სახლში სოხუმელი ლტოლვილებიც ჰყავდა მშობლებს. ისინიც გაქურდეს. ვაი, სირცხვილო, თითო-თითო ჩანთით სოხუმიდან გამოაღწიეს და სენაკში ისიც წაართვეს.

სახლში ვერ მოვისვენე და ისევ გამგებლობისაკენ ავილე გეზი. აქ შემთხვევით შევხვდი - ჩხორონყუს რაიონის პროკურორს თენგიზ ხარებავას და გამგეობის თავმჯდომარის მოადგილეს მედეა კვირტაიას.

პროკურორი - ჩხორონყუში არის ძარცვები, ყაჩაღობა. მ ართალია, ჯერ ტყვია არ გავარდნილა, მაგრამ ამასაც ველოდებით. აი, მაგალითად, ზუგდიდი უსისხლოდ ჩაბარდა.

- ამ შემთხვევაში „ჭკვიანი“ გამოდგა ლოთი ქობალია, მონინააღმდეგე მხარეს სენაკი მისცა საჯიჯგნად, მშობლიური ქალაქი ზუგდიდი, კი გადაარჩინა. ამაში დევს, რალაც პატრიოტული სული... - გამომცრა კბილებში. პროკურორმა ამაზე არ მიპასუხა. საუბარში გამგეობის თავმჯდომარის მოადგილე ჩაერთო:

- რა თქმა უნდა, ეს დანაშაულია და საერთოდ, დანაშაულია ქართველის მიერ ქართველის მოსპობა და ფიზიკურად განადგურება.

ამის შემდეგ ვესაუბრე ყოფილ დეპუტატს იგორ ნარმანიას:

- ჩვენი მდგომარეობა ძალიან სერიოზულია. ამ მთავრობას მიზანში ჰყავს ამოღებული სამეგრელო. სენაკი დაინგრა, მე ამის წინააღმდეგი ვიყავი. ადრე ქუთაისის ომონმა ააწიოკა სამხედრო ქალაქში, ლტოლვილები, მოქალაქე თემურ დადიანი უდანაშაულოდ სცემეს ქუჩაში, მოკლეს სრულიად ახალგაზრდა ბიჭი, სენაკელი მერაბ ხუხია, ზაზა ჯაიანი და იგორ ბალოშვილი. მაშინ ხალხმა სანგრების გათხრა დაიწყო მთაში. ჩაფიქრებული ჰქონდათ სამეგრელოს ფიზიკურად განადგურება. მათ მიერ სამეგრელოში გაქურდულია და დაყაჩაღებული 375 ოჯახი. ამას გარდა მოხუცი ქალი, გვარად ლომია მოკლეს პირველ ნოსირში, ოქროს კბილები დახსნეს. შემთხვევით ქუჩაში მიმავალი, გაღელი მოქალაქე გამოასალმეს სიცოცხლეს, მაგრამ ამაზე თავი არავის შეუწუხებია. მათ კი სუფრასთან დაიმშვიდეს თავი: „რა აფხაზი მოგვიკლავს და რა მეგრელიო“. ყოველივე ამას უყურებდა და განიცდიდა სამეგრელოს მოსახლეობა, სწორედ ამან გამოიწვია ჩვენი აფეთქება და ცხენისწყალთან გამაგრება... ვიბრძვით სიმართლისათვის. შინაგან ჯარებში ბევრი მხედრიონელია შეპარული. მგელს რომ ცხვრის ქურჩი ჩააცვა, განა მოიშვლის მგლობას? რას ნიშნავს ეს? რატომ გამხედრიონდა მილიციის რიგები? სამეგრელო არ დაიჩოქებს და ნურავინ იფიქრებს მის განადგურებას. თუ ეს ასე იქნება, განადგურდება მთლიანად ქართველი ერი. საქართველო სამეგრელოს გარეშე მკერდამოჭრილია, ამას დაფიქრება და გააზრება უნდა.

სენაკში სხვა ათასგვარი სატიკივარი და გასაჭირია. არ არის პურის ფქვილი. ხალხს არა აქვს პური. არ არის ბაზარი, ქალაქი ლტოლვილებითაა სავსე. არ არის წყალი, შუქი, სატელეფონო ხაზი, გაზი, ხალხი წვალობს, შიმშილობს... უჭირთ, ძალიან უჭირთ!

ამის შემდეგ ვესაუბრე შვილმკვდარ დედას ჟულიეტა ცომაიას, რომელსაც მოუკლეს 30 წლის ვაჟკაცი - მერაბ ლომია.

- მომიტანეს სხვისი ცხედარი... ვიტირე სხვა მიცვალებული. დღესაც არ ვიცი, სად არის ჩემი მერაბი. რა გზას დავადგე? სამართალი ვერსად ვერ ვიპოვე. დამლუპა უაზრო ომმა.

როზა ჭუბაბრია – 18 წლის ვაჟკაცი აფხაზეთის ომში მომიკლეს. ვცხოვრობ ჭავჭავაძის 44-ში. მანვიმს, ვარ სრულიად გაჭირვებული, არა მაქვს პურის ფულიც, არ გამაჩნია არავითარი სახსარი, მინდა დამეხმარონ, რასაც დღემდე ვერ მივაღწიე.

თამილა გვასალია – ვარ მარტოხელა დედა, მყავს ერთი ვაჟიშვილი, სკოლის მოსწავლე. არავინ არ მყავს დამხმარე. არა მაქვს პურის ფულიც, ვის არ მივმართე, არავინ არ მეხმარება.

იქნებ გაითვალისწინონ ამ ადამიანების კვნესა და ტირილი, მათი უმწეო მდგომარეობა რაიონის თავკაცებმა. ასეთ დროს ქალაქის ცენტრში ერთ ფულიან ქალბატონს დაუდგამს კომერციული აფთიაქი და გაცხოველებული მადით მამასისხლად ყიდის წამლებს. არ დაგიდევთ, არც გაჭირვებულს და უფულოს, შვილი რომ მოუწათლო, კაპიკს არ დაგიკლებთ. როცა ამდენი ლტოლვილი და გაჭირვებულია ქალაქში, შეიძლება ასეთი უმსგავსობა ხდებოდეს? ეს ქალბატონი ღია ვართ-გავა გახლავთ.

დაბალ დონეზეა მომსახურების სფეროც. ჩამოსულს რაღაც იჭვის თვალით უყურებენ. იქამდე მისულა ხალხი რომ ზოგიერთს თბილისის ხსენებაც აღარ უნდა. ასეთი შემთხვევა მქონდა ქალაქის გამგებლის მისაღებაში, მდივან ლამზირა სანაიასთან, საოცარი სიცივე გამოხატა დედაქალაქისადმი. საუბარი არ გავაღრმავე, კონფლიქტს მოვერიდე. აქაურებს შესძულებიათ აღმოსავლეთი. რა დათესეს ამისთანა სამეგრელოში? საით მივყავართ ხნულს?.. ეს საშინელებაა! უნდა გავითვალისწინოთ, რომ არ არის საჭირო პრესითა და ტელევიზიით გამაღიზიანებელი გამოსვლები. მეგრელი კაცი პატივისმოყვარეა და ფიცხი, ცილისწამებას და უსამართლობას ვერ აიტანს. ამიტომ უნდა გავუფრთხილდეთ ერთმანეთს, ვინამოთ ქრისტე, იქნებ რწმენამ გადაგვარჩინოს... განვინმინდოთ სულიერად, გვიხმობს და გვეძახის ქრისტიანული სამყარო, უნდა მივუბრუნდეთ მას და ვილოცოთ ჩვენი სამშობლოს გადარჩენისათვის, გამთლიანებისათვის, რამეთუ ღმერთი ჩვენთან არს...

ბედისწერის სამკუთხედი

მარტის ჯიუტი დღეა, ტყვიისფერია ცა ქალაქ ზუგდიდში. დავეს-
ნარი ხალხმრავალ მიტინგს. აქ ბობოქრობენ და ათასნაირი ლოზუნ-
გებით ხალხს მოუწოდებენ წინა ხელისუფლების მომხრენი. ხალხმა
თითქოს ვახტანგ ქობალიასაგან პირი იბრუნა... ბატონმა ვახტანგ
ქობალიამ წინა დღეებში ბატონ თენგიზ კიტოვანთან ერთად, სამეგ-
რელოს თითქმის ყველა ქალაქში ჩაატარა ხალხმრავალი მიტინგი და
მათი უმეტესი ნაწილიც აიყოლია აფხაზეთში წასასვლელად, თუმცა
სამეგრელოს წარმომადგენლები დღესაც იბრძვიან და ილუპებიან იქ.
მათ უფრო მეტი მოფერება და თანადგომა სჭირდებათ. არ შეიძლე-
ბა ყველა ადამიანი ერთ ქვაბში მოიხარშოს. ასე რომ, სამეგრელოს
მოსახლეობაში ცოტა არ იყოს დაეცა ბატონ ვახტანგ ქობალიას რე-
იტინგი, თუმცა არავინ უწყის. აქ რა დონისა და სიმაღლის როლი
შეასრულებს თბილისიდან ჩამოსულმა მწერლებმა. ჟურნალისტებმა,
სტუდენტებმა, მაგრამ ერთი ცხადზე ცხადია. მიტინგზე ყოველი გა-
მომსვლელის პოზიცია გამოიკვეთა რომ დღევანდელ მთავრობას,
რომელიც საქართველოში ვერ მართავს ვერც პოლიტიკურ და ვერც
ეკონომიკურ სიტუაციას, არ შეიძლება ავტორიტეტი ჰქონდეს ნების-
მიერი კუთხის, პატიოსანი მშრომელი ხალხის თვალში. ნდობა დაი-
კარგა...

ქალაქი სენაკი. ეკის მთებს ნისლი დასდებია... ისევ მიტინგი, აქ
შედარებით მცირე რიცხვით, მაგრამ მას იოლად არ ჩაუვლია, შე-
იძლება ჩაითვალოს ცხელ წერტილად. წინა მთავრობის მომხრეებმა
აიძულეს ტრიბუნიდან ჩამოსულიყო სენაკის მკვიდრი, სოხუმის ქარ-
თული თეატრის მსახიობი დიმიტრი ჯაიანი.

სენაკში უამრავი გასაჭირია, მომრავლდნენ ლტოლვილები. ზო-
გიერთი უსახლკაროდ არის დარჩენილი, ზოგიერთები კი სამხედრო
ქალაქში შეასახლეს. ერთ-ერთი ლტოლვილი, მცირეწლოვანი შვილის
დედა სულიკო სტეფანია, რომლის მეუღლე სოხუმში იბრძვის, გა-
მოთქვამს საყვედურს იმის გამო, რომ სამხედრო ქალაქის გამგებელ-
მა დ. კვაშილავამ საცხოვრებელი ბინით არ დააკმაყოფილა. ასეთე-

ბი სხვებიც არიან... მათი სატყეივარი ათასგვარია. მზია ჯეჯელავა, რომელიც ხელმძღვანელობს რაიონში ლტოლვილთა მომსახურეობას, კეთილსინდისიერად ეკიდება თავის მოვალეობას.

რაიონში კრიმინალური მდგომარეობა შედარებით გამოსწორდა, რაც ქალაქის პოლიციის უფროსმა, ბატონმა რევაზ ჭანტურიამ ამგვარად ახსნა: „ბოლო დროს რაიონში მკვეთრად შემცირდა ძარცვა, ყაჩაღობა, რაც პოლიციის მუშაობის აშკარა გამოვლინებაა. რა თქმა უნდა, ამაში გვეხმარება საქართველოს შინაგანი ჯარების ნაწილები, რომელიც აკონტროლებს ქალაქს“.

ჩვენი თაობის ადამიანებს ბედისწერამ გზებზე ნარეკალი დაგვიყარა... და ჯერ კიდევ ვინ უწყის, რა ელის მომავალ თაობას. დღეს კი, ხელში შეგვრჩა დანგრეული თბილისი, გაძარცვული სამეგრელო, გადაჯეგილი სამაჩაბლო და გავერანებული აფხაზეთი. როდის აღსდგება ყოველივე ეს და ვინ არის პატრონი, ღირდა კი ყველაფერი ამად?.. ქრისტესავით ჯვარცმული ვაჟკაცები ყოველდღე ტოვებენ სიცოცხლეს, შვილებს, მამულს, სიყვარულს... ისინი ნამდვილ გმირებად ინათლებიან.

იმის ნაცვლად, რომ მოვეფეროთ და გავუფრთხილდეთ ერთმანეთს, ქართველი ქართველს ესვრის. ხალხმა, თვით საზოგადოებამ უნდა აღიმალღოს ხმა მათ წინააღმდეგ, რომელთაც ჩალისფასად აქვთ წარმოდგენილი ადამიანის სიცოცხლე და დღევანდელი სისხლის მდინარებას არად აგდებს. როგორ ამოვუშროთ ცრემლი თვალთაგან გამწარებულ დედებს, რით ვუშველოთ დაობლებულ ოჯახებს?

რაც შეეხება სამეგრელოს, მისი ღირსეული შვილები, არასოდეს იყვნენ მიზეზი და მომხრენი საქართველოს დაყოფისა, ეს კუთხე თავისი ხალხით, მუდამ გვერდით იდგა და დადგება საკუთარ ძმებთან ჭირში თუ ლხინში. ცოტნე დადიანი გავიხსენოთ. ზოგიერთებს კი ვთხოვ, ცაცხლზე ნავთს ნუ დაასხამენ დღეს, როცა ასე გვსურს გათლიანება თუ გაერთიანება... ერთად, სამუდამოდ, უნდა შეიკრას საქართველოს ბედისწერის სამკუთხედი. როგორ ჩაივლის ეს სისხლიანი გაზაფხული?...

საქართველოში პოლიტიკური კატასტროფული გამძაფრება რუსეთის ჩარევის შედეგია, რასაც მსხვერპლად კრავივით ეწირებიან ქართველი ვაჟკაცები. ჩვენს სამშობლოს მტრისთვის ყოველთვის შეუნდება შეცდომები. მაგრამ რაც ხდება დღეს ჩვენთან, ყოველივე ზღვარს აჭარბებს. კავკასიონთან დაბუდებულა ვერაგი მტერი და მათრახს მწარედ იქნევს. ამისი პატიება არ შეიძლება!

ლანდა მასხულია

...ძმებს ვერ მივამოვებ

1993 წლის 28 იანვარი... ახალი წლის პირველი თვე. დიდთოვლობაა ქუთაისში. ჟურნალისტური მისიით ვეახელი ქუთაისის სამხედრო ჰოსპიტალს, რომლის მთავარი ექიმია გურამ გველესიანი და სადაც ოჩამჩირეში, არადუში, ქოჩარაში, მერკულაში და ბესლახუბაში დაჭრილ ვაჟკაცებს შევხვდი. აქ თითქმის ყოველდღიურად მოჰყავთ ისინი.

რენიმაცია... მძიმე სუნთქვა... ფერმკრთალი ვაჟკაცი, რომელსაც მისი ურთულესი მდგომარეობის გამო ვერ გავესაუბრე, დედისერთაა... შავი, ჭკვიანი თვალები შემომანათა. თავშია დაჭრილი...

მიკროქირურგიის განყოფილება. პალატა № 303...

არველოდ მამარდაშვილი – ოჩამჩირის რაიონში სოფელ არადუში დაიჭრა. ჯერ მხოლოდ 24 წლისაა, ორი შვილის მამა. მუხლს ქვემოთ მარჯვენა ფეხი აქვს მოკვეთილი, მარცხენა ფეხშიც ჭრილობა...

ჩვენს თანაგრძნობაზე ასე გვიპასუხა.

– მეორე ფეხსაც მოვიჭრი, მხოლოდ ჩემს მამულს ეშველოს, ოღონდაც ჩემს შვილებს მშვიდობიანი საქართველო დარჩეს... ტკივილები რა მოსატანია, როცა სამშობლოს ასე უჭირს და ცეცხლშია გახვეული მისი ერთ-ერთი ულამაზესი ნაწილი აფხაზეთი.

პალატა № 303...

ბენო ჩანკვეტაძე – სოფელ არადუში დაჭრილი, ორი შვილის მამა, დაკარგა ფეხი... თუმცა შემართება მაინც არ აკლია.

– ოჩამჩირის სოფლების ნაწილი მტრის ხელშია. მოსახლეობაც დროზე არ იყო გაყვანილი, რის გამოც ბევრი ტყვედ ჩაეარდა. ზოგიერთი სოფლიდან კი მოასწრეს გახიზვნა. პირადად მე, აფხაზეთი ისევ მიხმობს, თუ ფეხზე დავდექი, ყავარჯნითაც წავალ ომში.

ტრავმატოლოგიის განყოფილება. პალატა № 305...

ელვარდ ჯაჭვლიანი – გვარდიელი, 32 წლის, ცოლშვილიანი, დაიჭრა 2 დეკემბერს ტამიშის პოსტთან. დიაგნოზი – მარცხენა ფეხის ღია მოტეხილობა, მუხლქვეშ არტერიის დაჩეჩქვილობა. მძიმედ სუნთქავს... სვენებით საუბრობს:

– აფხაზმა სეპარატისტებმა ისეთი სიძულვილი და ზიზლი გამოიჩინეს ქართველების მიმართ, ისეთი სატანური ომი გაგვიმართეს, არა მგონია, მათ მომავალში ქართველებთან ძმურად იცხოვრონ. ომი კი ჩვენი გამარჯვებით უნდა დამთავრდეს. მე იმედს არ ვკარგავ...

პალატა № 305...

იგორ ლიბრაძე – 25 წლის, ცოლშვილიანი, დაიჭრა 13 დეკემბერს. აფხაზეთში ამჯერად თავს კარგად გრძნობს.

იგორ, როგორ ფიქრობთ, ასე რომ იჭაჭება ვლადისლავ არძინბა და იმედს არ კარგავს, სოხუმისა და ოჩამჩირის დაპყრობით იმუქრება, მიაღწევს მიზანს?

– არა მგონია. ომმა შეიძლება ცოტა ხანიც გასტანოს, მაგრამ ამ ომს აფხაზები ვერ მოიგებენ. მე ეს ღრმად მნამს. ერთიანობა გადაგვარჩენს. ყველაზე უფრო, ალბათ, სამეგრელოს დახმარება გვჭირდება. ის ჭრილობა, ერთმანეთს რომ მივაყენეთ, რამენაირად უნდა მოვიშუშოთ, შეცდომები გავასწოროთ და მაშინ ნამდვილად მოვიგებთ.

ნეიროქირურგიის განყოფილება.

პალატა № 307...

ბადრი კობალიანი – 34 წლის, ცოლშვილიანი, სოფელ არადუში მცხოვრები. სახის მარცხენა ნახევარში მიყენებული აქვს ჭრილობა ცეცხლსასროლი იარაღით, რის გამოც მიიღო ქვედა ყბის მოტეხილობა, გამჭოლი ჭრილობა აქვს მარცხენა მხარში და გულმკერდის მარცხენა ნახევარში, ამას დაერთო ტვინის შერყევა.

ვერ საუბრობს... მის ნაცვლად მეუღლე მესაუბრება:

– ჩვენს ოჯახს ღმერთი სწამს, მეუღლე სიკვდილს გადაურჩა, შვილებიც დროზე გამოვიყვანე არადუდან. მთავარია საქართველოში მშვიდობა დამკვიდრდეს.

მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და ექიმებს მადლობა მოვუხადო ყურადღებისათვის და იმ უანგარო შრომისათვის, რასაც ისინი დაჭრილებისათვის, დღედაღამ, მუხლჩაუხრელად აკეთებენ. წამლების უკმარისობასაც არ ვგრძნობთ...

პალატა №307...

დავით ახრაბაძე – ბალდადელი. ქუთაისის 21-ე მექანიზებული ჯარების ნაწილიდან. 23 წლის, მე-2 კურსის სტუდენტი. იბრძოდა ოჩამჩირეში, მერკულაში და ბესლახუბაში. დაკარგა მარცხენა ფეხი, რომელიც მუხლს ზემოთ აქვს მოკვეთილი. მარცხენა ტერფიც დაზიანებული. უცოლშვილო, დედამისი თვალცრემლიანი დგას სასთუმალთან...

უჭირს თავს გადახდილის გახსენება.

– გასახსენებლადაც ძნელია. ველავ, მაგრამ ალბათ მაპატიებთ, ქალბატონო. მთავარი შეტაკება მერკულაში 30 ნოემბერს მოხდა, 350 კაცი დაგვესხა თავს აფხაზთა მხრიდან. 80 კაცამდე გავანადგურეთ, ბრძოლა 8 საათი გრძელდებოდა. ტყვარჩელიდან უტევდნენ...

თქვენი ნაწილის უფროსი ვინ იყო, დათო?

- რეზო ჭანკვეტაძე. ფეხი სწორედ ამ ბრძოლაში დავკარგე, მაგრამ ომმა, თურმე ჩათრევა იცის, რალაც საოცარი აზარტი ახლავს. მწვერვალისაკენ, გამარჯვებისაკენ მიილტვი... თან ბრძოლის ველზე შეძენილ ძმებს ვერ მიატოვებ. მე ვერ გავძლებ თუ ისევ არ დავბრუნდი...

საბრძოლო ტექნიკით თუ იყავით აღჭურვილი? ტყვია-წამალი ხომ არ გაკლდათ?

დაჭრილებთან მეგზურობას მიწევდა მიკროქირურგი, მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი შუქრი გეგენავა. ექიმი უცებ მისაღებში გამოიძახეს. მეც ჩავყევი. დაჭრილები მოეყვანათ.

გავესაუბრე დაჭრილების მეგობრებს, რომლებიც თანამებრძოლებს მოყვნენ გაჭირვების ჟამს და მათ გადასარჩენად თავს არ ზოგავდნენ.

გოჩა დობორჯგინიძე - მხედრიონელი, ბათუმელი, 27 წლის, წარმოსადეგი გარეგნობის ვაჟკაცი.

- გოჩა, თქვენი აზრით, რა არის ადამიანში ყველაზე მთავარი თვისება?

- კაცისათვის ვაჟკაცობა, ერთგულება და მეგობრობა. ქალისათვის კი, ალბათ, კდემამოსილება, დედობა... და ერთგულება.

- სად იბრძოდით?

- ყველგან, სადაც „მხედრიონს“ უბრძოლია. ბევრჯერ დავიჭერი, მაგრამ ახლა კარგად ვარ. ისევ ვემზადები საომრად. განსაკუთრებით მინდა ჩაება ბრძოლაში. მაშინ, როცა გაგრასა და ლესელიძეს გავანთავისუფლებთ, მე ვთვლი, რომ შეტევაზე გადასვლა აუცილებელია. რალაც საოცარი სულისკვეთება მამოძრავებს.

- თქვენ ბათუმელი ბრძანდებით, აჭარაში როგორ უყურებენ „მხედრიონელებს“?

- ცუდად, განსაკუთრებით მინდა საყვედური გამოვთქვა ხელმძღვანელობის მიმართ. ჩვენ ვერ შევძელით ბათუმში ჩვენი შტაბის დაფუძნებაც კი, ამიტომ დროებით თბილისში ვართ, სანამ ისევ ომში არ წავალთ. ასეთი უნდობლობა ნამდვილად დასანანია, რადგანაც ვიბრძვი საქართველოს მთლიანობისათვის. რატომ გვიხშობენ

ასე პატრიოტულ გრძნობებს? ყველას ერთ ქვაბში რატომ ხარშავენ? თუმცა ეს ბრძოლის ჟინს მაინც არ მიკლავს. მე ყოველთვის დაეუდგები გვერდით ჩემს თანამებრძოლებს და საქართველოს ერთ-ერთი ერთგული მებრძოლი ვიქნები...

ამირან ბარბაქაძე – „ქართველ შევარდენტა ლეგიონის“ წევრი. 30 წლის, თბილისელი, უცოლშვილო...

– ამჯერად სად იბრძვი?

– ჩვენ თითქმის აფხაზეთის ყველა ბრძოლაში ვმონაწილეობდით. ახლა აჩიგვარაში ვდგავართ. ამ ლეგიონში 180 კაცი ვართ გაერთიანებული. ყველანი ძმები ვართ. შტაბის უფროსი გივი ვაშაკიძეა. კარგი პიროვნებაა. საქართველოს ერთიანობისათვის ჩვენ სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე ვიბრძოლებთ.

ნური ანანიძე – „ქართველ შევარდენტა ლეგიონის“ წევრი, სამი შვილის მამა, 30 წლის, ნერვიულად ეწევა სიგარეტს...

– თქვენ რას ფიქრობთ, ნური, რისთვის ვიბრძვით, რა გვინდა, ნუთუ ვერ უნდა დავინახოთ, რომ უფრო დიდი მტერი შორიდან ქირქილებს, რა სენი შეგვეყარა ასეთი ქართველებს? ნუთუ არ შეიძლებოდა თავიდანვე შეთანხმებით, მოლაპარაკებით, უსისხლოდ გაგვერკვია აფხაზებთან ურთიერთობა, რათა თავიდან აგვეცილებინა სამამულო სისხლიანი ომი?

– თავიდანვე, რა თქმა უნდა, შეიძლებოდა, მაგრამ ალბათ პოლიტიკა უფრო ღრმა და დიდი საქმეა, ვიდრე ზოგიერთს ჰგონია, ამიტომაც მას უამრავი შეცდომა ახლავს. ახლა უკანდახევა ღალატის ტოლფასია. საქართველოს არცერთი გოჯი მინა არ უნდა ჩამოაკლდეს. მე ჩემი სამი მცირეწლოვანი შვილი სახლში დავტოვე და წამოვედი ომში, რათა მამული არ დაქუცმაცდეს. საქართველო უნდა იყოს ერთიანი და ვინც მის ტერიტორიულ მთლიანობას შეეხება, სასტიკად უნდა დაისაჯოს. ადრე ტამიშთან ბრძოლების დროს დავიჭერი, ვინეჭი აქ ქუთაისში, მერე ბათუმში, ახლა კი მხნედ და საბრძოლველად მზად ვარ.

დამძიმებული გულით, მაგრამ იმედიანმა დავტოვე ჰოსპიტალი, რადგან ქვეყანას, რომელსაც ასეთი მებრძოლი, მტკიცე ვაჟკაცები ჰყავს, ის აუცილებლად გაიმარჯვებს!

ლანდა მასხულია

ორი დღით სამოთხეში...

(ანუ იქნებ ამ ნუთში მოფრინდნენ მერცხლები სისხლიანი აფხაზეთიდან)

ნაცრისფერი ცის ზეგანს როცა გავხედე, მივხვდი, გაავდრდებოდა. ამინდის შეცვლა კი არ მსურდა, რადგან ცუდ ტაროსში მგზავრობა მეძნელებოდა. ფიქრიც არ მაცალა ზეცემ, მაშინათვე ჩამოყარა ცრემლები...

თბილისის რკინიგზის სადგური... სალაროებთან საშინელი ღრიან-ცელი... ლტოლვილებით სავსე დარბაზი.

ბილეთის შოვნის იმედი ამაოა. მოლარემდე ვერც მიაღწევ ალბათ. მე, ჩემი მივლინებით ხელში, საცოდავად გამოვიყურები. არადა, ხვალ ბათუმში უნდა ვიყო საგანგებო შეხვედრაზე.

მხოლოდ მეცამეტე სალაროს მოლარემ, ქალბატონმა მანონი თოთიბაძემ, მომაქცია ყურადღება, ერთი ბილეთი „გამიხერხა“. მართალია, ის ღამე ერთ კუბეში შვიდმა ადამიანმა გავათენეთ, მაგრამ ჩემთვის მთავარი იყო ადგილამდე დროზე ჩამელნია.

ძილს ვინ ჩივის... ან ასეთ გაუსაძლისს სიცხეში რა დაგაძინებს ადამიანს, სულს ძლივს ვიბრუნებდით.

ერთი ღამე პირთამდე ყინულში ჩადგება კაცი, მით უფრო როცა ამდენი ლტოლვილი და შაოსანი ჰყავს საქართველოს. სწორედ რომ ჩემი ქვედა ადგილი მწარე ძაძებში გახვეულ ხანში შესულ ქალბატონს დავუთმე, მე კი სანოლის კიდეზე მორიდებულად მოვიკუნტე. „ვინ იცის, იქნებ შვილი ან ძმა, ან მეუღლე აფხაზეთის ომში მოუკლეს“ – გამკრა ფიქრმა. მეტიც, სურვილი მომივილის, დავიჩოქო შვილმკვდარი დედების მუხლებთან, თითქოს მე ვიყო დამნაშავე ამ ომში დაღუპული ვაჟკაცების წინაშე.

დერეფანში გამოვედი, თუმცა აქაც არ იყო ფეხის მოსანაცვლებელი ადგილი. ფიქრებს მიხშობდა ათასნაირი აზრები, ერთად შემთხვევით შეყრილი ადამიანებისა:

– გაიგე ბიჭო, რა გველის?

ამბობენ, ეს მთავრობა უნდა გადადგესო.

- თუ ტვინი აქვს უნდა გადადგეს და პარლამენტი თან გაიყლოს.

- როგორ? წინა მთავრობას არ ჯობია?

- რას ამბობ კაცო, მაშინ პური მაინც გვექონდა ოცდაათ კაპიკად, ამათმა დაწყევლილმა კუპონებმა კი, ხალხს სულ აურია გზა-კვალი, გონება და განწყობილება.

- თუ ესენი გადადგა, მაშინ გამოდის, რომ ზვიადი დაბრუნდება...

- არც ზვიადი და არც ედუარდი... საჭიროა რალაც მესამე გზა, მესამე ძალა, რომელიც მიგვიყვანს სიმართლემდე, - მეზობელი კუპიდან თავი გამოყო მგზავრმა.

- მასეთი ძმავ, რუსეთია... - საუბარში ჩაერია რუსი გამცილებელი. ამ სიტყვებმა გამამწარა და შევედავე:

- ყველამ თავისი საქმე უნდა აკეთოს. თავზე რომ დაგვასვი ამ სალამოს ამდენი მგზავრი, რა გეგონა, კარტოფილი ხომ არ მიგაქვს? თანაც ვაგონში რა სიბინძურეა! თეთრეული თქვენ არ გივარგათ და საპირფარეშო... როგორ ფიქრობ, რუსეთი გაგაცლის ჭუჭყს?..

უსიტყვოდ გამცილდა.

სამტრედია...

ცრიატი ამინდი იდგა. ჩვენი მატარებელი გაუმართავი აღმოჩნდა და სამტრედიაში დადგა ჯორივით. პირი არ უჩანდა ბათუმს. ავნრი-ალდი... ბედზე, სამტრედიის რკინიგზის პოლიციის უფროსის მოადგილემ, პოლიციის კაპიტანმა ბატონმა ჯიმი ჯანელიძემ მიშველა. მოძრაობა ისე წირდა. სატვირთო მატარებლით გამამწესეს აჭარისაკენ. არაჩვეულებრივად ვიმგზავრე მემანქანესთან და მის თანაშემნესთან ერთად.

ბათუმი...

აქ, ლურჯ ზეცას არც დასაწყისი აქვს და არც დასასრული. ო, როგორ მეშინია უსასრულობისა. ზღვა საცქერლად საამოა, ნანაობს... ნანაობენ თურინჯები და ნარინჯებიც. ბათუმი ისევ ძველებურად ქათქათაა და უშფოთველი. თავი სხვა ქვეყანაში მგონია, ისეთი სიმშვიდეა. თოლიები თავს აკლავენ ზღვის სანაპიროს. ხან ერთ ლამაზმანთან მიგოგმანდებიან, ხან მეორესთან...

რა თქმა უნდა, საგანგებო შეხვედრაზე მისვლა დავაგვიანე, მაგრამ ეს ყველაფერი უნებლიედ მოხდა.

მწერალთა კავშირში შევიარე. ბატონი ფრიდონ ხალვაში მოვიკითხე. მითხრეს, რომ საკუთარი სურვილით დამსახურებულ პენსიაზე გასულა.

გამიკვირდა, ბატონი ფრიდონი ის კაცი არ არის, სახლში იჯდეს და თავისი არც ისე ღარიბი არქივი ქექოს. ის, მოძრავი და ენერგიული კაცია.

სწორედ ამ დროს სამდივნოში ბატონმა ფრიდონმა შემოაბიჯა. გაეხარდა რომ დამინახა, სახე გაეზარდა. ჩვეული სიდინჯით ხელი ჩამომართვა და მომიკითხა. თბილისური ამბები მკითხა. ჩემი თხოვნით თავისი ბოლო ლექსების კრებული მისახსოვრა, თან მისაყვედურა:

– ძალიან დამივინყე ძველი მეგობარი. ასე უნდა?.. – პოეტის თვალეში სევდა შევნიშნე, სიტყვებში კი ნალველი.

ამ გაუთავებელმა ომმა და ბოლო დროს საქართველოში შექმნილმა სიტუაციამ, გულში ყველას ბზარი გაუჩინა. მელანქოლია ადამიანის მეგობარი გახდა. ზოგიერთს შიმშილის ემინია, ზოგიერთს სამუდამო ნოსტალგია შეეყარა, ზოგიერთს მამული არ ყოფნის და ეს სტანჯავს, ზოგიერთი მორალურად დაეცა, ზოგი ფსიქიკურად, ზოგიც ზნეობრივად, ყველაზე ბევრი – ეკონომიურად გავერანდა. ჩვენი სამშობლო და ეს ყველაზე მეტად პოეტს ანუხებს.

– რა გვეშველება, დაინგრა საქართველო. – ამოიკვნესა ფრიდონმა და გულიც თან ამოაყოლა.

ხმა არ გამიცია. მისი სევდა მეც გადამედო.

ჩუმი საღამო იდგა აჭარაში. მშვიდად ეძინა ქალაქს, მათ შორის მეც, მამიდაშვილების ჭერქვეშ, დედაქალაქისაგან განსხვავებით, აქ არც ტყვიების კაკანს შევუწუხებია და არც საყაჩაღოდ მოსული „სტუმრების“ გამო მეზობლის კართან ამტყდარ წივილს. ამ მხრივ, დანამდვილებით შემიძლია ვთქვა, რომ ნელი ნიავი ქრის აჭარაში და არავითარი გრიგალების საშიშროება არ არსებობს.

მშვენიერი მზიანი დილა გათენდა, ნამდვილი ბათუმური თეთრი დილა... ზღვისკენ ავილე გეზი... გზად მალაზიებშიც შევიხედე. პურის რიგზე ზომიერად იდგა ხალხი. ისეთი ხოცვა-ჟლეტა არ ყოფილა, როგორც ეს დედაქალაქში და რაიონებში ხდება. აქ მხოლოდ კუპონებს არ ჰქონდა ფასი. აწეულია რუსული ფულისა და დოლარების რეიტინგი.

ავტოსადგური... ათასნაირი ჯურის ხალხი მიდი-მოდის, მაგრამ არ იფიქროთ რაიმე დაკარგოთ ან დაგაყაჩაღონ. ყველგან სრული წესრიგია. თქვენ წარმოიდგინეთ სალაროებთანაც... და უცებ თბილისის სალაროები მომაგონდა. გულწრფელად მომენატრა ამ სამოთხეში ცხოვრება...

მალაზიებში ხელმისაწვდომ ფასებში კარაქიც იყო და შაქარიც. გაოცებამ მეცხრე ცამდე ამაფრინა. „ნუთუ შეიძლება ამოდენა განსხვავება? ნეტავ სადა ვარ, საქართველოში თუ სხვა სამყაროში?“ – ვეკითხებოდი საკუთარ თავს და გაოცებული ვმორდებოდი დახლებს.

თურქეთიდან მომავალ ექსპრეს ავტობუსს დავემგზავრე სენაკის მიმართულებით...

მახინჯაურში როცა გზისპირი ზღვისპირს გაუსწორდა, გამოჩნდა ლივლივა ზღვა... აქ ისევ ძველი ცხოვრებით ცხოვრობდა ხალხი, თოლიები ისევ ისე ისხდნენ ლამაზმანებთან და ფრთებს იქექავდნენ, მარილიანი წყლით გაპოხილები. ვინ უწყის, იქნებ, ახლა, ამ წუთში მოფრინდნენ სისხლიანი აფხაზეთიდან... იქნებ რაიმე სასიხარულო ამბავი ჩამოიტანეს... ღმერთმა ქნას!

მზერა ვერ მოვწყვიტე მათ. სანამ თვალს არ მიეფარნენ... ზღვა ისევ გემოზე ნანაობდა. ასევე ნანაობდნენ თურინჯები და ნარინჯები. აქ, ხვალესაც კარგი პირი უჩანდა...

ლანდა მასხულია

მდულარე მდინარე

საქართველოში რთული პოლიტიკური ვითარებაა. მდგომარეობა უფრო გართულდა დასავლეთის რეგიონში. მათ შორის, ცხელ წერტილად სენაკიც ითვლება. შევხვდი და ვესაუბრე ყველა პოლიტიკური პარტიისა და საზოგადოების, მათ შორის „მრგვალი მაგიდის“ წარმომადგენლებს. აგრეთვე სენაკის ადგილობრივი მმართველობის გამგეობის თავმჯდომარეს.

შალვა კეკელია – ადგილობრივი მმართველობის თავმჯდომარე;

ბატონო შალვა, რა მდგომარეობაა დღეს სენაკში. მუშაობს თუ არა სანარმოები, სკოლები და სხვა დანესებულებები?

– ქალაქი პარალიზებული იყო. შევხვდი წარმოების ხელმძღვანელებს. ამუშავდა ელქსელი, გაზი, წყალსადენი, პურკომბინატი, გაიღო ბაზარი, საავადმყოფო. ვცდილობთ და ალბათ მივაღწევთ, რომ ქალაქი ჩვეულებრივი ცხოვრების რიტმს დაუბრუნდეს. ქალაქს ამჯერად, მილიცია აკონტროლებს. მოსახლეობა უნდა დაემორჩილოს მას. ყველა წარმოებაში გვინდა დავანესოთ ლამის მორიგეობა, რათა ექსესები არ მოხდეს. ძალიან გვეხმარება ბატონი რომან გვენცაძე. მხოლოდ მილიცია უნდა აღიჭურვოს იარაღით. მათ დიდი მუშაობა უხდებათ ბანდიტებისა და ქურდების წინააღმდეგ. დღეს კი, ფაქტიურად ქალაქში მილიციის შენობაც არ არსებობს, შარშან ნოემბერში დანვეს.

ამჯერად, მთავარია მილიციის მთლიანად მობილიზება. უსისხლოდ უნდა მოგვარდეს ყველაფერი.

ქალაქში პურის მარაგი თუ არის?

– პურკომბინატი ელქსელების დახმარებით დროზე აწოდებს მოსახლეობას პურს. მაგრამ ამჯერად მოხდა საშინელი ფაქტი. პურის საცხობში შეიარაღებულმა პირებმა მოკლეს ახალგაზრდა კაცი, რამაც გამოიწვია პურკომბინატის თანამშრომლების გაფიცვა. დროებით შეჩერდა პურის მიწოდება, რაც ხელს უშლის მოსახლეობის გამოკვებას.

ქალაქ ვაჭრობის მუშაკების მიმართ მქონდა შენიშვნა. პურის მაღაზიებში ფასდამახინჯებები უნდა აღიკვეთოს.

რა მდგომარეობაა განათლების სფეროში?

– სკოლები და ბაგა-ბალები მუშაობს. დღითი-დღე მწყობრში დგება ეს სფეროც. ქალაქი უკვე რიგიანად სუნთქავს.

სხვა მხრივ სიმშვიდეა ქალაქში?

– როგორ გითხრათ. ტერიტორიაზე მთლიანად არ არის სტაბილიზაცია. ტელევიზიით გადმოსცეს რკინიგზის ხიდის აფეთქების შესახებ. მიუხედავად იმისა, რომ მილიციის მუშაკები საგუშაგოზე იდგნენ, მაინც მოხდა ეს არასასიამოვნო ფაქტი. მე ვიტყვდი, რომ პროვოკაციისაკენ სენაკელებს უფრო მეზობელი რაიონებიდან შემოსული პირები უბიძგებენ.

ჩვენ ყველაფერს ვაკეთებთ იმისათვის, რომ ქალაქში მშვიდი ცხოვრება იყოს, მაგრამ ხალხში მასობრივი ფსიქოზია. ჩვენ თავისუფალ მომიტინგეებს არ ვერჩით. ხალხს უფლება აქვს თავისი ნება გამოხატოს, ასეთი მიტინგი ჩატარდა საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეს 26 მაისს.

ქალაქში მომრავლდა ძარცვისა და ფულის გამოძალვის ფაქტები. რამოდენიმე ბანდიტია დაკავებული შემთხვევის ადგილზე – სხვა მხრივ, პრესა შეზღუდული არ არის, რაიონული გაზეთი გამოდის.

შეხვდით თუ არა მიტინგის ლიდერებს?

– მე გამოგზავნილი ვარ დროებით სამხედრო საბჭოს მიერ. ღვთის ნყალობით თუ ყველაფერი კარგად დამთავრდა, რაიონის მოსახლეობა თვითონ გადანყვეტს თავისი ხელმძღვანელის ბედს.

ყოფილი პრეფექტურის მუშაკები დარჩებიან თუ არა ადგილობრივ მმართველობაში სამუშაოდ?

– მე არა ვარ წინააღმდეგი, რომ დარჩნენ. პრეტენზიებს არავინ ნაუყენებს.

მტიკვენულად დგას სოფლის მეურნეობის საკითხი, მითუმეტეს ახლა, როცა მინა კერძო საკუთრებაში გადადის და ხდება სრული პრივატიზაცია. რა მდგომარეობაა ამ მხრივ რაიონში?

– დიახ, ახლა საჭიროა მთელი გულისყური მივაპყროთ მშრომელ ადამიანებს. გული არ ვატკინოთ მათ და ერთი გოჯი მინა არასწო-

რად არ გადავზომოთ. ამისთვის განსაკუთრებით ვიბრძვით და იმედი მაქვს ეს საქმე მოგვარდება.

არის სხვა პრობლემებიც, საწვავი გვიჭირს, მაგრამ უიმედობა აქაც არ არის აზერბაიჯანის დახმარებით. აგრეთვე პირველ რიგში, უნდა დავეხმაროთ ინვალიდ ბავშვებს, უსინათლოთა საზოგადოებას, ობლებს, მარტოხელა და მრავალშვილიან დედებს. პრობლემები, რა თქმა უნდა, უამრავია, მაგრამ მთავარია, თავი გავართვათ მათ.

მართალი გითხრათ, გამიკვირდა, ბატონო შალვა, დაცვა რომ არა გყავთ, რამდენადაც ვიცი, სენაკის ყოფილ პრეფექტს დაცვა ჰყავდა.

– მე ჩემს მშობლიურ ქალაქში დაცვა არ მჭირდება, სადაც ჩამოსული ვარ მშვიდობიანი მისიით, სენაკელების საკეთილდღეოდ. და საერთოდ მე ვიტყვოდი, რომ საქართველოში ქართველ კაცს დაცვა არ უნდა სჭირდებოდეს. ადამიანს უნდა იცავდეს თავისი შინაგანი კულტურა, სიკეთე და ადამიანობა. თუმცა დაუცველობითაც მოახერხეს ჩემი მამისეულისახლის დანვა და განადგურება.

თუ შეიძლება უფრო დაწვრილებით გვესაუბროთ, ქალაქში მომხდარი თავდასხმების შესახებ?

– ქალაქში ისევ რთული მდგომარეობაა. ხშირია ყაჩაღობის, ქურდობის, ძარცვის, მანქანების დატაცების, წარმოება-დანესებულებებში თავდასხმების შემთხვევები. მდგომარეობის ნორმალიზაციისათვის რადიკალურ ღონისძიებებს ვატარებთ, შემოღებული გვაქვს მილიციის თანამშრომლების ლამის პატრულირება. ქალაქში ისევ კომენდანტის საათია.

ნინო ხარბედია – მიტინგის ლიდერი:

ქალბატონო ნინო, რატომ არ ცხრება ხალხი, რატომ გაგრძელდა ასე მიტინგები? კერძოდ, რას ითხოვთ?

– ჩვენ, გვინდა ხალხის არჩეული პრეზიდენტის დაბრუნება. იყო შემთხვევები. მიტინგის დარბევის, არიან მოკლულებიც და დაჭრილებიც, ამან უფრო გააღვიძა ხალხი. ჩვენ ვითხოვთ სამართლიანობას და სრულ დემოკრატიას.

გურამ ფირცხალავა – ადგილობრივი მმართველობის გამგეობის წევრი, სენაკის ჩაის ფაბრიკის დირექტორი:

ბატონო გურამ, რა მდგომარეობაა თქვენს ქარხანაში?

– სანარმოს სამჯერ დაესხნენ თავს შეიარაღებული ძალები, ერთხელ „გვარდიელების“ ფორმით, სხვა დროს „მხედრიონის“. გათოკეს დაცვის მუშაკები, პასუხისმგებელი მორიგეები. სატვირთო ავტომანქანით წაიღეს ჩაი, კონიაკები, სასადილოს მთელი ინვენტარი. სახურავის თუნუქის ფურცელი 2000 ცალამდე, სულ დაახლოებით გატაცებულია 250000 მანეთის ღირებულების საქონელი. საქმე ძიებაშია.

პიანინო სად წავიდა ბატონო გურამ?

პიანინო? ვაჩუქე პიროვნებას, მაია მზარელუას.

მურმან თულაძე – მწვანეთა მოძრაობა, პედაგოგი:

რას იტყვით ბატონო მურმან, ქალაქში დაძაბული პოლიტიკური ვითარების შესახებ?

– დასავლეთის მოსახლეობა გააღიზიანა გვარდიელებისა და მხედრიონის იარაღის ძალით შემოსვლამ ქალაქში. მათმა თავხედობამ, ისინი, როცა სენაკში შემოვიდნენ მენჯის სანატორიუმში დაბანაკდნენ, სადაც მათი გასვლის შემდეგ იპოვეს ერთჯერადი შპრიცები, მათ მიერ, სანატორიუმის შვიდი სართული მთლიანად განადგურებულია. შუაგულს პირდაპირ ოთახებში ანთებდნენ. ძალიან ცუდი კვალი დატოვეს მოსახლეობაში. ზოგჯერ დაუკითხავად შედიოდნენ ოჯახებში და იქიდან კატეგორიული მოთხოვნით გაჰქონდათ საჭმელ-სასმელი.

დათო ფირცხალავა – „მრგვალი მაგიდა“, ჰელსინკის ჯგუფი:

რას იტყვით ბატონო დათო, ქალაქში შექმნილ დღევანდელ სიტუაციაზე? არ უნდა შერიგდეს ქართველი ერი? ასეთი გაყოფა ხომ კატასტროფამდე მიგვიყვანს. არ გვეყო ამდენი სისხლისღვრა?

– ჩვენ არავის ვესვრით, ისინი გვესვრიან, მშვიდობიან მიტინგებს არბევენ. გვდევიან, არ გვისმენენ, არცერთ ჩვენს მოთხოვნას ყურს არ უგდებენ. ტელევიზია აბსოლუტურად ცრუობს. პრესა ცალმხრივია, ამიტომ ხალხს რწმენა შეერყა და არაფრის არ სჯერა.

იური მილორავა – „მრგვალი მაგიდა“:

ბატონო იური, თქვენ რას ფიქრობთ?

– ხალხი ალაშფოთა შეიარაღებული ძალების შემოსვლამ და მათმა დაუნდობლობამ. მიტინგებს არბევენ, არის მსხვერპლი. ხალხი მანამ არ დამშვიდდება, სანამ სიმართლე არ გაირკვევა, რატომ გააძევეს კანონიერი პრეზიდენტი?

ბორის ლადალაძე – მოქალაქე:

სანამ იდინებს, ბატონო ბორის, მდულარე მდინარე?

– უნდა შევრიგდეთ, ქართველები ერთმანეთს დავერიეთ, სხვა ერი დაგვცინის, დროა გონს მოვეგოთ და იარაღი მტერს მივუშვიროთ. იქ დავდგეთ სადაც უფრო დიდი ქარიშხალია.

სვეტა მაქაცარია – მოქალაქე:

თქვენი აზრი ქალბატონო?

– მე, არც ერთი პარტიის წევრი არა ვარ, მაგრამ ვარ ვაჟიშვილის დედა და გული მტკივა, ახალგაზრდები ტყვიით რომ ილუპებიან. ქართველი ქართველს ესვრის, მე დედისერთა მყავს, ჩემს შვილს არასოდეს არ ვამსახურებ გვარდიაში ქართველის მოსაკლავად. მეგრული ანდაზაა: „სიმართლეს იტყვი, დედას მოგიკლავენ, არ იტყვი, მამასო“. რომელი ჯობია დედა მოგიკლან თუ მამა? ორივეც რომ მომიკლან, სიმართლეს მაინც ვიტყვი, გავარდნილი ტყვიის კვალზე მოპოვებული გამარჯვება გამარჯვებაა? დროა, შეწყდეს ეს სამარცხვინო ძმათა შორის სისხლისმღვრელი ომი... სჯობია ყველამ ერთად, ერთიანი ძალისხმევით იმას მივხედოთ, სამაჩაბლო რომ იწვის და იფერფლება...
ლანდა მასხუღი

ბლოცავ მამულო!

შენს გზებს ვკოცნი მამულო,

დარდიანს და ფიქრიანს...

შენს საყვარელ ეგრისს და

ჩემს სანატრელ ვარძიას,

შემოჯარულ კალმახებს ტეხურთან

და ფაზისთან...

წმინდა გიორგს ვფიცავარ, სენაკთან

და ხერთვისთან...

ილორის ხატს დავიცავ, წმინდა

გულით მამულო,

ჩემო კოლხეთის მიწავ, ოქროს

ვერძით დანწულო,

ვინმე ეშმამ, მოშურნემ არ მომტაცოს

მინები...

სამაჩაბლოც ჩემია, უფრორე

აფხაზეთიც!

მათ გარეშე იცოდეთ წყალში

ვდგევარ, ვინცები,

დიდი ჰორიზონტია კოლხეთი და

ლაზეთი!

წარსულს ვფიცავ, მამულო, მზიანსა

და ფიქრიანს,

გაგიჟებულ ტერენტს და თავად –

დავით დადიანს!

შემთვრალ გალაკტიონს და ტატოს,

ფიქრით სევდიანს.

ნაწილ-ნაწილ ვაგროვებ, სიტყვას

მხოლოდ ძარღვიანს.

ჩემი თეთრი ხოხობი მინდა ხობში

დაფრინდეს,

ჩემი დიდი სამშობლო არწივით

აფრინდეს...

შემოჯარულ კალმახებს რიონთან

და ფაზისთან,

მინდა ჰყავდეს პატრონი, ბუდე

ჰქონდეს საზრისი.

ტაო, ტაო, ტაო და ჩემი

ტაო – კლარჯეთი,

სად გამიქრა მეფენო ჩემი
 ძველი ჰერეთი... (საინგილო)
 შენს გზებს ვლოცავ მამულო,
 ეკლიანს და ფიქრიანს,
 მურზაყანს და სალხინოს,
 ჩემს სანატრელ ვარძიას...

მერაბ კოსტავას

კეთილიაო – ამბობენ შენზე,
 ჩემო ტკბილო და ენამზიანო...
 მე რომ შენს თვალებს ასე დავეძებ,
 მინდა ეს სიტბო გაგიზიარო.
 სად გაგონილა ვაჟკაცის თვალებს,
 ხობტას ასხამდეს ოდესმე ქალი,
 მაგრამ რაღა ვქნა, ისე მანვალებს
 შენი თვალების მზერა მართალი.
 არა!
 მამშვიდებს. კი არ მანვალებს,
 მე შენი სულის სარკე კრიალა,
 რა მემართება? გული კანკალებს
 თუ სიყვარულმა ამაბრიალა...
 ის სიყვარულმა რითაც ყვავილებს
 გული გაუხსნა ჩემმა მინდიამ,
 ღმერთო, ეს ჯავრი ამატანინე,
 ცეცხლი, რომელიც სულში მინთია.
 მიტომ გავბედე ასე თამამად
 გაგიხსნა სული ასე მთლიანად,
 და მეგობრულად ჰარი-ჰარალედ,
 გიჩვენო ჩემი ყველა იარა.

გიჟენო რასაც არ უმაღავენ,
ერთმანეთას მხოლოდ ტყუპის ცალები
და სანუგეშო ზეცის მალამოდ,
ეფინებოდეს თვალებს თვალები...

მორჩინალი ფოლადი

იგორ ნარმანიას

ჩემო სულიერო ძმავ,
ფოლადივით ძლიერო,
ახლა შესდანიდობარს ვსვამ,
უკვე არ მინიერო,
ზეცაში ხარ წმინდანო,
მენატრები ძალიან...
იქნებ იქ გაიხარო,
შენი თეთრი აფრებით,
ლამაზო მეგობარო,
ფოლადივით ამტანო...
მეც შენ გობში ვინვები,
ისევ გვებრძვის სატანა.
ზვიადი და მერაბი
შენი წმინდა ძმებია.
გავიარეთ გვირაბი,
სიმართლისთვის გებრძვიან.
ვაჟკაცობით იმარჯვეთ!
მავანები სკდებიან...
ერთგულებით, სიმარჯვით
სამშობლოსთვის კვდებიან!
ტკივილები გიმრავლა
მტრებმა, თეთრმა სატანამ
გრძელი გზა გაქვს სავალი
უნდა შეძლო ატანა.

ეროვნული იყავ შენ,
 ერთგული, უშიშარი,
 მეგობარი უებრო,
 ნამდვილ ღვთის მოშიშარი.
 ჩემო სულიერო ძმავ,
 რკინასავით მაგარო,
 ახლა შესანდობარს ვსვამ
 ჩაუმქრალო ლამპარო!
 მორკინალო ფოლადო,
 ზვიადივით გულადი!
 ჩემო სიყრმის ზღაპარო
 ერთგულების სამყაროვ...

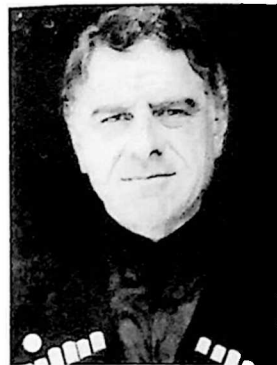
მასქური

ზვიად გამსახურდიას

რამდენი დარდით, ღამით და ფიქრით...
 მოვზომავ ტევრებს, ღამაზ ხვიარებს,
 ჩვენი კოლხეთი – სიამის წიგნი,
 მოდის ლექსებად და გვახმიანებს.
 სხეულში სისხლი ისევ ქარიშხლობს,
 გრძნობით ანთებულ ღამეს მიტოვებს,
 ამ ჩემ სიყვარულს იქნებ ქარი შობს,
 ალბათ მასქური წერს ამ სტრიქონებს...
 ლურჯი ფერებით მეც გავხევდები,
 პოეზიაა ჩვენი აისი...
 თუმცა ვნებების აღმურში მახვევს
 და ლექსებს მიაქვს მაინც თავისი...
 იწვიან დღენი, ვერა და ვერ გთმობ,
 სხეულში მითრთის ვყნება, ვით შველი...
 ჩემი ოცნების მაღალო ღმერთო,
 მათობს და მზაფრავს თვალები შენი!

ლანდა მასხულია

თუნთია ბიჭიკო

თუნთია ბიჭიკო ალიკოს ძე, დაიბადა ხორში (სენაკი). პირველ-დანყოფით სკოლა-განათლება მიიღო ციხეთის 3-წლიან სკოლაში, შემდეგ სენაკის რკინიგზის მე-4 საშუალო სკოლაში, სკოლა-ინტერნეტში და დაამთავრა ხორშის საშუალო სკოლა.

1970-1974 წ.წ. დაამთავრა ქ. ფოთის ჰიდრო-მელიორაციული ტექნიკუმი ჰიდრო-ტექნიკოსის სპეციალობით.

1972-1974 წ.წ. ქ. ფოთის საქალაქო, კულტურის სახლთან არსებული ექვს სიმიან გიტარაზე შემსწავლელი კურსები.

1975-1979 წ.წ. ქ. მოსკოვის კულტურის დაუსწრებელი სახალხო უნივერსიტეტი (ЗНУИ) განხრით, კლასიკური გიტარა ესტრადა.

1974-1992 წ.წ. საქართველოს მუსიკალური და ქორეოგრაფიული საზოგადოების გამგეობასთან არსებული მუსიკალური სტუდიის პედაგოგი.

1992-2003 წ.წ. ქ. სენაკის უ. შარტავას სახელობის მე-11 საჯარო სკოლა მუსიკალური ათწლედის პედაგოგი.

სამუშაო გამოცდილება: მუსიკოსი, პედაგოგი, ლოტბარი, მომლერალი.

1967-1969 წ.წ. – ქ. მოსკოვის ერთ-ერთი საესტრადო ორკესტრის მუსიკოსი.

1971 წ. – ქ. ფოთის მამაკაცთა ვოკალური ანსამბლის მომლერალი.

1974 წ. – ქ. სენაკის რაიონული ანსამბლის მომლერალი, პარალელურად საესტრადო ანსამბლ „ეგრისის“ მუსიკოსი.

1977 წ. – ქ. სენაკის როკ-ჯგუფი „ტეხურას“ მუსიკოსი.

1981 წ. – ქ. სენაკის ხალიჩების კომბინატთან არსებული საესტრადო ანსამბლის მუსიკალური ხელმძღვანელი.

1990-2003 წ.წ. ქ. სენაკის სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლის მსახიობ-მომლერალი.

2007 წ. – კულტურის ცენტრთან არსებული ფოლკლორული ანსამბლ „ეგრისის“ მომღერალი.

მიღებული აქვს ფესტივალის ლაურეატის წოდება ოქროს მედალი და სიგელები.

არის სამხარეო (სამეგრელო ზემო სვანეთის) გაზეთ „თავისუფლების მრწამსით“ – საკუთარი კორესპონდენტი.

წერს ლექსებს, ფელეტონებს, იუმორებს.

ბიჭიკო არის და იქნება ზვიად გამსახურდიას თანამოაზრე, მისი იდეების გამზიარებელი და მისი თანამებრძოლი.

სანაია ხვიჩა

სანაია ხვიჩა ლევთერის ძე, დაიბადა 1965 წლის 15 ნოემბერს ქ. ცხაკაიაში. არის უმაღლესი განათლებით.

1972-1982 წელს დაამთავრა ქ. სენაკის პირველი საჯარო სკოლა.

1984 – 1986 წელს მსახურობდა ავღანეთის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში.

1987-1992 წლებში დაამთავრა ქ. თელავის იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის ფიზკულტურის ფაკულტეტი.

2009-2010 წელს დაამთავრა აიპ-განათლების ინსტიტუტის ტრენინგ-კურსი, სადაც მიიღო სერთიფიკატი. ასაკობრივი განვითარებისა და სწავლის თეორიები და მათი გამოყენება.

2011 წელს დაამთავრა შოთა მესხიას ზუგდიდის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი სპეციალობა „მემცენარე“.

2012 წელს დაამთავრა საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის უმაღლესი პროფესიონალური მწვრთნელი კატეგორიის ლიცენზირება G-კატეგორია.

2019 წელს დაამთავრა და მიიღო ფეხბურთის ფედერაციის „უფასო“ უმაღლესი მწვრთნელთა კატეგორიის ლიცენზირება G-კატეგორია. სხვადასხვა – დროს მუშაობდა შემდეგ სამსახურებში:

1993 წელს დაინიშნა ქ. სენაკის საფეხმბურთო კლუბი „ეგრისის“ მთავარ მწვრთნელად.

1993 წელს ასევე დაინიშნა ქ. სენაკის პირველ საჯარო სკოლაში სპორტის პედაგოგად.

1995 წელს დაინიშნა ქ. სენაკის სამეურნეო სასოფლო ტექნიკუმში დირექტორის მოადგილედ „ორგანიზაციის“ დარგში და დაწყებითი სამხედრო პედაგოგად.

1997 წელს დაინიშნა ქ. სენაკის მე-2 საჯარო სკოლაში სპორტის პედაგოგად, სადაც მუშაობს დღემდე.

1993 წლიდან მუშაობდა ბავშვთა და ქაბუკთა, მოზარდთა საფეხბურთო გუნდების მთავარ მწვრთნელად, სენაკის „კოლხეთი“ საქართველოს ზონალური დასავლეთის პირველობა 1993-1995 წელი. სენაკის „ტეხურა“ „შეყარდენი“ თბილისის „ნორჩი დინამოს“ ფილიალის სენაკის დირექტორი და მთავარი მწვრთნელი 2001 წელი, თბილისის „მერანი“ ფილიალის სენაკის დირექტორი და მთავარი მწვრთნელი 2001-2012 წელი, ამჟერად, მუშაობს სენაკის აიპი მუნიციპალიტეტის ბავშვთა საფეხბურთო კლუბი „ეგრისში“, ჰყავს ორი საქართველოს ეროვნული ნაკრების ფეხბურთელი და ასევე სხვადასხვა გუნდებში ლიგებში, ქვეყნებში გაზრდილი ნათამაშები მრავალი ფეხბურთელი. წლების განმავლობაში 1993 წლიდან 2021 წლამდე საფეხბურთო სამყაროში მონაწილეობა მიღებული მაქვს საერთაშორისო, რესპუბლიკურ, რეგიონალური, რაიონულ მრავალ საფეხბურთო ტურნირებში, არის მრავალგზის ტურნირების გამარჯვებული „ჩემპიონი“ და პრიზიორი, ასევე ბევრჯერ დასახელებული საუკეთესო „მწვრთნელის“ ნოდებით დაჯილდოვებული.

2002-2006 წელს დაინიშნა სამეგრელო ზემო-სვანეთის რეგიონის უფროსის მოადგილედ, ავღანელ ვეტერანთა კავშირში. ქ. სენაკის ავღანელ ვეტერანთა კავშირის თავჯდომარედ. ხვიჩა სანაია წლების მანძილზე ჩაბმული იყო ეროვნულ მოძრაობაში და მუდმივად იბრძოდა საქართველოს კეთილდღეობისათვის.

2003 წელს დაინიშნა ქ. სენაკის მუნიციპალიტეტის სამხედრო აღრიცხვისა და გაწვევის სამსახურის „მთავარ“ სპეციალისტად.

2007-2014 წელს ქ. სანეკის მუნიციპალიტეტის სასპორტო სკოლის მენეჯერად.

2014 წელს ქ. სენაკის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს წევრი, „დეპუტატი“. აქვს მიღებული მრავალი მთავრობის ჯილდოები, მათ შორის „ღირსების“ ორდენი.

ჰყავს დედა – ნატაშა კირვალიძე-სანაია; მეუღლე – ხათუნა კვესაძე-სანაია, განათლებით უმაღლესი. შვილები – სანაია გურამი; სანაია გოგა; ისინი ემსახურებიან სამშობლოს, არიან სამხედრო მოსამსახურეები. ჰყავს შვილიშვილები – სანაია ლუკა, სანაია გოგა; უყვარს საქართველო და უფალი.

ტყებუჩავა მერაბი

ტყებუჩავა მერაბი არველოდის ძე – დაიბადა 1966 წ. 6 დეკემბერს.

ჰყავს მეუღლე – იოსავა თეა. ქალიშვილი ტყებუჩავა გვანცა, დაიბადა 2000 წელს.

მერაბიმ 1985 წ. დაამთავრა სკოლა, იმავე წელს გაინვიეს სავალდებულო სამსახურში, სადაც 2 წ. იმსახურა.

1985 წ. 1 სექტემბერს დაინიშნა სენაკის ბატალიონის პირველი მოტომსროლელად. ოცეულის მეთაურის მოადგილის თანამდებობაზე (სამხ. ნაწილი 2056 – პოლკოვნიკი შერვაშიძე, უფროსი ს. კუტუბიძე).

1991 წ. – იყო სენაკის ბატალიონში აკაკი ელიავასთან ერთად. დიდი წვლილი აქვს შეტანილი საქართველოს თავისუფლებისათვის ბრძოლაში. იყო ზვიად გამსახურდიას მხარდამჭერი და მისი თანამებრძოლი.

რობერტ შალამბერიძე

რობერტ შალამბერიძე ბოჩიას ძე, დაიბადა 1969 წლის 2 დეკემბერს ოჩამჩირეში, დაუოჯახებელი. 2003 წლიდან ჩაბმულია ეროვნულ მოძრაობაში. ლეიბორისტების თავმჯდომარეა სენაკის რაიონში.

განათლება – უმაღლესი, ომისა და სამხედრო ძალების ვეტერანი. ფლობს კომპიუტერს;

იცის ენები: ქართული, მეგრული და რუსული. მუდამ იყო ეროვნულ მოძრაობაში.

30 წელია ცხოვრობს სენაკში, იყო და არის ზვიად გამსახურდიას მხარდამჭერი და თაყვანისმცემელი.

გურამ გვიშავა

დაიბადა 1958 წლის 3 მარტს ქ.სენაკში. 1974 წელს დაამთავრა ქ. სენაკის მე-2 საშუალო სკოლა. მოიხადა სავალდებულო სამხედრო სამსახური 1976-78 წლებში.

1978 წელს ჩაირიცხა მოსკოვის კვების მრეწველობის ინსტიტუტში, რომელიც დაამთავრა 1984 წელს. ცხოვრობდა ქ. როსტოვში და მუშაობდა იქ.

საქართველოში ჩამოვიდა 1991 წელს შვებულებით, მაგრამ რადგან დაიწყო ეროვნული მოძრაობა, გულმა არ გაუწია რუსეთისაკენ. დარჩა სამშობლოს სიყვარულით და პატრიოტული სულით ქვეყნის დასაცავად. იყო გვარდიის წევრი. 1992 წლიდან სენაკის № 2 საგანებო დანიშნულების ბატალიონში, რომლის უფროსი იყო პოლკოვნიკი აკაკი ელიავა.

ზურაბ გვაზავა იყო ასმეთაური, ოპერატიული სამსახურის თანამშრომელი. ბოლო წლებში სენაკის ბატალიონის მეთაურად დაინიშნა. ამ სტატუსით არის დღემდე შემორჩენილი ეროვნულ მოძრაობაში. კაპიტანია – ახლა არის ვეტერანების საქმეთა სამსახურის რწმუნებული სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში – 2017 წლიდან. დაოჯახებული.

ზვიად გამსახურდიას საქართველოს ჯარისკაცია. ზვიად გამსახურდიას იდეებით ცოცხლობს, ოცნებობს ერის ჩამოყალიბებაზე „ეროვნული სული უნდა აღდგეს და გაიმარჯვოს ზვიადის და მერაბის იდეამ“ – ბრძანა ზურაბ გვაზავამ.

ასმაჰა რეზო

ასმაჰა რეზო დაიბადა 1950 წელს აფხაზეთში, კერძოდ, სოხუმის რაიონ სოფელ ბესლეთში, სადაც 1967 წელს დაამთავრა საშუალო სკოლა, 1972 წელს დაამთავრა სოხუმის პედაგოგიური ინსტიტუტის ფიზიკულტურის ფაკულტეტი. ამის შემდეგ მოიხატა სამხედრო სამსახური. შემდეგ ეწეოდა პედაგოგიურ საქმიანობას. 9 აპრილის შემდეგ შეუერთდა ეროვნულ მოძრაობას და იყო აქტიური მონაწილე ზვიად გამსახურ-

დიას აქციების... და მისი მხარდამჭერი. აფხაზეთში იყო ბატალიონის მეთაური. სოხუმის დაცემის შემდეგ, საცხოვრებლად ოჯახთან ერთად, გადმოვიდა ქ. სენაკში.

დაჯილდოვებულია ვახტანგ გორგასლის I ხარისხის ორდენით. ერთერთი ხელმძღვანელი და მონაწილეა 1998 წლის 19 ოქტომბრის სამხედრო აჯანყების. ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი – ქალ ვაჟი.

სოსო სანაია

დაიბადა 1963 წლის 17 დეკემბერს ქ. სენაკში, სკოლა დაამთავრა 1978 წელს. იმავე წელს ჩაირიცხა ქ. სენაკის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმში საბუღალტრო სპეციალობით, რომელიც დაამთავრა 1981 წელს. 1982 წელს სამხედრო სამსახურში გაინვიეს სევასტოპოლში (1982-1985). მუშაობდა ქალაქაჭრობაში (1992-93 წლებში) იბრძოდა სენაკის ბატალიონის „ეგრისში“. იღვენებოდა შევარდნაძის მიერ. იყო პოლიტპატიმარი.

სენაკის „მრგვალი მაგიდის“ წევრები

იგორ ნარმანია, გია სოსელია, თემურ ხახუბია, კობა ბოჯგუა, ბესიკ ნარმანია, თენგიზ დემურია, დავით ფირცხელავა, ომარ კიკაბიძე, თემურ ღვინჯილია, ბადრი ბაკურაძე, რეზო ნუცუბიძე, გელა ბოხუა, ვახტანგ გოგინავა, თამაზ ფირცხელავა, ნინო ხარბედია, დამირ ზარანდია, კახა ბოჯგუა, როინ თოდუა, მაიკო გახარია ანრი გახარია, ძმები იგორ და ვახტანგ ნარმანიები.

306 და რატომ მოკლა აკაკი ელიაშა?

ტრაგედია, რომელიც 2000 წლის 9 ივლისს ქ. ზესტაფონში დატ-
რიალდა, ბოროტების უდიდესმა შემოქმედმა, ე. შევარდნაძემ, მისი
ანტი-ქართული სისტემის სარეველებმა და ხუნტის პირწავარდნილ-
მა ჯალათებმა ჩაიდინეს. მათ საქართველოს კანონიერი და პირველი
პრეზიდენტის, ზვიად გამსახურდიას თანამებრძოლები: აკაკი (კაკო)
ელიაშა და გოჩა გვილაშვა, განსაკუთრებული სისასტიკით, მუხანათუ-
რად, ლაჩრულად, ზურგში სროლით სიცოცხლეს გამოასალმეს.

არიან ადამიანები, რომელთა მიწიერი სიცოცხლე, მხოლოდ პირა-
დი კეთილდღეობის ზრუნვასა და ფიქრში გაივლის, მაგრამ იბადებიან
ისეთნი, რომელნიც მხოლოდ მამულისა და სამშობლოს სიყვარულ-
ში იწვიან. სწორედ ასეთები იყვნენ, აკაკი ელიაშა და გოჩა გვილა-
შვა. მათთვის უპირველესი იყო სამშობლო – ოდაბადე „ენა, მამული,
სარწმუნოება“.

საქართველოსთვის თავდადებულთა სიას 2000 წელს კიდევ ორი
კოლხის მამულიშვილი შეემატა.

შევარდნაძის ყურმოჭრილმა ჯალათებმა და მანქურთებმა ერთ სა-
ბედისწერო დღეს, ელიაშას და გვილაშვას კი არა, სრულიად საქარ-
თველოს ესროლეს. სწორედ მაშინ, კიდევ ერთხელ გამახსენდა მგოს-
ნის სიტყვები: „ფურთხის ღირსი ხარ შენ საქართველო“.

ვინ იყო აკაკი ელიაშა? – ერთი, უბრალო, უპატიოსნესი კაცი –
ჭეშმარიტი სენაკელი, ჭეშმარიტი ქართველი. თავის ოდაბადეზე და
სამშობლოზე უზომოდ შეყვარებული, სწორედ ეს არ აპატიეს მას.
მუშაობდა ქ. სენაკის სახელმწიფო თეატრში ადმინისტრატორად.

პირველი პრეზიდენტის, ზვიად გამსახურდიას ეროვნული გვარდი-
ის მებრძოლი იყო. 1991 წელს სენაკის ბატალიონის მეთაური – მისი
მოადგილე.

კოტე კურდღელია გამსახურდიას თბილისიდან გასვლისას მცხე-
თის ხიდთან „ხუნტის ჯალათებმა“ ჩაცხრილეს. უმეთაუროდ დარჩე-
ნილ სენაკის № 2 ბატალიონს, ექსპრეზიდენტმა ზვიად გამსახურდიამ
აკაკი ელიაშა დაუნიშნა ხელმძღვანელად.

1993 წელს ელიავა აფხაზეთის ომში იბრძოდა. სოხუმის დაცემას მთავარი დამნაშავე შევარდნაძე და მისი სარეველები, რომლებიც დღესაც ხელისუფლებაში არიან სამწუხაროდ, „ზვიადისტებთან“ ერთად ელიავასაც აბრალებს ამ დაცემას.

ე. წ. დაგომისის (სოჭის) ხელშეკრულება კლასიკური მაგალითია შევარდნაძის ლაღატიისა (სოხუმში სამხედრო წვრთნების დაწყება, მშვიდობიანი მაცხოვრებლების დაბრუნება, შევარდნაძის უსაფრთხოების გარანტიით) და ვინ მოითვლის რამდენი რამ...

მომავალში ვიხილეთ შევარდნაძის ნიანგის ცრემლები რუსებმა აფხაზებთან დაკავშირებით...

1993 წელს ელიავა თავისი ბატალიონით სენაკის ტერიტორიაზე გამაგრდა, მან უზრუნველყო პრეზიდენტის უსაფრთხო დაბრუნება სენაკში და იგივე ელიავამ დროებით აღადგინა გამსახურდიას კანონიერი ხელისუფლება. პრეზიდენტმა გამსახურდიამ მას პოლკოვნიკის წოდება მიანიჭა და სამხედრო საბჭოს წევრიც გახდა.

გოჩა გვილავა – გალის პარიზანული რაზმის უფროსი ელიავას მოადგილე გახლდათ. ჯალათებმა გვილავა იარაღის მიბჯენით გამოასალმეს წუთისოფელს, როდესაც ელიავას დაცვას შეეცადა.

ხუნტის ძალოვანები ელიავას ლიკვიდაციამდე ყველაფერს აკეთებდნენ იმისათვის, რომ ელიავა ლიკვიდაციამდე ყველანაირად ლაფში ამოსვრილი ყოფილიყო საზოგადოების თვალში.

ეს ხომ ყველა დროის ნაცადი ხერხია,

იმისთვის, რომ ჯალათებს მეტი არგუმენტი ჰქონოდათ თავის გასამართლებლად, ამიტომაც ნაუყენეს ბრალდებად კაკო ელიავას დანაშაულის მთელი ჩამონათვალი – სამშობლოს ლაღატი, იარაღის უკანონო ტარება, არაკანონიერი ფორმირებების შექმნა.

აკაკი ელიავა და გოჩა გვილავა იყვნენ საქართველოს ერთადერთი კანონიერი ეროვნული ხელისუფლების უკანასკნელი მებრძოლები.

ელიავას გამწარებული დედა, რომელიც ადრე აცხადებდა ვერ დაეწყევლი შევარდნაძესო, ვერც შვილის სიკვდილის შემდეგ იმეტებდა დასაწყევლად, მაგრამ მწუხარება დედისა იმდენად დიდი იყო, მცოვან დედას უნებლიედ აღმოხდა – „შვილო, ზვიად გამსახურდია არ

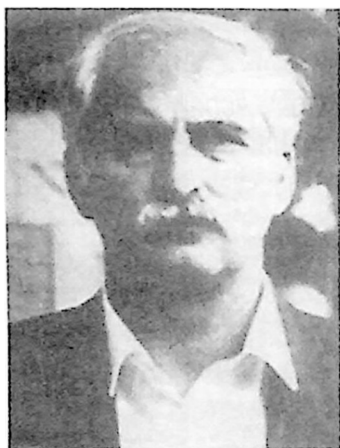
დაინდეს და შენ დაგინდობდა ვინმე?! თეთრმა მელამ ყველა გაიმეტა სასიკვდილოდ, იმას ხომ გული არა აქვს, რატომ მოტყუედი შვილო, ვის ენდე. შენი მოკვლისთვის ვიღაცა გენერლის ნოდებას მიიღებსო".

დიახ! უმაგალითოა ამ კოლხი ვაჟუცეების სიმტკიცე და შეუდრეკელობა. სწორედ ესაა სანიმუშო მაგალითი სამშობლოს და მამულის სიყვარულის.

მსუბუქი ყოფილიყოს კოლხეთის ის მიწა, რომელიც თქვენი საფიცარი იყო. „ნეტარ არიან დევნილნი სიმართლისათვის, რამეთუ მათი არც სასუფეველი ცათა“, – ჭეშმარიტად. „მე მებრალება ის ქართველი, ვინც ტყვიას მესვრის“ (აკაკი ელიავა).

ბიჭიკო თუნთია

მერაბ კოსტავა – ეროვნული გმირი

26 მაისი დიდი ქართველი დისიდენტის, საქართველოს ეროვნულ-განმანთავისუფლებელი მოძრაობის გამორჩეული ლიდერის, საზოგადო მოღვაწის, მუსიკოსის, პედაგოგის, პოეტის და პოლიტიკოსის, საქართველოს ეროვნული გმირის, მერაბ კოსტავას დაბადების დღეა. ამავე დროს 26 მაისი 9 აპრილის ტრაგიკულ მოვლენებამდე საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეა.

მერაბ კოსტავამ მთელი ცხოვრება გმირული ცხოვრებით იცხოვრა. ის ჯერ კიდევ სკოლის მოსწავლე იყო, როდესაც ჩაება

ერის თავისუფლებისათვის ბრძოლაში. სულ რაღაც ჩვიდმეტი წლისამ პირველად შეიგრძნო ციხის გაღავანს შიგნით ყოფნა და საკნის შმორიანი სუნი, თუმცა მორალურად ვერ გატეხა, მისი მეამბოხე ბოჰოქარი სული.

მერაბ კოსტავა, ზვიად გამსახურდიასთან და რამდენიმე თანამოაზრეებთან ერთად ერის ტკივილებით, სამშობლოზე ზრუნვით და ფიქრით ცხოვრობდა, როცა სხვები ფუფუნებაში და განცხრომაში იყვნენ.

1976 წელს შეიქმნა ჰელსინკის ჯგუფი საქართველოში, რომლის სულის ჩამდგმელები ბრძანდებოდნენ ზვიად გამსახურდია და მერაბ კოსტავა. მათი დევიზი იყო: „სჯობს მონობაში გადიდვაცებულს, თავისუფლების ძებნაში მკვდარი“. ამის გამო მათ გოლგოთის გზის გავლა მოუხდათ და ხშირად აპატიმრებდნენ კიდევაც.

როდესაც საბჭოთა იმპერიაში ხელისუფლებამ დაიწყო ასეთი ჯგუფების გამოვლინება და დაპატიმრება, ერთ-ერთი პირველთაგანი საბჭოთა კავშირში, კერძოდ, საქართველოში, მერაბ კოსტავა და ზვიად გამსახურდია იყო. მიუხედავად ხშირი დაპატიმრებისა, ისინი ციხიდან ყოველთვის გაუტეხელნი ბრუნდებოდნენ. მერაბ კოსტავამ სიცოცხლეშივე განიცადა სიკვდილის აგონია, რამდენჯერ ჩაუხედავს სიკვდილისათვის თვალებში, მრავალი წელი დაჰყო ციხეში, გადასახლებაში კატორღული ცხოვრებით იცხოვრა, თუმცა არც მშობლიურ თბილისში ჰქონია დალხენილი ცხოვრება, განგებამ მას ეკლიან გზაზე სიარული არგუნა, რაც მხოლოდ რჩეულთა ხედრია.

გადასახლებაში ყოფნის დროს, თბილისში ტრაგიკულად დაასრულა სიცოცხლე მისმა ვაჟიშვილმა ირაკლიმ.

მერაბი, როგორც ეროვნული გმირი, დღევანდელი ვაიპოლიტიკოსებს ნაკლებად აინტერესებთ და ახსენდებათ, რამე თუ მის გაკვალულ გზაზე დგანან და ოქრო-ვერცხლის დაგროვება-დაქუჩებით არიან დაკავებულნი.

კოსტავა თანამედროვე ქართული სახელმწიფოს ისეთივე დამფუძნებელია, როგორც ზვიად გამსახურდია. მათ ავინყდებათ, რომ მერაბიმ და ზვიადიმ საქართველოს დამოუკიდებლობა მოუტანეს, თუმცა სტომაქის მსახური ადამიანი მერაბისთვის „უანგმორეულ ძრავას“ მიაგავს, რომელიც დაცილებულია მაღალ იდეალებს და ზნეობებს.

გაერომ 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმისა და 1991 წლის 9 აპრილის დამოუკიდებლობის აქტის საფუძველზე აღიარა 9 აპრილი,

რაც 30-მდე სახელმწიფომ სცნო. სწორედ მერაბის და ზვიადის სახელებს უკავშირდება ტრაგიკული 9 აპრილის გამარჯვების დღედ გამოცხადება.

მართალია 1989 წლის 9 აპრილი გაიგივებულია ტრაგედიასთან და გლოვასთან, როდესაც იმპერიის ჯარებმა ნიჩბებით დახოცეს მშვიდობიანი ქართველი მომიტინგე ახალგაზრდობა, მაგრამ 9 აპრილმა დაძლია, გადაწონა ეს ტრაგედია და გამარჯვების სიმბოლოდ იქცა.

სამწუხაროდ, დღევანდელი საქართველო არ არის მერაბის და ზვიადის მხარდამხარ მებრძოლთა გმირების ნანატრი ქვეყანა.

მერაბის სახით ერმა დაკარგა ღირსეული, ჭეშმარიტი მამულიშვილი. ის გახლდათ ეროვნული გმირის ყველა თვისებით შემკული. მან ბოლომდე ინვნია აპოკალიფსური მხეცების სისასტიკე, მაგრამ მუხლჩაუხრელად ატარა თავისი ხვედრის მძიმე ჯვარი და ურჩხულთან შერკინების რაინდული მაგალითი დაუტოვა მომავალ თაობებს. ის იყო „კაცისაკვირველ“ ჯვარცმული ქრისტეს დარად „სიკვდილისა სიკვდილითა დამთრგუნველი“. მერაბის რწმენით, სიკეთე მარადიულია, ბოროტება დროებითი, რომელიც ყოველთვის მარცხდება.

მერაბ კოსტავა ძირისძირობამდე სწვდებოდა კოლხ-იბერ წინამორბედთა ტრადიციებს. ის მკიენეულად განიცდიდა საქვეყნოდ გან-

თქმული კოლხური ჯიშის მაღალტანიანი ცხენის ჟამთასვლაში მის გადაშენებას. ცხენი ხომ კეთილშობილი პირუტყვის აპოლოგიით არის ცნობილი და საქართველო უხსოვარი დროიდან ხომ მხედრების ქვეყანა იყო.

მერაბ კოსტავა სიკვდილს გარდაქმნას უწოდებდა. მიცვალებულ შვილთან შეხვედრა თავის სიცოცხელში ენადა.

გრალის ორდენის უშიშარი რაინდი, ასეთად დარჩება მერაბ კოსტავა ქართველი ერის მესხიერებაში. იგი იყო ილია მართლის ღირსეული მიმდევარი.

ეროვნული მოძრაობის თვალსაჩინო ლიდერი. არაკაცებმა სოფ. ბორითთან მოწყობილი სპეცავარიით მოკლეს. დიახ! მათი ლოგიკით მერაბი აუცილებლად უნდა მოეკლათ, რომ ზვიადისთვის ხერხემალი გადაემტვრიათ, ზურგი გაეშიშვლებინათ, რადგან მასთან ერთად ზვიადი ძალიან ძლიერი იქნებოდა. ეროვნულ მოძრაობაში დაპირისპირებას და შუღლის ჩამოგდებას ვერ შეძლებდნენ. მერაბი იმიტომ მოკლეს, რომ პუტჩის შვილებს შემდეგ ზვიადის ლიკვიდაცია გაადვილებოდათ. იქვე მოკვდა ზურაბ ჭავჭავაძე. თვალსაჩინო წარმომადგენელი ეროვნული მოძრაობისა.

დიახ! სიკვდილი ყოველთვის არ არის სიკვდილი, ზოგჯერ ის გვირგვინია. მერაბის ეპითეტად სიამაყის გრძნობით მოვიხმობთ ბიბლიიდან, მათეს სახარებთან ასეთ ფრაზას: „მრავალნი არიან ჩინებულ, ხოლო მცირედი რჩეულ“.

„სიკვდილი კარგის მოკვლისთვის, ნეტავ ვინ გეტყვის ქებასა“.

P.S. ნეტავ იქ, ეროვნული მოძრაობა არის?

ბიჭიკო თუნთია

„მე რამდენის ბინდათ მლანძღეთ, ოღონდ საქართველოს თავი დაანებეთ“ –

ზვიად გამსახურდია

დამოუკიდებელი საქართველოს პირველი პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია გახლდათ: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, რუს-თველოლოგი, პოეტი, ბელეტრისტი და მთარგმნელი, ამერიკული და ბრიტანული ლიტერატურის მკვლევარი, წინაპრების ღირსეული შთამომავალი, ეროვნულ-დემოკრატიული მოძრაობის მედროშე, ერთ-ერთი უძლიერესი დისიდენტი, ადამიანის უფლებათა დამცველი და პოლიტიკოსი.

1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმის და 9 აპრილის აქტის საფუძველზე პრეზიდენტმა ზვიად გამსახურდიამ 9 აპრილს, გამოაცხადა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენა საქართველოს მთელს ტერიტორიაზე, შეკითხვით – „ხართ თუ არა თანახმა, რომ აღდგეს საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა“.

სწორედ, საქართველოს მთელს ტერიტორიაზე, აფხაზეთის და ცხინვალის რეგიონის მოსახლეობის 98 %-მა ხმა მისცა საქართველოს დამოუკიდებლობას. ეს იყო ქართველი ხალხის ნება და ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის უდიდესი გამარჯვება, რომლის სულის ჩამდგმელები, ზვიად გამსახურდია და მერაბ კოსტავა ბრძანდებოდნენ.

დიდი კლასიკოსი მწერლის, კონსტანტინე გამსახურდიას ვაჟიშვილმა, ბატონმა ზვიად გამსახურდიამ, თავის სიყრმის მეგობარ, მერაბ კოსტავასთან ერთად, ჯერ კიდევ სკოლის მერხიდან დაიწყო უშელავათო ბრძოლა სამშობლოს გასათავისუფლებლად.

ეს ბრძოლა ია-ვარდებით არ ყოფილა მოფენილი...

ბრძოლის გზაზე ბატონი ზვიადის ცხოვრება იყო ჯოჯოხეთური, გოლგოთა, არ დაკლებია მას ციხის ჯურღმელები, გადასახლება, დევნა-შევიწროება, მაგრამ, ამ ყველაფერს რაინდული შემართებით, ოლიმპიური სიმშვიდით, ვაჟკაცურად იტანდა.

სამშობლოს გამყიდველმა ვაიქართელებმა (რომლებიც ყველა დროში ბლომად იყვნენ და არიან დღესაც) და ქართველი ხალის მტრების მიერ ნაქეზებულმა ოპოზიციამ, იარაღის გამოყენებით დაამხო ზვიად გამსახურდიას ეროვნული და კანონიერი ხელისუფლება და იგი იძულებული გახდა, სამშობლოდან გადახვეწილიყო.

ბუნებრივია მათხოვრად ქცეული, უფულო და გაღარიბებული საქართველო წინ ვერ აღუდგებოდა გლობალ-მასონთა მილიარდებს, ამიტომომაც იოლად მოახერხეს, მათ, საქართველოში ზვიად გამსახურდიასთან დაახლოებული ვაიპატრიოტის ნილაბმორგებული პოლიტიკოს-იუდეების მოძებნა, რომელთა ხელშეწყობითაც ჯერ საქართველოდან გააქციეს, კანონიერად არჩეული პრეზიდენტი, შემდეგ სამეგრელოს ტყეებს შეფარებული, დევნილად აქციეს და ბოლოს მუხანათურად სიცოცხლეს გამოასალმეს. (ეს იყო შევარდნაძის ხრიკი)

ზვიადის მოშორების სცენარი, ალბათ ბევრად უფრო ადრე დაინერა თეთრი სახლისა და იმჟამინდელი კრემლის ბინძურ კაბინეტებში.

ზვიადის მკვლელებმა კარგად იცოდნენ, რომ შემკვეთი მათაც განირავდა და დავალების პირნათლად შესრულებისთანავე, გამომუშავებულ ოცდაათ ვერცხლს დახვიეს ხელი და თავქუდმოგლეჯილები გაიფანტნენ მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში, დღესაც ვერ ბედავენ საქართველოში დაბრუნებას, რადგან კარგად იციან, რომ საზოგადოებას მათი მისამართით უამრავი შეკითხვა დაუგროვდა. მათ საქართველოში ჩამოსასვლელი პირი არა აქვთ.

ზვიად გამსახურდია იმიტომ არ უყვარდა გადაგვარებულ პარტიელიტას, რომ იგი დიდი კონსტანტინეს შვილი იყო და გამართული გენეტიკა ჰქონდა, ამასთანავე, უკიდვანოდ განათლებული მეცნიერი გახლდათ და ის საშიში იყო იმ გაუნათლებელი პარტნომენკლა-

ტურისათვის. ზვიად გამსახურდიას სიკვდილით ბევრს ეგონა ქვეყანას ეშველებოდა, მაგრამ როგორც გვეშველა, დღეს ყველანი კარგად ვხედავთ.

საქართველო თანდათან იძირება ლიბერალისტულ ჭუჭყში, ერი იკარგავს მამა-პაპურ ძირძველ ტრადიციებს, ეტრფის დასავლურ სუროგატულ ღირებულებებს, რაც გადაგვარებულებს ნორმალურ მდგომარეობად მიაჩნიათ. ღირსეული ადამიანი მოვაკვდინეთ და ასპარეზი უღირსებს დავუთმეთ.

უვიც ადამიანთა გონებაში ძნელად აღწევს ჭეშმარიტების სხივი, ამიტომ ისინი თავიანთ უგუნურობას არ ხედავენ და არც სხვების გონიერებას არჩევენ. ბატონი ზვიადი იყო დამოუკიდებელი საქართველოს პირველი, ღირსეული და კანონიერი პრეზიდენტი, განუმეორებელი პატრიოტი თავის ქვეყნისა და ერისა. მასში თავმოყრილი იყო ყველა ის რაინდული თვისებები, როგორიცაა: ეროვნული სულისკვეთება, თავდადება და რწმენისადმი ერთგულება.

ზვიად გამსახურდია სამყაროს შემოქმედმა საჭირო დროსა და ადგილას მოუვლინა ჩვენს მრავალტანჯულ სამშობლოს. სამშობლოსათვის გულანთებულს ბევრჯერ უთქვამს – „მე რამდენიც გინდათ მლანძღეთ, ოღონდ საქართველოს თავი დაანებეთ“.

მას შეეძლო პირწმინდად გაენადგურებინა ოპოზიცია, მაგრამ მასში იმდენად დიდი იყო დიდსულოვნება, მაღალზნეობრიობა, მან ეს არ გააკეთა, მან მონამეობრივი ქრისტეს გზა აირჩია და დევნილობაში დაასრულა სიცოცხლე. ის ამქვეყნიდან წავიდა ვაჟუცატურად, მორალურად გამარჯვებული, მას უზენაესმა მიანიჭა ალბათ იმის უნარი, რომ ყოფილიყო სამშობლოსათვის წამებული რაინდი. ამ ბუმბერაზ ერისკაცს, ყველა გვერდში რომ დადგომოდა და ეცლიათ, იქნებ ქვეყნის ნგრევა-გაპარტახება, ძარცვა აეცილებინა ქვეყანას და შიმშილის ზღვარზე არ მისულიყო. ზვიად გამსახურდიამ ხანმოკლე მოღვაწეობის განმავლობაში საქართველო ეპოქალურ გარდაქმნას აზიარა.

საქართველომ მიიღო სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა, ქართველმა ერმა აღადგინა არა საბჭოთა იმპერიის დაშლის, არამედ ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ბრძოლის შედეგად დამოუ-

კიდებლობა. ბატონი ზვიადის დროს საქართველო დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ სცნო რამდენიმე ქვეყანამ. 31 მარტი, საქართველოს პირველი პრეზიდენტის დაბადების დღეა – ქართულმა სახელმწიფომ ყოველ წელიწადს პატივითა და ღირსებით უნდა აღნიშნოს ეს თარიღი. ზვიად გამსახურდია ნამდვილად იმსახურებს ფართოდ და პომპეზურად აღინიშნოს ეს თარიღი საქართველოში.

სწორედ, ზვიად გამსახურდია იყო დიდი პოლიტიკოსი, მან სიცოცხლეშივე დაიდგა უკვდავების ძეგლი. ზვიად გამსახურდიამ სიკვდილში იპოვა სიცოცხლე და თვით გახდა უკვდავება.

დასანანია, რომ ქართველ ერის არ ეღირსა სრული განთავისუფლება და დამოუკიდებლობა. ქართველი ერის გზა – ქრისტეს გზაა, ეკლიანი, გზა ჯვარცმისა და გარდაუვალი აღდგომისა! (ზვიადი)

„მრავალნი არიან ჩინებულ, ხოლო მცირედნი რჩეულნი“ (მათე).

გიორგი თუნთია

მურად კუპრეიშვილი

დაიბადა 1964 წლის 28 სექტემბერს, სენაკის რაიონ სოფელ ნოსირში. ცნობილი მოვლენების შემდეგ 1991 წლის სექტემბერში წავიდა პრეზიდენტის და ეროვნული მთავრობის დასაცავად თბილისში, როცა დაიჭირეს და რამოდენიმე დღის შემდეგ გამოიქცა და შეუერთდა აკაკი ელიავას ბატალიონს. იყო ყველა აქციის მონაწილე. 1994 წლის 14 იანვარს აიყვანეს და ორი თვე აწამეს და სამი წელი მიუსაჯეს. მისი ოჯახი, მშობლები, მეუღლე, ორი მცირეწლოვანი შვილი და ოჯახი მრავალჯერად არის დატერორებული. მისი მამა გაიტაცეს და რამდენიმე ხანში ქუჩაში ნაცემი დააგდეს. განთავისუფლების შემდეგ რუსეთს შეაფარა თავი, ჩამოვიდა 2000 წელს. დღესაც ერთგულია ზვიად გამსახურდიას იდეების და მისი მხარდამჭერია.

ირა კილასონია

ირა კილასონია დაიბადა 1956 წლის 25 მაისს ქ. სენაკში. დაამთავრა ნოსირის საშუალო სკოლა 1972-73 წლებში.

ეროვნულ მოძრაობაში 1978 წელს გაწევრიანდა იყო „ჭყონდიდელის“ საზოგადოებაში. 1990 წლიდან იწყება აკაკი ელიასთან თანამშრომლობა. არის 7 ნოემბრის, 25 მაისის და თითქმის ყველა მიტინგებისა და აქციების აქტიური მონაწილე. ეს წლები (ეროვნული მოძრაობიდან) ირასთვის არის

ოქროს წლები. ირამ მათთან ისწავლა მეგობრობა, ძმობა, ბრძოლა.

მისი თქმით „აკაკი ელიავა იყო მებრძოლი პიროვნება, სამშობლოზე უაზროდ შეყვარებული პატრიოტი. ის მათთან იბრძოდა მართო ქალი და უაღრეს პატივისცემას იმსახურებდა მათგან“.

ამდენმა ბრძოლამ, ამდენმა გაზის ყლაპვამ ბოლოს შედეგი გამოიღო და დაავადმყოფდა.

დიაბეტიკია და აქვს C ჰეპატიტი. არ უნდა მომხდარიყო სამოქალაქო ომი და ძმათა დაპირისპირება. ახლა ამას ბევრი ნანობს. ძალიან ბევრი პატრიოტი შეეწირა ზვიად გამსახურდიას იდეას და გზას, რომელიც მოაწყო „მზაკვარმა“ ედუარდ შევარდნაძემ. ის როგორ უნდა დაკრძალულიყო ქართულ მიწაზე. მხოლოდ ამას ვაპროტესტებ. (ი. კ.).

306 იყო სინამდვილეში აკაკი ელიაშვი?

აკაკი ელიაშვი დაიბადა ქ. სენაკში 30 იანვარს 1952 წ. დაამთავრა სენაკის №4 საშუალო სკოლა. შემდეგ სწავლა გააგრძელა და დაამთავრა როსტოვის სახელმწიფო რკინიგზის ინსტიტუტი. საქართველოში ჩამოსვლის შემდეგ მუშაობდა სხვა და სხვა ადგილებზე. მათ შორის სენაკის აკაკი ხორავას სახელობის თეატრში, მთავარ ადმინისტრატორად. იქიდან, ის მოხალისედ შევიდა საქართველოს პირველი პრეზიდენტის ბრძანებით შექმნილ ეროვნულ გვარდიაში.

მონაწილეობდა საქართველოს ეროვნული გვარდიის პირველ აღლუმზე დინამოს სტადიონზე.

1991 წ. მან მხედრული ფიცი დადო პრეზიდენტის და ერის წინაშე. ამ ფიცის ერთგული დარჩა სიცოცხლის ბოლომდე. მონაწილეობდა ყველა კონფლიქტში და ომში, რომელსაც საქართველო აწარმოებდა თავის დასაცავად, რუსეთის იმპერიისაგან. თავიდან იყო ბატალიონის მეთაურის მოადგილე, შემდეგ კი დანიშნეს, სენაკის № 2 განსაკუთრებული დანიშნულების ბატალიონის მეთაურად. თავის ბატალიონთან ერთად იბრძოდა სამაჩაბლოში და აფხაზეთში.

აკაკი ელიაშვი თანამებრძოლებთან

პრეზიდენტი, ზვიად გამსახურდიას დამხობის შემდეგ, ის არ შეურიგდა უსამართლობას, უკანონობას, რომელიც სუფევდა საქართველოში, კვლავ ჩაება ბრძოლებში სამოქალაქო ომის დროს, თავისი ერთგული მეომრებით. შემდეგ იყო დევნა. აკაკიმ თავისი რაზმით თავი შეაფარა სამეგრელოს ტყეებს. თვითონ დევნაში რომ იყო ისე, ეხმარებოდა თავისი ხალხით სოფლების გაჭირვებულ მოსახლეობას. შემდეგ მოხდა შერიგება.

აკაკი ელიავა გამოვიდა ტყიდან თავისი მიმდევრებით. შევარდნაძეს და მის რეჟიმს არ აწყობდა, საქართველოს პატრიოტი, ცოცხალი რომ დადიოდა. ის მოტყუებით გაიყვანეს სენაკიდან და 2000 წლის 9 ივლისს, დახვრიტეს ზესტაფონის პოლიციის შენობაში. მასთან ერთად დახვრიტეს, მისი ერთგული თანამებრძოლი გოჩა გვილავა.

ეს მოხდა ედუარდ შევარდნაძის, ლევან კენჭაძის და ვინმე ნაცვლიშვილის თაოსნობით. ისინი არცერთი დასჯილნი არ არიან.

სპარტაკ ელიავა

საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი

საქართველოს სახელმწიფოებრიობა, რომელიც საუკუნეთა სიღრმეში იღებს სათავეს, ქართველმა ერმა მე-19 საუკუნეში დაკარგა რუსეთის იმპერიის მიერ საქართველოს ანექსიისა და სახელმწიფოებრიობის გაუქმების შედეგად. ქართველი ხალხი არასოდეს შეჭვუბნია თავისუფლების დაკარგვას. 1918 წლის 26 მაისს დამოუკიდებლობის აქტის გამოცხადებით, აღდგა საქართველოს გაუქმებული სახელმწიფოებრიობა. შეიქმნა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა მრავალპარტიულობის საფუძველზე არჩეული ხელისუფლების წარმომადგენლობითი ორგანოებითა და კონსტიტუციით.

1921 წლის თებერვალ-მარტში საბჭოთა რუსეთმა, უხეშად დაარღვია საქართველო-რუსეთის 1920 წლის 7 მაისის სამშვიდობო ხელშეკრულება და შეიარაღებული აგრესიის გზით მოახდინა თავის მი-

ერვე ცნობილი საქართველოს სახელმწიფოს ოკუპაცია, რასაც შემდგომში მოჰყვა მისი ფაქტობრივი ანექსია.

საქართველო, საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში ნებაყოფლობით არ შესულა, ხოლო მისი სახელმწიფოებრიობა დღესაც არსებობს, დამოუკიდებლობის აქტი და კონსტიტუცია, დღესაც იურიდიული ძალის მქონეა, ვინაიდან დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობას კაპიტულაციაზე ხელი არ მოუწერია.

საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში საქართველოს იძულებითი ყოფნის მთელი პერიოდი აღინიშნა სისხლიანი ტერორითა და რეპრესიებით, რისი უკანასკნელი გამოვლინებაც იყო 1989 წლის 9 აპრილის ტრაგედია. ფარული ომი საქართველოს წინააღმდეგ დღესაც გრძელდება. მისი მიზანია დააბრკოლოს საქართველოს სწრაფვა თავისუფლებისა და დემოკრატიისაკენ.

1990 წლის 28 ოქტომბერს მრავალპარტიული, დემოკრატიული გზით არჩეული საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო, ეყრდნობა რა 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმით გამოხატულ საქართველოს მოსახლეობის ერთსულოვან ნებას, ადგენს და საქვეყნოდ აცხადებს საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენას საქართველოს დამოუკიდებლობას 1918 წლის 26 მაისის აქტის საფუძველზე.

საქართველოს სუვერენული რესპუბლიკის ტერიტორია ერთიანია და განუყოფელი. მის ტერიტორიაზე უზენაესია მხოლოდ საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუცია და ხელისუფლება. ყოველი მოქმედება, მიმართული საქართველოს რესპუბლიკის ხელისუფლების უზენაესობის შეზღუდვის ან ტერიტორიული მთლიანობის დარღვევისაკენ, ჩაითვლება სუვერენული სახელმწიფოს საშინაო საქმეებში ჩარევად და აგრესიად, საერთაშორისო სამართლის ნორმების უხეშ დარღვევად.

საერთაშორისო სამართლის კრიმატი საქართველოს რესპუბლიკის კანონების მიმართ და მისი ნორმების პირდაპირი მოქმედება საქართველოს ტერიტორიაზე ცხადდება საქართველოს რესპუბლიკის ერთ-ერთ ძირითად კონსტიტუციურ პრინციპად.

საქართველოს რესპუბლიკა, ისწრაფვის, რა დაიკავოს ღირსეული ადგილი მსოფლიოს სახელმწიფოთა თანამეგობრობაში, აღიარებს და თანაბრად უზრუნველყოფს საერთაშორისო სამართლით გათვალისწინებულ ადამიანის, ეროვნული, ეთნიკური, რელიგიური და ენობრივი ჯგუფების ყველა ძირითად უფლებასა და თავისუფლებას, როგორც ამას მოითხოვს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდება, ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია, საერთაშორისო ფაქტები და კონვენციები.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო აცხადებს, რომ მტკიცედ დაიცავს სხვა სახელმწიფოებთან პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული თანამშრომლობის საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპებს.

საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენა, სრულად შეესაბამება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებას, ჰელსინკისა და ვენის აქტებს, რომლებიც აღიარებენ და განამტკიცებენ ყველა ხალხის უფლებას დამოუკიდებლად განაგოს თავისი ქვეყნის პოლიტიკური ბედი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო იმედოვნებს, რომ სახელმწიფოთა საერთაშორისო თანამეგობრობა არ დარჩება გულგრილი ქართველი ხალხის კანონიერი და სამართლიანი ნაბიჯისადმი და აღიარებს საქართველოს აღორძინებულ სახელმწიფოებრივ დამოუკიდებლობას, რაც საქართველოს რესპუბლიკის უშიშროების ერთ-ერთი ყველაზე მტკიცე გარანტია იქნება.

თბილისი, მთავრობის სასახლე, 1991 წლის 9 აპრილი.

12 საათი და 30 წუთი.

თენგო (კუალდა) გოგია

თენგო გოგია სენაკელი კაცი იყო, მებრძოლი, სამართლიანი. იყო 9 აპრილის მონაწილე, აფხაზეთის ომის მონაწილე. დაიბადა 1971 წლის 25 ნოემბერს, საბოლოოდ გახდა სახელმწიფო სისტემის მსხვერპლი. სასტიკად აწამეს და ჩაცხრილეს საკუთარ სახლში. ეს ოპერაცია იყო გამიზნული და დაგეგმილი

სახელმწიფოს მიერ, რადგანაც ის ზვიად გამსახურდიას მომხრე იყო და ეწინააღმდეგებოდა არასამართლიანობას. ითხოვდა კანონიერი პრეზიდენტის იდეების გამართლებას, რასაც შეეწირა კიდეც.

ელგუჯა კვაშილავა

ელგუჯა კვაშილავა დაიბადა 1964 წლის 11 აპრილს, დაიბადა სენაკში, ქართველი, საქართველოს მოქალაქე.

ოჯახური მდგომარეობა – დაოჯახებული.

დაამთავრა უმაღლესი, თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტი 1982-1987. დაამთავრა ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის სრული კურსი 1986-1989 წ.

სამუშაო გამოცდილება:

სენაკის მე-5 საშუალო სკოლა. პედაგოგი 1988-1990 წწ.

სენაკი სოფელ ძველ სენაკის საკრებულოს წევრი 1991-1994 წწ.

სენაკის რაიონული საკრებულოს წევრი ფრაქცია „ე.დ.პ“ თავმჯდომარე 1999-2002 წწ.

სენაკის მუნიციპალიტეტის სასპორტო გაერთიანების დირექტორი 2014 წლიდან. 2018 წლიდან დღემდე. სამეგრელოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე 2016-2021 წწ. 1989 წლის 9 აპრილის მოვლენების მონაწილეა ელგუჯა კვაშილავა.

იცის ენები: ქართული (მშობლიური და რუსული) ელგუჯა კვაშილავა საქართველოს პირველი პრეზიდენტის მხარდამჭერი და მისი იდეების გამზიარებელია. ძალიან დიდი ხანი ეროვნულ მოძრაობაში იყო. არის პრინციპული ადამიანი. პატრიოტი და სამშობლოზე შეყვარებული, ნამდვილი ჭეშმარიტი მამულიშვილი.

პაატა ნირდვაპა

დაიბადა 1972 წლის 5 სექტემბერს სენაკის რაიონ სოფელ უშაფათში.

არის ჭეშმარიტი ქართველი და ქრისტიანი, ეროვნული მრწამსითა და იდეალებით აღვსილი. დაოჯახებულია.

ჰყავს მეუღლე, შვილები და შვილიშვილი. მუშაობს საქართველოს თავდაცვის სამინისტროში 1991 წლიდან. ეროვნულობა და სამშობლოსადმი სიყვარული მისთვის უპირველესია, ის მსახურობდა აკაკი ელიავას ბატალიონში.

არჰეპანოძე ვახტანგი

დაიბადა 1972 წლის 16 აგვისტოს ქ. სენაკში. შეენირა ეროვნულ მოძრაობას. მსახურობდა და სულდგმულობდა საქართველოს სიყვარულით. ქრისტიანული რწმენით ერთგულობდა ეროვნულ ღირებულებებს, უყვარდა თავისი ქალაქი და იბრძოდა მისთვის. უცოლშვილოდ წავიდა ამქვეყნიდან.

ასეთი ადამიანების მხრებზე დგას საქართველო.

კაჭარაშვი ბესიკი

დაიბადა 1973 წლის 1 იანვარს. დაოჯახებულია. ზვიად გამსახურდიას იდეებზე გაიზარდა და მისი ერთგული მხარდამჭერი იყო. ჭეშმარიტი ქართველი და ძლიერი მამულიშვილობით გამოირჩევა. საშუალო განათლებით, მისი პოლიტიკური ორიენტაცია არის ეროვნული. თავის ქალაქზე შეყვარებული მუ-

დამ იცავდა მას.

რომან სიჭინავა

დაიბადა 1972 წლის 28 აპრილს სენაკში. შეენირა ეროვნულ მოძრაობას. სულით ხორცამდე პატრიოტი იყო. დარჩა მეუღლე ლადალაძე მაკა და შვილები: ბექა და გიგი სიჭინავები. მუშაობდა საქართველოს შეიარაღებული ძალების თავდაცვის სამინისტროში. იყო ჭეშმარიტი ქართველი და ქრისტიანი. მას ჰქონდა ეროვნული ორიენტაცია და სამშობლოს სიყვარულს ყველაზე მაღლა აყენებდა.

სოსო გოგინავა

სოსო გოგინავა დაიბადა 1972 წლის 7 სექტემბერს ქ. სენაკში პატიოსანი მშობლების ოჯახში. თავგანწირულია სამშობლოსათვის თავისი ქალაქისათვის. უცოლშვილო. ზვიად გამსახურდიას იდეების თავყვანისმცემელია და მისი ერთგული. ეროვნული ორიენტაციითა და მრწამსით მრავალი თავისი წლები მიუძღვნა ქვეყნის პირველ პრეზიდენტს.

მერაბ მირგატია

მერაბ მირგატია დაიბადა 1972 წლის 24 დეკემბერს, ქალაქ სენაკში. ეროვნულია. მეომარია და თავისი ქვეყნისა და ქალაქის გულშემატკივარია, მებრძოლია სამართლიანობისთვის. დაოჯახებულია. უყვარს საქართველოს პრეზიდენტი და მისი იდეები.

ოთარ კვიტია

ოთარ კვიტია დაიბადა 1964 წლის 13 ივლისს, ქ. სენაკში. ქართველია, უცოლშვილო. ხასიათით მშვიდი, მაგრამ სამართლიანობისთვის მებრძოლი. ჰოროსკოპით კირჩხიბი, წლით დრაკონი, – უყვარს სპორტი, გატაცებულია კონსტანტინე გამსახურდიას წიგნებით. ცხოველებიდან უყვარს ძაღლი. აღმერთებს საქართველოს პირველ პრეზიდენტს დ. პატივს სცემს მის იდეებს.

ეროვნულია და პირველი დღიდანვე ჩაბმული იყო ეროვნულ მოძრაობაში.

დები ზიმპელეიშვილები

ეროვნულ მოძრაობაში, რომელიც 1988 წლიდან დაიწყო. ჩართული იყო ქვეყნის მოსახლეობის დიდი ნაწილი, რომელიც ქვეყნის დამოუკიდებლობის იდეის, ზვიად გამსახურდიასა და მერაბ კოსტავას გარშემო გაერთიანდა. მონაწილეობდნენ აქციების უმეტესობაში, რომელიც მთავრობის სახლის წინ იმართებოდა. – მონაწილეები არიან 1988 წლის 28 ნოემბრის აქციისა, როცა ეროვნული მოძრაობის აქტივისტმა (გვარი არ მახსოვს – მგონი ისაკაძე) მთავრობის სასახლიდან ჩამოხსნა საბჭოური წითელი დროშა, ალებულ იქნა საბჭოური სიმბოლიკები, ლენინის ძეგლი.

უწყვეტი მიტინგები მიმდინარეობდა მთავრობის სახლის წინ საქართველოს დამოუკიდებლობის მოთხოვნით, რომელშიც პერიოდულად მონაწილეობდნენ. ერთერთი და, რომელიც იქვე ცხოვრობდა რუსთაველზე სულ იქ იყო. დარბევის ღამეს 9 აპრილს მოინამლა, მაგრამ გადარჩა.

1990 წლის 28 ოქტომბრის საყოველთაო არჩევნებზე გაიმარჯვა ბლოკმა „მრგვალი მაგიდა“. პირველად საქართველოში პოსტსაბჭოური რესპუბლიკებიდან დაემხო კომუნისტური დიქტატურა. გამსახურდია არჩეულ იქნა უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარედ.

რევანშისტულმა ძალებმაც დაიწყეს დესტაბილიზაცია – გააქტიურდა შეიარაღებული არაფორმალური დაჯგუფება „მხედრიონი“, სხვადასხვა პოლიტიკური პარტიები და საბჭოთა წითელი ინტელიგენცია. ამ ძალებს შევარდნაძე და რუსეთი კურირებდა. რამდენადაც გასაკვირი არ უნდა იყოს ჯაბა იოსელიანსა და „მხედრიონს“ თანადგომა გამოუცხადეს კოტე და გოკა გაბაშვილებმა, იზა ორჯონიკიძემ, ჯანსუღ ჩარკვიანმა და სხვა.

პუტჩის დღეებში დებმა ჯიმშელეიშვილებმა ჯანსუღ ჩარკვიანი, რუსთაველზე ავტომატითა და სამხედრო ჩაცმულობით ნახეს. დადი-ოდნენ ოპოზიციის მიტინგებზე, რომ გაეგოთ რაზე იყო საუბარი, რას აპირებდნენ. თავი ისე ეჭირათ თითქოს არაფერი შეემჩნიათ, თორემ ჩაქოლავდნენ. მთავრობის დამხობის მოწოდებით გამოდიოდნენ ოპო-ზიციის მიტინგებზე: ზ. ჟვანია (მწვანეები) ხათუნა გოგორიშვილი, გია ბარამიძე, გოცირიძე და კიდევ ბევრი ცნობილი სახე. ოპერის წინ ეწყობოდა, ეს მიტინგები, სადაც ჯაბა იოსელიანიც იყო.

კანონიერი ხელისუფლებით დამხობისა და ზვიადის ქვეყნიდან განდევნის შემდეგ სამოქალაქო ომი გაჩაღდა – ხალხი იბრძოდა ხუნ-ტის წინააღმდეგ, რომელსაც სასტიკად უსწორდებოდნენ.

დები მონაწილეობდნენ 1992 წლის 1-2 თებერვლის მანიფესტაცი-აში, რომელშიც 200 ათასი ადამიანი მონაწილეობდა. II ვაგზლის მო-ედნიდან წამოვედით მთავრობის სახლამდე. გარკვეული მოთხოვნები გვექონდა. თამარის ხიდი რომ გადავედით (აღრე ჩელუსკინელების) ცირკის მიდამოებიდან ტყვიები დაგვიშინეს. ვხედავდი ვინც ისროდა, სახეები დაფარული ჰქონდათ – ყველაფერი აირია, ჩემს წინ მოკლეს 15 წლის ბიჭი, რომელსაც დროშა ეჭირა. ყვიროდნენ გზა გაგვეხსნა და გაეყვანათ დაჭრილები. პალტო ავიკეცე რომ სისხლით არ დავ-სვრილიყავი, ჩემს გვერდით ჩაატარეს დაჭრილები – გამოვბრუნდით უკან, (საშინელი ჭყლეტა იყო) და მარჯანიშვილით წავედით. ტყვიებს გვიშენდნენ ბეტეერებიდან და მანქანებიდან. მეტრო მარჯანიშვილ-თან ჩავედი, ესკალატორზე ჩავჯექი.

ტელევიზიით შურლაიას მიერ „ალების“ სცენარი (როგორც ვიცი ის, იქ მოტყუებით შეიყვანეს) მთელი თბილისის მაშტაბით რეპრესი-ები მოყვა. იჭერდნენ ყველა „ზვიადისტს“.

ვიმყოფებოდი ჩემს სახლში სოფელში, როცა ამბავი მომიტანეს თბილისიდან შენი და მადინა დაიჭირესო, იმავე საღამოს გამვლე-ლი მანქანით ჩავედი თბილისში. მთელი სადარბაზო, სადაც ჩემი და ცხოვრობდა დაჭერილი დამხვდა. მხოლოდ მოხუცი, ქალბატონი ვა-ლენტინა ფიფია დამხვდა ჩემი ძმიშვილიც დაიჭირესო. ის თემურ და თორნიკე ფიფიების (სამხედრო საბჭოს წევრები) მამიდა იყო. გამი-

ჭირდა ჩემი დის ადგილსამყოფელის დადგენა. ჩემი თანასოფლელი მეზობელი (დოდო თოფურია) დამეხმარა. მას კოოპერატივი ჰქონდა თბილისში და მხედრიონელები წარა-მარა ატერორებდნენ, შვილიც კი მოპარეს ფულის გამოძალვის მიზნით, ის იცნობდა ქალაქის კომენდანტს, თუ არ ვცდები ივანოვი გვარად. მან სია გვანახა დაჭერილების, სადაც ასეულობით ადამიანი ეწერა და მათ შორის ჩემი დაც - დავადგინე ადგილსამყოფელი. ქრთამის მეშვეობით წერილი შევაგზავნე, ხაჭაპურში ჩავდევი. მომწერა თბილი ტანსაცმელი შემომიგზავნე, ვიყინებითო (ზაფხული იყო) კომუნისტების დროს აშენებულ ჯურღმულში ჩაუყრიათ, მხოლოდ ერთ გვერდზე ვინეკით ნარზე, იმდენი ვიყავით ვერ ვბრუნდებოდითო. ასე მითხრა მერე ფიფიების დახმარებით შევძელი მისი გათავისუფლება.

ხუნტის სანინაალმდეგო მიტინგები გრძელდებოდა კოლხურ კოშკთანაც, სხვაგანაც. იჭერდნენ, ცემდნენ, კლავდნენ, ართმევდნენ მეგაფონებს. ჩემი მე-3 კლასელი შვილიც ჩართული იყო ამ ორომტრიალში. მას ზურგჩანთით ლეილა ცომაიას დავალებით (ჩემი და მასთან მეგობრობდა) ერთი უბნიდან მე-2-ში გადაჰქონდა მეგაფონი, ბავშვებს არ აჩერებდნენ.

ძალიან ბევრი შეიძლება გავიხსენო, მაგრამ დღესაც ისე განვიცდი ყოველივე ამას, როგორც მაშინ. ეს იყო 1991-92 წ. სამხედრო გადატრიალება, თავისი საშინელი შედეგებით, რომლის ორგანიზატორი და სულისჩამდგმელი იყო რუსეთის მოდერნიზებული იმპერია, ისევე როგორც 1921 წელს.

მარინა ჯიშველიშვილი,
პედაგოგი

ბეჟან ჯაფარიძე

დაიბადა 1957 წლის 2 იანვარს, სენაკის რაიონის სოფელ ნოქალაქევეში.

1973 წელს დაამთავრა ნოქალაქევის საშუალო სკოლა და იმავე წელს ჩაირიცხა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიის ფაკულტეტზე, რომელიც დაამთავრა 1978 წელს.

1979 წელს დაიწყო მუშაობა საქართველოს კულტურის სამინისტროში მეთოდისტად.

1986 წლებში სწავლობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასპირანტურაში

შუასაუკუნეების ისტორიის სპეციალობით.

1986 წლიდან მუშაობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შუა საუკუნეების კათედრაზე ჯერ მეცნიერ თანამშრომლის, შემდეგ კი - დოცენტის თანამდებობაზე. 1992 წელს გაიარა პოსტდოქტორალის პროგრამა შუა საუკუნეების ისტორიის კათედრაზე.

1991 წლის 28 ოქტომბერს პირველმრავალპარტიულ არჩევნებში, სენაკის საარჩევნო ოლქში, აირჩიეს საქართველოს რესპუბლიკის პირველი მოწვევის უზენაესი საბჭოს წევრად - პოლიტიკური ორგანიზაცია „მრგვალი მაგიდა“-თავისუფალი საქართველოდან. საქართველოს პირველი მოწვევის პარლამენტში იყო ზოგადი განათლების ქვეკომიტეტის თავმჯდომარე და ამავე დროს იყო რელიგიური საკითხების კომიტეტის წევრი. 1991-92 წლის სახელმწიფო გადატრიალების შემდეგაც აგრძელებდა ბრძოლას უკანონო რეჟიმის წინააღმდეგ, მონაწილეობას იღებდა დევნილობაში ჩატარებული უზენაესი საბჭოს სხდომებში გროზნოსა და ზუგდიდში, იყო პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას რეფერენტი. ხელმძღვანელობდა ახალ დაარსებულ პარტია ნაციონალ-კონსერვატიულ პარტიას და ასევე ამავე პარტიის მიერ დაარსებულ გაზეთს „მარჯს“. მისი რედაქტორობით გამოვიდა გაზეთ „მარჯის“ რამდენიმე ნომერი, რომელიც განიცდიდა დევნას, ისევე

როგორც მისი რედაქცია და სხვა ანტისაოკუპაციო მოძრაობის წევრები.

1999 წლიდან ის დაბრუნდა სამუშაოდ, შუა საუკუნეების ისტორიის კათედრაზე დოცენტის თანამდებობაზე, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, საიდანაც დაითხოვეს 1992 წელს არსებული პოლიტიკური ვითარების ფონზე. 2006-დან 2013 წლის მარტამდე მუშაობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შუა საუკუნეების ისტორიის სრული პროფესორის თანამდებობაზე, ხელმძღვანელობდა შუა საუკუნეების ისტორიის დეპარტამენტს; ის აქტიურად მონაწილეობდა უნივერსიტეტში ახალი სასწავლო პროგრამების შექმნასა და ასევე სამეცნიერო პედაგოგიურ საქმიანობას, სხვადასხვა დროს, გერმანიის აკადემიის გაცვლითი სამსახურის და ერაზმუს მუნდუსის სტიპენდიის საშუალებით სხვადასხვა დროს, იყო მიწვეული გერმანიის სხვადასხვა უნივერსიტეტებში (ბერლინის ჰუმბოლდტის უნივერსიტეტი...) ასევე იღებდა მონაწილეობას ცენტრალური ევროპის უნივერსიტეტის საერთაშორისო სამეცნიერო პროექტებში... კითხულობდა ლექციებს გერმანიის უნივერსიტეტებში. ასე აქტიურად ღებულობდა მონაწილეობას საერთაშორისო კონგრესების და კონფერენციებთან მუშაობაში.

2013 წლის აპრილიდან არის დღემდე, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი.

ბეჟან ჯავახია არის რამდენიმე სამეცნიერო მონოგრაფიის და ასამდე სამეცნიერო სტატიის ავტორი. ის არის ასევე რამდენიმე საუნივერსიტეტო, ასევე სასკოლო სახელმძღვანელოს ავტორი; მისი სტატიები იბეჭდება, როგორც საქართველოში ასევე მის გარეთ. ის არის რამდენიმე სამეცნიერო საზოგადოების გამგეობისა და სამეცნიერო ჟურნალების რედაქციის წევრი.

ლანდა მასხულია

ანტონ შარტავა

ანტონ შარტავა, დაიბადა ქ. სენაკში 1974 წლის 10 აგვისტოს (ჰოროსკოპით ლომია). დაამთავრა ქ. სენაკის მე-3 საშუალო სკოლა, ხოლო 1985 წელს სტომატოლოგიური. 1988 წელს დაამთავრა გრიგოლ ღვთისმეტყველის სახელობის სასულიერო სემინარია. მუშაობს ფოთის საზღვაო ნავსადგურში. 1999 წიდან დღემდე. დაამთავრა საზღვაო ტექნიკუმი. წერს ლექსებს, ხელოვანია. უყვარს თევზაობა, ნადირობა. ბავშვობიდან დაკავებული

იყო სპორტით (ძიუდო) მისი მწვრთნელი და პედაგოგი იყო იგორ ნარმანია. (ეროვნული მოძრაობის ლიდერი).

2018-19 წლებში მუშაობდა თბილისში დევეროპერულ კომპანია სფერო ჰოლდინგში, სამეურნეო სამსახურის უფროსად მონაწილეობდა სენაკის წმ. იოანე ნათლიმცემლის სახელობის საკათედრო ტაძრის მშენებლობაში.

ჰყავს დედა – ნაზიკო ბახია-შარტავა 90 წლის და სამი შვილი.

ანტონი არის შარტავეების ღირსეული შთამომავალი. ის ყოველთვის იყო ეროვნული მოძრაობის აქტიური წევრი, ზვიად გამსახურდიას მხარდამჭერი და მისი იდეების გამზიარებელი.

გმირებს: ზვიადსა და მერაბს

სანთელს აგინებთ,
 აღდგომის ღამეს...
 იბადებიან გმირები ქვეყნად
 ფოთრებს ფანტავენ ანგელოზები,
 მყუდროდ მოისმის შრიალი ხეთა,
 ვინ გამოძერწა დიდი ჭყონდიდი,
 ვინ ააშენა გელათი,
 მცხეთა?
 ვინ ჩაურაზა მტერსა
 კარიბჭე,
 ვინ გაიგონა ნამება
 ტყვეთა?..
 გმირებს შენდობა, ისევ
 ერთობა და ისევ ძმობა,
 ისევ გფარავდეს
 ჯვარი და მცხეთა!

მეფე გუჯი

ლომია ლომსა რომ დაეძებს,
 ნამდვილია და სწორია...
 კოლხეთის ზეცას გავცქერი
 ანაკლიას და ჩხორიას...
 მიყვარს ფაზისი, შავი ზღვა
 გადმოფრენილი თოლია,
 ეგრესის მთები მამშვიდებს,
 სამოთხის კარი მგონია!

ანტონ შარტავა

პროლოგის მაგიერ

სენაკის ისტორიამ მიითვალა სენაკი ოთხნობიანი თავისუფლები-სათვის ბრძოლის მატიანე, სენაკმა თავისი საუკეთესო შვილები და-კარგა, მაგრამ მაინც ამაყნი და უძლეველნი არიან. ტერიტორიული მთლიანობის შენარჩუნებას შეეწირა ჩვენი ახალგაზრდობა, ჩვენი ოქროს ფონდი, „რომელ ერს ახალგაზრდობა არა ყავს, ის ერი ბებერი-აო“ ნათქვამია.

ერის ისტორიაში მრავლად ყოფილა ისეთი მომენტებიც, როდესაც წყდებოდა ერის ყოფნა-არყოფნის ჟამი, როდესაც დღის წესრიგში იდგა ქართველობის, როგორც ერის ფიზიკური განადგურების, რჯულიანთა თუ ურჯულოთა მიერ და თუ დღეს ქართველი ერი არსებობს, ეს ჩვენი სახელოვანი წინაპრების ვაჟკაცობის უმეტესწილად სწორი პოლიტიკური აზროვნების და კეთილგონიერების შედეგია.

30 წელმა განვლო მას შემდეგ, რაც 9 აპრილის ტრაგედია მოხდა, ჯერაც პირი არ შეუკრავს საქართველოს მკერდს დამჩნეულ, ამ იარას, სამუდამო ტკივილად რომ გაინანოდა თითოეულმა ჩვენგანმა, იმ ტკივილმა გამოაღვიძა ხალხი და შეგვკრა. გაგვაერთიანა, დაგვაფიქრა, გაგვაძლიერა, თავი მაღლა ამაყად აგვანევიანა და მტკიცედ დაგვაყენა თავისუფლებისკენ მიმავალ ძნელ გზაზე.

ჩვენ, არ გვინდა დაფლეთილი და შაგრენის ტყავივით დაპატარავებული საქართველო. მისი ტერიტორიული მთლიანობა ხელშეუხლებელი უნდა იყოს, გახსოვთ, ალბათ 1989 წლის 14 ივლისი – აფხაზეთი, სოხუმი. მოძმეთაგან გასროლილი პირველი ტყვია, პირველი აბოპოქრებული სამეგრელო და ისიც გახსოვთ შიშველი ხელებით სამ დღეში დანყნარებული აფხაზეთიც...

ვერ გაგვტყუებს და ვერ გვძლიეს მაშინ, ეს იმიტომ რომ ერთიანი და ძლიერნი ვიყავით, დღეს რა ხდება? დღეს ერთმანეთისაგან ვიცავთ თავს, არ არის სალი აზრი, არ არის წესრიგი, არ არის კანონი და კანონიერება. ამ შინა აშლილობით ისარგებლა მტერმა და მამულს შემოგვედავა, კოლხებმა გატანა და ძმობაც იციან, ბრძოლაც კიდევ უკეთესი, როდესაც დაჭირვებია საქართველოს, რომელიმე კუთხეს

დაეკისრებოდა ერის გადარჩენის მისია. ეს მისია ჩემო სენაკელებო, დღეს, სამეგრელოს ქუჯის შთამომავლებს დაგვეკისრა, რათა ერთიანად შევკრათ იბერთა და კოლხთა ლაშქარი და მთელი ძალით შეუტეოთ მტერს.

დღეს, მგლების დაუნერელი კანონით უნდა ვიცხოვროთ.

„შავლეგ, შენი შავი ჩოხა,

სისხლში გაგიხამებია, შავლეგო!

ჩვენო, ძვირფასო სენაკელებო, ერის ღირსეულო მამულისშვილებო! ჩვენ ყოველთვის ერთად დგომა მოგვინევს ჩვენი სამშობლოს საკეთილდღეოდ. რათა დავეკითხოთ ჭკუას და გონებას, ერთად გადავჭრათ, ყველა ჩვენი სატიკივარი და ერთად გავიზიაროთ ჩვენი ქვეყნის ბედი თუ უბედობა.

ქეთევან ლატარია

სარჩევი

ჩვენო ძვირფასო სენაკელებო!	3
დიდება შენდა, ჩემო სენაკო!	4
დღიურები	
ქარიშხლის წინ!..	
(ანუ რა ხდებოდა სენაკში 1989-1993 წლებში)	12
ჩვენი ეროვნული გმირები	
დათო ვადაქარია	35
ბჟალავა მერაბი ვლადიმერის ძე	35
სოსო ჟორას ძე გეგელია	36
ელიავა ავთანდილი შალვას ძე	37
კოტე / კონსტანტინე / კურდღელია	38
კვიკვინია ზურაბი ანატოლის ძე	40
ილია / იაშა / კაკულია	41
კოლია (ბოჩია) ილარიონის ძე კუპრავა	41
კოკაია როზა ვასილის ასული	42
კანკია ნოდარი	42
ციცინო კოტეს ასული ლათათია	43
პაჭკორია კახაბერი ტიტეს ძე	44
ოდუშარია კუსო ანზორის ძე	45
ქვარიანი ბადრი ლავრენტის ძე	45
შურღაია სოსო ტუტუს ძე	46
ზაალი ვახტანგის ძე ჩიქობავა	47
ჯაიანი ზაზა (ნუკრი) ჟორას ძე	48

ზვარაკად შეწირული სიცოცხლე.....	49
ხუხია მერაბი კარლოს ძე	52
დაცემა და აღზევება.....	52
ხუნნარია გოჩა თენგიზის ძე.....	54
ხვიჩა ცაავა.....	55
ჩაკაბერია კოტე აკაკის ძე.....	56
ჭანტურია რუსუდანი გიორგის ასული	56
ჭანტურია ალექსანდრე ბორისის ძე	57
ჭუბაბრია ლევანი ბორისის ძე.....	57
ყურუა ჯემალი როდიონის ძე.....	58
სამშობლოს შეწირული შვილები	
სასტიკად ნაცემები მხედრიონელებისაგან:	64
ასე ვიბრძოდით – გადაცმულები.....	69
სენაკის რაიონის გამგეობის თავჯდომარეს	
ბატონ შალვა კეკელიას.....	70
სენაკის რაიონის გამგეობის თავჯდომარეს,	
ბატონ შალვა კეკელიას.....	71
ბათუ კანკავა (პრეფექტი ქ. სენაკში).....	73
თამარ ლატარია	74
ცხომარია ბორისი ირაკლის ძე.....	75
ბუთხუზ ცხომარია	75
დიმიტრი (ბაბუ) ქობალავა	76
დიმა სინჯარაძე	77
თინა (თინათინ) ჟვანია-გოგინავა	80
რევაზ (თოფჩი) კარტოზიას ხსენება	81
ჭანტურია რუსუდანი	83

ლომია ზაირა გრიგოლის ასული.....	83
როზა (ანგელინა) კოკაია	84
გოჩა გვილავა.....	85
იგორ ნარმანია	86
ცხაკაიას რაიონის რევოლუციური წარსული.....	89
ვაჟა ადამიას სტუმრობა სენაკში	
1992 წლის 23 ივნისს	100
შეხვედრა ვაჟა ადამიასთან სენაკში	102
ბრძანება № 20	107
აკაკი ელიავა, საქართველო	
მართლმადიდებელ ქრთველებს!	116
აკაკი ელიავა — „ჩვენ გვინდა მშვიდობა, მაგრამ ვემზადებით ომისთვის!“	118
კანონიერი ხელისუფლების აღდგენის	
საკოორდინაციო საბჭოს განცხადება.....	124
მიმართვა ქართულ საჯარისო ფორმირებებსა და შეიარაღებულ ძალებს.....	127
კანონიერი ხელისუფლების აღდგენის საკოორდინაციო საბჭოს პრესცენტრის მცირე განმარტება.....	130
როცა ნილაბი სახეს ვერ ფარავს.....	137
აჩრდილი 37-ისა; ან გზა ხსნისა.....	138
აფხაზეთის ომში მონაწილეთა	
სია სენაკიდან (სამაჩაბლო)	141
1992 წლის 8 აპრილს როგორ შეაჭამეს	
გია ქანტურიას ზვიად გამსახურდიას სურათი	143
ტყვიების წვიმაში აღმასობდნენ სენაკური მუზები.....	144

ანდრო კანკავა - უდიდესი	
ფალავანი და უდიდესი პატრიოტი.....	148
მერაბ შამათავას პოეზია	149
საქველმოქმედო საზოგადოება „ხსოვნა“	153
სამშობლოს სიყვარული.....	158
მზისადარ ტორჩინავა	160
ნინო გაბელია	160
თინა გოგუა	161
მადონა გოგინავა.....	161
დინარა ჯოლოსხავა	162
ზურაბ დავითაია	162
ციცინო დავითაია	163
ნუნუ თულაძე	163
მიქაძე გულნარა.....	164
რომან მაქაცარია.....	165
ფიქრია ნაროუშვილი	165
დიანა ოჩიგავა.....	166
როზა ტყეებუჩავა	166
ინგა ჭაავა.....	167
„თავისუფალი სენაკი“	168
განცხადებები	184
თანამედროვე საქართველოს ეკონომიკა	
და „ქურდული მოძრაობა“... ..	190
/ პოლიტიკური ნარკვევი /	190
ლიტერატურული გვერდები	196
ღია წერილი.....	207

დოდო მაქაცარია-ბულიავა	213
მზისადარ ბუღაღა	213
ნანი ესართია	215
ზაირა ადამია მოშიმშილე, ჯერ თბილისში, შემდეგ მოსკოვში	217
კურდღელია კოტე / კოსტანტინე /	218
იგორ ბოჯგუა	220
მზია (ლანდა) აკაკის ასული მასხულია	221
დაგვლუპა უაზრო ომმა	224
ბედისწერის სამკუთხედი	233
...ძმებს ვერ მივატოვებ	235
ორი დღით სამოთხეში	240
მდულარე მდინარე	244
გლოცავ მამულო!	248
მორკინალი ფოლადი	251
მასქური	252
თუნთია ბიჭიკო	253
სანაია ხვიჩა	254
ტყებუჩავე მერაბი	256
რობერტ შალამბერიძე	257
ზურაბ გვაზავა	257
ასმავე რეზო	258
სოსო სანაია	259
სენაკის „მრგვალი მაგიდის“ წევრები	259
ვინ და რატომ მოკლა აკაკი ელიავა?	260

მერაბ კოსტავა – ეროვნული გმირი	262
„მე რამდენიც გინდათ მლანძღეთ, ოლონდ საქართველოს თავი დაანებეთ“ (ზ. გ.).....	266
მურად კუპრეიშვილი	269
ირა კილასონია	270
ვინ იყო სინამდვილეში აკაკი ელიავა?.....	271
საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი	272
თენგო (კუალდა) გოგია.....	275
ელგუჯა კვაშილავა.....	275
პაატა წირღვავა.....	276
არჯევანიძე ვახტანგი.....	277
კაჭარავა ბესიკი	277
რომან სიჭინავა	277
სოსო გოგინავა	278
მერაბ მირგატია	278
ოთარ კვიტია	278
დები ჯიმშელეიშვილები.....	279
ბეჟან ჯავახია	282
ანტონ შარტავა.....	284
პროლოგის მაგიერ	286